Dagsordens punkt 5.2:

Handlingsprogram

Innsendte forslag

Landsstyrets innstilling

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, linje 145

Forslagsnr: #1173

Forslagsstiller: Fagforbundet Nordland

Forslag:
Nytt kapittel:

Et mangfoldig arbeidslivFagforbundet er opptatt av et mangfoldig arbeidsliv. Et arbeidsliv med lønns og arbeidsvilkår som sikrer alle anstendige rettigheter. Anstendige rettigheter som likelønn, trygge arbeidsmiljø og en balanse mellom arbeid og fritid som er helsefremmende. Et slikt arbeidsliv tar i bruk all kompetanse og resurser som hver av oss som enkeltmennesker har å bidra med. Det er ikke sikkert alle har mulighet til å bidra like mye hele livet, men retten til å bli benyttet i jobben, er Fagforbundets viktigste krav. Et meningsfylt arbeid med utviklingsmuligheter i et livsfaseperspektiv. Vi kommer fra forskjellige kulturer, vi har vokst opp både i og utenfor landegrensene, vi er ulik, men det er akkurat denne ulikheten som skaper mangfoldet. Vi kan alle bidra og vi er verdiskapere gjennom vårt virke. Fagforbundet vil arbeide for at vi alltid skal snakke om OSS. For hele laget er mangfoldig.

Begrunnelse:
Dette er ment som en ny tekst på starten av programmet, foran tariffpolitikken, men forslagssystemet ga oss ikke muligheter å endre på linjer som ligger i debattheftet.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): Prinsipprogrammet linje 78-80 og 99-109, handlingsprogram linje 360 - 375

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget er mer prinsipper enn handlingsprogram. Det er gode prinsipper som er dekket flere steder i prinsipprogrammet. Forslaget er dekt i prinsippprogrammet linje 78-80, og 99-109, handlingsprogram linje 360 - 375

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, linje 147

Forslagsnr: #155

Forslagsstiller: Fagforbundet Teknisk Fagforening Trondheim

Forslag:
Fagforbundet støtter frontfagsmodellen, men den skal ikke skape lønnstapere.

Begrunnelse:
Vi ser at innenfor Fagforbundets områder så blir Frontfagsramma regnet som taket på lønnsutvikling. Samtidig ser vi at andre sektorer ser på det som gulvet. Over tid har dette ført til lavere lønnsutvikling innenfor våre grupper. Derfor må det presiseres at det er mulig å gå utover ramma for å ordne opp i feil og å forhindre at våre grupper taper i lønnsutviklinga.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): kapittel 1, linje 156 og 157

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretatt. Eksisterende tekst i handlingsprogrammet fremstår mer presis.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, linje 148

Forslagsnr: #985

Forslagsstiller: Fagforbundet Nordland

Forslag:
Stryk setningen: «All lønnsdannelse skal sikre en solidarisk lønnspolitikk, rettferdig fordeling og utjevning av sosiale forskjeller gjennom kollektive avtaler».

Begrunnelse:
Setningen kan strykes da det samme sies i linjene 145 - 146 og 149 – 150.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Det er en forskjell i disse setningen. Den første setningen sier hva vår tariffpolitikk bygger på (fri forhandlingsrett, solidarisk lønnspolitikk og rettferdig fordeling), og den andre at dette skjer gjennom kollektive avtaler. Den siste henger sammen med setningen etter der vi også anerkjenner at noen av lønnsdannelsen skjer gjennom lokal lønnsdannelse.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, linje 149

Forslagsnr: #250

Forslagsstiller: Fagforbundet Ørland

Forslag:
Den generelle lønnsdannelsen skjer gjennom kollektive sentrale avtaler.

Begrunnelse:
Fagforbundet Ørland mener at all lønnsdannelse skal skje sentralt. Vi mener det er mer rettferdig.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Vi har i dag tariffavtaler som baserer seg både på kollektiv og lokal lønnsdannelse. Fagforbundet sier at hovedregelen er kollektiv lønnsdannelse men vi må innse at noe av lønnsdannelsen alltid vil være lokal. Vår viktigste oppgaver er å jobbe for at største delen av lønnsdannelsen skjer gjennom kollektive avtaler.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, linje 149

Forslagsnr: #1230

Forslagsstiller: Fagforbundet Ørsta

Forslag:
Som hovedregel skal lønnsdannelsen skje .....

Begrunnelse:
Gjøre det mer tydelig at vi ønsker sentrale oppgjør

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Fagforbundet er part i mange tariffavtaler der lønnsdannelsen er svært forskjellig. Alt fra offentlig sektor med store kollektive avtaler der det meste blir forhandlet i kollektive avtaler til NHO avtalene der mye er basert på lokal lønnsdannelse gjennom de fire kriteriene: bedriftens økonomi, bedriftens produktivitet, bedriftens fremtidsutsikter, bedriftens konkurranseevne. Generell lønnsdannelse vil si tariffoppgjørene. Dette mener vi i hovedsak skal skje gjennom kollektive avtaler, men i alle tariffavtaler er det også forhandlingsregler som gir lokal lønnsdannelse, eks i KS gjennom kapittel 4 og 5. Dette er regler vi vil ha og som skal gi muligheter til å få økt lønn gjennom f.eks kompetanseøkning.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, linje 149

Forslagsnr: #1246

Forslagsstiller: Fagforbundet Hareid

Forslag:
Endre fra «... Som hovedregel skal den generelle lønnsdannelsen skje ...»

Til «... Som hovedregel skal lønnsdannelsen skje ...»

Begrunnelse:
Gjøre det mer tydelig at man ønsker sentrale oppgjør.

(Forslaget er fremmet på felles medlemsmøte for Hareid, Herøy, Sande, Ulstein, Vanylven, Ørsta)

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Fagforbundet er part i mange tariffavtaler der lønnsdannelsen er svært forskjellig. Alt fra offentlig sektor med store kollektive avtaler der det meste blir forhandlet i kollektive avtaler til NHO avtalene der mye er basert på lokal lønnsdannelse gjennom de fire kriteriene: bedriftens økonomi, bedriftens produktivitet, bedriftens fremtidsutsikter, bedriftens konkurranseevne. Generell lønnsdannelse vil si tariffoppgjørene. Dette mener vi i hovedsak skal skje gjennom kollektive avtaler, men i alle tariffavtaler er det også forhandlingsregler som gir lokal lønnsdannelse, eks i KS gjennom kapittel 4 og 5. Dette er regler vi vil ha og som skal gi muligheter til å få økt lønn gjennom f.eks kompetanseøkning.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, linje 150

Forslagsnr: #1231

Forslagsstiller: Fagforbundet Ørsta

Forslag:
gjennom kollektive sentrale avtaler som gir kronetillegg istedenfor prosenttillegg

Begrunnelse:
gjøre det tydelig at vi ikke ønsker prosenttillegg.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Hvorvidt det skal gis kronetillegg eller % tillegg er et tariffkrav som behandles etter Fagforbundet retningslinjer i et tariffoppgjør.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, linje 150

Forslagsnr: #1247

Forslagsstiller: Fagforbundet Hareid

Forslag:
Endre fra «... gjennom kollektive sentrale avtaler. ...»

Til «... gjennom kollektive sentrale avtaler gis som kronetillegg istedenfor prosent. ...»

Begrunnelse:
Gjøre det mer tydelig at man ønsker kronetillegg.

(Forslaget er fremmet på felles medlemsmøte for Hareid, Herøy, Sande, Ulstein, Vanylven, Ørsta)

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Hvorvidt det skal gis kronetillegg eller % tillegg er et tariffkrav som behandles etter Fagforbundet retningslinjer i et tariffoppgjør.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, linje 151

Forslagsnr: #1426

Forslagsstiller: Fagforbundet Oslo

Forslag:
Ny setning etter punktum: Tariffesting av forhandlingsrett på pensjon på alle områder. områder.

Begrunnelse:
Det er fortsatt tariffområder hvor det ikke er festet en forhandlingsrett.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Dette er et tariffkrav og behandles etter Fagforbundets regler i forbindelse med tariffoppgjørene.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, linje 152

Forslagsnr: #17

Forslagsstiller: Fagforbundet Avd. 474 Troms Fylkeskommune

Forslag:
Risikotillegg.

Det er flere medlemmer i Fagforbundet i Bufetat som ønsker risikotillegg. Medlemmene opplever heller ikke at lønnen kompenserer for dette tillegget. Medlemmene mener at et risikotillegg kan gi noe økonomisk kompensasjon samt signalisere at det er et yrke som kan innebære risiko.

Medlemmer opplever at det er kompleks problematikk rundt ungdommene som bor på barnevernsinstitusjoner. Det er en endring i ungdomsgruppene i samfunnet forøvrig med økende vold, trusler og andre uttrykk. Vi opplever at det er blitt mer vanlig blant ungdom og gå med våpen samt økt bruk av ulike rusmidler. Vi ønsker ikke at det skal være slik at risikotillegg skal bety at arbeidstakere i denne yrkesgruppen måtte tåle vold og trusler i større grad hvis de får risikotillegg, men at risikotillegg skal være en anerkjennelse av de faktiske risikoene som jobben kan innebære.

Begrunnelse:
Ønsker å få inn begrepet risikotillegg, samt få en annekjennelse for risikoen jobben innebærer

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Dette er et tariffkrav og behandles etter Fagforbundets regler i forbindelse med tariffoppgjøret

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, linje 154

Forslagsnr: #76

Forslagsstiller: Fagforbundet Trøndelag

Forslag:
Tilføyes

Å få tillitsvalgte på alle områder, i henhold til arbeidsgivers fullmaktsstruktur.

Begrunnelse:
Det er viktig at vi bygger organisasjonen vår etter arbeidsgivers fullmaksstruktur, for å sikre oss en forhandlingsposisjon på alle nivåer. Noe som er avgjørende for våre medlemmers lønns- og arbeidsvilkår.

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 554

Landsstyret begrunnelse:
i 554 sier vi at vi skal ha tariffavtaler og tillitsvalgte på alle områder. Det er viktigst å få tillitsvalgte på alle områder. Om dette er etter fullmaktstruktur vil kunne være vanskelig i en del områder, eks i privat sektor og barnevern.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, linje 154

Forslagsnr: #554

Forslagsstiller: Fagforbundet Lier

Forslag:
Å få tariffavtaler og tillitsvalgte på alle områder.

Begrunnelse:
Endring i tekst. Styrke tariffmakt og sikre ansatte i private bedrifter

Landsstyret:
Forslaget tiltres med følgende formulering: Å inngå tariffavtaler og velge tillitsvalgte på alle områder.

Landsstyret begrunnelse:
Hvis vi skal ha tillitsvalgte er det også viktig for våre medlemmer at de har tariffavtaler.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, linje 154

Forslagsnr: #656

Forslagsstiller: Fagforbundet Sandefjord

Forslag:

Nytt kulepunkt:

- at man får uttelling for gjennomført kompetanseheving.

Begrunnelse:
Fagforbundet må jobbe for at alle som er medlemmer får automatisk lønn for fullført utdanning.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Dette er et tariffkrav og behandles etter Fagforbundets regler i tariffoppgjørene.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, linje 155

Forslagsnr: #2

Forslagsstiller: Fagforbundet Buskerud

Forslag:
At lederne ikke skal være lønnsvinnerne i tariffoppgjørene fremover, ved å sikre at det gis kronetillegg, fremfor prosent tillegg

Begrunnelse:
presisere i kulepunktet at vi ønsker at det gis kronetillegg og ikke prosent tillegg for å utjevne forskjellene

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Dette er et tariffkrav og behandles etter forbundets regler i forbindelse med tariffoppgjøret.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, linje 155

Forslagsnr: #93

Forslagsstiller: Fagforbundet Nore & Uvdal

Forslag:
Vi veit ikke helt hvordan punktet skal stå skrevet. Men skal ledere ha % uttelling hvert år, vil de rase fortere i fra og lønnsforskjellen blir større og større. Som vi allerede ser i dag.

Begrunnelse:
Kronetillegg hvert andre år. Ellers vil de med høyest inntekt alltid være vinneren, og forskjellene bli bare større og større.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Dette er et tariff krav og behandles etter Fagforbundets retningslinjer under i tariffoppgjørene.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, linje 155

Forslagsnr: #1232

Forslagsstiller: Fagforbundet Ørsta

Forslag:
Stryke heile punktet

Begrunnelse:
Mener det kan virke negativt for verving av ledarar og universitets- og høgskuleutdanna som vi sjølv peikar på at vi må verve og behalde framover for å oppretthalde tariffmakt.

Landsstyret:
Forslaget tiltres med følgende formulering: at toppledere/direktører ikke skal være lønnsvinnere i tariffoppgjørene fremover

Landsstyret begrunnelse:
Ledere generelt er ikke lønnsvinnerne, men toppledersjiktet (direktører, kommunedirektører mm) øker sine lønninger drastisk, samt at de får stor etterlønn hvis de må gå av.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, linje 155

Forslagsnr: #1287

Forslagsstiller: Yrkesseksjon samferdsel og teknisk

Forslag:
Endre tekst slik at ny tekst blir "At forskjellene utjevnes ved å sikre at kronetillegg erstatter prosenttillegg".

Begrunnelse:
Kronetillegg fremfor prosenttillegg vil bidra til å utjevne lønnsforskjellene.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Dette er et tariffkrav og behandles etter Fagforbundets retningslinjer i et tariffoppgjør

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, linje 155

Forslagsnr: #1427

Forslagsstiller: Fagforbundet Oslo

Forslag:
Opprinnelig tekst: ~~At lederne ikke skal være lønnsvinnerne i tariffoppgjørene fremover~~

Begrunnelse:
Strykes. Vi mener det er en avsporing å ha stort fokus på dette. Fagforbundet skal være et forbund for alle, da er det viktig at vi ikke snakker ned enkeltgrupper.

Landsstyret:
Forslaget tiltres med følgende formulering: at toppledere/direktører ikke skal være lønnsvinnere i tariffoppgjørene fremover

Landsstyret begrunnelse:
Ledere generelt er ikke lønnsvinnerne, men toppledersjiktet (direktører, kommunedirektører mm) øker sine lønninger drastisk, samt at de får stor etterlønn hvis de må gå av.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, linje 155

Forslagsnr: #1428

Forslagsstiller: Fagforbundet Oslo

Forslag:
Nytt kulepunkt: Å hindre oppsplitting av tariffavtaler

Begrunnelse:
Det er viktig at tariffpolitikken har innretning på kollektive avtaler og ikke en oppsplitting vi nå ser på flere områder.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Det er også områder der vi ønsker oppsplitting av avtaler eks NHO 453 avtalen, der vi ønsker å skille ut ansatte som arbeider i institusjoner. Disse har lite til felles med kino og blindeforbundet.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, linje 155

Forslagsnr: #1429

Forslagsstiller: Fagforbundet Oslo

Forslag:
Nytt kulepunkt: Arbeide for bransjevise kollektive, landsdekkende tariffavtaler tariffavtaler

Begrunnelse:
Det er viktig at tariffpolitikken har innretning på kollektive avtaler og ikke en oppsplitting vi nå ser i flere områder.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Det er stor bredde i våre tariffområder og bransjer. Derfor vil det ikke være hensiktsmessig med en slik generell formulering.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, linje 155

Forslagsnr: #1433

Forslagsstiller: Yrkesseksjon kontor og administrasjon

Forslag:
Sletting av handlingspunkt som lyder: "At ledere ikke skal være lønnsvinnere i tariffoppgjørene fremover."

Begrunnelse:
Fagforbundet skal være for hele laget, det vil si at det også skal være et attraktivt forbund for ledere. Et handlingspunkt slik det står i dag kan virke hemmende for verving. Intensjonen i handlingspunktet dekkes i punktet i linjenummer 156 med teksten «en rettferdig fordeling mellom sektorer og yrkesgrupper, for å hindre at enkelte områder systematisk får lavere lønnsvekst enn andre.» Å stryke handlingspunktet vil harmonisere bedre med intensjonen i linje 174 "Stillingsvurdering, kvotering, rekruttering til lederstillinger og kompetanseheving er viktige virkemidler i kampen for likelønn." Vi mener det er viktig å prioritere en inkluderende tariffpolitikk.

Landsstyret:
Forslaget tiltres med følgende formulering: at toppledere/direktører ikke skal være lønnsvinnere i tariffoppgjørene fremover

Landsstyret begrunnelse:
Ledere generelt er ikke lønnsvinnerne, men toppledersjiktet (direktører, kommunedirektører mm) øker sine lønninger drastisk, samt at de får stor etterlønn hvis de må gå av.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, linje 157

Forslagsnr: #1002

Forslagsstiller: Frisørenes Fagforening

Forslag:
Nytt punkt etter linje 157:

at lavlønnstillegg skal sikres alle reelt lavtlønnede

Begrunnelse:
Dagens modell for lavlønnstillegg slår feil ut for mange reelt lavtlønnede. Dette gjelder også for medlemmer i Fagforbundet, noe Fagforbundet har vært kjent med i svært mange år. Fagforbundet må derfor arbeide for at en annen modell tas i bruk, da helst at lavlønnstillegget legges på individnivå.

Landsstyret:
Forslaget tiltres med følgende formulering: å finne treffsikre lavlønnsmodeller i tariffoppgjørene.

Landsstyret begrunnelse:
Det er viktig at vi finner lavlønnsmodeller som treffer alle lavtlønnede.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, linje 157

Forslagsnr: #1193

Forslagsstiller: Fagforbundet Troms

Forslag:
Ny linje 156 - 157

En rettferdig fordeling mellom sektorer og yrkesgrupper, for å hindre at enkelte områder systematisk får lavere lønnsvekst enn andre, og at prosentsatser i lønnsforhandlinger skal unngås.

Begrunnelse:
Dette for å bremse økende lønnsforskjeller

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Om det skal være prosentsatser eller ikke i lønnsoppgjørene er tariffpolitikk som vedtas etter egne retningslinjer i tariffoppgjørene.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, linje 158

Forslagsnr: #683

Forslagsstiller: Fagforbundet Indre Smaalenene

Forslag:
Det skal forhandles på kronebeløp og ikke prosent tillegg

Begrunnelse:
Det blir avstand i lønn og utilsiktede skjevheter det er vanskelig å rette opp lokalt. Vi skal ha mest mulig lønn forhandlet sentralt.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Dette er tariffpolitikk og behandles av Fagforbundets retningslinjer i forbindelse med tariffoppgjørene.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, linje 158

Forslagsnr: #685

Forslagsstiller: Fagforbundet Indre Smaalenene

Forslag:
Fagforbundet må sørge for at Hovedtariffavtalens ordlyd er klar i forhold til at uorganiserte maximum får 1 tilbud fra arbeidsgiver.

Begrunnelse:
Det skal lønne seg med et organisert arbeidsliv

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Dette vil være veldig ulikt mellom de ulike tariffavtalene, og det er ikke mulig å innføre slike tiltak i alle tariffavtalene Fagforbundet har.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, linje 158

Forslagsnr: #958

Forslagsstiller: Fagforbundet Østfold

Forslag:
Nytt punkt: Tariffavtalene bør i større grad tilgodese det organiserte arbeidsliv.

Begrunnelse:
Mange velger å ikke organisere seg da man får de samme ytelsene som uorganisert. Det vil i større grad gjøre det attraktivt å organisere seg.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Dette er ikke mulig i dagens arbeidsliv. Uorganiserte skal også ha en lønnsøkning. Vi må jobbe for og overbevise de som ikke er medlemmer om hvorfor det er viktig å organisere seg, muligheter for å få hjelp hvis du skulle få problemer på arbeidsplassen, muligheter til å påvirke arbeidsmiljø osv.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, linje 158

Forslagsnr: #1039

Forslagsstiller: Fagforbundet Froland

Forslag:
Streikeretten SKAL ikke svekkes gjennom bruk av tvungen lønnsnemd

Begrunnelse:
Ingen

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Det er ingen endring i meningen ved å sette inn skal her.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, linje 158

Forslagsnr: #1421

Forslagsstiller: Fagforbundet Trøndelag

Forslag:
Nytt kulepunkt etter linje 158:

- Jobbe for at realkompetanse kan gi uttelling økonomisk for arbeidstakere.

Begrunnelse:
I dag blir realkompetansen vekta for lavt.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Dette er et tariffkrav som behandles etter Fagforbundets retningslinjer i tariffoppgjørene.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, linje 158

Forslagsnr: #1430

Forslagsstiller: Fagforbundet Oslo

Forslag:
Nytt kulepunkt: Tariffesting av forhandlingsrett på alle områder

Begrunnelse:
Det er fortsatt tariffområder hvor det ikke er festet en forhandlingsrett

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Vi kan ikke se at vi ikke har forhandlingsrett på noen tariffområder.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Samarbeid mellom arbeidslivets parter, linje 159

Forslagsnr: #100

Forslagsstiller: Fagforbundet Trøndelag

Forslag:
Nytt kulepunkt: at vi bruker lavlønnsmodeller som treffer den enkelte lavlønte

Begrunnelse:
I dag er det slik at lavlønte som har overenskomster som havner over 90% av gjennomsnittlig industriarbeiderlønn ikke får lavlønnstillegg, mens høytlønte som jobber på overenskomster som havner under 90% av gjennomsnittlig industriarbeiderlønn får lavlønnstillegg. Realiteten er at det er store interne lønnsforskjeller i flere bransjer og overenskomster som gjør at lavtlønte som jobber der, ikke får lavlønnstillegget de burde fått.

Landsstyret:
Forslaget tiltres med følgende formulering: å finne treffsikre lavlønnsmodeller i tariffoppgjørene.

Landsstyret begrunnelse:
Det er viktig at vi finner lavlønnsmodeller som treffer alle lavtlønnede.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Samarbeid mellom arbeidslivets parter, linje 159

Forslagsnr: #862

Forslagsstiller: Fagforbundet Sauda

Forslag:
I offentlig sektor er trepartssamarbeidet et konstruktivt samarbeid mellom de folkevalgte, administrasjonen og de tillitsvalgte. Fagforbundet vil styrke og videreutvikle dette samarbeidet på alle nivåer i offentlig sektor.

Endres til Fagforbundet MÅ styrke og videreutvikle dette samarbeidet, på alle nivåer i offentlig sektor. Det haster

Begrunnelse:
Vi opplever at trepartsamarbeidet er under angrep. Enkelte kommunedirektører sier fra talerstolen at det bare er topart samarbeid.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Dette er en redaksjonell endring. Alle kulepunktene innledes med at Fagforbundet vil i perioden arbeide for. Det er kjent at kommunedirektører sier dette, noe også KS vil hevde. Vi vil likevel arbeide for at det ikke skjer gjennom vårt faglig politiske arbeid.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Samarbeid mellom arbeidslivets parter, linje 160

Forslagsnr: #986

Forslagsstiller: Fagforbundet Nordland

Forslag:
Setningen «I offentlig sektor er trepartssamarbeidet et konstruktivt samarbeid mellom folkevalgte, administrasjonen og tillitsvalgte» endres til «Trepartssamarbeidet er et konstruktivt samarbeid mellom folkevalgte, administrasjonen og tillitsvalgte»

Begrunnelse:
.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Det er en forskjell i det vi sier om at trepartssamarbeid er nøkkelen i den norske modellen. Dette er spesielt rettet mot samarbeidet mellom LO, YS, Akademikerne og UNIO på den ene siden og KS, Spekter, Virke og NHO på den andre siden og regjering. Når vi snakker om trepartssamarbeid i offentlig sektor er det et samarbeid mellom administrasjonen, de folkevalgte(kommunestyret) og arbeidstakerorganisasjonene. Vi må ha et fokus på dette samarbeidet , og ikke se på det som det samme som oftest beskrives som den norske modellen. Lokalt i privat sektor er eieren av bedriften arbeidsgiver. Partsarbeidet er viktig her, men det er en forskjell mellom dette samarbeidet og trepartssamarbeidet i kommunen.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Samarbeid mellom arbeidslivets parter, linje 160

Forslagsnr: #1194

Forslagsstiller: Fagforbundet Troms

Forslag:
Ny setning: trepartssamarbeidet er nøkkelen i den norske modellen, det er et konstruktivt samarbeid mellom folkevalgte, administrasjon og tillitsvalgte.

Begrunnelse:
Trepartssamarbeidet er viktig både offentlig og privat

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Det er en forskjell i det vi sier om at trepartssamarbeid er nøkkelen i den norske modellen. Dette er spesielt rettet mot samarbeidet mellom LO, YS, Akademikerne og UNIO på den ene siden og KS, Spekter, Virke og NHO på den andre siden og regjering. Når vi snakker om trepartssamarbeid i offentlig sektor er det et samarbeid mellom administrasjonen, de folkevalgte(kommunestyret) og arbeidstakerorganisasjonene. Vi må ha et fokus på dette samarbeidet , og ikke se på det som det samme som oftest beskrives som den norske modellen. Lokalt i privat sektor er eieren av bedriften arbeidsgiver. Partsarbeidet er viktig her, men det er en forskjell mellom dette samarbeidet og trepartssamarbeidet i kommunen.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Samarbeid mellom arbeidslivets parter, linje 161

Forslagsnr: #204

Forslagsstiller: Fagforbundet Nord-Østerdal

Forslag:
Legge til følgende etter setningen som slutter på linje 161:

En offentlig sektor som er ensidig mål- og resultatstyrt(New public mangement), går dårlig sammen med en offentlig sektor som skal levere tjenester etter hvilke behov innbyggere har. For at det offentlige skal levere best mulig tjenester, må de ansatte gis tillit til å utføre jobben sin basert på faglig skjønn, uten at alt skal måles og rapporteres.

Begrunnelse:
Selv om det er forsøkt å korte inn på handlingsprogrammet, mener vi det bør konkretiseres hva vi mener er problemet i offentlig sektor i dag, og hva vi mener er løsningen. Vi må bort fra resultatstyring der resultatet ofte er innsparing, og få mer tillit og behovsstyrte tjenester.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 122-131; og 171

Landsstyret begrunnelse:
Intensjonen er ivaretatt i debattheftet i linje 122-131, samt linje 171.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Samarbeid mellom arbeidslivets parter, linje 161

Forslagsnr: #515

Forslagsstiller: Fagforbundet Vestre Toten

Forslag:
Legge til følgende etter setningen som slutter på linje 161:

En offentlig sektor som er ensidig mål- og resultatstyrt(New public mangement), går dårlig sammen med en offentlig sektor som skal levere tjenester etter hvilke behov innbyggere har. For at det offentlige skal levere best mulig tjenester, må de ansatte gis tillit til å utføre jobben sin basert på faglig skjønn, uten at alt skal måles og rapporteres.

Begrunnelse:
Selv om det er forsøkt å korte inn på handlingsprogrammet, mener vi det bør konkretiseres hva vi mener er problemet i offentlig sektor i dag, og hva vi mener er løsningen. Vi må bort fra resultatstyring der resultatet ofte er innsparing, og få mer tillit og behovsstyrte tjenester.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 122-131; og 171

Landsstyret begrunnelse:
Intensjonen er ivaretatt i prinsipprogrammet i linje 122-131, samt linje 171 i debattheftet .

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Samarbeid mellom arbeidslivets parter, linje 166

Forslagsnr: #1334

Forslagsstiller: Yrkesseksjon samferdsel og teknisk

Forslag:
Nytt handlingspunkt som lyder "At det benyttes modeller for lavtlønnstillegg som tar utgangspunkt i de lavtløntes lønn på individnivå".

Begrunnelse:
I dag er det slik at lavlønte som har overenskomster som havner over 90% av gjennomsnittlig industriarbeiderlønn ikke får lavlønnstillegg, mens høytlønte som jobber på overenskomster som havner under 90% av gjennomsnittlig industriarbeiderlønn får lavlønnstillegg. Realiteten er at det er store interne lønnsforskjeller i flere bransjer og overenskomster som gjør at lavtlønte som jobber der, ikke får lavlønnstillegget de burde fått.

Landsstyret:
Forslaget tiltres med følgende formulering: å finne treffsikre lavlønnsmodeller i tariffoppgjørene.

Landsstyret begrunnelse:
Det er viktig at vi finner lavlønnsmodeller som treffer alle lavtlønnede.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Samarbeid mellom arbeidslivets parter, linje 167

Forslagsnr: #987

Forslagsstiller: Fagforbundet Nordland

Forslag:
Kulepunktet «styrke og videreutvikle trepartssamarbeidet på alle nivåer i offentlig sektor» endres til «styrke og videreutvikle trepartssamarbeidet på alle nivåer»

Begrunnelse:
.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Det er en forskjell i det vi sier om at trepartssamarbeid er nøkkelen i den norske modellen. Dette er spesielt rettet mot samarbeidet mellom LO, YS, Akademikerne og UNIO på den ene siden og KS, Spekter, Virke og NHO på den andre siden og regjering. Når vi snakker om trepartssamarbeid i offentlig sektor er det et samarbeid mellom administrasjonen, de folkevalgte(kommunestyret) og arbeidstakerorganisasjonene. Vi må ha et fokus på dette samarbeidet , og ikke se på det som det samme som oftest beskrives som den norske modellen. Lokalt i privat sektor er eieren av bedriften arbeidsgiver. Partsarbeidet er viktig her, men det er en forskjell mellom dette samarbeidet og trepartssamarbeidet i kommunen.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Samarbeid mellom arbeidslivets parter, linje 167

Forslagsnr: #1003

Forslagsstiller: Frisørenes Fagforening

Forslag:
Nytt punkt etter linje 167:

å styrke og videreutvikle partssamarbeidet på alle nivåer i privat sektor.

Begrunnelse:
Fagforbundet organiserer også ansatte i privat sektor. Det er like viktig å arbeide for et styrket samarbeid i privat sektor, som i det offentlige.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Det er en forskjell i det vi sier om at trepartssamarbeid er nøkkelen i den norske modellen. Dette er spesielt rettet mot samarbeidet mellom LO, YS, Akademikerne og UNIO på den ene siden og KS, Spekter, Virke og NHO på den andre siden og regjering. Når vi snakker om trepartssamarbeid i offentlig sektor er det et samarbeid mellom administrasjonen, de folkevalgte(kommunestyret) og arbeidstakerorganisasjonene. Vi må ha et fokus på dette samarbeidet , og ikke se på det som det samme som oftest beskrives som den norske modellen. Lokalt i privat sektor er eieren av bedriften arbeidsgiver. Partsarbeidet er viktig her, men det er en forskjell mellom dette samarbeidet og trepartssamarbeidet i kommunen.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Samarbeid mellom arbeidslivets parter, linje 167

Forslagsnr: #1026

Forslagsstiller: Fagforbundet Froland

Forslag:
167 Nytt kulepunkt: Styrke og videreutvikle partsamarbeidet i privat sektor.

Begrunnelse:
ingen

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Det er en forskjell i det vi sier om at trepartssamarbeid er nøkkelen i den norske modellen. Dette er spesielt rettet mot samarbeidet mellom LO, YS, Akademikerne og UNIO på den ene siden og KS, Spekter, Virke og NHO på den andre siden og regjering. Når vi snakker om trepartssamarbeid i offentlig sektor er det et samarbeid mellom administrasjonen, de folkevalgte(kommunestyret) og arbeidstakerorganisasjonene. Vi må ha et fokus på dette samarbeidet , og ikke se på det som det samme som oftest beskrives som den norske modellen. Lokalt i privat sektor er eieren av bedriften arbeidsgiver. Partsarbeidet er viktig her, men det er en forskjell mellom dette samarbeidet og trepartssamarbeidet i kommunen.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Samarbeid mellom arbeidslivets parter, linje 167

Forslagsnr: #1476

Forslagsstiller: Fagforbundet Agder

Forslag:
Nytt kulepunkt: Styrke og videreutvikle partssamarbeidet i privat sektor.

Begrunnelse:
Viktig å jobbe for det samme gode partssamarbeidet i det private.Forslaget er identisk med forslag 1026.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Det er en forskjell i det vi sier om at trepartssamarbeid er nøkkelen i den norske modellen. Dette er spesielt rettet mot samarbeidet mellom LO, YS, Akademikerne og UNIO på den ene siden og KS, Spekter, Virke og NHO på den andre siden og regjering. Når vi snakker om trepartssamarbeid i offentlig sektor er det et samarbeid mellom administrasjonen, de folkevalgte(kommunestyret) og arbeidstakerorganisasjonene. Vi må ha et fokus på dette samarbeidet , og ikke se på det som det samme som oftest beskrives som den norske modellen. Lokalt i privat sektor er eieren av bedriften arbeidsgiver. Partsarbeidet er viktig her, men det er en forskjell mellom dette samarbeidet og trepartssamarbeidet i kommunen.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Samarbeid mellom arbeidslivets parter, linje 167

Forslagsnr: #1487

Forslagsstiller: Fagforbundet Agder

Forslag:
Nytt kulepunkt:

Styrke og videreutvikle partssamarbeidet i privat sektor

Begrunnelse:
Viktig å jobbe for det samme gode partssamarbeidet i det private. Forslaget er identisk med forslag 1026.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Det er en forskjell i det vi sier om at trepartssamarbeid er nøkkelen i den norske modellen. Dette er spesielt rettet mot samarbeidet mellom LO, YS, Akademikerne og UNIO på den ene siden og KS, Spekter, Virke og NHO på den andre siden og regjering. Når vi snakker om trepartssamarbeid i offentlig sektor er det et samarbeid mellom administrasjonen, de folkevalgte(kommunestyret) og arbeidstakerorganisasjonene. Vi må ha et fokus på dette samarbeidet , og ikke se på det som det samme som oftest beskrives som den norske modellen. Lokalt i privat sektor er eieren av bedriften arbeidsgiver. Partsarbeidet er viktig her, men det er en forskjell mellom dette samarbeidet og trepartssamarbeidet i kommunen.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Samarbeid mellom arbeidslivets parter, linje 170

Forslagsnr: #312

Forslagsstiller: Fagforbundet Sykehus Innlandet Reinsvoll

Forslag:
Ønsker å legge til på linje 170:

"Å sikre tillitsvalgte i alle tariffområder rett til permisjon med lønn for å ivareta sine verv, og arbeide for at all permisjon uten lønn gir pensjonsuttelling"

Begrunnelse:
De som får permisjon uten lønn taper pensjonssparingen de ville fått ved utbetalt lønn fra arbeidsgiver. Det kan også medføre at tillitsvalgte ikke ivaretar sine verv, fordi de ikke har råd til det.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Dette vil være å endre pensjonsreformen, samt at det vil måtte gjelder alle andre typer verv du påtar deg i andre organisasjoner. Det vil være umulig å jobbe for at vi skal ha pensjonsopptjening i en jobb du ikke har utført.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Samarbeid mellom arbeidslivets parter, linje 170

Forslagsnr: #1183

Forslagsstiller: Fagforbundet Innlandet

Forslag:

Nytt kulepunkt:

- Sikre en refusjonsordning for tillitsvalgte som får innvilget permisjon uten lønn for å hindre tap av feriepenger og pensjon

Begrunnelse:
Sikre at man ikke taper på å ta verv og utføre oppgaver for Fagforbundet.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Dette gjelder budsjettet til Fagforbundet og må tas i debatt om budsjett hvert år. Dette handler om prioriteringer ift andre viktige saker Fagforbundet bruker penger på.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Samarbeid mellom arbeidslivets parter, linje 171

Forslagsnr: #207

Forslagsstiller: Fagforbundet Nord-Østerdal

Forslag:
Legge til delsetning etter setningen i kulepunktet på linje 171, slik at det blir:

- En tillitsbasert styring og ledelse av offentlig sektor, der behovene for tjenestene styrer, og ikke økonomien.

Begrunnelse:
Bør få inn noe av det som er hovedproblemet med new public management, som er at det er økonomi og innsparing som er styrende for hvordan tjenestene blir, ikke behovet til ansatte og innbyggerne, som i mange tilfeller kommer i andre rekke.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
I et kommunebudsjett må vi innse at vi må prioritere mellom mange gode tiltak, og det er et viktig element at økonomien også styrer hva vi skal gjøre. I tillegg kommer innbyggernes behov. Disse behovene må styres etter økonomi. For Fagforbundet er det viktig at overføringene fra statsbudsjettet er av en slik størrelsesorden at kommunene kan gjennomføre lovpålagte oppgaver og prioritere andre oppgaver som også kommunen har.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Samarbeid mellom arbeidslivets parter, linje 171

Forslagsnr: #516

Forslagsstiller: Fagforbundet Vestre Toten

Forslag:

Legge til delsetning etter setningen i kulepunktet på linje 171, slik at det blir:

- En tillitsbasert styring og ledelse av offentlig sektor, **der behovene for tjenestene styrer, og ikke økonomien**

Begrunnelse:
Bør få inn noe av det som er hovedproblemet med new public management, som er at det er økonomi og innsparing som er styrende for hvordan tjenestene blir, ikke behovet til ansatte og innbyggerne, som i mange tilfeller kommer i andre rekke.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
I et kommunebudsjett må vi prioritere mellom mange gode tiltak, og det er et viktig element at økonomien også styrer hva vi skal gjøre. I tillegg kommer innbyggernes behov. For Fagforbundet er det viktig at overføringene fra statsbudsjettet er av en slik størrelsesorden at kommunene kan gjennomføre lovpålagte oppgaver og prioritere andre oppgaver som også kommunen har.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Samarbeid mellom arbeidslivets parter, linje 171

Forslagsnr: #988

Forslagsstiller: Fagforbundet Nordland

Forslag:
Kulepunktet «En tillitsbasert styring og ledelse av offentlig sektor» endres til «En tillitsbasert styring og ledelse i arbeidslivet»

Begrunnelse:
.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Offentlig sektor styres av våre folkevalgte og vi kan gjennom trepartssamarbeid arbeide for at det er tillit og god ledelse, utarbeide retningslinjer for hvordan dette gjøres mm. Dette gjøres også for skape bedre offentlige tjenester, hindre privatisering og være delaktig i at våre skattepenger brukes på fornuftig måte til det beste både for innbyggerne og arbeidstakerne. Når det gjelder privat sektor er det eierne som har et ansvar og vi kan ikke på samme måte pålegge de det vi gjør i offentlig sektor.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Samarbeid mellom arbeidslivets parter, linje 171

Forslagsnr: #1488

Forslagsstiller: Fagforbundet Agder

Forslag:
Legge til "og privat sektor"

Begrunnelse:
Må gjelde for begge sektorer.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Offentlig sektor styres av våre folkevalgte og vi kan gjennom trepartssamarbeid arbeide for at det er tillit og god ledelse, utarbeide retningslinjer for hvordan dette gjøres mm. Dette gjøres også for skape bedre offentlige tjenester, hindre privatisering og være delaktig i at våre skattepenger brukes på fornuftig måte til det beste både for innbyggerne og arbeidstakerne. Når det gjelder privat sektor er det eierne som har et ansvar og vi kan ikke på samme måte pålegge de det vi gjør i offentlig sektor.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Heltid og likelønn, linje 174

Forslagsnr: #687

Forslagsstiller: Fagforbundet Indre Smaalenene

Forslag:
stryk kvotering

Begrunnelse:
vi synes at kvotering er et utdatert ord. Det skal holde likestilling

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Kvotering gjelder både menn og kvinner Det viser seg at det kan være riktig og kvotere menn inn der kvinner er i flertall og motsatt.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Heltid og likelønn, linje 176

Forslagsnr: #676

Forslagsstiller: Fagforbundet Sarpsborg

Forslag:
Endring av setning: Samtidig er det en utstrakt bruk av **korte vaktlengder** og ekstravakter.

Begrunnelse:
Mange ekstravakter med korte vaktlengder genererer like mange arbeidsdager som i heltidsstillinger. Da blir det vanskelig å oppnå heltid.

Landsstyret:
Forslaget tiltres med følgende formulering: ....utstrakt bruk av vakter under 6 timer og ekstravakter

Landsstyret begrunnelse:
Viktig å si hva kort vaktlengde er.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Heltid og likelønn, linje 177

Forslagsnr: #51

Forslagsstiller: Fagforbundet Trondheim

Forslag:
Fagforbundet skal arbeide for at det er mulig å stå i hel stilling. Dette beskrives av mange, spesielt innenfor kvinnedominert sektor, som en utfordring. Mange velger deltidsstilling på grunn av belastninger i arbeidshverdagen.

Begrunnelse:
Det er nødvendig å arbeide for at dette er mulig, da mange velger å arbeide deltid på grunn av belastninger. Fagforbundet bør arbeide for en helsefremmende arbeidshverdag for våre medlemmer.

Landsstyret:
Forslagets intensjon anses ivaretatt av forslagsnr.: 79

Landsstyret begrunnelse:
‚i tillegg velger flere deltidsstilling på grunn av belastningen i arbeidshverdagen.
Hovedregelen skal være fast ansettelse i full stilling og i en arbeidshverdag man klarer å stå i.

Vi mener intensjonen til forslagsstiller er ivaretatt av dette forslaget.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Heltid og likelønn, linje 177

Forslagsnr: #79

Forslagsstiller: Fagforbundet Trøndelag

Forslag:
Tilføyes etter deltidsstillinger:

,i tillegg velger flere deltidsstilling på grunn av belastningen i arbeidshverdagen. Hovedregelen skal være fast ansettelse i full stilling og i en arbeidshverdag man klarer å stå i.

Begrunnelse:
Mange velger å arbeide deltid på grunn av belastninger. I tillegg til at mange strever med å få "tidsklemma" til å gå opp i hverdagen. Fagforbundet bør arbeide for en helsefremmende arbeidshverdag for våre medlemmer. Dette må sees i sammenheng med reduksjon av arbeidstid. Høy arbeidsbelastning må aldri være en selvstendig begrunnelse for deltid.

Landsstyret:
Forslaget tiltres

Landsstyret begrunnelse:
Det er viktig at vi sier noe om at mange mener det er for belastende å jobbe i hel stilling. Det betyr at vi også må ha fokus på dette i arbeidet med heltidskultur.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Heltid og likelønn, linje 177

Forslagsnr: #878

Forslagsstiller: Fagforbundet Tysvær Og Bokn

Forslag:
Sikre andre yrkesgrupper enn lærere i skole rett til planlegging og fellestid utenom elevtid.

Begrunnelse:
For å sikre at fagarbeidere i skolen får nødvendig plantid og bedre samarbeid, bør det settes av en fast andel av arbeidstiden til planlegging og samarbeid med lærere og annet fagpersonell. Dette vil styrke tverrfaglig innsats og sikre god oppfølging av elever med særskilte behov. Samtidig bør lønnsprosenten justeres for å gjenspeile arbeidsmengden og ansvaret fagarbeidere har i stillinger som følger skoleåret.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Vi sier ikke noe om tiltak i de enkelte yrkesgrupper. Da kan vi ikke nevne en yrkesgruppe spesielt.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Heltid og likelønn, linje 177

Forslagsnr: #1233

Forslagsstiller: Fagforbundet Ørsta

Forslag:
Regelen skal vere fast ansettelse i hele stillinger

Begrunnelse:
No må vi gå vidare frå at heile stillingar skal vere hovudregelen og til at det skal vere regelen. så får vi heller ta unnataka når alle som ønsker det har full stillinger.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Når det sies hovedregel betyr det at det skal være regelen men vi må innse at det finnes unntak. Sier vi regelen er det ikke unntak. Både arbeidsmiljøloven og i de tariffavtaler vi har dette beskrevet står det hovedregel.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Heltid og likelønn, linje 178

Forslagsnr: #251

Forslagsstiller: Fagforbundet Ørland

Forslag:
Nytt kulepunkt: - At normal helgefrekvens er hver tredje helg, 255 timer. Alt utover dette kompenseres.

Begrunnelse:
Debatten i samfunnet går på at det må jobbes mer helg av ansatte i helsevesenet. Debatten går ikke ut på om dette skal kompenseres. Fagforbundet Ørland mener at hvis en skal jobbe mer helg, må det kompenseres og vise at det lønner seg. Vi mener derfor at normal helgefrekvens ikke skal over stige 255 timer, eller hver tredje helg i snitt.

Dette med bakgrunn i tariffavtalen som sier ukentlig arbeidstid skal ikke overstige gjennomsnittlig 35,5 timer i følgende tilfeller:

1. I turnusordninger hvor ordinært arbeid må utføres mellom kl. 20.00 og kl. 06.00 og/eller minst hver 3. søndag.

2. Ved døgnkontinuerlig skiftarbeid.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Dette er et tariffkrav og vil derfor være naturlig at det tas opp gjennom fagforbundets retningslinjer i forbindelse med tariffoppgjørene.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Heltid og likelønn, linje 179

Forslagsnr: #621

Forslagsstiller: Fagforbundet Ringsaker

Forslag:
At alle arbeidsgivere, sammen med tillitsvalgte, arbeider aktivt for en heltidskultur og faste stillinger.

Begrunnelse:
Presisering

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Når det står i handlingsprogrammet betyr det at vi skal jobbe aktivt med det.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Heltid og likelønn, linje 181

Forslagsnr: #560

Forslagsstiller: Fagforbundet Innlandet

Forslag:
Bytte ut ordet avsettes med øremerkes

Nytt kulepunkt linje 181 blir:

• At det i statsbudsjettet øremerkes penger til arbeidet med heltidskultur

Begrunnelse:
Det er viktig at pengene øremerkes til formålet.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Hvis det settes av penger til dette i statsbudsjettet vil det være øremerket heltidssatsing - og ikke som en del av overføringene i kommunen. Fagforbundet mener at det skal være en satsing på heltidskultur på alle arbeidsplasser der deltidskultur er dominerende.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Heltid og likelønn, linje 182

Forslagsnr: #52

Forslagsstiller: Fagforbundet Trondheim

Forslag:
Fagforbundet skal arbeide for å synliggjøre årsakene til at flere velger å arbeide deltid og arbeide aktivt for at beslutningstakere finner løsninger som gjør at det er mulig å stå i hel stilling frem til pensjonsalder.

Begrunnelse:
Det er nødvendig å arbeide for at dette er mulig, da mange velger å arbeide deltid på grunn av belastninger. Fagforbundet bør arbeide for en helsefremmende arbeidshverdag for våre medlemmer.

Landsstyret:
Forslagets intensjon anses ivaretatt av forslagsnr.: 79

Landsstyret begrunnelse:
Hva årsaken er til at folk velger deltid er veldig forskjellig, noe kan være at pga belastning, men det er en rekke andre årsaker også. Dette vet vi en del om i dag gjennom forskning. målet må være faste og hele stillinger og en arbeidshverdag folk klarer å stå i.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Heltid og likelønn, linje 182

Forslagsnr: #405

Forslagsstiller: Fagforbundet Gjesdal

Forslag:
Linje 182 og 183: stryk dette punktet. Vi har ikke nok tilgjengelig arbeidskraft til å gjennomføre dette.

Begrunnelse:
Vi har ikke nok tilgjengelig arbeidskraft til å gjennomføre dette.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Om vi vil mangle folk i fremtiden avhenger av flere ting, utvikling ift digital teknologi, flere ansatte som jobber hele stillinger, oppgavedeling mm. En kortere daglig eller ukentlig arbeidstid vil også kunne føre til mindre sykefravær, flere kan stå lengre i jobb, samt at flere kan komme inn i jobb som i dag står utenfor. fagforbundets politikk har vært så langt at dette er det mulig å få til.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Heltid og likelønn, linje 182

Forslagsnr: #906

Forslagsstiller: Fagforbundet Haugesund - Utsira Avd. 033

Forslag:
Linje 182 og 183 strykes.

Begrunnelse:
Tiden er ikke inne for å redusere arbeidsdagen til 6 timers dag/30 t uke. Flere sektorer "skriker" etter arbeidskraft. Dette er en stor utfordring Fagforbundet må innover seg.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Om vi vil mangle folk i fremtiden avhenger av flere ting, utvikling ift digital teknologi, flere ansatte som jobber hele stillinger, oppgavedeling mm. En kortere daglig eller ukentlig arbeidstid vil også kunne føre til mindre sykefravær, flere kan stå lengre i jobb, samt at flere kan komme inn i jobb som i dag står utenfor. fagforbundets politikk har vært så langt at dette er det mulig å få til.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Heltid og likelønn, linje 182

Forslagsnr: #978

Forslagsstiller: Fagforbundet Avd. 550 Luster

Forslag:
Linje 182 og 183 strykes

Begrunnelse:
Me har ikkje sett god nok dokumentasjon på at forslaget vil redusera sjukefråværet i landet. Me ser heller ikkje at dei som står utanfor arbeidslivet i dag, kan erstatte behovet for meir arbeidskraft innafor helse/omsorg og oppvekst i stor grad. Kommunar og helseføretak har i dag store utfordringar med å skaffe nok og forsvarleg bemanning. Me meina derfor at dette forslaget, sett i lys av framtidas bemanningsutfordringar, er direkte uforsvarleg.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Om vi vil mangle folk i fremtiden avhenger av flere ting, utvikling ift digital teknologi, flere ansatte som jobber hele stillinger, oppgavedeling mm. En kortere daglig eller ukentlig arbeidstid vil også kunne føre til mindre sykefravær, flere kan stå lengre i jobb, samt at flere kan komme inn i jobb som i dag står utenfor. fagforbundets politikk har vært så langt at dette er det mulig å få til.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Heltid og likelønn, linje 182

Forslagsnr: #982

Forslagsstiller: Fagforbundet Lyngdal

Forslag:
Tilleggsforslag linjenummer 182:

Følgende tekst legges til i kulepunktet:

6 - timersdag for ansatte i barnehage etter fylte 55 år.

Begrunnelse:
Ansatte i barnehage skal klare å stå i jobb til de når pensjonsalder

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Fagforbundet har mange yrkesgrupper der det er problemer med å stå i arbeid frem til oppnådd pensjonsalder. Her fremheves en yrkesgruppe. I forslag til handlingsprogram skrives det at vi skal arbeide for en arbeidstidsreduksjon for alle,Det betyr småbarnsforeldre, eldre arbeidstakere, ansatte i industrien og kommunen mm.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Heltid og likelønn, linje 182

Forslagsnr: #1360

Forslagsstiller: Fagforbundet Vestland

Forslag:
Endre kulepunktet til "En reform som inneholder en arbeidstidsreduksjon med full lønnskompensasjon."

Begrunnelse:
Kampen for en arbeidstidsreduksjon med full lønnskompensasjon er en lang og viktig kamp forbundet har hatt i mange år. Når orden 6. timers dag og 30. timers uke bringes inn blir diskusjonen vanskeliggjort.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
6 timersdagen/30 timers uka nevnes som eksempler her fordi det har vært mest snakk om. Så langt er det denne type reform som har vært prøvd ut, og det er den vi har størst tro på ift å få folk til å stå lengre i jobb.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Heltid og likelønn, linje 182

Forslagsnr: #1424

Forslagsstiller: Yrkesseksjon helse og sosial

Forslag:
Endring av tekst: "En reform som inneholder en arbeidstidsreduksjon med full lønnskompensasjon, for eksempel 30-timersuke."

Begrunnelse:
30-timersuke er fleksibelt nok til å ivareta intensjonen, derfor bør "sekstimersdag" strykes. Arbeidstidsreduksjon kan være en mulighet for å flere inn i arbeidslivet og er i tråd med en god livsfasepolitikk.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
30 timers uke er viktig for mange av Fagforbundet medlemmer, spesielt for de som arbeider i turnus og gjennomsnittberegner arbeidstiden. 6 timersdag kan være det beste for andre fordi de trenger tid til å organisere familien, andre fordi de ikke klarer å stå i jobb i mer enn 6 timer. Det er også et poeng at vi ikke skal organisere et samfunn der folk jobber mandag til torsdag og alle i dagarbeid har fri på fredager.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Heltid og likelønn, linje 182

Forslagsnr: #1434

Forslagsstiller: Yrkesseksjon kontor og administrasjon

Forslag:
Sletting av handlingspunktet: "En reform som inneholder en arbeidstidsreduksjon med full lønnskompensasjon, for eksempel sekstimersdag/30-timers uke."

Begrunnelse:
Offentlig sektor er under press og har allerede nå utfordringer med å rekruttere og beholde kvalifisert arbeidskraft. Det forventes i tillegg en økende etterspørsel etter tjenester, spesielt innen helse og omsorg, på grunn av en aldrende befolkning. Dette krever flere ansatte for å opprettholde tjenestekvaliteten. Fagforbundet må ta ansvar i et samfunn der framskrivninger viser at vi vil mangle arbeidskraft, mens en innføring av en 6-timers dag/30-timers uke vil kunne føre til ytterligere behov for arbeidskraft.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
30 timers uke er viktig for mange av Fagforbundet medlemmer, spesielt for de som arbeider i turnus og gjennomsnittberegner arbeidstiden. 6 timersdag kan være det beste for andre fordi de trenger tid til å organisere familien, andre fordi de ikke klarer å stå i jobb i mer enn 6 timer. Det er også et poeng at vi ikke skal organisere et samfunn der folk jobber mandag til torsdag og alle i dagarbeid har fri på fredager.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Heltid og likelønn, linje 182

Forslagsnr: #1589

Forslagsstiller: Fagforbundet Telemark

Forslag:
En reform som inneholder en arbeidstidsreduksjon med full lønnskompensasjon, for eksempel sekstimersdag/30-timers uke, **vurderes som et seniortiltak eller for unge i småbarnsfasen.**

Begrunnelse:
Denne reformen bør starte med unge i småbarnsfasen og/eller som seniortiltak.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Dette er det flere vi må jobbe sammen med å få til. Hva resultatet blir vites ikke men utgangspunktet til Fagforbundet er at en slik reform skal gjelde alle - også de uten barn, de som har tenåringer.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Heltid og likelønn, linje 183

Forslagsnr: #156

Forslagsstiller: Fagforbundet Teknisk Fagforening Trondheim

Forslag:
Bytt ut setning i linje 183 med, 6 timers normalarbeidsdag.

Begrunnelse:
Med begrepet normalarbeidsdag så er det ikke nødvendig å påpeke 30 timers uke. Hvis fastholder at en normal arbeidsdag er seks timer innfor det som er dagarbeidstid, så er man tydelig på at ubekvem arbeidstid også i framtiden skal avtales og eventuelt gjennomsnittsberegnes.Seks timers normalarbeidsdag betyr 30 timer

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Det står både 6 timers dag og 30 timer uke for ikke at det skal oppstå misforståelser om at turnusansatte gjennomsnittberegner arbeidstiden og ikke jobber 6 timers dag men 30 timer uke.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Heltid og likelønn, linje 183

Forslagsnr: #1195

Forslagsstiller: Fagforbundet Troms

Forslag:
Nytt kulepunkt etter linje183:

At arbeidstakere får lønnsmessig uttelling for sin kompetanse når denne benyttes i utøvelse av stillingen.

Begrunnelse:
En arbeidstaker skal ikke gå ned i lønn eller endre yrkestittel så lenge arbeidsgiver benytter seg av fagkompetansen som arbeidstakeren har.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Dette er et tariffkrav og behandles etter Fagforbundet retningslinjer i et tariffoppgjør.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Heltid og likelønn, linje 184

Forslagsnr: #877

Forslagsstiller: Fagforbundet Tysvær Og Bokn

Forslag:
Det må være økt fokus på helsefremmende turnusordninger.

Begrunnelse:
Fokus på heltidsarbeid må ikke gå på bekostning av en helsefremmende arbeidsplan.

Landsstyret:
Forslagets anses delvis ivaretatt av forslagsnr.: 79

Landsstyret begrunnelse:
,i tillegg velger flere deltidsstilling på grunn av belastningen i arbeidshverdagen. Hovedregelen skal være fast ansettelse i full stilling og i en arbeidshverdag man klarer å stå i.

Vi mener dette ivaretar intensjonen til forslagstiller. Hva en helsefremmende turnus er vil være individuelt.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Heltid og likelønn, linje 185

Forslagsnr: #688

Forslagsstiller: Fagforbundet Indre Smaalenene

Forslag:
ønsker at samme forslag som i #680 også kommer inn her

Begrunnelse:
samme begrunnelse som #680

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget er: Fagforbundet skal jobbe for at arbeidstidsordninger særlig i tradisjonelle kvinnedominerte yrker, som ikke gir lønn for antall arbeidet timer, eller som gir uhelse, ikke er lovlig i forhold til AML

Antar at det skal stå at turnusen som gir lønn for antall arbeidete timer. Det ser ut som det her menes vakt på vaktrom - dette er en tariffbestemmelse og må tas i tariffoppgjørene etter Fagforbundets interne regler, det skal være turnuser som folk kan stå i gjennom hele dagen og hele arbeidslivet. Hva det er kan være forskjellig fra person til person. Vi skal aldri skrive under på turnuser som ikke er lovlig ift AML. De to siste punktene er noe som er pålagt allerede i lovverket, og er de tillitsvalgtes oppgave å passe på, og som gjennomgås i alle turnuskurs vi holder.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Heltid og likelønn, linje 186

Forslagsnr: #157

Forslagsstiller: Fagforbundet Teknisk Fagforening Trondheim

Forslag:
En lovrevisjon av normalarbeidsuken, slik at den reduseres fra 40-timers uke til 30-timers

Begrunnelse:
Ambisjonen for loven må være på samme nivå som ambisjonen for avtaleverk.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): kapittel 3, linje 182-183 og linje 186-187

Landsstyret begrunnelse:
Vi skal arbeide for en arbeidstidsreduksjon, jf linje 182-183. Målet er at dette skal inn i arbeidsmiljøloven hvis vi oppnår dette. Før vi oppnår det, er det viktig at vi får endringer i arbeidsmiljøloven som samstemmer med dagens tariffavtaler.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Heltid og likelønn, linje 186

Forslagsnr: #271

Forslagsstiller: Fagforbundet Buss- Og Sporveisarbeidernes Forening

Forslag:
tillegg etter punktum: **/30 timers uke**

Begrunnelse:
Vi må begynne å bruke 30 timers uke mye mere for å få flere med på laget. Mange steiler når vi kun snakker om 6 timers dag. Det vil måtte bli forskjellige ordninger på forskjellige arbeidsplasser for en nedsettelse av arbeidstida.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
I forslag til handlingsprogram står det sekstimersdag /30 timers uke. Det betyr at noen vil jobbe 6 timersdag, andre lengre dager eller kortere dager pga gjennomsnittberegning av arbeidstiden. Noen arbeidsplasser vil mulig også jobbe 4 dagers uke hvis det vil være mulig.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Heltid og likelønn, linje 187

Forslagsnr: #266

Forslagsstiller: Fagforbundet Buss- Og Sporveisarbeidernes Forening

Forslag:
193 samt pensjons- og forsikringsvilkår som skal videreføres.Tillegg – og beholdes

Begrunnelse:
Viktig å få presisert at det skal beholdes. Etter en liten periode når tariffavtalen skal revideres kan man jo bytte tariffavtale fra arbeidsgiveren sin side.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 191-193

Landsstyret begrunnelse:
Dette er ivaretatt i opprinnelig tekst da vi sier at ved skifte av tariffavtale skal man avtale hva som skal videreføres. Dette gjelder for alle skifter av tariffavtale.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Heltid og likelønn, linje 187

Forslagsnr: #521

Forslagsstiller: Fagforbundet Vestre Toten

Forslag:

Legg til nytt kulepunkt:

- At det settes av en likelønnspott i statsbudsjettet, som skal fordeles gjennom forhandlinger mellom partene i arbeidslivet.

Begrunnelse:
For å utjevne kjønnsforskjeller i lønn, kan en likelønnspott som går utenpå rammen for tariffoppgjøret, være en del av løsningen. Det skal settes av i statsbudsjettet, og fordeles gjennom forhandlinger mellom partene i arbeidslivet.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
En likelønnspott vil ikke kunne rette opp ulikheter i lønn basert på kjønn. Det er ulikheter mellom ulike bransjer, mellom offentlig og privat sektor og enkelte steder innenfor samme bransje. Lønnsutjevning skal skje mellom partene i arbeidslivet og ikke gjennom politiske vedtak på Stortinget.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Heltid og likelønn, linje 187

Forslagsnr: #702

Forslagsstiller: Fagforbundet Sel

Forslag:
Forslag til tilleggskrav: Deltidsansatte skal ha overtidsbetaling der den ansatte arbeider mer enn den avtalte stillingsstørrelsen. (Deltidsstillingen)

Begrunnelse:
Viktig å sikre bedre rettigheter for deltidsansatte enn det er i dag.

Landsstyret:
Forslaget tiltres

Landsstyret begrunnelse:
For å følge opp EU dommen der deltidsansatte har fått overtidsbetalt når de har jobbet utover på forhånd fastsatt arbeidstid tiltres dette. Avgjørelsen tilsier at innslagspunktet for overtid ikke kan bli mindre gunstig for en arbeidstaker med deltidsstilling enn for en arbeidstaker med heltidsstilling. Dommen anførte at de ble utsatt for indirekte forskjellsbehandling på grunn av kjønn, da det i hovedsak er kvinner som arbeidet deltid. Nesten ni av ti av de deltidsansatte i denne saken var kvinner.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Heltid og likelønn, linje 187

Forslagsnr: #1097

Forslagsstiller: Fagforbundet Avd 549 Vik

Forslag:
Må stryke 6-timersdag i denne setningen.

Begrunnelse:
Det er umogeleg å få til i praksis. Folk i arbeidslivet i dag, vil ikkje gå 6 timersdag, og Fagforbundet har jobba mykje for å få vekk kortvakter i helse og velferdssektoren, og då kan me ikkje stå inne for at me vil innføre ein 6 timars dag. Det er allereie i dag mangel på arbeidskraft, og med 6 timars dag, så vil ein mangle enda fleire enn det gjer i dag. I helse og velferdssektoren så jobber ein skift, og det vil bli umogeleg å få nok personale, då ein må inn med 4 skift i stadenfor 3 som det er i dag. Det vil og sei at nokon må begynne på jobb midt på natta. Medlemmane vil i dag jobbe meir og meir langvakter, og då kan me ikkje jobbe for ein 6 timers dag, og ikkje høyre på medlemmene våre.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Det er viktig at Fagforbundet også sier 6 timersdag, da mange av våre medlemmer vil synes det er best med en kortere arbeidsdag, eks småbarnforeldre. 6 timersdag er uaktuelt i helse og velferdssektoren av den grunn dere nevner. Det er også viktig at det står 6 timers dag da det ikke er ønskelig med 4 dagers uke, der folk jobber mandag til torsdag og fri fredag.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Heltid og likelønn, linje 187

Forslagsnr: #1142

Forslagsstiller: Fagforbundet Bergen

Forslag:
Helsepersonellkommisjonen anbefaler i kapittel 9.6.1 at man skal fastsette bestemmelser om gjennomsnittsberegning av arbedstid og eventuelt andre forhold som krever avtale i de sentrale tariffavtalene. I tillegg vurderer flertallet at dersom partene ikke kommer frem til en slik enighet, bør myndighetene iverksette en gjennomgang av arbeidsmiljølovens arbeidstidsbestemmelser, for å sikre at arbeidsgiver har myndighet til å ivareta ansvaret for både å bemanne tjenesten og til å ivareta arbeidsmiljølovens krav om at arbeidstakerne skalha et fullt forsvarlig arbeidsmiljø.

Mindretallet var imot.

Begrunnelse:
Fagforbundet bør jobbe for at bestemmelser om gjennomsnittsberegningav arbeidstid ***ikke*** *blir en del av de sentrale avtalene*. Dagens ordning fungerer godt, arbeidsmiljølovens bestemmelser om arbeidstid gir gode rammer og verktøy for arbeidsgiver og arbeidstakerorganisasjonene ved tillitsvalgt for å lage arbeidsplaner som er tilpasset lokale forhold og den enkelte ansatte og sikrer at man har et fullt forsvarlig arbeidsmilø

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Dette forslaget binder Fagforbundet til å si nei hvis arbeidsgiverorganisasjonene inviterer til dialog og evt forhandlinger om å flytte avtaleretten om gjennomsnittsberegning til sentralt nivå f.eks. Det vi da sier i praksis er at vi vil ikke forsøke det helsepersonellkommisjonen ber oss om, å få en avtale om gjennomsnittsberegning i sentral tariffavtale med de regler og retningslinjer det måtte innebære og Fagforbundet vil stille som krav. Et nei kan bety at vi får en lovhjemmel eller forskrift der arbeidsgiver får full styringsrett over arbeidstiden.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Konkurranseutsetting og virksomhetsoverdragelse, linje 189

Forslagsnr: #691

Forslagsstiller: Fagforbundet Indre Smaalenene

Forslag:
Fagforbundet skal jobbe for at kommunene får refusjon for resurskrevende bruker over 67 år, med å styrke kvalifikasjonene og handlingsrommet til kommunene for å beholde disse brukerne i egen regi.

Begrunnelse:
Velferdstjenestene skal ligge i offentlig regi

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget er for spesifikt, men noe Fagforbundet jobber med gjennom statsbudsjettet

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Konkurranseutsetting og virksomhetsoverdragelse, linje 191

Forslagsnr: #1431

Forslagsstiller: Fagforbundet Oslo

Forslag:
Gammel tekst: Ved skifte av tariffavtale skal partene i den enkelte virksomhet avtale hvilke

lønns- og arbeidsvilkår, samt pensjons- og forsikringsvilkår som skal videreføres.

Ny tekst: Ved skifte av tariffavtale skal partene ~~i den enkelte virksomhet~~ avtale hvilke lønns- o

arbeidsvilkår, samt pensjons- og forsikringsvilkår som skal videreføres.

Begrunnelse:
Hvis denne setningen skal ha en mening og styrke bevaringen av ansattes rettigheter, bør det være tariffpartene og ikke lokale tillitsvalgte og lokale arbeidsgivere som inngå slike avtaler.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Slike skifter skjer til stadighet og de sentrale parter har ikke denne oversikten. Det er tillitsvalgte sammen med regionene som må ta hånd om dette men med støtte fra Fagforbundet sentralt og NHO.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Konkurranseutsetting og virksomhetsoverdragelse, linje 192

Forslagsnr: #907

Forslagsstiller: Fagforbundet Haugesund - Utsira Avd. 033

Forslag:
lønns og arbeidsvilkår, og sikre att inngåtte tariffavtaler ikke kan sies opp i tariffperioden, ved en konkurranseutsetting/virksomhetsoverdragelse og privatisering.

Begrunnelse:
Pr idag er det smutt hull i lov og avtaleverk. Som gjør at ny arbeidsgiver kan si opp Tariffavtalen innen 3 uker etter oppstart. Dette må forhindres.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
De kan si den opp, men er likevel bundet av den ut tariffperioden.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Konkurranseutsetting og virksomhetsoverdragelse, linje 194

Forslagsnr: #1288

Forslagsstiller: Yrkesseksjon samferdsel og teknisk

Forslag:
Nytt handlingspunkt som lyder "oppfølging av LO-kongressens vedtak (2022) om at unntaksbestemmelsene i Kollektivtrafikkforordningen om kollektivtrafikk på anbud skal tas i bruk".

Begrunnelse:
Kongressvedtaket innebar i klartekst at LO samlet skal jobbe for kollektivtrafikk i egenregi, og var en klar marsjordre om å jobbe for at buss i rutetrafikk skal drives av fylkene selv med egne ansatte. Hittil er situasjonen uendret og selv om ledelsen i Fellesforbundet sentralt er tydelige på at de ikke skal motarbeide forslaget, er opplevelsen annen i møte med Fellesforbundet på lokalnivå. Det samme gjelder LO på lokalnivå. Det er derfor viktig at Fagforbundet jobber for at LO-kongressens vedtak følges opp og ikke kun av Fagforbundet.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Dette er et problem som må løses på andre måter enn at det skal stå i Fagforbundets handlingsprogram. Det er flere saker vi sånn sett burde løftet inn som vi mener LO ikke tar hånd om eller som er konflikter mellom Fagforbundet og andre forbund.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Konkurranseutsetting og virksomhetsoverdragelse, linje 194

Forslagsnr: #1489

Forslagsstiller: Fagforbundet Agder

Forslag:
Nytt handlingspunkt som lyder:

"Oppfølging av LO-kongressens vedtak (2022) om at unntaksbestemmelsene i Kollektivtrafikk forordningen om kollektivtrafikk på anbud skal tas i bruk".

Begrunnelse:
Kongressvedtaket innebar i klartekst at LO samlet skal jobbe for kollektivtrafikk i egenregi, og var en klar marsjordre om å jobbe for at buss i rutetrafikk skal drives av fylkene selv med egne ansatte. Hittil er situasjonen uendret og selv om ledelsen i Fellesforbundet sentralt er tydelige på at de ikke skal motarbeide forslaget, er opplevelsen annen i møte med Fellesforbundet på lokalnivå. Det samme gjelder LO på lokalnivå. Det er derfor viktig at Fagforbundet jobber for at LO-kongressens vedtak følges opp og ikke kun av Fagforbundet.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Dette er et problem som må løses på andre måter enn at det skal stå i Fagforbundets handlingsprogram. Det er flere saker vi sånn sett burde løftet inn som vi mener LO ikke tar hånd om eller som er konflikter mellom Fagforbundet og andre forbund.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Konkurranseutsetting og virksomhetsoverdragelse, linje 197

Forslagsnr: #82

Forslagsstiller: Fagforbundet Trøndelag

Forslag:
Stryk ordene "som hovedsak"

Begrunnelse:
Arbeidsformidling er en offentlig oppgave og skal skje i offentlig regi.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
I hovedsak skal det skje i offentlig regi, men det kan være enkeltsituasjoner og noen steder det er god grunn til privat regi. Det viktige er at dette skjer vederlagsfritt.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Konkurranseutsetting og virksomhetsoverdragelse, linje 197

Forslagsnr: #989

Forslagsstiller: Fagforbundet Nordland

Forslag:
Kulepunktet «At all arbeidsformidling skal skje vederlagsfritt og som hovedsak i offentlig regi» endres til «At all arbeidsformidling skal skje vederlagsfritt i offentlig regi»

Begrunnelse:
.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
I hovedsak skal det skje i offentlig regi, men det kan være enkeltsituasjoner og noen steder det er god grunn til privat regi. Det viktige er at dette skjer vederlagsfritt.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Konkurranseutsetting og virksomhetsoverdragelse, linje 197

Forslagsnr: #1432

Forslagsstiller: Fagforbundet Oslo

Forslag:
At all arbeidsformidling skal skje vederlagsfritt og ~~som hovedsak~~ i offentlig regi.

Begrunnelse:
Det bør ikke være arbeidsformidling i privat regi overhodet.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
I enkelte tilfeller kan det være hensiktmessig at formidlingen skjer av private eller veldedige aktører. Det viktigste her er at dette skal skje vederlagsfritt.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Konkurranseutsetting og virksomhetsoverdragelse, linje 198

Forslagsnr: #81

Forslagsstiller: Fagforbundet Trøndelag

Forslag:
Erstatte *må* med *skal*

Begrunnelse:
Det forsterker politikken

Landsstyret:
Forslaget tiltres

Landsstyret begrunnelse:
Skal er et bedre begrep enn må i denne sammenhengen.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Konkurranseutsetting og virksomhetsoverdragelse, linje 198

Forslagsnr: #990

Forslagsstiller: Fagforbundet Nordland

Forslag:
Kulepunktet «At innleie av arbeidstakere gjennom bemanningsbyråer må avvikles» endres til «At innleie av arbeidstakere gjennom bemanningsbyråer forbys»

Begrunnelse:
.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Å forby betyr at dette skal skje med en gang. Vi trenger overgangsordninger og avvikling betyr at det i fremtiden ikke skal være bemanningsbyråer.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Konkurranseutsetting og virksomhetsoverdragelse, linje 198

Forslagsnr: #1435

Forslagsstiller: Yrkesseksjon kontor og administrasjon

Forslag:
Endre tekst slik at ny tekst blir: "At innleie av arbeidstakere gjennom bemanningsbyråer må begrenses."

Begrunnelse:
Dette vil være svært utfordrende de stedene man er avhengig av innleid arbeidskraft. Ved å bytte ut “avvikles med “begrenses” tar vi mer hensyn til lokale og regionale forhold. Det er derimot viktig med tydelige føringer for hvorfor bemanningsbyråer bør tas i bruk slik at man unngår overforbruk av innleid arbeidskraft.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Fagforbundet ser det slik at hvis man får folk til å jobbe i bemanningsbyråer så er det mulig å ansette folk også. Det er viktig at vi avdekker hvorfor det er vanskelig å få ansatt folk, og av den grunn har vi valgt å si avvikles og ikke forbys. Avvikle betyr at vi må ha overgangsordninger.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Konkurranseutsetting og virksomhetsoverdragelse, linje 200

Forslagsnr: #272

Forslagsstiller: Fagforbundet Buss- Og Sporveisarbeidernes Forening

Forslag:
tariffpolitikk – konkurranseutsetting og virksomhetsoverdragelse – linje 200

Stryk ordene «som hovedsak»

Begrunnelse:
arbeidsformidling er en offentlig oppgave og skal skje i offentlig regi

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
I enkelte tilfeller kan det være hensiktmessig at formidlingen skjer av private eller veldedige aktører. Det viktigste her er at dette skal skje vederlagsfritt.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Konkurranseutsetting og virksomhetsoverdragelse, linje 200

Forslagsnr: #1591

Forslagsstiller: Fagforbundet Telemark

Forslag:

Nytt kulepunkt:

- Når offentlig finansierte tjenester er satt på anbud, må kvalitet alltid være høyest vektet, deretter geografi, og samlet kompetanse før pris.

Begrunnelse:
Der offentlige tjenester blir satt på anbud, er det viktig å få med at kvalitet, geografi og samlet kompetanse alltid må vektlegges sterkere enn pris. Høsten 2024 er et eksempel hvor både kommuner, fylkeskommuner, helseforetak og regionale helseforetak har lyst ut anbud hvor pris er det som vektlegges høyest. Dette fører til at både det offentlige og ideelle ikke vinner frem.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Dette kapittelet handler om tariffpolitikk og passer ikke inn her. Det er også for spesifikt da ikke alle offentlige tjenester kan vektes på dette grunnlaget.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Et seriøst arbeidsliv, linje 206

Forslagsnr: #208

Forslagsstiller: Fagforbundet Nord-Østerdal

Forslag:
Legge til følgende avsnitt etter linje 206:

Det offentlige har også et ansvar for å sørge for et seriøst arbeidsliv gjennom innkjøp og byggeprosjekter. Kommuner og fylkeskommuner må få mulighet til å styrke kompetanse og ressurser på dette området. Seriøsitetsbestemmelser i arbeidslivet må følges opp gjennom egne dedikerte ressurser i kommuner og fylkeskommuner.

Begrunnelse:
Vi ser dessverre ofte eksempler på at offentlige midler blir brukt til useriøst arbeidsliv. Når det avdekkes at arbeidslivskriminalitet på byggeprosjekter, men man ikke kan gjøre noe med det fordi kommunen/fylkeskommunen ikke har hverken kompetanse eller ressurser til å følge det opp, så må det en endring til. Våre felles midler kan ikke bli brukt til å finansiere arbeidslivskriminalitet, og vedtatte seriøsitetsbestemmelser er ikke verdt noe hvis de ikke kan følges opp.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Fagforbundet er generelt imot å øremerke tilskudd til kommuner/fylkeskommuner. Det vises forøvrig til forslag til handlingsprogram hvor det nevnt flere tiltak for å hindre arbeidslivskriminalitet, nasjonalt register for foretak som bryter loven, bedre samordning, økt kontroll og informasjonsplikt.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Et seriøst arbeidsliv, linje 206

Forslagsnr: #522

Forslagsstiller: Fagforbundet Vestre Toten

Forslag:
Legge til følgende avsnitt etter linje 206:

Det offentlige har også et ansvar for å sørge for et seriøst arbeidsliv gjennom innkjøp og byggeprosjekter. Kommuner og fylkeskommuner må få mulighet til å styrke kompetanse og ressurser på dette området. Seriøsitetsbestemmelser i arbeidslivet må følges opp gjennom egne dedikerte ressurser i kommuner og fylkeskommuner.

Begrunnelse:
Vi ser dessverre ofte eksempler på at offentlige midler blir brukt til useriøst arbeidsliv. Når det avdekkes at arbeidslivskriminalitet på byggeprosjekter, men man ikke kan gjøre noe med det fordi kommunen/fylkeskommunen ikke har hverken kompetanse eller ressurser til å følge det opp, så må det en endring til. Våre felles midler kan ikke bli brukt til å finansiere arbeidslivskriminalitet, og vedtatte seriøsitetsbestemmelser er ikke verdt noe hvis de ikke kan følges opp.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Fagforbundet er generelt imot å øremerke tilskudd til kommuner/fylkeskommuner. Det vises forøvrig til forslag til handlingsprogram hvor det nevnt flere tiltak for å hindre arbeidslivskriminalitet, nasjonalt register for foretak som bryter loven, bedre samordning, økt kontroll og informasjonsplikt.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Et seriøst arbeidsliv, linje 206

Forslagsnr: #661

Forslagsstiller: Fagforbundet Østre Toten

Forslag:
Alle arbeidstakere må få faste ansettelser med tariffavtale og gode rammevilkår.

Begrunnelse:
Tillegget i opprinnelig setning er en tydeliggjøring av viktigheten av tariffavtaler for å sikre faste stillinger.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Tariffavtaler er ikke noe man bare får. Dette må det forhandles om, og evt kan det ende med streik. Det er usikkert om disse medlemmene det gjelder vil gå så langt. Fagforbundet jobber hele tiden for å få forhandlet frem tariffavtaler der dette er mulig. Arbeidsmiljølovens § 14-9 sier også at arbeidstakere skal ansettes fast, dog med enkelte unntak. Dette gjelder både de med og uten tariffavtale.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Et seriøst arbeidsliv, linje 213

Forslagsnr: #1436

Forslagsstiller: Yrkesseksjon kontor og administrasjon

Forslag:
Endre tekst, slik at ny tekst blir: "Å følge opp ny lovgivning i offentlige anskaffelser, og med det sikre at virksomheter må pålegges å ta inn læringer for å oppfylle samfunnskontrakten."

Begrunnelse:
Formuleringen blir tydeligere ved å fjerne "..som skal endre regelverket og praksisen.." Intensjonen i endringsforslaget er uendret.

Landsstyret:
Forslaget tiltres

Landsstyret begrunnelse:
Teksten blir bedre men endrer ikke intensjonen.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Annet

Forslagsnr: #299

Forslagsstiller: Fagforbundet Kultur, Oslo

Forslag:
Få inn ordet *aktivt* i setningen "Fagforbundet vil arbeide for en reform som inneholder en arbeidstidsreduksjon med full lønnskompensasjon, for eksempel sekstimersdag."

Ny setning blir da: "Fagforbundet vil arbeide aktivt for en reform som inneholder en arbeidstidsreduksjon med full lønnskompensasjon, for eksempel sekstimersdag."

Begrunnelse:
Å tilføye *aktivt* i denne setningen vil legge føringer for hvordan Fagforbundet skal jobbe med arbeidstidsreduksjon de kommende årene. Ordet aktivt vektlegger at dette er noe vi ønsker å få til og prioriterer å jobbe med.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Når det står at Fagforbundet skal arbeide for, må det forstås som at det krever handling. Det vil derfor ikke innebære en endring i innhold og betydning om man får inn ordet aktivt. Alt som står i handlingsprogrammet skal det jobbes aktivt med.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Annet

Forslagsnr: #681

Forslagsstiller: Fagforbundet Sarpsborg

Forslag:
Side 10, avsnitt 5: Fagforbundet må jobbe for at det blir lovbestemt rett til kompetanseheving.

Begrunnelse:
Mange får ikke mulighet til å heve kompetansen sin slik det er i dag. Lovbestemt rett til kompetanseheving er viktige virkemidler i kampen for likelønn.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Det er uklart hvor i handlingsprogrammet dette skal inn.

Det er i dag jf arbeidsmiljøloven § 12-11 en rettighet til utdanningspermisjon under visse vilkår.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Annet

Forslagsnr: #1340

Forslagsstiller: Fagforbundet Hustadvika

Forslag:
Det må bli slutt på lokale lønnsforhandlinger, det må bli alt i ett sentralt oppgjør.

Begrunnelse:
Dette fordi det skaper enda større lønnsforskjeller mellom ansatte og det sees på at noen får fordeler med trynetillegg. Det skaper mye uro i organisasjonen. Samtidig er det veldig mye arbeid med dette for de som sitter i forhandlingsutvalget.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Flere av tariffavtalene der Fagforbundet er part i, baserer seg på at mye av lønnsmassen tas ut i lokale forhandlinger. At det skal bli helt slutt på lokale forhandlinger i alle tariffområder kan føre til at noen av våre medlemmer ikke vil få sin rettmessige del av verdiskapingen i samfunnet.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Annet

Forslagsnr: #1341

Forslagsstiller: Fagforbundet Hustadvika

Forslag:
Det er ønskelig med kronetillegg på lønnsoppgjørene i våre tariffområder

Begrunnelse:

Vi har de siste årene opplevd en relativ høy prisvekst i Norge. I følge tall fra statistisk sentralbyrå, har vi i perioden fra august 2014 til august 2024 hatt en prisvekst på hele 36,2%- Samme periode har lønnsutviklingen bare ligget mellom 26 til 32%. Det vil si at vi har hatt en rellønns nedgang og svekket kjøpekraft over en lang periode. Prosentoppgjør i lønnsforhandlinger medfører voldsomt sprik i lønnsutvikling når en sammenligner høyt lønnede og lavt lønnsyrkene samt uføre og pensjonister. **For de er lønnsutviklingen mye dårligere.** Vå må løfte kravet om at fremtidige lønnsforhandlinger må handle om kronetillegg og ikke prosent. Vi som representanter for Fagbevegelsen er nødt til å stå opp mot denne urettferdigheten i solidaritet med alle de det rammer hardest.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Dette er tariffkrav som behandles etter Fagforbundets retningslinjer i tariffoppgjørene.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Annet

Forslagsnr: #1480

Forslagsstiller: Fagforbundet Agder

Forslag:
Nytt kulepunkt: Innføre 30 timers uke som seniortiltak.

Begrunnelse:
Forslaget er viktig for å få økt mulighet hos eldre arbeidstakere til å stå lengre i arbeid.
Forslaget er identisk med forslag 1028 som manglet begrunnelse.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
I forslag til handlingsprogram står det 6 timersdag/30 timers uke, og det er ikke spesifisert på noen enkelt grupper, verken småbarnsforeldre eller eldre arbeidstakere. om man i en slik reform kommer til at enkeltgrupper må prioriteres vil det måtte tas op da, og ikke bestemmes nå. Det vil frata Fagforbundet forhandlingsmuligheter.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 1. Tariffpolitikk, Annet

Forslagsnr: #1494

Forslagsstiller: Fagforbundet Agder

Forslag:
Nytt kulepunkt: Innføre 30 timers uke som seniortiltak

Begrunnelse:
Reduserer arbeidsbelastningen og bidrar til at folk kan stå lenger i arbeidslivet. Forslaget er viktig for å få økt mulighet hos eldre arbeidstakere til å stå lengre i arbeid.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
I forslag til handlingsprogram står det 6 timersdag/30 timers uke, og det er ikke spesifisert på noen enkelt grupper, verken småbarnsforeldre eller eldre arbeidstakere. om man i en slik reform kommer til at enkeltgrupper må prioriteres vil det måtte tas op da, og ikke bestemmes nå. Det vil frata Fagforbundet forhandlingsmuligheter

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, linje 219

Forslagsnr: #476

Forslagsstiller: Fagforbundet Fredrikstad

Forslag:
organiseres, gjennoføres og opplæres.

Begrunnelse:
Opplæring innen arbeidsmiljø må styrkes. Psykososialtarbeidsmiljø er forsterket i AML.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): HMS-opplæring 247-257

Landsstyret begrunnelse:
Intensjonen i forslaget anses ivaretatt av underkapittelet om HMS-opplæring.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, linje 220

Forslagsnr: #181

Forslagsstiller: Fagforbundet Finnmark / Finnmarkku Fagalihttu

Forslag:
Arbeidsmiljøet til den enkelt ansatte må bygge på normalarbeidsdagen. Arbeidslivet er i endring vi ser et stadig press på arbeidstakere om lange vakter og komprimert arbeidstidsordninger. Dagens forskning viser at dette er skadelig for arbeidstakernes helse. Fremtidens arbeidsliv vil være basert på at den enkelte ansatte skal stå lenger i arbeid. Derfor vil Fagforbundet jobbe for at det forskes mer på helsemessige konsekvenser av lange vakter og komprimert arbeidstidsordninger før vi godkjenner slike arbeidstidsordninger

Begrunnelse:
Fagforbundet mener at vi jobbe for å bedre kvinners arbeidshelse, dette er et tydelig tiltak for å gjennomføre det. Fagforbundet kan ikke godkjenne arbeidstidsordninger som går utover kvinners helse samtidig som vi skal jobbe for å styrke kvinners arbeidshelse, lange arbeidsdager og ukurante arbeidstider kan gi økt risiko for psykiske plager, samt plager som muskel- og skjelettsykdommer og hjerte- og karsykdommer. Fagforbundet godkjenne arbeidstidsordninger som går langt utover 9 timer, da er vi med på å uthule arbeidsmiljølovens arbeidstidsbestemmelser med å strekke arbeidsdagen lengere da kan vi risiker at normal arbeidsdagen . Risikoen for uheldige hendelser og skader blir større med økende antall timer på jobb. Risikoen øker raskere etter 8 timer, og enda raskere igjen etter 12 timer. Risikoen forhøyes ytterligere ved gjentatte lange skift.

Landsstyret:
Forslaget tiltres med følgende formulering: Arbeidsmiljøet til den enkelt ansatte må bygge på normalarbeidsdagen. Vi ser et økende press på arbeidstid, bl.a komprimert arbeidstid. Fagforbundets oppgave vil være å løfte formålsparagrafen om et helsefremmende og meningsfullt arbeidsliv høyt. Samtidig har vi tariffavtaler som også regulerer arbeidstiden. Disse verktøyene sammen med Fagforbundets egne politiske vedtak må tas i bruk i alle drøftinger med arbeidsgiver. Det er viktig at forskning på arbeidstid fortsetter, og konsekvenser ulike arbeidstidsordninger har for Fagforbundets medlemmer.

Landsstyret begrunnelse:
Fagforbundets medlemmer opplever et stort press på arbeidstid, lange vakter, medleverordninger, korte vakter, delt dagsverk mm. Fagforbundet må ha fokus på dette. Mange ulike arbeidstidsordninger kommer som et ønske fra våre medlemmer, andre igjen fra arbeidsgiver. Det viktige når vi er i slike drøftinger at vi forholder oss til våre egne retningslinjer, lov og avtaleverk. Det forskes mye på arbeidstid i Norge, og resultatene er

veldig forskjellig. Langtidsvirkninger av komprimerte arbeidstidsordninger vet vi for lite om. Det er derfor viktig at forskning på ulike arbeidstidsordninger fortsetter.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, linje 220

Forslagsnr: #954

Forslagsstiller: Fagforbundet Østfold

Forslag:
Alle skal ha lik rett til arbeidstøy uansett hvor man arbeider.

Begrunnelse:
Det er store forskjeller på hvem som får arbeidstøy. Mange grupper faller utenfor og må bruke privat tøy på jobb.

Landsstyret:
Forslaget tiltres med følgende formulering: Linje 231, kulepunkt: Retten til egnet arbeids- og fottøy.

Landsstyret begrunnelse:
En SINTEF-undersøkelse på oppdrag fra yrkesseksjonene sentralt, avdekket at spesielt kvinnedominerte yrkesgrupper ikke får dekket hensiktsmessig og egnet arbeids- og fottøy. Retten til egnet tøy er et viktig HMS-tiltak for å redusere sykefravær, og en likestillingssak. Det vises til uttalelse fra landsstyret september 2024.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, Forebygging og tilrettelegging, linje 221

Forslagsnr: #308

Forslagsstiller: Fagforbundet Vestfold

Forslag:
Nytt kulepunkt:

Arbeide for å få på plass gode tiltak for å beholde arbeidstakere lenger i arbeidslivet

Begrunnelse:
Man må øke grunnbemanningen slik at arbeidstakerne ikke får belastningsskader og ramler for tidlig ut av arbeidslivet.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 221-237

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget anses ivaretatt i brødtekst og kulepunkt 221-237.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, Forebygging og tilrettelegging, linje 221

Forslagsnr: #411

Forslagsstiller: Fagforbundet Avd. 196, Sihf-Lillehammer

Forslag:
Det må igjen inn et punkt om metoo, det vi kan se så er det ikke noe spesielt punkt om dette i heftet.

Begrunnelse:
Det må fremdeles være stort fokus på dette, da det forekommer i arbeidslivet i dag også.

Viktig at det styrkes tiltak for å forebygge seksuell trakassering.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): Trakassering, vold og trusler linje 238-246, samt Kvinnehelse linje 327-337

Landsstyret begrunnelse:
Emneknaggen #meetoo var en viktig kampanje og bevegelse som oppstod i sosiale medier i 2017, og handlet om maktubalanse og seksuell trakassering. I handlingsprogrammet er trakassering og seksuell trakassering omtalt i underkapittel Trakassering, vold og trusler linje 238-246, samt Kvinnehelse linje 327-337. Arbeidsmiljøloven ble endret 1.1.24, med en presisering om at vernet mot trakassering også omfatter seksuell trakassering:

§ 4-3 Krav til det psykososiale arbeidsmiljøet:(3) Arbeidstaker skal ikke utsettes for trakassering, herunder seksuell trakassering, eller annen utilbørlig opptreden. Med trakassering menes handlinger, unnlatelser eller ytringer som har som formål eller virkning å være krenkende, skremmende, fiendtlige, nedverdigende eller ydmykende. Med seksuell trakassering menes enhver form for uønsket seksuell oppmerksomhet som har som formål eller virkning å være krenkende, skremmende, fiendtlig, nedverdigende, ydmykende eller plagsom.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, Forebygging og tilrettelegging, linje 225

Forslagsnr: #526

Forslagsstiller: Fagforbundet Vestre Toten

Forslag:
Stryk følgende setning:

Levealdersjustering vil medføre at folk må stå lengre i arbeid for å få en bra pensjon. Det øker behovet for tilrettelegging i arbeidslivet.

Begrunnelse:
Setningene er ikke nødvendig å ha med. Vi er uenig i at vi skal måtte jobbe lengre for å få en bra pensjon. Vi forstår ikke hvorfor vi ikke både kan ha det slik at de som kan og vil jobbe lengre, får lov til det, og at de som må gi seg tidlig også skal få lov til det uten å bli straffet økonomisk resten av livet. Å akseptere beregningsmodellen levealdersjusteringen er, går i mot våre prinsipper. Vi vet at levealder er forskjell ut fra yrket ditt, og vi vil ikke være med å akseptere et klasseskille mellom yrker.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Levealderjustering er en del av et bredt forlik om pensjon, som er vedtatt av Stortinget. Det er ikke hensiktsmessig å ta en omkamp om dette nå.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, Forebygging og tilrettelegging, linje 226

Forslagsnr: #1099

Forslagsstiller: Fagforbundet Avd 549 Vik

Forslag:

Nytt handlingpunkt:

- At arbeidsgivar får ein lovfesta plikt til å sørge for at nødvendig arbeidskle og sko(ulike typer) er på plass til kvar enkelt. Dette gjeld då klær og sko til alle årstider.

Begrunnelse:
Ein ser at spesielt kvinnedominerte yrker ikkje får dekka sko og klær som er hensiktismessig i forhold til jobbkvardagen deira. Ein ser dette spesielt i helse og oppvekstyrker.

Med dagens økonomi er det ikkje alle som har økonomi til å kjøpe seg sko, ullklær, vinterdress, fleece, vinterjakke osv til å bruke på arbeid. Enkelte arbeidsgrupper får alt av arbeidsgiver) klær, sko, verneutstyr(der det er påkrevd), mens andre arbeidsgrupper får ikkje noko dekka. Ein kan sjå på dette som HMS- tiltak for å hindre sjukefravær innafor desse sektorane.

Landsstyret:
Forslaget tiltres med følgende formulering: Linje 231, kulepunkt: Retten til egnet arbeids- og fottøy.

Landsstyret begrunnelse:
En SINTEF-undersøkelse på oppdrag fra yrkesseksjonene sentralt, avdekket at spesielt kvinnedominerte yrkesgrupper ikke får dekket hensiktsmessig og egnet arbeids- og fottøy. Retten til egnet tøy er et viktig HMS-tiltak for å redusere sykefravær, og en likestillingssak. Det vises til uttalelse fra landsstyret september 2024.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, Forebygging og tilrettelegging, linje 226

Forslagsnr: #1361

Forslagsstiller: Fagforbundet Vestland

Forslag:
Fagforbundet vil arbeide for å begrense arbeidsgivers mulighet til å bestride sykemelding fra lege.

Begrunnelse:
Vi ser en økning i saker der arbeidsgiver bestrider sykemeldinger, og det skaper utfordringer for de som opplever dette.

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 267

Landsstyret begrunnelse:
Anses ivaretatt i av forslag 267 som tiltres med følgende formulering: "En god sykelønnsordning, et sterkt oppsigelsesvern for sykemeldte, og skjerpede vilkår knyttet til arbeidsgivers mulighet for å bestride en sykemelding."

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, Forebygging og tilrettelegging, linje 229

Forslagsnr: #56

Forslagsstiller: Fagforbundet Trondheim

Forslag:
Ny setning: Det vil være viktig å sørge for at det skal være helsefremmende å arbeide i hel stilling gjennom hele yrkeskarrieren.

Begrunnelse:
Viktig å få med her også.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): Kapittel 1, linje 172 - 187

Landsstyret begrunnelse:
I kapittelet om heltid sier vi at normen er hele stillinger i en arbeidshverdag man klarer å stå i.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, Forebygging og tilrettelegging, linje 229

Forslagsnr: #1190

Forslagsstiller: Fagforbundet Innlandet

Forslag:
Ny linje etter 229:

Fagforbundet skal jobbe for at arbeidsgivere sikrer hensiktsmessig arbeidstøy for å utføre arbeidet.

Begrunnelse:
Arbeidstøy handler om å ivareta de ansatte sin helse og sikkerhet.

Landsstyret:
Forslaget tiltres med følgende formulering: Linje 231, kulepunkt: Retten til egnet arbeids- og fottøy.

Landsstyret begrunnelse:
En SINTEF-undersøkelse på oppdrag fra yrkesseksjonene sentralt, avdekket at spesielt kvinnedominerte yrkesgrupper ikke får dekket hensiktsmessig og egnet arbeids- og fottøy. Retten til egnet tøy er et viktig HMS-tiltak for å redusere sykefravær, og en likestillingssak. Det vises til uttalelse fra landsstyret september 2024.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, Forebygging og tilrettelegging, linje 230

Forslagsnr: #1086

Forslagsstiller: Fagforbundet Alver

Forslag:
Nytt kulepunkt: Arbeide for at alle arbeidstakere som har behov for det skal få dekket arbeidstøy og sko.

Begrunnelse:
Viktig for å få ned sykefraværet, øke trivselen og tryggheten til ansatte.

Det kan også være et likestillings spørsmål, da vi ser at i mannsdominerte yrker ofte er arbeidstøy klassifisert som verneutstyr.

Landsstyret:
Forslaget tiltres med følgende formulering: Linje 231, kulepunkt: Retten til egnet arbeids- og fottøy.

Landsstyret begrunnelse:
En SINTEF-undersøkelse på oppdrag fra yrkesseksjonene sentralt, avdekket at spesielt kvinnedominerte yrkesgrupper ikke får dekket hensiktsmessig og egnet arbeids- og fottøy. Retten til egnet tøy er et viktig HMS-tiltak for å redusere sykefravær, og en likestillingssak. Det vises til uttalelse fra landsstyret september 2024.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, Forebygging og tilrettelegging, linje 231

Forslagsnr: #334

Forslagsstiller: Fagforbundet Barn Og Oppvekst

Forslag:
Endres til: Å fortsette og videreutvikle la-avtalen, samt jobbe for at nåværende sykelønnsordning opprettholdes.

Begrunnelse:
Sykelønnsordningen er under press. For mange av våre medlemmer vil eksempelvis karensdager kunne ha store konsekvenser. Våre medlemmer som jobber i velferden har ikke mulighet til å ha hjemmekontor. Vi frykter innstramminger i sykelønnsordningen vil tvinge medlemmer til å gå på jobb på tross av sykdom. PÅ lang sikt vil dette kunne medføre tidligere avgangsalder. Vi ser allerede i dag at eksempelvis gjennomsnittlig avgangsalder i barnehagene er på 63 år. Skal vi klare å et arbeidsliv hvor folk står i jobb til de er 70år må vi skape et arbeidsliv hvor man ikke sliter seg ut lenge før det.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 504

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretatt i linje 504: En god sykelønnsordning, og et sterkt oppsigelsesvern for sykmeldte

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, Forebygging og tilrettelegging, linje 231

Forslagsnr: #893

Forslagsstiller: Fagforbundet Stavanger Og Kvitsøy

Forslag:

- nytt pkt : Gi økt opplæring og kompetanse innenfor IA avtalen

Begrunnelse:
For at fagforeninger og tillitsvalgte skal lykkes med IA - avtalen må der gis en god opplæring og kompetanse i forståelsen av avtalen.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 254-257

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretatt i avsnittet HMS-opplæring, samt forslag #183 om å legge til "tillitsvalgte" i linje 254.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, Forebygging og tilrettelegging, linje 231

Forslagsnr: #1289

Forslagsstiller: Yrkesseksjon samferdsel og teknisk

Forslag:
Nytt handlingspunkt som lyder "at arbeidsgiver får en lovfestet plikt til å sørge for nødvendig arbeidstøy og fottøy som er tilpasset årstiden og arbeidet som utføres".

Begrunnelse:
En undersøkelse SINTEF har gjennomført på oppdrag fra yrkesseksjonene sentralt har avdekket at kvinnedominerte yrkesgrupper innenfor blant annet omsorgtjenestene og oppvekstsektoren ofte ikke får hensiktsmessig arbeidstøy og fottøy som er tilpasset årstiden og arbeidets art. I de tilfeller de ansatte er kompensert for bruk av privat tøy, er ikke kompensasjonen god nok til å dekke den reelle kostnaden de ansatte har knyttet til kjøp av tøy for bruk i arbeidet. Egnet arbeidstøy er et viktig HMS-tiltakene for å få ned sykefraværet innen disse tjenesteområdene, og ikke minst handler dette om likestilling mellom kjønnene i arbeidslivet. Viser også til landsstyrets uttalelse i september 2024 hvor det ble uttalt at "Fagforbundet krever egnet arbeidstøy til alle" og at forbundet frem til stortingsvalget høsten 2025 vil "[...]utfordre alle de politiske partiene til å støtte kravet vårt om at alle ansatte skal ha rett på betalt arbeidstøy".

Landsstyret:
Forslaget tiltres med følgende formulering: Linje 231, kulepunkt: Retten til egnet arbeids- og fottøy.

Landsstyret begrunnelse:
En SINTEF-undersøkelse på oppdrag fra yrkesseksjonene sentralt, avdekket at spesielt kvinnedominerte yrkesgrupper ikke får dekket hensiktsmessig og egnet arbeids- og fottøy. Retten til egnet tøy er et viktig HMS-tiltak for å redusere sykefravær, og en likestillingssak. Det vises til uttalelse fra landsstyret september 2024.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, Forebygging og tilrettelegging, linje 231

Forslagsnr: #1425

Forslagsstiller: Yrkesseksjon helse og sosial

Forslag:
Nytt handlingspunkt som lyder: "at arbeidsgiver får en lovfestet plikt til å sørge for nødvendig arbeidstøy og fottøy som er tilpasset årstiden og arbeidet som utføres".

Begrunnelse:
En undersøkelse SINTEF har gjennomført på oppdrag fra yrkesseksjonene sentralt har avdekket at kvinnedominerte yrkesgrupper innenfor blant annet omsorgtjenestene og oppvekstsektoren ofte ikke får hensiktsmessig arbeidstøy og fottøy som er tilpasset årstiden og arbeidets art. I de tilfeller de ansatte er kompensert for bruk av privat tøy, er ikke kompensasjonen god nok til å dekke den reelle kostnaden de ansatte har knyttet til kjøp av tøy for bruk i arbeidet. Egnet arbeidstøy er et viktig HMS-tiltak for å få ned sykefraværet innen disse tjenesteområdene, og ikke minst handler dette om likestilling mellom kjønnene i arbeidslivet. Viser også til landsstyrets uttalelse i september 2024 hvor det ble uttalt at "Fagforbundet krever egnet arbeidstøy til alle" og at forbundet frem til stortingsvalget høsten 2025 vil "[...] utfordre alle de politiske partiene til å støtte kravet vårt om at alle ansatte skal ha rett på betalt arbeidstøy".

Landsstyret:
Forslaget tiltres med følgende formulering: Linje 231, kulepunkt: Retten til egnet arbeids- og fottøy.

Landsstyret begrunnelse:
En SINTEF-undersøkelse på oppdrag fra yrkesseksjonene sentralt, avdekket at spesielt kvinnedominerte yrkesgrupper ikke får dekket hensiktsmessig og egnet arbeids- og fottøy. Retten til egnet tøy er et viktig HMS-tiltak for å redusere sykefravær, og en likestillingssak. Det vises til uttalelse fra landsstyret september 2024.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, Forebygging og tilrettelegging, linje 231

Forslagsnr: #1477

Forslagsstiller: Fagforbundet Agder

Forslag:
Nytt handlings-punkt:

- at arbeidsgiver får en lovfestet plikt til å sørge for nødvendig arbeidstøy og fottøy som er tilpasset årstiden og arbeidet som utføres.

Begrunnelse:
En undersøkelse SINTEF har gjennomført på oppdrag fra yrkesseksjonene sentralt har avdekket at kvinnedominerte yrkesgrupper innenfor blant annet omsorgtjenestene og oppvekstsektoren ofte ikke får hensiktsmessig arbeidstøy og fottøy som er tilpasset årstiden og arbeidets art. I de tilfeller de ansatte er kompensert for bruk av privat tøy, er ikke kompensasjonen god nok til å dekke den reelle kostnaden de ansatte har knyttet til kjøp av tøy for bruk i arbeidet. Egnet arbeidstøy er et viktig HMS-tiltakene for å få ned sykefraværet innen disse tjenesteområdene, og ikke minst handler dette om likestilling mellom kjønnene i arbeidslivet. Viser også til landsstyrets uttalelse i september 2024 hvor det ble uttalt at "Fagforbundet krever egnet arbeidstøy til alle" og at forbundet frem til stortingsvalget høsten 2025 vil "[...]utfordre alle de politiske partiene til å støtte kravet vårt om at alle ansatte skal ha rett på betalt arbeidstøy".

Landsstyret:
Forslaget tiltres med følgende formulering: Linje 231, kulepunkt: Retten til egnet arbeids- og fottøy.

Landsstyret begrunnelse:
En SINTEF-undersøkelse på oppdrag fra yrkesseksjonene sentralt, avdekket at spesielt kvinnedominerte yrkesgrupper ikke får dekket hensiktsmessig og egnet arbeids- og fottøy. Retten til egnet tøy er et viktig HMS-tiltak for å redusere sykefravær, og en likestillingssak. Det vises til uttalelse fra landsstyret september 2024.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, Forebygging og tilrettelegging, linje 232

Forslagsnr: #84

Forslagsstiller: Fagforbundet Trøndelag

Forslag:
Tillegg Sanksjonsmulighetene må tydeliggjøres, og brukes mye mer aktivt.

Begrunnelse:
Per i dag er sanksjonene lite synlige, og vi mener sanksjoner må brukes mer.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 232

Landsstyret begrunnelse:
For spesifikt. Intensjonen er ivaretatt ved "å styrke Arbeidstilsynets tilsynsrolle".

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, Forebygging og tilrettelegging, linje 234

Forslagsnr: #182

Forslagsstiller: Fagforbundet Finnmark / Finnmarkku Fagalihttu

Forslag:
Etter ordene redusert stilling, settes komma og følgende setning settes inn: med særskilt fokus på yngre arbeidstaker.

Begrunnelse:
Det er alt for mange unge mennesker som står utenfor arbeid, vi har behov for flere folk i arbeid, men dette vil også skape bedre helse og livskvalitet for de unge. Det styrker selvfølelsen til diss menneskene. Samfunnsøkonomisk vil dette være bra.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
For spesifikt, tilrettelegging gjelder alle, også yngre.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, Forebygging og tilrettelegging, linje 235

Forslagsnr: #1290

Forslagsstiller: Yrkesseksjon samferdsel og teknisk

Forslag:
Erstatte teksten i de to kulepunktene på linjene 235-237 med teksten "å styrke yrkesskaderegelverket, for å sikre at alle skader som skyldes egenskaper ved arbeidet eller arbeidsstedet godkjennes og at unntaket for psykiske, emosjonelle og fysiske belastningslidelser fjernes. Yrkessykdomslisten må oppdateres med flere sykdommer og beviskravene må forenkles".

Begrunnelse:
Dette er en forenkling av teksten i de to punktene, og en mer dekkende beskrivelse av hva Fagforbundet må jobbe for på dette området.

Landsstyret:
Forslaget tiltres

Landsstyret begrunnelse:
Dette er en forenkling av teksten i de to punktene, og en mer dekkende beskrivelse av hva Fagforbundet må jobbe for på dette området.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, Forebygging og tilrettelegging, linje 235

Forslagsnr: #1437

Forslagsstiller: Yrkesseksjon kontor og administrasjon

Forslag:
Erstatte teksten i de to kulepunktene på linjene 235 - 237 med teksten " å styrke yrkesskaderegelverket, for å sikre at alle skader som skyldes egenskaper ved arbeidet eller arbeidsstedet godkjennes og at unntaket for psykiske , emosjonelle og fysiske belastningslidelser fjernes. Yrkessykdomslisten må oppdateres med flere sykdommer og beviskravene må forenkles."

Legge til nytt handlingspunkt med teksten: "Dekning etter folketrygdlovens yrkesskadebestemmelser må også gjelde i de tilfeller arbeidstaker etter avtale med arbeidsgiver utfører arbeid på hjemmekontor, og blir skadet på hjemmekontoret. Uttrykket «i arbeid» etter folketrygdloven § 13-6 andre ledd må derfor omfatte også skader som skjer på hjemmekontor, avtalt med arbeidsgiver, herunder skader som skjer i naturlige pauser på hjemmekontor."

Begrunnelse:
Arbeidslivet er i endring, og hjemmekontor blir stadig mer vanlig. Arbeidsgivers ansvar for å sikre et trygt arbeidsmiljø, må være uavhengig av hvor arbeidet utføres. De avgjørelser rettssystemet har tatt til nå, tilsier at de vurderer hjemmekontor uten å ta inn over seg samfunnsutviklingen og moderne arbeidsformer. Eksempler fra rettsavgjørelser er et vilkår om at man ikke frivillig ønsket å arbeide hjemmefra, men at det var nødvendig ut fra arbeidets art å utføre oppgavene fra hjemmekontor. Et annet eksempel er at en som hadde hjemmevakt kun var dekket av yrkesskadeforsikring når man utfører arbeid, men ikke i pausene.

I dag har over halvparten av den norske arbeidsstokken har mulighet for hjemmekontor. Det er også mange arbeidsgivere som velger å tilby kontorløsninger som ikke har plass til alle ansatte samtidig, og dermed er avhengig av at ansatte har hjemmekontor. Siden veldig mange arbeidstakere ønsker hjemmekontor, behøver ikke arbeidsgiver å løse dette med å pålegge det. Det er positivt at hjemmekontor i stor grad er frivillig for den enkelte, spesielt fordi positive sider ved å ha det er sterkest når det er frivillig. Når det kommer til yrkesskadeforsikring skaper derimot frivilligheten en økt usikkerhet. Vi må sikre et arbeidsliv der arbeidstaker omfattes av yrkesskadeforsikring slik de ville vært ved fysisk tilstedeværelse på arbeidsplassen, uavhengig av hvorfor man har hjemmekontor.

Landsstyret:

Forslaget tiltres med følgende formulering: Tilleggssetning: Avtalt hjemmekontor må anerkjennes som arbeidsplass.

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretar hovedpoenget i forslaget, men med kortere tekst.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, Forebygging og tilrettelegging, linje 236

Forslagsnr: #336

Forslagsstiller: Fagforbundet Hvaler

Forslag:
Yrkesskade må registreres og godkjennes selv om man kommer raskt tilbake i jobb. Dette for å være dekket ved eventuelle senskader.

Begrunnelse:
Viktig for å ivareta eventuelle senskader som dukker opp over tid.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 235-237

Landsstyret begrunnelse:
Intensjonen i forslagene anses dekket.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, Forebygging og tilrettelegging, linje 236

Forslagsnr: #952

Forslagsstiller: Fagforbundet Østfold

Forslag:
Ny setning: Styrke loven rundt yrkesskader til også å dekke ulykker i pauser på hjemmekontor.

Begrunnelse:
Her må loven være lik på hjemmekontor som på ordinært kontor. (Jfr. Høyesterettsdom av 02.09.24 LO-advokatene.)

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 235-237

Landsstyret begrunnelse:
Intensjonen i forslagene anses dekket.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, Forebygging og tilrettelegging, linje 236

Forslagsnr: #953

Forslagsstiller: Fagforbundet Østfold

Forslag:
Alle yrkesskader må registreres.

Begrunnelse:
Det kan oppstå senskader selv om skaden ikke ser alvorlig ut i utgangspunktet.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 235-237

Landsstyret begrunnelse:
Intensjonen i forslagene anses dekket.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, Forebygging og tilrettelegging, linje 237

Forslagsnr: #1191

Forslagsstiller: Fagforbundet Innlandet

Forslag:
Nytt kulepunkt:

Trening og øvelser som er nødvendig for å utføre jobben, som fører til skade, skal gi rett til yrkesskadeerstatning.

Begrunnelse:
I dag godkjennes ikke skade som oppstår under trening og øvelse som yrkesskade, selv om denne treningen er pålagt av arbeidsgiver.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 235-237

Landsstyret begrunnelse:
Intensjonen i forslagene anses dekket.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, Forebygging og tilrettelegging, linje 237

Forslagsnr: #1438

Forslagsstiller: Yrkesseksjon kontor og administrasjon

Forslag:
Nytt handlingspunkt med teksten: ": Å styrke retten til å koble av i en ny digital arbeidshverdag."

Begrunnelse:
Digitale virkemidler har sikret en utvikling i arbeidslivet som gir muligheter for fleksibilitet, men også utfordringer med et forventningspress på tilgjengelighet som den enkelte arbeidstaker ikke bør stå i alene. EU er allerede i gang med å se på et lovverk, tilsvarende det franske «Loi Avenit du Travaille». Denne loven sikrer de ansatte retten til å koble fra arbeidsgivers digitale plattformer, slik som e-post og apper, uten fare for represalier i det norske arbeidslivet. Det norske arbeidslivet må jobbe med det samme, for å sikre et lovverk som er tilpasset det norske arbeidslivet.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
For spesifikt

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, Forebygging og tilrettelegging, linje 237

Forslagsnr: #1449

Forslagsstiller: Yrkesseksjon helse og sosial

Forslag:
Nytt handlingspunkt etter linje 237 som lyder: "Arbeidsgiver skal ikke kunne pålegge ansatte å ha hjemmekontor".

Begrunnelse:
Hjemmekontor har sine fordeler ved at det kan gi arbeidstakere bedre kontroll over arbeidet og fleksibilitet til å balansere jobb og privatliv. Samtidig kan det bli vanskelig å opprettholde skillet mellom jobb og fritid, at arbeidsmengden og kravene til tilgjengelighet øker. Det er heller ikke alle som kan tilrettelegge eget hjem for kontor. Det fysiske fellesskapet kan dessuten være viktig for god ledelse, et godt arbeidsmiljø og for å opprettholde kollegastøtte.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
For spesifikt

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, Forebygging og tilrettelegging, linje 237

Forslagsnr: #1450

Forslagsstiller: Yrkesseksjon helse og sosial

Forslag:
Nytt handlingspunkt som lyder: "En regulering av kontorløsninger med "free seating"".

Begrunnelse:
Såkalte aktivitetsbaserte kontorløsninger der man fritt kan velge hvor man skal sitte og der pulten ved arbeidsdagens slutt skal være fri for personlige eiendeler, viser seg ofte å ikke fungere etter hensikten. Grupper etablerer seg og man går tilbake til faste plasser. Kanskje er det heller ikke plass for dem som kommer senere på jobb. Det er både fysisk og mentalt krevende å forholde seg til stadig flytting. Alle ansatte bør sikres en fast arbeidsstasjon med hensiktsmessig plassering.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
For spesifikt for handlingsprogrammet.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, Forebygging og tilrettelegging, linje 237

Forslagsnr: #1581

Forslagsstiller: Fagforbundet Telemark

Forslag:

Nytt kulepunkt:

- At seniorpolitikk utvikles og lovfestes, slik at alle kan stå i arbeid til pensjonsalder.

Begrunnelse:
I dag er det svært varierende tiltak for seniorpolitikk, hvor noen virksomheter har svært lite og dårlige tiltak, mens andre virksomheter en god seniorpolitikk. En god seniorpolitikk bør derfor lovfestes, som et virkemiddel for å få enda flere arbeidstakere i arbeid til oppnådd pensjonsalder.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
For spesifikt.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, Trakassering, vold og trusler, linje 238

Forslagsnr: #416

Forslagsstiller: Fagforbundet Unn Tromsø, Avd 404

Forslag:
Vi ønsker at overskriften endres til: Fysisk og psykisk trakassering, vold og trusler

Begrunnelse:
For å synliggjøre at det er det er både fysisk og psykisk.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Anses ivaretatt i dagens tekst

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, Trakassering, vold og trusler, linje 238

Forslagsnr: #992

Forslagsstiller: Fagforbundet Nordland

Forslag:
Til avsnittet **Trakassering, vold og trusler (linjene 238 – 246)**

Nytt kulepunkt: «Å sikre alle en trygg arbeidshverdag fri for trusler, vold og trakassering»

Nytt kulepunkt: «At ILO-konvensjon 190 kommer til anvendelse gjennom lovverk, forskrifter, tilsynsmyndigheter og kollektive tariffavtaler»

Begrunnelse:
.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Intensjonen i forslaget er ivaretatt i kapittelet.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, Trakassering, vold og trusler, linje 239

Forslagsnr: #558

Forslagsstiller: Fagforbundet Innlandet

Forslag:

Tillegg linje 239: .. et økende samfunnsproblem og er„„

Ny setning blir: Trakassering, vold og trusler på arbeidsplassen er **et økende samfunnsproblem og er** en alvorlig belastning for de som opplever det, og må håndteres på systemnivå

Begrunnelse:
Det er viktig å få frem at det er et økende samfunnsproblem

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 223-225

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget anses delvis ivaretatt i 223-225: Til tross for kunnskap om helsefremmende tiltak, opplever ansatte sykdom, skade og frafall i arbeidslivet som følge av psykososiale og fysiske forhold.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, Trakassering, vold og trusler, linje 239

Forslagsnr: #620

Forslagsstiller: Fagforbundet Ringsaker

Forslag:
Trakassering, vold og trusler på arbeidsplassen er et økende samfunnsproblem og en alvorlig belastning for de som opplever det

Begrunnelse:
Presisering

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 223-225

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget anses delvis ivaretatt i 223-225: Til tross for kunnskap om helsefremmende tiltak, opplever ansatte sykdom, skade og frafall i arbeidslivet som følge av psykososiale og fysiske forhold.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, Trakassering, vold og trusler, linje 240

Forslagsnr: #908

Forslagsstiller: Fagforbundet Haugesund - Utsira Avd. 033

Forslag:
og skal håndteres på systemnivå.

Begrunnelse:
Bytte ut må med skal. Skal oppleves som mer forpliktende.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Endrer ikke intensjonen i setningen.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, Trakassering, vold og trusler, linje 243

Forslagsnr: #562

Forslagsstiller: Fagforbundet Innlandet

Forslag:
Linje 243: skifte ordet "utsatte" med "alle"

Nytt kulepunkt blir:

• Økt sikkerhet på alle arbeidsplasser gjennom etablering av rutiner, tilstrekkelig bemanning, riktig kompetanse og bruk av tekniske hjelpemidler.

Begrunnelse:
Det er viktig at alle arbeidsplasser omfattes av dette.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 239-241

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretatt i 239-241. Intensjonen i kulepunktet i 243-244 om utsatte arbeidsplasser, er ment å presisere spesielt de utsatte arbeidsplassene.

Videre er alle arbeidsplasser og virksomheter pålagt å følge krav til arbeidsmiljøet i kapittel 4 i arbeidsmiljøloven, Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften), kav til risikovurdering, opplæring, informasjon, tiltak og oppfølging ved arbeid som kan medføre fare for å bli utsatt for vold eller trusler om vold: forskrift om utførelse av arbeid kapittel 23A, samt krav om å ta hensyn til fare for vold og trussel om vold ved utforming av arbeidsplassen i arbeidsplassforskriften § 2-1 -

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, Trakassering, vold og trusler, linje 243

Forslagsnr: #622

Forslagsstiller: Fagforbundet Ringsaker

Forslag:
Økt sikkerhet på **alle** arbeidsplasser....

Begrunnelse:
Presisering og utvidelse

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 239-241

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretatt i 239-241. Intensjonen i kulepunktet i 243-244 om utsatte arbeidsplasser, er ment å presisere spesielt de utsatte arbeidsplassene.

Videre er alle arbeidsplasser og virksomheter pålagt å følge krav til arbeidsmiljøet i kapittel 4 i arbeidsmiljøloven, Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften), kav til risikovurdering, opplæring, informasjon, tiltak og oppfølging ved arbeid som kan medføre fare for å bli utsatt for vold eller trusler om vold: forskrift om utførelse av arbeid kapittel 23A, samt krav om å ta hensyn til fare for vold og trussel om vold ved utforming av arbeidsplassen i arbeidsplassforskriften § 2-1 -

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, Trakassering, vold og trusler, linje 243

Forslagsnr: #778

Forslagsstiller: Fagforbundet Horten

Forslag:
Økt sikkerhet på utsatte arbeidsplasser gjennom etablering av rutiner, tilstrekkelig bemanning, riktig kompetanse og bruk av tekniske hjelpemidler.

Endres til

Det etableres avdelinger i den enkelte kommune som har ansvar for å utrede tilfeller av trakassering, vold og trusler som øker sikkerheten på arbeidsplasser ved etablering av rutiner, tilstrekkelig bemanning, riktig kompetanse og bruk av tekniske hjelpemidler.

Begrunnelse:
Det oppleves vold, trusler og trakassering på alle arbeidsplasser og det trenges noen som utreder alle arbeidsplasser og bistår med å få rett kompetanse på alle arbeidsplasser så vi kan begynne å minske problemene med vold, trusler og trakassering.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
For spesifikt

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, Trakassering, vold og trusler, linje 243

Forslagsnr: #991

Forslagsstiller: Fagforbundet Nordland

Forslag:
Kulepunktet Endres til: «Økt sikkerhet på arbeidsplasser gjennom etablering av rutiner, tilstrekkelig bemanning, riktig kompetanse og bruk av tekniske hjelpemidler».

Begrunnelse:
Ordet *utsatte* strykes.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 239-241

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretatt i 239-241. Intensjonen i kulepunktet i 243-244 om utsatte arbeidsplasser, er ment å presisere spesielt de utsatte arbeidsplassene.

Videre er alle arbeidsplasser og virksomheter pålagt å følge krav til arbeidsmiljøet i kapittel 4 i arbeidsmiljøloven, Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften), kav til risikovurdering, opplæring, informasjon, tiltak og oppfølging ved arbeid som kan medføre fare for å bli utsatt for vold eller trusler om vold: forskrift om utførelse av arbeid kapittel 23A, samt krav om å ta hensyn til fare for vold og trussel om vold ved utforming av arbeidsplassen i arbeidsplassforskriften § 2-1 -

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, Trakassering, vold og trusler, linje 243

Forslagsnr: #1141

Forslagsstiller: Fagforbundet Bergen

Forslag:
Yrker som er i kontakt med mennesker, har en risiko for å bli utsatt for vold og trusler. Dette har økt inne de siste årene, hvor man kan dra frem spesielt folk som er i møte med folk i krise og barn og unge. Dette omfatter alle seksjonene i fagforbundet.

Det skal gjennomføres av arbeidsgiver opplæring på hvordan man håndtere vold og trusler i arbeidshverdagen.

Begrunnelse:
- Redskap man trenger for å håndtere ubehagelige og mulig farlige situasjoner i arbeidslivet.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 239-241

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretatt i 239-241. Intensjonen i kulepunktet i 243-244 om utsatte arbeidsplasser, er ment å presisere spesielt de utsatte arbeidsplassene.

Videre er alle arbeidsplasser og virksomheter pålagt å følge krav til arbeidsmiljøet i kapittel 4 i arbeidsmiljøloven, Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften), kav til risikovurdering, opplæring, informasjon, tiltak og oppfølging ved arbeid som kan medføre fare for å bli utsatt for vold eller trusler om vold: forskrift om utførelse av arbeid kapittel 23A, samt krav om å ta hensyn til fare for vold og trussel om vold ved utforming av arbeidsplassen i arbeidsplassforskriften § 2-1 -

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, Trakassering, vold og trusler, linje 243

Forslagsnr: #1197

Forslagsstiller: Fagforbundet Troms

Forslag:
Linje 243 - stryk utsatte som endres til alle.

Ny setning: Økt sikkerhet på alle arbeidsplasser gjennom etablering av rutiner,osv

Begrunnelse:
Like viktig med økt sikkerhet på alle arbeidsplasser

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 239-241

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretatt i 239-241. Intensjonen i kulepunktet i 243-244 om utsatte arbeidsplasser, er ment å presisere spesielt de utsatte arbeidsplassene.

Videre er alle arbeidsplasser og virksomheter pålagt å følge krav til arbeidsmiljøet i kapittel 4 i arbeidsmiljøloven, Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften), kav til risikovurdering, opplæring, informasjon, tiltak og oppfølging ved arbeid som kan medføre fare for å bli utsatt for vold eller trusler om vold: forskrift om utførelse av arbeid kapittel 23A, samt krav om å ta hensyn til fare for vold og trussel om vold ved utforming av arbeidsplassen i arbeidsplassforskriften § 2-1 -

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, Trakassering, vold og trusler, linje 243

Forslagsnr: #1439

Forslagsstiller: Yrkesseksjon kontor og administrasjon

Forslag:
Endring av tekst, slik at ny tekst blir: "Økt sikkerhet på arbeidsplasser gjennom etablering av rutiner, tilstrekkelig bemanning, riktig kompetanse og bruk av tekniske hjelpemidler."

Begrunnelse:
Flere enn de som normalt kalles utsatte er faktisk utsatt. Det er ofte et søkelys på førstelinjetjeneste og helsetjeneste når vi snakker om sikkerhet på arbeidsplassen mot vold og trusler. I en digital hverdag er det imidlertid ofte økt nærhet til innbyggere og dermed også økt press på yrkesgrupper man ikke tenker på. Trusler for eksempel gjennom digitale kontaktflater har blitt en del av arbeidshverdagen for mange. Dette gjelder for eksempel kontorfaglige stillinger som ikke blir inkludert i risiko- og sårbarhetsanalyser, slik som økonomi, HR-stillinger og arkiv.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 239-241

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretatt i 239-241. Intensjonen i kulepunktet i 243-244 om utsatte arbeidsplasser, er ment å presisere spesielt de utsatte arbeidsplassene.

Videre er alle arbeidsplasser og virksomheter pålagt å følge krav til arbeidsmiljøet i kapittel 4 i arbeidsmiljøloven, Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften), kav til risikovurdering, opplæring, informasjon, tiltak og oppfølging ved arbeid som kan medføre fare for å bli utsatt for vold eller trusler om vold: forskrift om utførelse av arbeid kapittel 23A, samt krav om å ta hensyn til fare for vold og trussel om vold ved utforming av arbeidsplassen i arbeidsplassforskriften § 2-1 -

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, Trakassering, vold og trusler, linje 243

Forslagsnr: #1542

Forslagsstiller: Fagforbundet Vestfold

Forslag:
Økt sikkerhet på utsatte arbeidsplasser gjennom etablering av rutiner, tilstrekkelig bemanning, riktig kompetanse og bruk av tekniske hjelpemidler.

Endres til

I hver virksomhet opprettes egne avdelinger med ansvar for å utrede tilfeller av trakassering, vold og trusler. Disse avdelingene skal bidra til økt sikkerhet på arbeidsplasser gjennom etablering av klare rutiner, sikring av tilstrekkelig bemanning, utvikling av relevant kompetanse og effektiv bruk av tekniske hjelpemidler.

Begrunnelse:
Det oppleves vold, trusler og trakassering på alle arbeidsplasser og det trenges noen som utreder alle arbeidsplasser og bistår med å få rett kompetanse på alle arbeidsplasser så vi kan begynne å minske problemene med vold, trusler og trakassering.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje):

Landsstyret begrunnelse:
Det vil ikke være mulig for alle virksomheter å ha egne avdelinger. Det anses å være mer hensiktsmessig å stille krav om løpende HMS-opplæring av ledere, verneombud, tillitsvalgte og ansatte, slik at gjeldende lov- forskrift og regelverk tas i bruk for å forebygge vold, trakassering og trusler.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, Trakassering, vold og trusler, linje 244

Forslagsnr: #471

Forslagsstiller: Fagforbundet Fredrikstad

Forslag:
Økt sikkerhet på utsatte arbeidsplasser gjennom etablering av rutiner, tilstrekkelig bemanning, riktig kompetanse, bruk av tekniske hjelpemidler og opplæring i verktøy for å avdekke risiko.

Begrunnelse:
Opprinnelig tekst endret ordlyd

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 240-241

Landsstyret begrunnelse:
Forstår intensjonen, men mener innholdet er ivaretatt av brødtekst, samt at arbeidsmiljøloven allerede stiller krav om at arbeidstakers helse, miljø og sikkerhet blir ivaretatt, at farer og risiko kartlegges, gjøres kjent og at ansatte får nødvendig opplæring, øvelse og instruksjon. Se eksempelvis arbeidsmiljøloven § 3-1 og 3-2.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, Trakassering, vold og trusler, linje 245

Forslagsnr: #1454

Forslagsstiller: Fagforbundet Oslo

Forslag:
Gammel tekst: Fremme en nullvisjon for tap av liv eller helse på arbeidsplassen gjennom et vedtak Stortinget.

Ny tekst: Å styrke lovgivninga på spørsmål som handler om risikofylt arbeid og hvilken arbeidsbelastning det kan være å jobbe i direkte kontakt med folk.

Begrunnelse:
Stryke setning 245 fordi en nullvisjon gir ingen verdi eller endring i seg selv. Målet må være å styrke lovverket. Vernet i lovverket er i stor grad knyttet til fysiske risiko. De psykiske skadene som kan forekomme ved trakassering og trusler, er i mindre grad tatt hensyn til. Arbeidsmiljøloven bør styrkes og rutiner for forebygging og ettervern ved hendelser må styrkes.

Landsstyret:
Forslaget tiltres med følgende formulering: Fremme en nullvisjon for tap av liv eller helse på arbeidsplassen gjennom et styrket lovverk.

Landsstyret begrunnelse:
Mer handlingsrettet. Ønsker ikke henvise til vedtak i Stortinget, da det kan endres.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, Trakassering, vold og trusler, linje 246

Forslagsnr: #1511

Forslagsstiller: Fagforbundet Agder

Forslag:
Ny linje etter 246:

Innlemme opplæring i håndtering av vold, trusler og risikovurdering på jobb som del av arbeidsgiverens pålagte ansvar for HMS.

Begrunnelse:
Vold og trusler er en økende risiko for stadig flere i forskjellige sektorer og bransjer. Erfaringer og etterspørsler fra medlemmer i Fagforbundet flere steder mer enn antyder at behovet for kompetanse ikke dekkes av arbeidsgiver overalt. Vold og trusler må ses i direkte sammenheng med både helse, miljø(arbeidsmiljø) og sikkerhet, så vel for den ansatte som for hele virksomheten. Som alt annet som har med HMS å gjøre, skal opplæring, oppdatering og tiltak forankres hos arbeidsgiver og med et akseptabelt minimum på lik linje med alle andre tiltak under HMS.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Dette er allerede et krav og ansvar arbeidsgiver har gjennom lov og forskrift.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, HMS-opplæring, linje 254

Forslagsnr: #183

Forslagsstiller: Fagforbundet Finnmark / Finnmarkku Fagalihttu

Forslag:
Legge til: Tillitsvalgt.

Begrunnelse:
Det er viktig at de tillitsvalgte har kunnskap om arbeidsmiljø og HMS arbeid for å styrke fokus på arbeidsmiljøarbeid ute på arbeidsplassene.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Dette er arbeidsgivers ansvar, og vernetjenestens påserolle.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, HMS-opplæring, linje 254

Forslagsnr: #1440

Forslagsstiller: Yrkesseksjon kontor og administrasjon

Forslag:
Forslag om tillegg til teksten slik at ny tekst blir: "Krav om løpende HMS-opplæring som også tar hensyn til en ny digital arbeidshverdag for verneombud, medlemmer av arbeidsmiljøutvalg og ledere i tillegg til den grunnleggende opplæringen. "

Begrunnelse:
Partene i arbeidslivet har i regi av Arbeidstilsynet satt i gang EU-OSHA sin kampanje om et trygt og godt arbeidsmiljø i et digitalt arbeidsliv med ny digital teknologi. Det er viktig at digitale verktøy blir satt på dagsorden for å fremme gode arbeidsforhold fremover, spesielt siden teknologien kommer raskt og det ofte tar tid å få regelverk på plass. Gode risiko- og sårbarhetsanalyser må ta inn over seg nye momenter i et arbeidsliv preget av ny digital teknologi.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
For spesifikt.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, HMS-opplæring, linje 255

Forslagsnr: #184

Forslagsstiller: Fagforbundet Finnmark / Finnmarkku Fagalihttu

Forslag:
Sette inn etter ordet ledere; på alle nivå.

Begrunnelse:
For å omfanget hele virksomheten det er viktig å synliggjøre at alle leder må kunne dette

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Anses ivaretatt i eksisterende tekst.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, HMS-opplæring, linje 256

Forslagsnr: #662

Forslagsstiller: Fagforbundet Ås

Forslag:
Fagforbundet skal jobbe for at alle ansatte får nødvendig arbeidsklær og sko, til alle årstider.

Begrunnelse:
Det er store forskjeller fra arbeidsgiver til arbeidsgiver. Fagforbundet må jobbe for en likbehandling og sikre at alle, som trenger det, får nødvendig arbeidstøy.

Landsstyret:
Forslaget tiltres med følgende formulering: Linje 231, kulepunkt: Retten til egnet arbeids- og fottøy.

Landsstyret begrunnelse:
En SINTEF-undersøkelse på oppdrag fra yrkesseksjonene sentralt, avdekket at spesielt kvinnedominerte yrkesgrupper ikke får dekket hensiktsmessig og egnet arbeids- og fottøy. Retten til egnet tøy er et viktig HMS-tiltak for å redusere sykefravær, og en likestillingssak. Det vises til uttalelse fra landsstyret september 2024.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, HMS-opplæring, linje 256

Forslagsnr: #694

Forslagsstiller: Fagforbundet Indre Smaalenene

Forslag:
Fagforbundet skal jobbe for at alle ansatte får nødvendig arbeidsklær og arbeidssko, til alle årstider.

Begrunnelse:
Det er store forskjeller fra arbeidsgiver til arbeidsgiver. Fagforbundet må jobbe for en likbehandling og sikre at alle, som trenger det, får nødvendig arbeidstøy.

Landsstyret:
Forslaget tiltres med følgende formulering: Linje 231, kulepunkt: Retten til egnet arbeids- og fottøy.

Landsstyret begrunnelse:
En SINTEF-undersøkelse på oppdrag fra yrkesseksjonene sentralt, avdekket at spesielt kvinnedominerte yrkesgrupper ikke får dekket hensiktsmessig og egnet arbeids- og fottøy. Retten til egnet tøy er et viktig HMS-tiltak for å redusere sykefravær, og en likestillingssak. Det vises til uttalelse fra landsstyret september 2024.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, HMS-opplæring, linje 257

Forslagsnr: #472

Forslagsstiller: Fagforbundet Fredrikstad

Forslag:
Inkludering av IA-avtalen, tilretteleggingsplikten, medvirkning og felles opplæring av tillitsvalgt og verneombud som en del av HMS-opplæringen.

Begrunnelse:
Opprinnelig tekst endret ordlyd

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Anses å være dekket intensjonen i eksisterende knutepunkt.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, HMS-opplæring, linje 257

Forslagsnr: #1027

Forslagsstiller: Fagforbundet Froland

Forslag:
257 Nytt kulepunkt Styrke og synliggjøre verneombudsrollen

Begrunnelse:
Ingen

Landsstyret:
Forslaget tiltres

Landsstyret begrunnelse:
Det er viktig at vi jobber for å styrke og synliggjøre verneombudet.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, HMS-opplæring, linje 257

Forslagsnr: #1451

Forslagsstiller: Yrkesseksjon helse og sosial

Forslag:
Nytt handlingpunkt etter linje 257 som lyder: "Styrke og synliggjøre verneombudsrollen."

Begrunnelse:
Erfaring viser at verneombudsrollen er lite kjent blant ansatte og tillitsvalgte. Ved å påse at nasjonale pålegg blir fulgt, og å bidra aktivt inn i arbeid med å videreutvikle arbeidsplassen, bidrar vernetjenesten til å sikre gode, helsefremmende arbeidsplasser. Et nært samarbeid mellom verneombud og tillitsvalgte setter begge parter bedre i stand til å skjøtte vervene sine. Verneombud har en selvsagt plass i det seriøse og organiserte arbeidslivet, og Fagforbundet skal være en pådriver for å gjøre verneombudet og hvilke oppgaver de har bedre kjent blant våre medlemmer.

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 1490

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretatt i annet forslag som tiltres.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, HMS-opplæring, linje 257

Forslagsnr: #1490

Forslagsstiller: Fagforbundet Agder

Forslag:
Nytt kulepunkt:

Styrke og synliggjøre verneombudsrollen.

Begrunnelse:
Erfaringer viser at verneombudsrollen er lite kjent blant ansatte og tillitsvalgte.

Landsstyret:
Forslaget tiltres

Landsstyret begrunnelse:
Viktig å understreke vernombudsrollen.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, Annet

Forslagsnr: #695

Forslagsstiller: Fagforbundet Sarpsborg

Forslag:
Fagforbundet må arbeide for et lovbestemt krav om tilstrekkelig bemanning og kompetanseheving. for å øke sikkerheten.

Begrunnelse:
Vold og trusler er utbredt på mange arbeidsplasser i dag, og ved tilstrekkelig bemanning og riktig kompetanse kan dette forbygges.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 243-244

Landsstyret begrunnelse:
• Økt sikkerhet på utsatte arbeidsplasser gjennom etablering av rutiner, tilstrekkelig bemanning, riktig kompetanse og bruk av tekniske hjelpemidler.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, Annet

Forslagsnr: #703

Forslagsstiller: Fagforbundet Østre Toten

Forslag:
Fagforbundet vil i perioden 2025-29 jobbe for en endring i HMS-regelverket som sikrer hovedverneombud frikjøp i forhold til virksomhetens størrelse.

Begrunnelse:
Hovedverneombud må sikres frikjøp som står i forhold til virksomhetens størrelse på lik linje med hovedtillitsvalgte. Dette kan reguleres i HMS-regelverket, eksempelvis i Forskrift om organisering, ledelse og medvirkning, på lik linje som tillitsvalgtes frikjøp er regulert i hovedavtaler.

I dag er det enkelte hovedverneombud prisgitt arbeidsgiver når det gjelder frikjøp for å utføre vervet sitt, og det er store forskjeller i frikjøpsstørrelse i blant annet kommuner som er like når det gjelder antall ansatte. Dette er en sak Fagforbundet, som landets største forbund må jobbe for politisk og som må inn i handlingsprogrammet.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Er ivaretatt i arbeidsmiljøloven.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, Annet

Forslagsnr: #806

Forslagsstiller: Fagforbundet Halden Og Aremark

Forslag:
viser til s. 22 i handlingsprogram 2022-2025 kulepkt. 1 sykelønnsordningen.

Nytt forslag: (linje 504) Arbeide for å Beholde eller styrke nåværende sykelønnsordning og et sterkt oppsigelsesvern for sykemeldte.

Begrunnelse:
ønsker å erstatte med sterkere ordlyd

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 504

Landsstyret begrunnelse:
Anses ivaretatt i linje 504: En god sykelønnsordning, og et sterkt oppsigelsesvern for sykemeldte.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, Annet

Forslagsnr: #1007

Forslagsstiller: Fagforbundet Arendal

Forslag:
Ha en tydelig og konsekvent politikk rundt arbeidstid.

Jobbe med å få frem mere dokumentasjon mellom arbeidstid og helse

Begrunnelse:
Slik det er nå blir langvakter av arbeidsgiver brukt som det største virkemiddlet for å få opp andelen heltidsstillinger.

Det er blitt en trend at sykefraværet i arbeidslivert øker , det øker mest blandt yngre arbeidstakere og blandt folk som jobber med folk.

Dette må fagforbundet ta på alvor og sette høyt på agendaen i neste Landsmøte periode

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Det anses at disse punktene er dekket på ulike steder i handlingsprogrammet.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, Annet

Forslagsnr: #1008

Forslagsstiller: Fagforbundet Arendal

Forslag:
Jobbe for at barnehage og sfo har åpningstider som er bedre tilpasset arbeidstiden i resten av arbeidslivet vårt.

Begrunnelse:
Dette vil kunne hjelpe yngre arbeidstakere til å lettere stå i en full stilling og få familielivet til å gå opp på en god måte

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Mange foreldre har ofte, i perioder eller enkelte dager behov for lengre åpningstider i barnehagen. For noen vil lengre åpningstider øke mulighet for å stå i full stilling. Samtidig varsler våre medlemmer og tillitsvalgte og foreldre (jf feks barnehageopprøret) at bemanningen i dag er for lav gjennom dagen. Vi tror mange av våre medlemmer i sektoren ønsker bedre bemanning fremfor lengre åpningstider, derfor avviser vi forslaget.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, Annet

Forslagsnr: #1083

Forslagsstiller: Fagforbundet Årdal Avd 220

Forslag:
Det må vere dekking av arbeidskle der det er behov for arbeidskle

Begrunnelse:
Mange arbeidarar nyttar private kle i arbeidsdagen. Det er ikkje alle arbeidsplassar ein kan gå med uniform slik ein f.eks gjere på ein sjukeheim, då ein ikkje ynskjer å stigmatisere den gruppa ein arbeidar med. Arbeidar ein innan rus/psykiatri, er det episodar med brukarane som krev kle - skoskifte på jobb og det er hard bruk av private kle/sko med vask og sliting.

Landsstyret:
Forslaget tiltres med følgende formulering: Linje 231, kulepunkt: Retten til egnet arbeids- og fottøy.

Landsstyret begrunnelse:
En SINTEF-undersøkelse på oppdrag fra yrkesseksjonene sentralt, avdekket at spesielt kvinnedominerte yrkesgrupper ikke får dekket hensiktsmessig og egnet arbeids- og fottøy. Retten til egnet tøy er et viktig HMS-tiltak for å redusere sykefravær, og en likestillingssak. Det vises til uttalelse fra landsstyret september 2024.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, Annet

Forslagsnr: #1131

Forslagsstiller: Fagforbundet Stord/Fitjar Avd 276

Forslag:
Linje 230 legge til ny linje om arbeidsklær

Jobbe for lovfesting av at alle arbeidstakere skal få dekka arbeidstøy og sko.

Begrunnelse:
Begruning: Nødvendig arbeidstøy til alle ansatte er ein viktig likestillingssak som Fagforbundet meiner må lovfestast. Ansatte i for eksempel barnehager, SFO, og helse- og omsorgstenester beveger seg mykje og er mykjee ute. Dei treng å halda seg varm om vinteren og dei går svært lange strekningar i løpet av ein arbeidsdag, og har behov for sko som reduserer belastninga på føtter og ledd.

Landsstyret:
Forslaget tiltres med følgende formulering: Linje 231, kulepunkt: Retten til egnet arbeids- og fottøy.

Landsstyret begrunnelse:
En SINTEF-undersøkelse på oppdrag fra yrkesseksjonene sentralt, avdekket at spesielt kvinnedominerte yrkesgrupper ikke får dekket hensiktsmessig og egnet arbeids- og fottøy. Retten til egnet tøy er et viktig HMS-tiltak for å redusere sykefravær, og en likestillingssak. Det vises til uttalelse fra landsstyret september 2024.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, Annet

Forslagsnr: #1139

Forslagsstiller: Fagforbundet Bergen

Forslag:
Fagforbundet vil jobbe for å begrense arbeidsgiver sin mulighet til å underkjenne sykemelding fra lege. Det er ønskelig

å få satt ned en komite på stortinget for å jobbe med dette og andre spørsmål som vedrører arbeidstakers svekkelse av

rettigheter.

Begrunnelse:
Begrunnelse for forslag er at det er en større trend at arbeidsgiver underkjenner sykemelding fra lege og dette får store

Økonomiske konsekvenser for arbeidstakerne. Det er ønskelig med en komite for å kunne gå igjennom og se på hvordan man

Kan styrke vernelov og lignende for arbeidstakerne.

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 267

Landsstyret begrunnelse:
Anses ivaretatt i av forslag 267 som tiltres med følgende formulering: "En god sykelønnsordning, et sterkt oppsigelsesvern for sykemeldte, og skjerpede vilkår knyttet til arbeidsgivers mulighet for å bestride en sykemelding."

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 2. Arbeidsmiljø, Annet

Forslagsnr: #1140

Forslagsstiller: Fagforbundet Bergen

Forslag:
Yrkesskade begrepet må endres i forskriften. Vi ser i dag at de fleste yrkesskadene som blir godtatt er for ulykker med umiddelbar konsekvens, mens yrkesskader som kommer over tid slik som slitasje skader på skjellet og muskulatur innenfor helse og sosial, eller røykskader på lunger innenfor brann og avfall ikke blir godkjent.

Begrunnelse:
- Norsk arbeidsliv er sikret av arbeidsmiljøloven som skal sikre at arbeidstaker ikke blir syk av jobb.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 235-237

Landsstyret begrunnelse:
anses ivaretatt

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, linje 258

Forslagsnr: #1293

Forslagsstiller: Yrkesseksjon samferdsel og teknisk

Forslag:
Kapittel 3 Pensjon på linjene 258-291 flyttes i sin helhet slik at det kommer etter Kapittel 1 Tariffpolitikk.

Begrunnelse:
Pensjon utgjør en viktig del av lønns- og arbeidsvilkårene, og det er derfor naturlig at kapittelet om pensjon kommer umiddelbart etter kapittelet om tariff.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Arbeidsmiljø er også en viktig del av arbeidslivet for dagens arbeidere og er derfor også en viktig del. Pensjon blir ikke mindre verd om det kommer i kapittel 3.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, linje 260

Forslagsnr: #33

Forslagsstiller: Fagforbundet Region Tønsberg

Forslag:
LINJE 260-261

Endre til: FOLKETRYGDEN SKAL SIKRE ET MINSTE PENSJONSNIVÅ SOM OVERSTIGER EU`S

FATTIGDOMSGRENSE

Begrunnelse:

Setningen slik den er i dag er vag og ikke konkret. Fagforbundet må være klare og tydelige på hva som er kravet. Eu`s fattigdomsgrense er en tydelig og klart målestokk som også er brukt av Fagforbundets samarbeidspartner i pensjonssaker, Pensjonistforbundet.

TO NYE KULEPUNKT:

- **Regulere alderspensjonen i tråd med lønnsveksten**
- Lønnsutviklingen i Norge baserer seg i stor grad på rapportene fra TBU, som gir oversikt bla om lønns- og inntektsutviklinga og prisutviklinga med prognose for forhandlingsåret. Pensjonistene må forholde seg til den samme prisveksten som de yrkesaktive, men følger ikke på samme måte lønnsutviklingen til yrkesaktive. Pensjonen må, på samme måte som arbeidsinntekt, dekke de stadig økende leveomkostningene.
- **Uføretrygden må fortsatt reguleres lik lønnsveksten og tjene opp en alderspensjon som er like god som de som står i arbeid**
- Uføretrygdede finnes i alle aldre og livssituasjoner. De må ha en anstendig inntekt slik at de er i stand til å leve et godt liv. Kostnadsutviklingen i samfunnet treffer også de uføretrygdede.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Det ser ut som om det er forslag under begrunnelsen. Dette er ikke tatt hensyn til da det ikke fremstår hva som skal med og hvor det skal stå.

Forslaget som er stilt og som er tatt stilling til handler om minstepensjonsnivået og EU's fattigdomsgrense.

EU's fattigdomsgrense er et nivå fastsatt ut fra EU landenes gjennomsnittlige fattigdomsgrense. Totaliteten for pensjonister og velferdsordninger er forskjellig fra land til land. EU's fattigdoms grense også kalt EU60 tar ikke hensyn til andre velferdsordninger som pensjonistene i Norge også kan få, som f.eks bostøtte, lave egenandeler, fri helsetjeneste mm. Hvis nivået ved 67 år økes vil det føre til at færre kan ta ut tidligpensjon

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, linje 260

Forslagsnr: #439

Forslagsstiller: Fagforbundet Teater Og Scene Avd 104

Forslag:
Endringsforslag:

Folketrygden skal sikre et minste pensjonsnivå minst på anerkjente fattigdomsnivå.

Endres til:

Folketrygden skal sikre et minste pensjonsnivå over EUs fattigdomsgrense.

Begrunnelse:
Det er uklart hva som er «anerkjent fattigdomsnivå». Det oppleves også som lite ambisiøst å kjempe for at medlemmer skal leve på fattigdomsgrensa.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
EU's fattigdomsgrense er et nivå fastsatt ut fra EU landenes gjennomsnittlige fattigdomsgrense. Totaliteten for pensjonister og velferdsordninger er forskjellig fra land til land. EU's fattigdoms grense også kalt EU60 tar ikke hensyn til andre velferdsordninger som pensjonistene i Norge også kan få, som f.eks bostøtte, lave egenandeler, fri helsetjeneste mm. Hvis nivået ved 67 år økes kan det føre til at færre kan ta ut tidligpensjon.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, linje 260

Forslagsnr: #696

Forslagsstiller: Fagforbundet Indre Smaalenene

Forslag:
Endre setning:

260 Folketrygden skal sikre at minste pensjonsnivå 261 er over fattigdoms nivå.

Begrunnelse:
Det kan ikke legges på et minimums nivå som hele tiden ligger under reallønnsvekst. Dette må også følge den økonomiske utviklingen, på lik linje som resten av samfunnet.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
EU's fattigdomsgrense er et nivå fastsatt ut fra EU landenes gjennomsnittlige fattigdomsgrense. Totaliteten for pensjonister og velferdsordninger er forskjellig fra land til land. EU's fattigdoms grense også kalt EU60 tar ikke hensyn til andre velferdsordninger som pensjonistene i Norge også kan få, som f.eks bostøtte, lave egenandeler, fri helsetjeneste mm. Hvis nivået ved 67 år økes kan det føre til at færre kan ta ut tidligpensjon.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, linje 260

Forslagsnr: #1377

Forslagsstiller: Det sentrale pensjonistutvalg

Forslag:
Folketrygden skal sikre et minste pensjonsnivå på minst eu60 nivå.

Begrunnelse:
EU60-nivået brukes ofte som en indikator for fattigdomsgrensen. Ved å sikre at pensjonister mottar minst dette nivået, reduseres risikoen for at eldre lever under fattigdomsgrensen, noe som kan ha store konsekvenser for livskvaliteten, helsen og deltakelsen i samfunnet.Et samfunn som ikke gir økonomisk trygghet til eldre risikerer å skape større ulikheter og sosial eksklusjon. Et minimumsnivå på EU60 sikrer at også de som har hatt lav eller ingen inntekt, som uføre, hjemmearbeidende eller personer i deltidsstillinger, får en rettferdig pensjon.Norge har forpliktet seg til å redusere fattigdom og sikre anstendige levekår for alle, inkludert eldre, gjennom internasjonale avtaler som FNs bærekraftsmål. Å holde minste pensjonsnivå over EU60-nivået er i tråd med disse forpliktelsene.Et minste pensjonsnivå på EU60-nivå handler ikke bare om økonomi, men også om å bygge et samfunn basert på verdighet, solidaritet og bærekraft. Dette kan sikre at ingen faller utenfor, og at alle kan leve et trygt og verdig liv, uansett økonomisk bakgrunn.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
EU's fattigdomsgrense er et nivå fastsatt ut fra EU landenes gjennomsnittlige fattigdomsgrense. Totaliteten for pensjonister og velferdsordninger er forskjellig fra land til land. EU's fattigdoms grense også kalt EU60 tar ikke hensyn til andre velferdsordninger som pensjonistene i Norge også kan få, som f.eks bostøtte, lave egenandeler, fri helsetjeneste mm. Hvis nivået ved 67 år økes kan det føre til at færre kan ta ut tidligpensjon.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, linje 260

Forslagsnr: #1538

Forslagsstiller: Fagforbundet Vestfold

Forslag:
Folketrygden skal sikre et minste pensjonsnivå som overstiger EU's fattigdomsgrensen.

Nye kulepunkt:

- Uføretrygden må fortsatt reguleres lik lønnsveksten og tjene opp en alderspensjon som er like god som de som står i arbeid
- Regulere alderspensjonen i tråd med lønnsveksten

Begrunnelse:
Begrunnelse for setningsendring:

Setningen slik den er i dag er vag og ikke konkret. Fagforbundet må være klare og tydelige på hva som er kravet. Eu`s fattigdomsgrense er en tydelig og klart målestokk som også er brukt av Fagforbundets samarbeidspartner i pensjonssaker, Pensjonistforbundet.

Begrunnelse kulepunkt 1: Lønnsutviklingen i Norge baserer seg i stor grad på rapportene fra TBU, som gir oversikt bla om lønns- og inntektsutviklinga og prisutviklinga med prognose for forhandlingsåret. Pensjonistene må forholde seg til den samme prisveksten som de yrkesaktive, men følger ikke på samme måte lønnsutviklingen til yrkesaktive. Pensjonen må, på samme måte som arbeidsinntekt, dekke de stadig økende leveomkostningene.

Begrunnelse kulepunkt 2: Uføretrygdede finnes i alle aldre og livssituasjoner. De må ha en anstendig inntekt slik at de er i stand til å leve et godt liv. Kostnadsutviklingen i samfunnet treffer også de uføretrygdede.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
EU's fattigdomsgrense er et nivå fastsatt ut fra EU landenes gjennomsnittlige fattigdomsgrense. Totaliteten for pensjonister og velferdsordninger er forskjellig fra land til land. EU's fattigdoms grense også kalt EU60 tar ikke hensyn til andre velferdsordninger som pensjonistene i Norge også kan få, som f.eks bostøtte, lave egenandeler, fri helsetjeneste mm. Hvis nivået v/67 år økes vil det kunne føre til at færre kan ta ut tidligpensjon.

Første kulepunkt er ivaretatt med grunnbeløpssatsen i dag og er det samme som

lønnsveksten. Pensjonsforliket fra 2024 har vedtatt en forbedring av dette.

Andre kulepunkt reguleres med 50 % prisvekst og 50 % lønnsvekst. Dette er vedtatt i pensjonsreformen i et bredt forlik i Stortinget og vil være krevende å ta omkamp på.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, linje 260

Forslagsnr: #1560

Forslagsstiller: Fagforbundet Vestland

Forslag:
Endre setningen Folketrygden skal sikre et minste pensjonsnivå 260 minst på anerkjente fattigdomsnivå til Folketrygden skal sikre et minste pensjonsnivå over EUs fattigdomsgrense

Begrunnelse:
EUs fattigdomsgrense er et begrep som er kjent og brukt . Pensjon skal gi alle pensjonsmottakere en trygg og god tilværelse etter yrkeslivet. Det skal lønne seg å arbeide, men også lønne seg å ha arbeidet.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
EU's fattigdomsgrense er et nivå fastsatt ut fra EU landenes gjennomsnittlige fattigdomsgrense. Totaliteten for pensjonister og velferdsordninger er forskjellig fra land til land. EU's fattigdoms grense også kalt EU60 tar ikke hensyn til andre velferdsordninger som pensjonistene i Norge også kan få, som f.eks bostøtte, lave egenandeler, fri helsetjeneste mm. Hvis nivået ved 67 år økes kan det føre til at færre kan ta ut tidligpensjon.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, linje 261

Forslagsnr: #209

Forslagsstiller: Fagforbundet Nord-Østerdal

Forslag:
Forslag – Endringsforslag:

Folketrygden skal sikre et minste pensjonsnivå minst på anerkjente fattigdomsnivå.

Endres til:

Folketrygden skal sikre et minste pensjonsnivå som minimum sikrer at alle får pensjonsutbetalinger som ligger over EUs fattigdomsgrense.

Begrunnelse:
Hva «anerkjente fattigdomsnivå» er, er litt uklart. Det kan være lurt å konkretisere dette. Kanskje kunne en andel av gjennomsnittlig industriarbeiderlønn vært en veg å gå, men vi foreslår EUs fattigdomsgrense, siden vi har en veg å gå for å komme dit allerede. Pensjonistforbundet sine krav er også knyttet til EUs fattigdomsgrense.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
EU's fattigdomsgrense er et nivå fastsatt ut fra EU landenes gjennomsnittlige fattigdomsgrense. Totaliteten for pensjonister og velferdsordninger er forskjellig fra land til land. EU's fattigdoms grense også kalt EU60 tar ikke hensyn til andre velferdsordninger som pensjonistene i Norge også kan få, som f.eks bostøtte, lave egenandeler, fri helsetjeneste mm. Hvis nivået ved 67 år økes kan det føre til at færre kan ta ut tidligpensjon.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, linje 261

Forslagsnr: #441

Forslagsstiller: Fagforbundet Teater Og Scene Avd 104

Forslag:
Endringsforslag:

Fagforbundet vil ha en gjennomgang av pensjon til etterlatte.

Endres til:

Fagforbundet vil gjeninnføre pensjon til etterlatte.

Begrunnelse:
Det er vanskelig for vanlige medlemmer å forstå hva som menes med at forbundet vil ha en gjennomgang. Pensjonistforbundet ønsker å gjeninnføre pensjon til etterlatte.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Ektefelletillegget i alderspensjon har sin opprinnelse i en tid, da det var vanlig med en inntekt i familien. Høy yrkesdeltagelse fra begge kjønn er normen i dag. I forslaget til handlingsprogram står det at Fagforbundet vil ha en gjennomgang av pensjon til etterlatte. Det vil være viktig og se om det er noe her vi kan få inn igjen via tariffveien.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, linje 261

Forslagsnr: #528

Forslagsstiller: Fagforbundet Vestre Toten

Forslag:
Linje 261 endres fra:

Folketrygden skal sikre et minste pensjonsnivå minst på anerkjente fattigdomsnivå.

Endres til:

Folketrygden skal sikre et minste pensjonsnivå som minimum sikrer at alle får pensjonsutbetalinger som ligger over EUs fattigdomsgrense.

Begrunnelse:
Hva «anerkjente fattigdomsnivå» er, er litt uklart. Det kan være lurt å konkretisere dette. Kanskje kunne en andel av gjennomsnittlig industriarbeiderlønn vært en veg å gå, men vi foreslår EUs fattigdomsgrense, siden vi har en veg å gå for å komme dit allerede. Pensjonistforbundet sine krav er også knyttet til EUs fattigdomsgrense.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
EU's fattigdomsgrense er et nivå fastsatt ut fra EU landenes gjennomsnittlige fattigdomsgrense. Totaliteten for pensjonister og velferdsordninger er forskjellig fra land til land. EU's fattigdoms grense også kalt EU60 tar ikke hensyn til andre velferdsordninger som pensjonistene i Norge også kan få, som f.eks bostøtte, lave egenandeler, fri helsetjeneste mm. Hvis nivået ved 67 år økes kan det føre til at færre kan ta ut tidligpensjon.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, linje 261

Forslagsnr: #623

Forslagsstiller: Fagforbundet Ringsaker

Forslag:
minst på over EUs fattigdomsgrense

Begrunnelse:
Styrking

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
EU's fattigdomsgrense er et nivå fastsatt ut fra EU landenes gjennomsnittlige fattigdomsgrense. Totaliteten for pensjonister og velferdsordninger er forskjellig fra land til land. EU's fattigdoms grense også kalt EU60 tar ikke hensyn til andre velferdsordninger som pensjonistene i Norge også kan få, som f.eks bostøtte, lave egenandeler, fri helsetjeneste mm. Hvis nivået ved 67 år økes kan det føre til at færre kan ta ut tidligpensjon.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, linje 261

Forslagsnr: #663

Forslagsstiller: Fagforbundet Ås

Forslag:
Styrk: minst på anerkjente fattigdoms nivå. Erstattes med: er over fattigdoms nivå.

Begrunnelse:
Det kan ikke legges på et minimums nivå som hele tiden ligger under reallønnsvekst. Dette må også følge den økonomiske utviklingen, på lik linje som resten av samfunnet.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
EU's fattigdomsgrense er et nivå fastsatt ut fra EU landenes gjennomsnittlige fattigdomsgrense. Totaliteten for pensjonister og velferdsordninger er forskjellig fra land til land. EU's fattigdoms grense også kalt EU60 tar ikke hensyn til andre velferdsordninger som pensjonistene i Norge også kan få, som f.eks bostøtte, lave egenandeler, fri helsetjeneste mm. Hvis nivået ved 67 år økes kan det føre til at færre kan ta ut tidligpensjon.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, linje 261

Forslagsnr: #734

Forslagsstiller: Fagforbundet Tromsø

Forslag:
Minst 10% over anerkjent fattigdomsnivå

Begrunnelse:
Det anerkjente fattigdomsnivået er i utgangspunktet lavt og ivaretar ikke fullt ut de økte levekostnadene. Gapet mellom rike og fattige øker. Dette er en samfunnsutvikling Fagforbundet jobber mot. Vi må sette et ambisjonsnivå for arbeidet og foreslår derfor 10%

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Et anerkjent fattigdomsnivå er et greit begrep. Pensjonistene mottar også andre velferdsgoder som ikke er medregnet her som f.eks bostøtte, lave egenandeler, fri helsetjeneste mm. Det finnes mange ulike fattigdomsgrenser,(OECD, EU.)

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, linje 261

Forslagsnr: #825

Forslagsstiller: Fagforbundet Akershus

Forslag:
~~Minst på anerkjente fattigdomsnivå.~~

Endres til **:** er over EUs fattigdomsgrense.

Begrunnelse:
Mer konkret og relevant "grense" å henvise til.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
EU's fattigdomsgrense er et nivå fastsatt ut fra EU landenes gjennomsnittlige fattigdomsgrense. Totaliteten for pensjonister og velferdsordninger er forskjellig fra land til land. EU's fattigdoms grense også kalt EU60 tar ikke hensyn til andre velferdsordninger som pensjonistene i Norge også kan få, som f.eks bostøtte, lave egenandeler, fri helsetjeneste mm. Hvis nivået ved 67 år økes kan det føre til at færre kan ta ut tidligpensjon.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, linje 261

Forslagsnr: #826

Forslagsstiller: Fagforbundet Akershus

Forslag:
~~Fagforbundet vil ha en gjennomgang av pensjon til etterlatte.~~

Endres til: Fagforbundet vil regulere pensjon til etterlatte på lik linje med Folketrygden.

Begrunnelse:
Nå heter det omstillingsstønad som utbetales etter frafall av ektefelle/partner, i 3 år.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Ektefelletillegget i alderspensjon har sin opprinnelse i en tid, da det var vanlig med en inntekt i familien. Høy yrkesdeltagelse fra begge kjønn er normen i dag. I forslaget til handlingsprogram står det at Fagforbundet vil ha en gjennomgang av pensjon til etterlatte. Det vil være viktig og se om det er noe her vi kan få inn igjen via tariffveien.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, linje 261

Forslagsnr: #865

Forslagsstiller: Fagforbundet Trøndelag

Forslag:
"Fagforbundet vil ha en gjennomgang av pensjon til etterlatte"

endres til

"Fagforbundet vil ha en gjennomgang av pensjon til etterlatte og sikre regulering på linje Folketrygden."

Begrunnelse:
Det er viktig å sikre alle kjøpekraftutvikling.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Ektefelletillegget i alderspensjon har sin opprinnelse i en tid, da det var vanlig med en inntekt i familien. Høy yrkesdeltagelse fra begge kjønn er normen i dag. I forslaget til handlingsprogram står det at Fagforbundet vil ha en gjennomgang av pensjon til etterlatte. Det vil være viktig og se om det er noe her vi kan få inn igjen via tariffveien.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, linje 261

Forslagsnr: #909

Forslagsstiller: Fagforbundet Haugesund - Utsira Avd. 033

Forslag:
over Eu sin fattidomsgrense. (Eu60)

Begrunnelse:
Minstepensjonister må heves minst over Eu sin fattidomsgrense.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
EU's fattigdomsgrense er et nivå fastsatt ut fra EU landenes gjennomsnittlige fattigdomsgrense. Totaliteten for pensjonister og velferdsordninger er forskjellig fra land til land. EU's fattigdoms grense også kalt EU60 tar ikke hensyn til andre velferdsordninger som pensjonistene i Norge også kan få, som f.eks bostøtte, lave egenandeler, fri helsetjeneste mm. Hvis nivået ved 67 år økes kan det føre til at færre kan ta ut tidligpensjon.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, linje 261

Forslagsnr: #942

Forslagsstiller: Fagforbundet Sørlandet Sykehus Arendal

Forslag:
Fagforbundet vil ha en gjennomgang av pensjons til etterlatte – erstattes med: Fagforbundet vil regulere pensjons til etterlatte på lik linje med Folketrygden.

Begrunnelse:
Dette er mer konkret og en enkel måte å regulere på.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Ektefelletillegget i alderspensjon har sin opprinnelse i en tid, da det var vanlig med en inntekt i familien. Høy yrkesdeltagelse fra begge kjønn er normen i dag. I forslaget til handlingsprogram står det at Fagforbundet vil ha en gjennomgang av pensjon til etterlatte. Det vil være viktig og se om det er noe her vi kan få inn igjen via tariffveien.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, linje 261

Forslagsnr: #943

Forslagsstiller: Fagforbundet Sørlandet Sykehus Arendal

Forslag:
Minst på anerkjente fattigdomsnivå - erstattes med: Over EUs fattigdomsgrense.

Begrunnelse:
Tydliggjøring av hvilket minstenivå det er snakk om.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
EU's fattigdomsgrense er et nivå fastsatt ut fra EU landenes gjennomsnittlige fattigdomsgrense. Totaliteten for pensjonister og velferdsordninger er forskjellig fra land til land. EU's fattigdoms grense også kalt EU60 tar ikke hensyn til andre velferdsordninger som pensjonistene i Norge også kan få, som f.eks bostøtte, lave egenandeler, fri helsetjeneste mm. Hvis nivået ved 67 år økes kan det føre til at færre kan ta ut tidligpensjon.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, linje 261

Forslagsnr: #1184

Forslagsstiller: Fagforbundet Innlandet

Forslag:
Ny setning:

Fagforbundet vil arbeide for en regulering av pensjonen til etterlatte på lik linje med folketrygden

Begrunnelse:
Ønsker en konkret handling

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Ektefelletillegget i alderspensjon har sin opprinnelse i en tid, da det var vanlig med en inntekt i familien. Høy yrkesdeltagelse fra begge kjønn er normen i dag. I forslaget til handlingsprogram står det at Fagforbundet vil ha en gjennomgang av pensjon til etterlatte. Det vil være viktig og se om det er noe her vi kan få inn igjen via tariffveien.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, linje 261

Forslagsnr: #1238

Forslagsstiller: Fagforbundet Surnadal

Forslag:
Endre: ..minst på anerkjente fattigdoms nivå, til: over EUs fattigdomsgrense.

Begrunnelse:
Alle pensjonister og uføre må få sikret en økonomi til å leve av.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
EU's fattigdomsgrense er et nivå fastsatt ut fra EU landenes gjennomsnittlige fattigdomsgrense. Totaliteten for pensjonister og velferdsordninger er forskjellig fra land til land. EU's fattigdoms grense også kalt EU60 tar ikke hensyn til andre velferdsordninger som pensjonistene i Norge også kan få, som f.eks bostøtte, lave egenandeler, fri helsetjeneste mm. Hvis nivået ved 67 år økes kan det føre til at færre kan ta ut tidligpensjon.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, linje 261

Forslagsnr: #1378

Forslagsstiller: Det sentrale pensjonistutvalg

Forslag:
Fagforbundet vil regulere pensjon til etterlatte på lik linje med folketrygden

Begrunnelse:
At pensjonist og uføreutvalget ønsker at pensjon til etterlatte reguleres på lik linje med folketrygden er viktig av flere grunner, både for sosial rettferdighet og for økonomisk trygghet for familier som mister en forsørger. Hvorfor er dette avgjørende:Etterlatte som mottar pensjon fra private eller arbeidsrelaterte ordninger risikerer ofte å oppleve ulik behandling sammenlignet med de som mottar støtte via folketrygden. Ved å standardisere reguleringen på tvers av ordninger, sikrer man rettferdighet og likhet i pensjonsvilkårene for etterlatte uavhengig av forsørgerens arbeidssituasjon.

Regulering av etterlattepensjon i tråd med folketrygden understreker prinsippet om solidaritet i velferdsstaten. Dette viser at samfunnet tar ansvar for å støtte familier i en vanskelig livssituasjon.

Etterlattepensjon er ofte viktig for grupper som kan være ekstra sårbare, som enslige forsørgere, eldre gjenlevende ektefeller uten egen inntekt, eller barn som mister en forelder. Regulering som følger folketrygdens prinsipper bidrar til å beskytte disse gruppene bedre.

Regulering av etterlattepensjon på lik linje med folketrygden er viktig for å sikre økonomisk trygghet, rettferdighet og solidaritet for familier som opplever tap. Dette tiltaket vil redusere risikoen for fattigdom blant etterlatte og styrke tilliten til både pensjonssystemet og velferdsstaten.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Ektefelletillegget i alderspensjon har sin opprinnelse i en tid, da det var vanlig med en inntekt i familien. Høy yrkesdeltagelse fra begge kjønn er normen i dag. I forslaget til handlingsprogram står det at Fagforbundet vil ha en gjennomgang av pensjon til etterlatte. Det vil være viktig og se om det er noe her vi kan få inn igjen via tariffveien.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, linje 261

Forslagsnr: #1478

Forslagsstiller: Fagforbundet Agder

Forslag:
Linje 261: Fagforbundet vil ha en gjennomgang av pensjon til etterlatte. Pensjon til etterlatte må reguleres på lik linje med folketrygden.

Begrunnelse:
Forslaget er etter en endring av opprinnelig forslag 942 som ville stryke gjennomgang av etterlatte pensjon og erstatte det med regulering. Forslaget er godt, men det er nødvendig med en gjennomgang av ordningene ettersom problemstillingene rundt etterlattepensjoner ikke bare handler om regulering, men også om ytelsenes størrelse, når de blir gitt og ytelsenes varighet.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Ektefelletillegget i alderspensjon har sin opprinnelse i en tid, da det var vanlig med en inntekt i familien. Høy yrkesdeltagelse fra begge kjønn er normen i dag. I forslaget til handlingsprogram står det at Fagforbundet vil ha en gjennomgang av pensjon til etterlatte. Det vil være viktig og se om det er noe her vi kan få inn igjen via tariffveien.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, linje 261

Forslagsnr: #1495

Forslagsstiller: Fagforbundet Agder

Forslag:
Endrings- og tilleggsforslag etter punktum:

Minste pensjonsnivå må heves til over EUs fattigdomsgrense.

Begrunnelse:
Dette er et av de viktigste tiltakene for å minske forskjellene mellom folk, i dag ligger minstepensjonistene under EUs fattigdomsgrense og dette er uhørt. EUs fattigdomsgrense var i 2023 282.035 kroner. Det minste alderspensjonsnivået for enslige i Norge var samme år 257.040.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
EU's fattigdomsgrense er et nivå fastsatt ut fra EU landenes gjennomsnittlige fattigdomsgrense. Totaliteten for pensjonister og velferdsordninger er forskjellig fra land til land. EU's fattigdoms grense også kalt EU60 tar ikke hensyn til andre velferdsordninger som pensjonistene i Norge også kan få, som f.eks bostøtte, lave egenandeler, fri helsetjeneste mm. Hvis nivået ved 67 år økes kan det føre til at færre kan ta ut tidligpensjon.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, linje 262

Forslagsnr: #210

Forslagsstiller: Fagforbundet Nord-Østerdal

Forslag:
Forslag – Tilleggsforslag:

Legge til følgende setning:

Flyktninger som kommer til Norge på humanitært grunnlag, skal ha rett til pensjon uansett botid.

Begrunnelse:
Før hadde flyktninger sterkere pensjonsrettigheter når du kom til Norge, fordi det ikke var forventet at du kunne heve pensjon fra landet du flyktet fra. Dette har blitt endret på, og mange flyktninger som har kommet på humanitært grunnlag som er over pensjonsalder, har veldig lite å leve for. Norge må ha en human flyktningpolitikk, og eldre flyktninger som kommer hit, skal ikke måtte leve i fattigdom når de har måtte flykte fra sitt hjemland.

Landsstyret:
Forslaget tiltres

Landsstyret begrunnelse:
Vi mener dette er viktig slik at det som kommer hit ikke skal være avhengig av å søke supplerende stønader 2 ganger i året for å kunne livberge seg

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, linje 262

Forslagsnr: #287

Forslagsstiller: Fagforbundet Indre Fosen

Forslag:
Pensjon til medlemmer fra andre land, som ikke klarer å få annet enn minstepensjon i Norge. Dette gjelder mest flyktninger som ikke valgfritt ønsket å flytte fra hjemlandet.

Begrunnelse:
Vi må ha bedre regler for pensjon for innvandrere

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 210

Landsstyret begrunnelse:
Vi mener dette er viktig at de som kommer hit ikke skal være avhengig av supplerende stønader som de må søke om to ganger i året for å kunne livberge seg.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, linje 262

Forslagsnr: #442

Forslagsstiller: Fagforbundet Teater Og Scene Avd 104

Forslag:
Tilleggsforslag:

Flyktninger som kommer til Norge på humanitært grunnlag, skal ha rett til pensjon uansett botid.

Begrunnelse:
Svært viktig for flere av Fagforbundets medlemmer, og burde være en selvfølge.

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 210

Landsstyret begrunnelse:
Vi mener dette er viktig at de som kommer hit ikke skal være avhengig av supplerende stønader som de må søke om to ganger i året for å kunne livberge seg.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, linje 262

Forslagsnr: #529

Forslagsstiller: Fagforbundet Vestre Toten

Forslag:
Legge til følgende setning:

Flyktninger som kommer til Norge på humanitært grunnlag, skal ha rett til pensjon uansett botid.

Begrunnelse:
Før hadde flyktninger sterkere pensjonsrettigheter når du kom til Norge, fordi det ikke var forventet at du kunne heve pensjon fra landet du flyktet fra. Dette har blitt endret på, og mange flyktninger som har kommet på humanitært grunnlag som er over pensjonsalder, har veldig lite å leve for. Norge må ha en human flyktningpolitikk, og eldre flyktninger som kommer hit, skal ikke måtte leve i fattigdom når de har måtte flykte fra sitt hjemland.

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 210

Landsstyret begrunnelse:
Vi mener dette er viktig at de som kommer hit ikke skal være avhengig av supplerende stønader som de må søke om to ganger i året for å kunne livberge seg.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Tjenestepensjon og AFP, linje 264

Forslagsnr: #955

Forslagsstiller: Fagforbundet Østfold

Forslag:
Fagforbundet vil at pensjon til etterlatte reguleres på lik linje som folketrygden.

Begrunnelse:
Pensjonene er opptjent av avdød og bør utbetales til etterlatte med regulering som annen pensjon.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Ektefelletillegget i alderspensjon har sin opprinnelse i en tid, da det var vanlig med en inntekt i familien. Høy yrkesdeltagelse fra begge kjønn er normen i dag. I forslaget til handlingsprogram står det at Fagforbundet vil ha en gjennomgang av pensjon til etterlatte. Det vil være viktig og se om det er noe her vi kan få inn igjen via tariffveien.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Tjenestepensjon og AFP, linje 265

Forslagsnr: #384

Forslagsstiller: Fagforbundet Eidsvoll

Forslag:
All inntekt skal være pensjonsgivende, *herunder også frikjøp til offentlige/valgte verv.*

Begrunnelse:
Det er viktig at vi får inn noe om frikjøpte til offentlige/valgte verv. Viktig at de som tar på seg verv ikke taper pensjonspoeng på dette. Dette gjelder spesielt de som jobber i privat sektor. Vi ønsker at det skal være likt for alle.

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 210

Landsstyret begrunnelse:
Vi mener dette er viktig at de som kommer hit ikke skal være avhengig av supplerende stønader som de må søke om to ganger i året for å kunne livberge seg.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Tjenestepensjon og AFP, linje 265

Forslagsnr: #910

Forslagsstiller: Fagforbundet Haugesund - Utsira Avd. 033

Forslag:
All skattbar inntekt skal være pensjonsgivende.

Begrunnelse:
Sikre at all skattbar inntekt er pensjonsgivende. Da en opplever idag at man ikke få pensjonspoeng for som vakttillegg.

Landsstyret:
Forslaget tiltres

Landsstyret begrunnelse:
Det blir presisert at all skattbar inntekt skal være pensjonsgivende.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Tjenestepensjon og AFP, linje 265

Forslagsnr: #1171

Forslagsstiller: Fagforbundet Rogaland

Forslag:
All lønnsinntekt skal være pensjonsgivende.

Begrunnelse:
Sikre at all lønnsinntekt er pensjonsgivende. Man får i dag for eksempel ikke pensjonspoeng på vakttillegg.

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 910

Landsstyret begrunnelse:
Forslag 910 presiserer at det er all skattbar inntekt som skal være pensjonsgivende.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Tjenestepensjon og AFP, linje 266

Forslagsnr: #212

Forslagsstiller: Fagforbundet Nord-Østerdal

Forslag:
Forslag – Tilleggsforslag:

Legge til følgende etter setningen som slutter på linje 266:

Det har blitt en utfordring at obligatorisk tjenestepensjon er børsutsatt, og risikoen for tap av pensjon ligger på enkeltindivider. Vi må ha kollektivt styrte pensjonskasser, slik at risikoen for tap av pensjon reduseres.

Begrunnelse:
Risikoen for din egen pensjon, som du har fått betalt gjennom ditt arbeid, skal ikke måtte ligge på deg selv. Vi må ha kollektive pensjonskasser som forvalter pensjonen din, med garanti om at du ikke skal kunne tape hele tjenestepensjonen din.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): Kapittel 3, linje 286-291

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget til handlingsprogam beskriver dette presist. Pensjonskasser og gjensidige selskap kan ikke børsnoteres.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Tjenestepensjon og AFP, linje 266

Forslagsnr: #530

Forslagsstiller: Fagforbundet Vestre Toten

Forslag:
Legge til følgende etter setningen som slutter på linje 266:

Det har blitt en utfordring at obligatorisk tjenestepensjon er børsutsatt, og risikoen for tap av pensjon ligger på enkeltindivider. Vi må ha kollektivt styrte pensjonskasser, slik at risikoen for tap av pensjon reduseres.

Begrunnelse:
Risikoen for din egen pensjon, som du har fått betalt gjennom ditt arbeid, skal ikke måtte ligge på deg selv. Vi må ha kollektive pensjonskasser som forvalter pensjonen din, med garanti om at du ikke skal kunne tape hele tjenestepensjonen din.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): Kapittel 3, linje 286-291

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget til handlingsprogam beskriver dette presist. Pensjonskasser og gjensidige selskap kan ikke børsnoteres.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Tjenestepensjon og AFP, linje 268

Forslagsnr: #102

Forslagsstiller: Fagforbundet Trøndelag

Forslag:
Endringsforslag: 2/3- deler av medianlønn etter 40 yrkesaktive år.

Begrunnelse:
Med medianlønn vil de som har de laveste årsinntektene få en litt høyere pensjon, enn hvis det kun tas av lønnen til den enkelte lavlønnede. Solidaritet i praksis. Og hva er en normal yrkeskarriere? For noen er det normalt med deltidsstilling. Fagforbundet bør mene at man etter 40 år i arbeidslivet skal ha rett til full pensjon.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Fagforbundets primære målsetting i vårt forslag om en endret AFP inn til LO kongressen er at flere må være sikret å få AFP og at det er en reell rettighet på lang sikt. i dette ligger også at nivået på AFP kan måtte reduseres for at alle skal kunne ha mulighet til dette. LO kongressen skal behandles dette spørsmålet, og vedta noe før dette vil ikke være mulig. Da endrer vi vår posisjon i dette spørsmålet.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Tjenestepensjon og AFP, linje 268

Forslagsnr: #213

Forslagsstiller: Fagforbundet Nord-Østerdal

Forslag:
Legge til følgende etter setningen som slutter på linje 268:

De som har 40 år i arbeidslivet før fylte 62 år skal skjermes for levealdersjustering.

Begrunnelse:
Slik levealdersjusteringen fungerer i dag, så teller ikke den med hvor mange år i arbeid du har hatt. Mange av Fagforbundets medlemmer starter å jobbe tidlig, og må derfor gi seg tidligere enn andre, fordi helsa har sviktet. Vi skal jobbe lengre, men etter fylte 62. De som har over 40 år i arbeidslivet allerede ved fylte 62 år, presses til å jobbe lengre for å ikke få en livsvarig dårlig pensjon, når de i sum har bidratt med flere år enn de som av ulike grunner har startet senere i arbeidslivet. Vi mener at dette vil være en god løsning for de som sliter seg ut i arbeidslivet.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Pensjonsreformen er vedtatt i et bredt forlik i Stortinget og det er lite hensiktsmessig å jobbe for endringer på dette nå.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Tjenestepensjon og AFP, linje 268

Forslagsnr: #443

Forslagsstiller: Fagforbundet Teater Og Scene Avd 104

Forslag:
Tilleggsforslag, nytt avsnitt:

Fagforbundet mener at reglene for obligatorisk tjenestepensjon (OTP) på sikt må endres slik at de blir mer som hybridpensjon. På kort sikt må det gjøres enklere for

arbeidsgivere å etablere kjønnsnøytrale pensjonsordninger som sikrer folks levestandard hele livet som pensjonist.

Begrunnelse:
Hvis målet er at tjenestepensjon skal være livsvarig og kjønnsnøytralt må OTP endres.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): kapittel 3, linje 271

Landsstyret begrunnelse:
Vi sier i teksten at pensjonsordningene skal være kjønnsnøytrale og livsvarige.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Tjenestepensjon og AFP, linje 268

Forslagsnr: #444

Forslagsstiller: Fagforbundet Teater Og Scene Avd 104

Forslag:
Tilleggsforslag, nytt avsnitt:

Hullene i AFP må tettes, men Fagforbundet kan ikke godta endringer som gjør at nivået på AFP reduseres. Reformert AFP må forkastes, og det må heller jobbes med å tette hullene i dagens ordning, så færre faller utenfor. Betinget tjenestepensjon, som er for de som faller utenfor AFP i offentlig sektor, må innføres også i privat sektor.

Begrunnelse:
Forslaget til reformert AFP innebærer en opptjeningsordning der alle år i an AFP-bedrift skal telle med. For at de som får AFP i dag skulle kunne fått det samme i AFP, så må de ha jobbet 35-40 år i en bedrift med tariffavtale. Dette gjør at nivået for veldig mange vil senkes dramatisk. Vi kan ikke akseptere at nivået på AFP-en reduseres så mye, selv om flere vil få litt i AFP.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Fagforbundets primære målsetting i vårt forslag om en endret AFP inn til LO kongressen er at flere må være sikret å få AFP og at det er en reell rettighet på lang sikt. i dette ligger også at nivået på AFP kan måtte reduseres for at alle skal kunne ha mulighet til dette. LO kongressen skal behandles dette spørsmålet, og vedta noe før dette vil ikke være mulig. Da endrer vi vår posisjon i dette spørsmålet.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Tjenestepensjon og AFP, linje 268

Forslagsnr: #531

Forslagsstiller: Fagforbundet Vestre Toten

Forslag:
Legge til følgende etter setningen som slutter på linje 268:

De som har 40 år i arbeidslivet før fylte 62 år skal skjermes for levealdersjustering.

Begrunnelse:
Slik levealdersjusteringen fungerer i dag, så teller ikke den med hvor mange år i arbeid du har hatt. Mange av Fagforbundets medlemmer starter å jobbe tidlig, og må derfor gi seg tidligere enn andre, fordi helsa har sviktet. Vi skal jobbe lengre, men etter fylte 62. De som har over 40 år i arbeidslivet allerede ved fylte 62 år, presses til å jobbe lengre for å ikke få en livsvarig dårlig pensjon, når de i sum har bidratt med flere år enn de som av ulike grunner har startet senere i arbeidslivet. Vi mener at dette vil være en god løsning for de som sliter seg ut i arbeidslivet.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Pensjonsreformen er vedtatt i et bredt forlik i Stortinget og det er lite hensiktsmessig å jobbe for endringer på dette nå.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Tjenestepensjon og AFP, linje 268

Forslagsnr: #533

Forslagsstiller: Fagforbundet Vestre Toten

Forslag:
Legge til nytt avsnitt etter linje 268:

Hullene i AFP må tettes, men Fagforbundet kan ikke godta endringer som gjør at nivået på AFP reduseres. Reformert AFP må forkastes, og det må heller jobbes med å tette hullene i dagens ordning, så færre faller utenfor. Betinget tjenestepensjon, som er for de som faller utenfor AFP i offentlig sektor, må innføres også i privat sektor.

Begrunnelse:
Avtalefestet pensjon er en viktig sak for mange av oss. Reformert AFP var et forsøk på å sikre at flere skulle få AFP, men at nivået på AFP kom til å bli lavere for veldig mange som kunne fått det i dag. Det er et stort problem at mange faller utenfor ordningen, så da må det løses på andre måter, uten at vi raserer AFP-en for de som ville fått den i dag. Betinget tjenestepensjon er en måte det kunne vært løst på.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Fagforbundets primære målsetting i vårt forslag om en endret AFP inn til LO kongressen er at flere må være sikret å få AFP og at det er en reell rettighet på lang sikt. i dette ligger også at nivået på AFP kan måtte reduseres for at alle skal kunne ha mulighet til dette. LO kongressen skal behandles dette spørsmålet, og vedta noe før dette vil ikke være mulig. Da endrer vi vår posisjon i dette spørsmålet.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Tjenestepensjon og AFP, linje 272

Forslagsnr: #214

Forslagsstiller: Fagforbundet Nord-Østerdal

Forslag:
Legge til følgende etter kulepunktet på linje 272:

- At flere får rett til AFP i privat sektor, uten at nivået på AFP reduseres.

Begrunnelse:
Forslaget til reformert AFP som har vært diskutert i fagbevegelsen de siste årene, foreslår en opptjeningsordning der alle år i en AFP-bedrift skal telle med. For at de som får AFP i dag skulle kunne fått det samme i AFP, så må de ha jobbet 35-40 år i en bedrift med tariffavtale. Dette gjør at nivået for veldig mange vil senkes dramatisk, fordi det er liten sjans i dagens arbeidsliv, der vi har 50 % tariffdekning i Norge, at man oppnår full opptjening.

Vi kan ikke akseptere at nivået på AFP-en reduseres.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Fagforbundets primære målsetting i vårt forslag om en endret AFP inn til LO kongressen er at flere må være sikret å få AFP og at det er en reell rettighet på lang sikt. i dette ligger også at nivået på AFP kan måtte reduseres for at alle skal kunne ha mulighet til dette. LO kongressen skal behandles dette spørsmålet, og vedta noe før dette vil ikke være mulig. Da endrer vi vår posisjon i dette spørsmålet.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Tjenestepensjon og AFP, linje 272

Forslagsnr: #446

Forslagsstiller: Fagforbundet Teater Og Scene Avd 104

Forslag:
Tilleggsforslag:

· At flere får rett til AFP i privat sektor, *uten at nivået på AFP reduseres*.

Begrunnelse:
Forslaget til reformert AFP innebærer en opptjeningsordning der alle år i an AFP-bedrift skal telle med. For at de som får AFP i dag skulle kunne fått det samme i AFP, så må de ha jobbet 35-40 år i en bedrift med tariffavtale. Dette gjør at nivået for veldig mange vil senkes dramatisk. Vi kan ikke akseptere at nivået på AFP-en reduseres så mye, selv om flere vil få litt i AFP.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Fagforbundets primære målsetting i vårt forslag om en endret AFP inn til LO kongressen er at flere må være sikret å få AFP og at det er en reell rettighet på lang sikt. i dette ligger også at nivået på AFP kan måtte reduseres for at alle skal kunne ha mulighet til dette. LO kongressen skal behandles dette spørsmålet, og vedta noe før dette vil ikke være mulig. Da endrer vi vår posisjon i dette spørsmålet.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Tjenestepensjon og AFP, linje 272

Forslagsnr: #534

Forslagsstiller: Fagforbundet Vestre Toten

Forslag:

Endre kulepunktet på linje 272:

- At flere får rett til AFP i privat sektor, **uten at nivået på AFP reduseres.**

Begrunnelse:
Forslaget til reformert AFP som har vært diskutert i fagbevegelsen de siste årene, foreslår en opptjeningsordning der alle år i en AFP-bedrift skal telle med. For at de som får AFP i dag skulle kunne fått det samme i AFP, så må de ha jobbet 35-40 år i en bedrift med tariffavtale. Dette gjør at nivået for veldig mange vil senkes dramatisk, fordi det er liten sjans i dagens arbeidsliv, der vi har 50 % tariffdekning i Norge, at man oppnår full opptjening.

Vi kan ikke akseptere at nivået på AFP-en reduseres så mye, selv om flere vil få rett på litt.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Fagforbundets primære målsetting i vårt forslag om en endret AFP inn til LO kongressen er at flere må være sikret å få AFP og at det er en reell rettighet på lang sikt. i dette ligger også at nivået på AFP kan måtte reduseres for at alle skal kunne ha mulighet til dette. LO kongressen skal behandles dette spørsmålet, og vedta noe før dette vil ikke være mulig. Da endrer vi vår posisjon i dette spørsmålet.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Tjenestepensjon og AFP, linje 272

Forslagsnr: #1294

Forslagsstiller: Yrkesseksjon samferdsel og teknisk

Forslag:
Slå sammen kulepunkt i linje 272 og linje 273-274 slik at nytt kulepunkt lyder: At flest mulig får rett til AFP og at det etableres varige løsninger for arbeidstakere som går fra offentlig til privat sektor eller motsatt, slik at også disse kvalifiserer til AFP.

Begrunnelse:
Hensikten i kulepunkt på linje 272 var ivaretatt i kulepunkt på linjene 273-274. Det er også viktig at det etableres varige løsninger for kvalifisering til AFP uavhenging om man går fra offentlig til privat sektor eller fra privat til offentlig sektor.

Landsstyret:
Forslaget tiltres med følgende formulering: At flest mulig skal få rett til AFP. Det må etableres en varig finansieringsløsning for arbeidstakere som går fra offentlig til privat sektor, slik at disse også kvalifiseres for AFP.

Landsstyret begrunnelse:
Vi stryker linje 272. Problemet ift AFP er de som går fra offentlig til privat sektor. For disse har staten gått inn foreløpig med økonomi, men dette er ikke en varig løsning. Det er helt greit å gå fra privat til offentlig.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Tjenestepensjon og AFP, linje 272

Forslagsnr: #1491

Forslagsstiller: Fagforbundet Agder

Forslag:
Kulepunkt strykes

Begrunnelse:
Hensikt ivaretatt i kulepunkt på linje 273.

Landsstyret:
Forslaget tiltres

Landsstyret begrunnelse:
Linje 272 er unødvendig da det står det samme i linje 273

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Tjenestepensjon og AFP, linje 273

Forslagsnr: #911

Forslagsstiller: Fagforbundet Haugesund - Utsira Avd. 033

Forslag:
Alle skal få rett til Afp.

Begrunnelse:
Det må sikres at alle får rett til Afp, også de i det Private arbeidslivet.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): Kapittel 3, linje 273

Landsstyret begrunnelse:
Vi skriver at flest mulig skal få. Det betyr at vi har en stor jobb med å få på plass tariffavtaler.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Tjenestepensjon og AFP, linje 273

Forslagsnr: #1172

Forslagsstiller: Fagforbundet Rogaland

Forslag:
Endre kulepunktet til:

At flest mulig skal få rett til AFP. Det må etableres en varig løsning for arbeidstakere som går mellom offentlig og privat sektor slik at disse også kvalifiserer til AFP.

Begrunnelse:
Ivareta at våre medlemmer har rett til AFP ved bytte av arbeidssted.

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 1294

Landsstyret begrunnelse:
Vi stryker linje 272. Problemet ift AFP er de som går fra offentlig til privat sektor. For disse har staten gått inn foreløpig med økonomi, men dette er ikke en varig løsning. Det er helt greit å gå fra privat til offentlig.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Tjenestepensjon og AFP, linje 274

Forslagsnr: #3

Forslagsstiller: Fagforbundet Buskerud

Forslag:
Nytt Kulepunkt: OTP- obligatorisk tjenestepensjon økes til min.5% hvorav arbeidsgiver dekker 3%

Begrunnelse:
Tjenestepensjonene i privat sektor er ofte ikke en del av tariffavtalen, men noe arbeidsgiver ensidig bestemmer. Fagforbundet mener at tjenestepensjonsordningene i privat sektor må forbedres ved å heve minstesatsen (obligatorisk tjenestepensjon – OTP) som i dag er på to prosent. Fagforbundet ønsker å heve denne til 5 prosent.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): Kapittel 3, linje 265-266

Landsstyret begrunnelse:
Vi sier at vi vil heve sparesatsene, men det blir ikke rett og tallfeste det i handlingsprogrammet.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Tjenestepensjon og AFP, linje 274

Forslagsnr: #447

Forslagsstiller: Fagforbundet Teater Og Scene Avd 104

Forslag:
Tilleggsforslag, nytt kulepunkt:

· At de som blir uføre skal ha rett til AFP. Delvis uførhet skal kunne kombineres med delvis AFP.

Begrunnelse:
Det er urimelig at uføre mister opptjente pensjonsrettigheter. AFP er en betydelig tilleggspensjon som uføre også burde ha rett til.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
AFP kom som erstatning for å hindre at folk ble uføre, dette skulle redusere uførekostnader. De uføres alderspensjon må sikres på en annen måte. Hvis AFP også blir gitt til uføre, vil regjeringa kunne argumentere for å ikke bidra til AFP fordi det ikke får redusert uførekostnadene. .

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Tjenestepensjon og AFP, linje 274

Forslagsnr: #1492

Forslagsstiller: Fagforbundet Agder

Forslag:
Legge til "eller motsatt" etter privat sektor.

Begrunnelse:
Sikre at AFP-ordningene virker begge veier mellom sektorene.

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 1294

Landsstyret begrunnelse:
Vi stryker linje 272. Problemet ift AFP er de som går fra offentlig til privat sektor. For disse har staten gått inn foreløpig med økonomi, men dette er ikke en varig løsning. Det er helt greit å gå fra privat til offentlig.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Tjenestepensjon og AFP, linje 274

Forslagsnr: #1590

Forslagsstiller: Fagforbundet Telemark

Forslag:
Fagforbundet vil, gjennom Pensjonistforbundet, arbeide for at forhandlingsrett for pensjonister på trygdeoppgjørene gjeninnføres.

Begrunnelse:
Dette er et punkt som må videreføres fra dagens eksisterende prinsipp og handlingsprogram. Dette er også et viktig punkt for alle våre pensjonistmedlemmer, samt fremtidens pensjonister.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Dette er en stor systemendring som vil være vanskelig. Det er nylig innført en ny modell som skal sikre pensjonistene økning i trygda så lenge lønnsveksten er økende. Dette er basert på lønns- og prisvekst. Dette er en forutsigbar regulering for pensjonene.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Levealdersjustering og aldersgrenser, linje 276

Forslagsnr: #449

Forslagsstiller: Fagforbundet Teater Og Scene Avd 104

Forslag:
Endringsforslag:

Reglene for levealdersjustering må sikre yngre årskull og personer som ikke kan kompensere fullt ut for levealdersjustering, en god pensjon.

Endres til:

Fagforbundet vil jobbe for at levealdersjusteringen fjernes, og at de som må gi seg tidlig i arbeidslivet fordi helsa svikter ikke blir straffet med livsvarig lav pensjon.

Begrunnelse:
Levealdersjusteringen er en beregningsmetode som ble innført med pensjonsreformen. Den beregner når ditt årskull er forventet å dø, det året du fyller 60. Ut fra det beregnes det hvor mange år du skal ha utbetalt pensjon, uavhengig om du lever kortere eller lengre enn når ditt årskull er forventet å dø. Denne beregningsmetoden tar ikke hensyn til at levealder ikke er jevnt fordelt mellom klasse og yrkesgrupper, og rammer derfor skjevt. Utdanning og klassebakgrunn påvirker forventet levealder. Levealdersjustering av pensjonen rammer derfor de som ikke har høyere utdanning spesielt, og det er mange av Fagforbundets medlemmer.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Levealdersjusteringene er vedtatt i Stortinget i et bredt forlik . Det vil være uhensiktsmessig å endre på dette. Vi skal jobbe for at det ikke automatisk skal videreføres etter 1973 kullet. Dette står i forslaget til handlingsprogram. Det er også viktig å vente til evalueringen slik at vi får sett noe av pensjonsreformens virkninger.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Levealdersjustering og aldersgrenser, linje 276

Forslagsnr: #535

Forslagsstiller: Fagforbundet Vestre Toten

Forslag:
Setningen på linje 276 - 277 endres fra:

Reglene for levealdersjustering må sikre yngre årskull og personer som ikke kan kompensere fullt ut for levealdersjustering, en god pensjon.

Endres til:

Levealdersjusteringen er en beregningsmetode som ble innført med pensjonsreformen. Den beregner når ditt årskull er forventet å dø. Ut fra det beregnes det hvor mange år du skal ha utbetalt pensjon, uavhengig om du lever kortere eller lengre enn når ditt årskull er forventet å dø. Denne beregningsmetoden tar ikke hensyn til at levealder ikke er jevnt fordelt mellom klasse og yrkesgrupper, og rammer derfor skjevt. Fagforbundet vil jobbe for at levealdersjusteringen fjernes, og at de som må gi seg tidlig i arbeidslivet fordi helsa svikter ikke blir straffet med livsvarig lav pensjon.

Begrunnelse:
Levealdersjusteringa tar ikke hensyn til at innenfor hvert årskull, så er det store forskjeller på hvor lenge du lever. Disse forskjellene er ofte på bakgrunn av hvilket yrke du har hatt, klasse, sosiøkonomisk bakgrunn osv. At vi har en beregningsmodell som er ren matematisk, og som ikke tar hensyn til at folk er forskjellige, er ikke en velferdsstat verdig. Vi har fortsatt mange som ikke greier å jobbe til både nedre pensjonsalder og alderspensjon. Fremtidsutsiktene ser ikke lysere ut, og flere vil måtte gå den tunge veien innom AAP og uføre, når vi heller kunne hatt ordninger som gjør at det er greit å gå av tidlig.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Levealdersjusteringene er vedtatt i Stortinget i et bredt forlik . Det vil være uhensiktsmessig å endre på dette. Vi skal jobbe for at det ikke automatisk skal videreføres etter 1973 kullet. Dette står i forslaget til handlingsprogram. Det er også viktig å vente til evalueringen slik at vi får sett noe av pensjonsreformens virkninger.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Levealdersjustering og aldersgrenser, linje 276

Forslagsnr: #1455

Forslagsstiller: Fagforbundet Oslo

Forslag:
Reglene for levealdersjustering må sikre yngre årskull og personer som ikke kan kompensere fullt ut for levealdersjustering, en god pensjon.

Endres til: Fagforbundet vil jobbe for at levealdersjusteringen fjernes.

Begrunnelse:
Levealdersjusteringen er en beregningsmetode som ble innført med pensjonsreformen. Den beregner når ditt årskull er forventet å dø, det året du fyller 60. Ut fra det beregnes det hvor mange år du skal ha utbetalt pensjon, uavhengig om du lever kortere eller lengre enn når ditt årskull er forventet å dø. Denne beregningsmetoden tar ikke hensyn til at levealder ikke er jevnt fordelt mellom klasse og yrkesgrupper, og rammer derfor skjevt. Utdanning og klassebakgrunn påvirker forventet levealder. Levealdersjustering av pensjonen rammer derfor de som ikke har høyere utdanning spesielt, og det er mange av Fagforbundets medlemmer.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Levealdersjusteringene er vedtatt i Stortinget i et bredt forlik . Det vil være uhensiktsmessig å endre på dette. Vi skal jobbe for at det ikke automatisk skal videreføres etter 1973 kullet. Dette står i forslaget til handlingsprogram. Det er også viktig å vente til evalueringen slik at vi får sett noe av pensjonsreformens virkninger.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Levealdersjustering og aldersgrenser, linje 277

Forslagsnr: #450

Forslagsstiller: Fagforbundet Teater Og Scene Avd 104

Forslag:
Endringsforslag:

Fagforbundet vil ikke godta at nedre aldersgrense økes automatisk. En videre økning etter 1973-kullet vil avhenge av utviklingen de neste ti årene.

Endres til:

Fagforbundet vil ikke godta at nedre aldersgrense økes. Vi skal i perioden jobbe for å reversere endringene som er gjort.

Begrunnelse:
Vi er imot heving av pensjonsalderen, og mange av medlemmene vil rammes av dette. Svært mange arbeidsgivere ønsker heller ikke dette.

Fagforbundet er uenig i at pensjonsalderen skal øke, både den nedre og den normerte pensjonsalderen. For mange av våre medlemmer er det urealistisk å stå til nedre aldersgrense på 62 år, allerede i dag. Vi skal jobbe for at våre medlemmer kan gå av med en verdig tidligpensjon, slik at flere får en avslutning på arbeidslivet som ikke gjør at de må ofre helsa for å sikre pensjonen.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Pensjonsreformen er vedtatt i et bredt forlik i Stortinget. Det står i forslag til handlingsprogram at vi skal se på hvilke konsekvenser dette får og er skeptiske til en videre økning etter 1973 kullet. Men å kreve at dette skal reverseres er en omkamp vi ikke er tjent med.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Levealdersjustering og aldersgrenser, linje 277

Forslagsnr: #536

Forslagsstiller: Fagforbundet Vestre Toten

Forslag:
Linjene på 277 - 278 endres fra:

Fagforbundet vil ikke godta at nedre aldersgrense økes automatisk. En videre økning etter 1973-kullet vil avhenge av utviklingen de neste ti årene.

Endres til:

Fagforbundet er uenig i at pensjonsalderen skal øke, både den nedre og den normerte pensjonsalderen. Vi skal i perioden jobbe for å reversere endringene som er gjort. For mange av våre medlemmer er det urealistisk å stå til nedre aldersgrense på 62 år, allerede i dag. Vi skal jobbe for at våre medlemmer kan gå av med en verdig tidligpensjon, som ikke gjør at de må ofre helsa for å sikre pensjonen.

Begrunnelse:
Det var veldig mange som reagerte på at LO var enige i pensjonsforliket, selv om en sliterordning skulle på plass. Flere av våre medlemmer reagerte på dette. Når virkeligheten ute på arbeidsplassene er at mange må gi seg før 62 år, så er det for veldig mange av oss urealistisk å tenke at pensjonsalderen skal heves. På grunn av mangel på arbeidstakere, som bunner i dårlig kommuneøkonomi, så sliter mange helsa av seg, og vil derfor slites ut. Mange springer raskere, og må gjøre mer arbeid i løpet av en arbeidsdag enn før. Det er arbeidslivet som må endres, slik at flere kan stå til dagens pensjonsalder. Nå virker det som om mange blir kastet under bussen, slik at vi kan si at vi har spart penger på pensjonsreformen. Realiteten er at pengene som spares, er differansen mellom det du ville fått i alderspensjon, som du får i en lavere uførepensjon. Kan vi være med på dette? Nei, mener vi.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Pensjonsreformen er vedtatt i et bredt forlik i Stortinget. Det står i forslag til handlingsprogram at vi skal se på hvilke konsekvenser dette får og er skeptiske til en videre økning etter 1973 kullet. Men å kreve at dette skal reverseres er en omkamp vi ikke er tjent med.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Levealdersjustering og aldersgrenser, linje 279

Forslagsnr: #103

Forslagsstiller: Fagforbundet Trøndelag

Forslag:
Tilleggsforslag: Uføre og de med særaldersgrenser skal skjermes helt for levealdersjusteringen.

Begrunnelse:
Slik det står nå kan det tolkes som at de uføre skal skjermes noe eller litt, derfor må presiseringen om at de skal skjermes **helt**, med. Samtidig må vi jobbe for at de med særaldersgrenser blir skjermet helt for levealdersjusteringen. Dette er grupper som ofte må gå av på særaldersgrensa pga helsa, og de skal derfor ikke straffes noe mer økonomisk utover det de allerede gjør ifra før. Det er i samfunnets interesse at de som har særaldersgrenser faktisk går av på denne og ikke straffes økonomisk for dette.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
I forslaget til handlingsprogram står det at uføre skal skjermes for levealdersjustering.

Vi har en ny avtale med regjeringen fra 2023 som sier at særaldersgrensene skal levealdersjusteres. Dette blir da en omkamp.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Levealdersjustering og aldersgrenser, linje 279

Forslagsnr: #837

Forslagsstiller: Fagforbundet Akershus

Forslag:
Setningen "de må sikres en opptjening og alderspensjon på nivå med yrkesaktive" gjøres om til et nytt kulepunkt.

Begrunnelse:
Nivået må være likt med de yrkesaktive sånn at ikke forskjellene øker.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Det står i brødteksten, og får ingen ny betydning om det gjøres om til kulepunkt.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Levealdersjustering og aldersgrenser, linje 279

Forslagsnr: #839

Forslagsstiller: Fagforbundet Akershus

Forslag:
Nytt kulepunkt: Uføre må sikres en opptjening og alderspensjon på nivå med yrkesaktive

Begrunnelse:
Nivået må være likt med de yrkesaktive sånn at ikke forskjellene øker

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Det står i brødteksten,. Det blir en repetisjon om vi også skal ha det i kulepunkt, og endrer ikke noe i handlingsprogrammet.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Levealdersjustering og aldersgrenser, linje 279

Forslagsnr: #1493

Forslagsstiller: Fagforbundet Agder

Forslag:
Uføre og de med særaldersgrense skal skjermes for levealdersjustering.

Begrunnelse:
Dette er grupper som ofte må gå av på særaldersgrensa pga helsa, og de skal derfor ikke straffes noe mer økonomisk utover det de allerede gjør ifra før. Det er i samfunnets interesse at de som har særaldersgrenser faktisk går av på denne og ikke straffes økonomisk for dette.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): kapittel 3, linje 279

Landsstyret begrunnelse:
Særaldersgrensene er avtalt i 2023 forslaget fra Stortinget og de skal levealdersjusteres.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Levealdersjustering og aldersgrenser, linje 280

Forslagsnr: #362

Forslagsstiller: Fagforbundet Innlandet

Forslag:
Etter linje 280

Ny tekst:

Arbeidslinja må innebære at det ikke blir et økonomisk tap når en tar organisatoriske verv som innebærer at en mottar godtgjørelse. Alders- og uførepensjonister må beholde sin trygd/pensjon slik at godtgjøringen kommer i tillegg på samme måte som for yrkesaktive. (Kan eventuelt flyttes til begrunnelse for kulepunktene nedenfor.)

Begrunnelse:
Man skal ikke tape økonomisk ved at man tar på seg organisatoriske verv. De som har gått av med pensjon skal ikke måtte straffes for å motta godtgjørelse i sine pensjonist og uføre verv.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Dette er for detaljert i et handlingsprogram, og vanskelig å avgrense. I forslaget til handlingsprogram står det på linje 282 at vi skal styrke medlemmenes pensjonsrettigheter på alle tariffområder, og dette ivaretar intensjonen i forslaget.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Levealdersjustering og aldersgrenser, linje 280

Forslagsnr: #451

Forslagsstiller: Fagforbundet Teater Og Scene Avd 104

Forslag:
Tilleggsforslag, nytt avsnitt:

Yrkesaktive som har krevende fysiske og/eller psykiske jobber, jobber der det blir sett helsemessige krav av hensyn til trygghet, eller har lange yrkeskarrierer, må sikres en pensjon på minst 2/3-deler av lønn fra et tidligere tidspunkt enn ny hevet pensjonsgrense. Dette innebærer at Fagforbundet må jobbe kontinuerlig for å sikre at flest mulig av disse gruppene omfattes av ordninger med særaldersgrenser, slitertillegg, m.m.

Begrunnelse:
Avsnittet er i hovedsak hentet fra dagens program og er fortsatt svært relevant. «Ny hevet pensjonsgrense» er lagt til for å oppdatere teksten til dagens situasjon.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Dette er et forslag som går på pensjonsreformens vedtak. Pensjonsreformen er vedtatt i et bredt forlik i Stortinget, og er uhensiktsmessig å ta en omkamp på. Linje 285 står det at vi skal sikre gruppers rett til særaldersgrense.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Levealdersjustering og aldersgrenser, linje 280

Forslagsnr: #624

Forslagsstiller: Fagforbundet Ringsaker

Forslag:
Nytt kulepunkt: Uføre må sikres en opptjening og alderspensjon på linje med yrkesaktive.

Begrunnelse:
Hindre forskjellsbehandling

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Dette står i brødteksten og endrer ikke innhold ved at vi også skriver det i et kulepunkt

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Levealdersjustering og aldersgrenser, linje 280

Forslagsnr: #705

Forslagsstiller: Fagforbundet Sel

Forslag:
Forslag til nytt punkt: Levealdersjusteringen regnes ut fra hver yrkesgruppe for å få en mer rettferdig ordning.

Begrunnelse:
For å få en mer rettferdig ordning.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Pensjonsreformen deriblant levealdersjustering er vedtatt av Stortinget i et bredt forlik. Det vil være uhensiktsmessig å ta en omkamp på dette.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Levealdersjustering og aldersgrenser, linje 280

Forslagsnr: #921

Forslagsstiller: Fagforbundet Orkland

Forslag:
Tillegg etter punktum: Og rett til full pensjon

Begrunnelse:
Som det er nå, blir det til stadighet flere som blir uør før rett pensjonsalder

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): Kapittel 3, linje 279-280

Landsstyret begrunnelse:
Vi skal jobbe for å sikre uføre en opptjening og alderspensjon på nivå med yrkesaktive.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Levealdersjustering og aldersgrenser, linje 281

Forslagsnr: #197

Forslagsstiller: Fagforbundet Finnmark / Finnmarkku Fagalihttu

Forslag:
Forslag på nytt kulepunkt under linje 281:

Ektefelletillegget må reguleres opp på samme nivå som grunnbeløpet i Folketrygden.

Begrunnelse:
Ektefelletillegg må følge lønnsutviklingen på samme nivå som ellers i samfunnet.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Ektefelletillegget i alderspensjon har sin opprinnelse i en tid, da det var vanlig med en inntekt i familien. Høy yrkesdeltagelse fra begge kjønn er normen i dag. I forslaget til handlingsprogram står det at Fagforbundet vil ha en gjennomgang av pensjon til etterlatte. Det vil være viktig og se om det er noe her vi kan få inn igjen via tariffveien.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Levealdersjustering og aldersgrenser, linje 281

Forslagsnr: #1004

Forslagsstiller: Frisørenes Fagforening

Forslag:
Nytt punkt etter linje 281:

å fjerne levealdersjusteringen.

Begrunnelse:
Fordi levealdersjusteringen rammer så skjevt. Dagens unge i de mest belastende yrkene vil ha små muligheter til å stå lenger i jobb enn dagens ansatte i disse yrkene klarer nå. Denne utfordringen gjelder store deler av Fagforbundets medlemsmasse. Fagforbundet må derfor være en pådriver for å få fjernet en ordning som rammer så skjevt, og som ikke tar hensyn til belastningen i det enkelte yrke.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Levealdersjustering er vedtatt i et bredt forlik i Stortinget og det er lite hensiktsmessig å be om en omkamp på dette.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Levealdersjustering og aldersgrenser, linje 282

Forslagsnr: #307

Forslagsstiller: Fagforbundet Vestfold

Forslag:
Endring i kulepunkt: «Arbeide for å styrke medlemmenes pensjonsrettigheter i alle tariffområder, fra første opptjente krone».

Begrunnelse:
En viktig kampsak for våre medlemmer. Det skal ikke være tvil om hva vi mener.

Yrkesseksjon Helse og sosial, Vestfold

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Vi har i de aller fleste tariffavtaler avtalefestet pensjon fra første krone.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Levealdersjustering og aldersgrenser, linje 282

Forslagsnr: #313

Forslagsstiller: Fagforbundet Sykehus Innlandet Reinsvoll

Forslag:
Nytt kulepunkt under linje 282 "Styrke medlemmenes pensjonsrettigheter i alle tariffområder"

"Sikre at alle tillitsvalgte pensjonsrettigheter ved ulønna organisatorisk arbeid"

Begrunnelse:
Dette for å sikre at tillitsvalgte ivaretar sine verv uavhengig om de får lønn fra arbeidsgiver eller fagforbundet.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Det er ikke rimelig at arbeidsgiver skal betale inn pensjon for arbeid som ikke er gjort. Hvis Fagforbundet skal betale må det stilles krav når Landsstyret behandler budsjettet.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Levealdersjustering og aldersgrenser, linje 282

Forslagsnr: #420

Forslagsstiller: Fagforbundet Buskerud

Forslag:
Nytt kulepunkt: Uføre må sikres en opptjening og alderspensjon på nivå med yrkesaktive

Begrunnelse:
Arbeidslinja må innebære at det ikke blir et økonomisk tap når en tar verv som innebærer at en mottar godtgjørelse. Alders- og uførepensjonister må beholde sin trygd/pensjon slik at godtgjøringen kommer i tillegg på samme måte som for yrkesaktive.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Dette står i brødteksten og endrer ikke innhold ved at vi også skriver det i et kulepunkt

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Levealdersjustering og aldersgrenser, linje 282

Forslagsnr: #894

Forslagsstiller: Fagforbundet Stavanger Og Kvitsøy

Forslag:
ny tekst: Styrke medlemmenes pensjon og uføres rettigheter i alle tariffområder

Begrunnelse:
Vi registrert at flere og flere av våre medlemmer blir uføre, og det er en gruppe som fagforbundet må jobber for skal få bedre rettigheter og økonomiske rammer.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): kapittel 3, linje 265-266

Landsstyret begrunnelse:
Uføre står beskrevet i brødtekst, linje 279 - 280. Pensjonsrettigheter står i kulepunktet linje 282

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Levealdersjustering og aldersgrenser, linje 284

Forslagsnr: #944

Forslagsstiller: Fagforbundet Sørlandet Sykehus Arendal

Forslag:
Nytt kulepunkt:

At uføre må sikres en opptjening av alderspensjon på nivå med yrkesaktive.

Begrunnelse:
Det er viktig at de som ikke har mulighet til å stå i arbeid ikke blir straffet for dette.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Dette står i brødteksten og endrer ikke innhold ved at vi også skriver det i et kulepunkt

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Levealdersjustering og aldersgrenser, linje 284

Forslagsnr: #956

Forslagsstiller: Fagforbundet Østfold

Forslag:
Uføre må sikres en opptjening og alderspensjon på nivå med yrkesaktive.

Begrunnelse:
Uføre har begrenset mulighet til å øke sin inntekt gjennom arbeid og vil dermed få lavere ytelser.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Dette står i brødteksten og endrer ikke innhold ved at vi også skriver det i et kulepunkt

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Levealdersjustering og aldersgrenser, linje 285

Forslagsnr: #88

Forslagsstiller: Fagforbundet Trøndelag

Forslag:
At flyktninger og asylsøkere som har fått opphold på humanitært grunnlag får rett til full minstepensjon/garantipensjon uansett botid.

Begrunnelse:
Før 1.januar 2021 hadde flyktninger rett til å få beregnet alderspensjon, gjenlevende pensjon og AFP i offentlig sektor med full trygdetid. I praksis hadde de rett til full minstepensjon eller full garantipensjon som den nye minsteytelsen heter. Men fra 2021 mistet de denne retten. Nå må flyktningene ha full trygdetid for å ha full garantipensjon. Full trygdetid er ikke knyttet til arbeid, men botid, det betyr at du må ha bodd i Norge i minst 40 år. I praksis er det umulig for mange flyktninger å oppnå dette. Vi risikerer å gjøre situasjonen langt værre for de som i utgangspunktet har lite uten å gjøre noe med dette.

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 210

Landsstyret begrunnelse:
Vi mener dette er viktig at de som kommer hit ikke skal være avhengig av supplerende stønader som de må søke om to ganger i året for å kunne livberge seg.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Levealdersjustering og aldersgrenser, linje 285

Forslagsnr: #216

Forslagsstiller: Fagforbundet Nord-Østerdal

Forslag:
Endre kulepunktet på linje 285 slik:

- Å sikre gruppers rett til særaldersgrense

Endres til:

- Å sikre at særaldersgrensene bevares, at plikten til å fratre gjeninnføres og samtidig utrede hvilke andre yrkesgrupper som trenger særaldersgrenser.

Begrunnelse:
Det er flere saker som er viktig når det gjelder særaldersgrenser. Å «sikre gruppers rett» til særaldersgrenser blir for snevert. Vi har medlemmer f.eks. innen barnehage som mener at deres yrkesgruppe må sikres særaldersgrenser. Fagforbundet har også jobbet for å gjeninnføre plikten til å fratre ved særaldersgrenser, og selv om høyresiden fikk gjennomslag for å ikke gjeninnføre den i pensjonsforliket, så mener vi at vi fortsatt må jobbe for det.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Særaldersgrensene er ferdig forhandlet og det er enighet om dette. Det gjenstår hvilke grupper som skal ha særaldersgrenser. Dette skal det forhandles om. Når vi sier sikre gruppers rett til er ingen grupper nevnt. Pensjonsforliket er vedtatt, og kan ikke endres før om ti år.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Levealdersjustering og aldersgrenser, linje 285

Forslagsnr: #363

Forslagsstiller: Fagforbundet Innlandet

Forslag:
Etter linje 285

Nye Kulepunkt:

* De økonomiske satsene må økes slik at AFP pensjonister i offentlig sektor ikke taper økonomisk ved å ta på seg verv.

* beløpet for inntekt for AFP pensjonister må økes uten at AFP reduseres

Begrunnelse:
Man skal ikke tape økonomisk ved at man tar på seg organisatoriske verv. De som har gått av med pensjon skal ikke måtte straffes for å motta godtgjørelse i sine pensjonist og uføre verv.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Dette er for spesifikt i handlingsprogrammet.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Levealdersjustering og aldersgrenser, linje 285

Forslagsnr: #419

Forslagsstiller: Fagforbundet Buskerud

Forslag:
De må sikres en opptjening og alderspensjon på nivå med yrkesaktive, flyttes ned til et kulepunkt

Begrunnelse:
det er mer forpliktende at dette er et kulepunkt enn at det står i brødteksten

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Dette står i brødteksten og endrer ikke innhold ved at vi også skriver det i et kulepunkt

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Levealdersjustering og aldersgrenser, linje 285

Forslagsnr: #421

Forslagsstiller: Fagforbundet Buskerud

Forslag:
Nytt kulepunkt under linje 285:

Godtgjøring for politiske og organisatoriske verv skal ikke føre til avkortning i AFP eller uføretrygd.

Begrunnelse:
Arbeidslinja må innebære at det ikke blir et økonomisk tap når en tar verv som innebærer at en mottar godtgjørelse. Alders- og uførepensjonister må beholde sin trygd/pensjon slik at godtgjøringen kommer i tillegg på samme måte som for yrkesaktive.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Dette er for spesifikt i hndlingsprogrammet

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Levealdersjustering og aldersgrenser, linje 285

Forslagsnr: #452

Forslagsstiller: Fagforbundet Teater Og Scene Avd 104

Forslag:
Tilleggsforslag til siste kulepunkt:

• Å sikre gruppers rett til særaldersgrense, *og at særaldersgrensene ikke levealdersjusteres.*

Begrunnelse:
Utdanning og klassebakgrunn påvirker forventet levealder. Levealdersjustering av pensjonen rammer derfor de som ikke har høyere utdanning spesielt, og det er mange av Fagforbundets medlemmer.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Det er allerede vedtatt at særaldersgrensene skal levealdersjusteres.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Levealdersjustering og aldersgrenser, linje 285

Forslagsnr: #453

Forslagsstiller: Fagforbundet Teater Og Scene Avd 104

Forslag:
Tilleggforslag, nytt kulepunkt:

· Kortere normalarbeidsdag som et motsvar til høyere pensjonsalder

Begrunnelse:
Kortere normalarbeidsdag er et viktig krav for å sikre kvinner økt grad av økonomisk selvstendighet. I tillegg viser forsøk produktivitetsøkning og flere ansatte på jobb. I tillegg vil det bidra til å bedre folkehelsen, likestilling og være positivt for miljøet.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
I forslag til handlingsprogram skrives det at vi skal jobbe for en arbeidstidsreform, linje 182 - 183. Dette skal gjøres uavhengig av pensjonsforliket vedtatt av Stortinget.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Levealdersjustering og aldersgrenser, linje 285

Forslagsnr: #538

Forslagsstiller: Fagforbundet Vestre Toten

Forslag:

Endre kulepunktet på linje 285 slik:

- Å sikre gruppers rett til særaldersgrense

Endres til:

- Å sikre at særaldersgrensene bevares, at plikten til å fratre gjeninnføres og samtidig utrede hvilke andre yrkesgrupper som trenger særaldersgrenser

Begrunnelse:
Det er flere saker som er viktig når det gjelder særaldersgrenser. Å «sikre gruppers rett» til særaldersgrenser blir for snevert. Vi har medlemmer f.eks. innen barnehage som mener at deres yrkesgruppe må sikres særaldersgrenser. Fagforbundet har også jobbet for å gjeninnføre plikten til å fratre ved særaldersgrenser, og selv om høyresiden fikk gjennomslag for å ikke gjeninnføre den i pensjonsforliket, så mener vi at vi fortsatt må jobbe for det.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Særaldersgrensene er ferdig forhandlet og det er enighet om dette. Det gjenstår hvilke grupper som skal ha særaldersgrenser. Dette skal det forhandles om. Vi mener det er beskrevet i linje 285 å sikre gruppers rett til særaldersgrense.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Levealdersjustering og aldersgrenser, linje 285

Forslagsnr: #838

Forslagsstiller: Fagforbundet Akershus

Forslag:
Nytt kulepunkt: Det økonomiske "taket" må økes slik at AFP pensjonister i offentlige sektor ikke taper økonomisk ved å ta på seg verv

Begrunnelse:
Beløpet for inntekt for AFP pensjonister må økes uten at AFP reduseres

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Dette er for spesifikt i handlingsprogrammet.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Levealdersjustering og aldersgrenser, linje 285

Forslagsnr: #876

Forslagsstiller: Fagforbundet Tysvær Og Bokn

Forslag:
En ordning der såkalte sliteryrker kan gå i redusert stilling og få pensjon i resten.

Begrunnelse:
En mulighet for å beholde ansatte til de er 70 år ved at de jobber redusert uten å måtte sykemelde seg, eller gå på uføretrygg.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Du kan fritt kombinere arbeid og pensjon fra fylte 62 år. Arbeidsmiljøloven gir også muligheter til folk over 62 år til å få tilrettelagt arbeid.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Levealdersjustering og aldersgrenser, linje 285

Forslagsnr: #983

Forslagsstiller: Fagforbundet Lyngdal

Forslag:
Tilleggsforslag linjenummer 285:

Følgende tekst legges til kulepunktet:

Spesielt viktig er det å sikre barnehageansatte særaldersgrense.

Begrunnelse:
Fysisk krevende jobb hvor få klarer å stå i jobb frem til pensjonsalder

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Fagforbundet har mange yrkesgrupper. Å nevne en yrkesgruppe her vil ikke bli riktig. I forslag til handlingsprogram står det på linje 285 at vi skal sikre gruppers rett til særaldersgrense.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Levealdersjustering og aldersgrenser, linje 285

Forslagsnr: #1028

Forslagsstiller: Fagforbundet Froland

Forslag:
285 Nytt kulepunkt: Innføre 30 timers uke som seniortiltak

Begrunnelse:
Ingen

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Det er et forslag i handlingsprogrammet at vi skal arbeide for en reform som inneholder en arbeidstidsreduksjon med full lønnskompensasjon. for eksempel 6 timersdag/30 timers uke, linje 182 - 183. Dette skal vi arbeide for at vil omfatte alle våre medlemmer.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Levealdersjustering og aldersgrenser, linje 285

Forslagsnr: #1385

Forslagsstiller: Det sentrale pensjonistutvalg

Forslag:
Godtgjøring av politiske og organisatoriske verv, skal ikke føre til avkortning i AFP eller uføretrygd.

Begrunnelse:
Slik det er i dag legges alle honorarer til inntekten og fører til direkte tap. Dette forhindrer uføre fra å ta på seg verv i det politiske liv og andre samfunnsoppgaver.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
For spesifikt i handlingsprogrammet.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Levealdersjustering og aldersgrenser, linje 285

Forslagsnr: #1515

Forslagsstiller: Fagforbundet Agder

Forslag:
Fagforbundet må jobbe for at flere yrker kommer inn under ordningene for særaldersgrense, for eksempel barne- og ungdomsarbeidere og vektere.

Begrunnelse:
Redaksjonskomiteen har behandlet opprinnelig forslag:

"Kap. 3. Pensjon etter linje 285: Å sikre like ordninger med aldersbestemt pensjon i alle yrkesgrupper med like belastende fysiske og mentale utfordringer. Vektere må ivaretas med særaldersgrense."

Begrunnelse for endringen er følgende:

Forslaget er godt, men litt for spesifikt å peke bare på vektere i et slikt program. Grunnen til at vi foreslår disse to yrkene som eksempler er at det er disse som allerede er nevnt i debatten i en sammenheng knyttet til særalderspensjon. Vi må også understreke at særalderspensjon er en tjenestepensjonsordning som i all hovedsak gjelder for ansatte med rett på offentlige tjenestepensjoner. Flere yrker har krav til fysisk kapasitet og flere yrker bidrar til både fysisk og psykisk slitasje som burde gi en lavere pensjonsalder enn hovedregelen.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Det skal forhandles om hvilke grupper som skal omfattes av særaldersgrensene. Å nevne noen vil alltid føre til at andre yrkesgrupper ikke føler seg ivaretatt. I forlag til handlingsprogram står det i dag på linje 285 at vi skal sikre gruppers rett til særaldersgrense.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Organisering av pensjonsordningene, linje 286

Forslagsnr: #105

Forslagsstiller: Fagforbundet Trøndelag

Forslag:
Nytt punkt etter punkt 285: Sikre at alle uføre får full opptjening av alderspensjon og tjenestepensjon fram til normert pensjonsalder

Begrunnelse:
Pensjonsreformen baserer seg på tanken om at det skal lønne seg å jobbe. Det vil derfor være urimelig å straffe uføre, (som ikke kan jobbe), økonomisk. En opptjening på lik linje som arbeidsføre vil derfor være rimelig med tanke på at de allerede straffes økonomisk, sosialt og som bærer byrden av å være syk.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til organisasjonsprogrammet, kapittel (linje): Kapittel 3, linje 279 og 280.

Landsstyret begrunnelse:
I forlaget til handlingsprogram står det at uføre skal sikres en opptjening og alderspensjon på nivå med yrkesaktive. Det betyr full opptjening frem til normert pensjonsalder.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Organisering av pensjonsordningene, linje 286

Forslagsnr: #106

Forslagsstiller: Fagforbundet Trøndelag

Forslag:
Nytt kulepunkt etter punkt 285: at særaldersgrensene på 60, 63 og 65 ikke justeres opp

Begrunnelse:
Vi ser i dag at mange av yrkesgruppene som har særaldersgrenser ikke klarer å stå til dagens særaldersgrense før de blir ufør. Renholderne er et godt eksempel på dette, samt arbeidere innenfor helse. Vi kan derfor ikke være med på at også særaldersgrensene øker med 1 helt år hvert 10.år. Særaldersgrensene har allerede økt med 3 år for svært mange etter at dagens regjering og partene ble enige om å fjerne 85 års regelen. Det er risikosport å fortsette å øke denne aldersgrensen ytterligere, med tanke på samfunnets sikkerhet og arbeidsfolks helse. Slik det er lagt opp nå skyves folk ut i uføretrygd før de når særaldersgrensen og dette vil bli verre dersom særaldersgrensene øker hvert 10.år fremover.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget blir for spesifikt. I forslaget til handlingsprogram står det i dag at vil skal sikre gruppes rett til særaldersgrense. Da har vi åpninger for å kunne forhandle om hvilke grupper dette skal være, og når er det fornuftig at særaldersgrensa inntrer.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Organisering av pensjonsordningene, linje 289

Forslagsnr: #273

Forslagsstiller: Fagforbundet Buss- Og Sporveisarbeidernes Forening

Forslag:
Pensjon -levealdersjustering og aldersgrenser - linje 289

Tilleggspunkt: Dersom **pensjonsalderen øker med ett år, må den daglige arbeidstida settes ned med en time**

Begrunnelse:
dette er min nye inngangsvinkel for å sette fokus på 30 timers uka. Det vil bli lettere å stå lengre i arbeid med kortere abeidstid. I tillegg til mange andre fordeler, selvsagt. Men jeg mener vedtaket om å øke pensjonsalderen, som vi ikke får gjort noe med nå, kan brukes til å presse frem en arbeidstidsreform.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
I forhandlinger kan vi ikke gå inn med slike ultimatum. I forlaget til handlingsprogram står det at vi skal arbeide for en arbeidstidsreform, linje 182 - 183, og dette er arbeid som skal gjøres uavhengig av pensjonsdebatten,

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Organisering av pensjonsordningene, linje 290

Forslagsnr: #1076

Forslagsstiller: Fagforbundet Helse Bergen Avd 81

Forslag:
Tillegg: Pensjonistforbundets viktigste saker er å få forhandlingsretten tilbake. Norge har ikke de samme påvirkningsmulighetene som de yrkesaktive har. Og det er fortsatt den største alders diskrimineringen. Fagforbundet må jobbe for at forhandlingsrett for pensjonister blir gjenopprettet.

Nytt kulepunkt: Fagforbundet vil, gjennom Pensjonistforbundet, arbeide for at forhandlingsrett for pensjonister på trygdeoppgjørene gjeninnføres.

Begrunnelse:
Pensjonistene hadde forhandlingsrett på alderspensjon fra 1979 til 2011. Fra 2015 har pensjonistene tapt kjøpekraft hvert år, i strid med pensjonistforbundets krav. Dersom vi i årene fremover kun skal regulere pensjonen med en lik pensjon for alle, vil forskjellen mellom pensjonistene øke. Derfor er en av pensjonistforbundets viktigste saker å få forhandlingsretten tilbake. Norge har ikke de samme påvirkningsmulighetene som de yrkesaktive har. Og det er fortsatt den største alders diskrimineringen. Fagforbundet må ta ansvar også for sine pensjonister, og jobbe for at forhandlingsrett for pensjonister blir gjenopprettet.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Dette er en stor systemendring som vil være vanskelig. Det er nylig innført en ny modell som skal sikre pensjonistene økning i trygda så lenge lønnsveksten er økende. Dette er basert på lønns- og prisvekst. Dette er en forutsigbar regulering for pensjonene.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Organisering av pensjonsordningene, linje 291

Forslagsnr: #198

Forslagsstiller: Fagforbundet Finnmark / Finnmarkku Fagalihttu

Forslag:
Nytt kulepunkt etter linje 291:

Pensjonistforbundet som forhandler våre pensjoner, har ikke forhandlingsrett. Regjeringen må sette av en egen pott som fordeles til minstepensjonistene

Begrunnelse:
Minstepensjonistene vil sakke akterut inntektsmessig med prosentvist tillegg.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Dette er en stor systemendring som vil være vanskelig. Det er nylig innført en ny modell som skal sikre pensjonistene økning i trygda så lenge lønnsveksten er økende. Dette er basert på lønns- og prisvekst. Dette er en forutsigbar regulering for pensjonene.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Organisering av pensjonsordningene, linje 291

Forslagsnr: #454

Forslagsstiller: Fagforbundet Teater Og Scene Avd 104

Forslag:
Tilleggsforslag, nytt kulepunkt:

· At staten skal overta forvaltninga av obligatorisk tjenestepensjon.

Begrunnelse:
Det har blitt en utfordring at obligatorisk tjenestepensjon er børsutsatt, og risikoen for tap av pensjon ligger på enkeltindivider. Vi må ha kollektivt styrte pensjonskasser, slik at risikoen for tap av pensjon reduseres.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): Kapittel 3, linje 286-291

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget til handlingsprogam beskriver dette presist. Pensjonskasser og gjensidige selskap kan ikke børsnoteres.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Organisering av pensjonsordningene, linje 291

Forslagsnr: #455

Forslagsstiller: Fagforbundet Teater Og Scene Avd 104

Forslag:
Tilleggsforslag, nytt kulepunkt:

· At pensjonistene skal ha forhandlingsrett på pensjon, med mulighet til å fordele innenfor den rammen man forhandler fram slik at de med lavest lønn får en god og sikker pensjon.

Begrunnelse:
Pensjonistene hadde forhandlingsrett på pensjon fram til 2011. Med pensjonsreformen ble forhandlingsretten erstattet med drøftinger. Fra 2015 har pensjonistene tapt kjøpekraft hvert år. Forskjellene mellom pensjonistene fortsetter å øke, og når vi stadig lever lenger som pensjonister blir det enda viktigere å kunne påvirke pensjonsutviklingen.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Dette er en stor systemendring som vil være vanskelig. Det er nylig innført en ny modell som skal sikre pensjonistene økning i trygda så lenge lønnsveksten er økende. Dette er basert på lønns- og prisvekst. Dette er en forutsigbar regulering for pensjonene.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Organisering av pensjonsordningene, linje 291

Forslagsnr: #626

Forslagsstiller: Fagforbundet Ringsaker

Forslag:

.....i pensjonskasser(gjensidige selskaper), **ikke ut på børs.**

- Pensjonsoppgjør må skje med likt kronebeløp fra NAV.

Begrunnelse:
Presisering og et viktig prinsipp.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Da er vi i utakt med pensjnsreformen som sier at det skal tas hensyn til lønns og prisvekst. Omkamp på pensjonsreformen.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Organisering av pensjonsordningene, linje 291

Forslagsnr: #1185

Forslagsstiller: Fagforbundet Innlandet

Forslag:

Nytt kule punkt:

- pensjonsoppgjørene må skje ved kronetillegg og ikke prosent tillegg.

Begrunnelse:
Vi må sikre en trygghet for pensjonsinnskuddene

Landsstyret:
Forslaget tiltres med følgende formulering: * At pensjonsoppgjørene må skje ved kronetillegg og ikke prosent tillegg.

Landsstyret begrunnelse:
Stortinget har innført en modell der trygdeoppgjøret beregnes ut fra snittet av lønns- og prisvekst. Fagforbundet har tatt til orde for et mer rettferdig trygdeoppgjør, og det er hensiktsmessig at vi jobber gjennom LO for en mer sosial profil i pensjonsoppgjørene.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 3. Pensjon, Organisering av pensjonsordningene, linje 291

Forslagsnr: #1186

Forslagsstiller: Fagforbundet Innlandet

Forslag:

Tillegg på kulepunkt:

- ... gjensidige selskaper, ikke ut på børs

Begrunnelse:
Vi må sikre en trygghet for pensjonsinnskuddene

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): Kapittel 3, linje 286-291

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget til handlingsprogam beskriver dette presist. Pensjonskasser og gjensidige selskap kan ikke børsnoteres.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, linje 292

Forslagsnr: #817

Forslagsstiller: Fagforbundet Akershus

Forslag:
Tilleggsforslag:

Nytt avsnitt:

Psykisk helse

Mange har i dag utfordringer med egen mental helse. Andelen som sier de sliter psykisk har økt drastisk etter korona-pandemien. Unge spesielt er i en fase der man skal finne seg selv og er derfor ekstra sårbare for press og påvirkninger.

Selvmord er i dag en av de vanligste dødsårsakene blant menn i Norge. Dette er et samfunnsproblem vi ikke kan akseptere. Det offentlige tilbudet innenfor psykisk helsevern må styrkes. Ventetidene er for lange, og det er for få ansatte.

Fagforbundet vil i perioden 2025-2029 arbeide for:

- Å styrke offentlig psykisk helsetjeneste
- Å sette søkelys på unges psykiske helseutfordringer
- Å få bedre kjønnsbalanse blant terapeuter i behandlingsapparatet
- Å senke terskelen for å be om hjelp dersom man sliter psykisk eller har selvmordstanker

Begrunnelse:
Når Fagforbundet skal danne politikk for fire nye år, kan vi ikke utelate psykisk helse. Om dette skal inn her under «Likestilling, mangfold og inkludering» er uvisst, men vi må ha dette punktet med. Vi snakker mye om likestilling, men hvor er den i praksis, når vi har med «kvinnehelse» som tema og ikke «psykisk helse» som er utfordrende for mange unge (særlig) gutter …

Landsstyret:
Forslagets anses delvis ivaretatt av forslagsnr.: 1614

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget er svært omfattende og utvider målsetningene betydelig på et område som

kanskje ligger utenfor Fagforbundets prioriterte saksfelt. Det foreslås et nytt kulepunkt på linje 522 som tar opp lavterskel helsetilbud for gutter og unge menn, samt psykisk helsehjelp.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, linje 292

Forslagsnr: #1456

Forslagsstiller: Fagforbundet Oslo

Forslag:
Gammel tekst: Likestilling, mangfold og integrering

Ny tekst: Likestilling og mangfold

Begrunnelse:
Likestilling og mangfold er dekkende for hva kapittelet handler om. Det foreslås at underkapittelet om mangfold og integrering også vil inneholde ordet inkludering. Alternativet er å legge til inkludering, men det blir veldig mye for en overskrift.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Ønsker å beholde i tråd med underkapittel

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Likestilling, linje 296

Forslagsnr: #815

Forslagsstiller: Fagforbundet Akershus

Forslag:
Endre fra: manns- og kvinneyrker

Endres til: manns- og kvinnedominerte yrker

Begrunnelse:
Det finnes ikke manns- og kvinneyrker, men det finnes ulik kjønnsbalanse. Endringsforslaget gjør setningen mer presis og moderne.

Landsstyret:
Forslaget tiltres

Landsstyret begrunnelse:
Tiltres.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Likestilling, linje 296

Forslagsnr: #1365

Forslagsstiller: Yrkesseksjon kirke, kultur og oppvekst

Forslag:
Ulik verdsetting av manns - og kvinnedominerte yrker.

Begrunnelse:
Kvinnedominerte yrker er et mer presist begrep. "Kvinneyrker" bidrar til å opprettholde det kjønnsdelte arbeidsmarkedet

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 815

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretatt av annet forslag som tiltres.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Likestilling, linje 296

Forslagsnr: #1391

Forslagsstiller: Det sentrale ungdomsutvalg

Forslag:
Endre til manns- og kvinnedominerte yrker

Begrunnelse:
Det finnes ikke manns- og kvinneyrker, men det finnes ulik kjønnsbalanse. Endringsforslaget gjør setningen mer presis og moderne.

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 815

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretatt av annet forslag som tiltres.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Likestilling, linje 296

Forslagsnr: #1496

Forslagsstiller: Fagforbundet Agder

Forslag:
Legge til "det som historisk sett har vært oppfattet som".

Ny setning blir da: "Ulik verdsetting av det som historisk sett har vært oppfattet som manns- og kvinneyrker bidrar til å opprettholde et kjønnsrelatert forsørger- og omsorgsmønster."

Begrunnelse:
Uttrykk som manns- og kvinneyrker er noe som hører fortiden til.

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 815

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretatt av annet forslag som tiltres.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Likestilling, linje 297

Forslagsnr: #1137

Forslagsstiller: Fagforbundet Bergen

Forslag:
Sikring av menn i omsorgs yrker slik at de ikke blir utsatt for urettmessig mistenkeliggjøring . Holdnings kampanje bør gjennomføres.

Begrunnelse:

- En hel gruppe kan ikke mistenkeliggjøres basert på kjønn
- Får flere menn til å søke seg inn i omsorgs yrker.

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 1366

Landsstyret begrunnelse:
Anses som ivaretatt i annet forslag.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Likestilling, linje 297

Forslagsnr: #1366

Forslagsstiller: Yrkesseksjon kirke, kultur og oppvekst

Forslag:
Nytt avsnitt i brødtekst:

Det kjønnsdelte arbeidslivet skaper særlige utfordringer for de som bryter med det tilvante mønsteret. Dette gjelder begge veier. Også menn i kvinnedominerte yrker opplever diskriminering og begrensninger i sin yrkesutøvelse.

Begrunnelse:
Det er viktig å vise bredden i likestillingsutfordringene i arbeidslivet. Det er for eksempel mange barnehageansatte menn som opplever mistenksomhet og begrensninger i sin yrkesutøvelse fordi de er menn. Det er en uttalt målsetting at flere menn skal velge å jobbe i oppvekstsektoren, og da er det uheldig at de blir møtt med fordommer og begrensninger.

Landsstyret:
Forslaget tiltres

Landsstyret begrunnelse:
Tiltres.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Likestilling, linje 299

Forslagsnr: #912

Forslagsstiller: Fagforbundet Haugesund - Utsira Avd. 033

Forslag:
må derfor være normen i arbeidslivet og må prioriteres.

Begrunnelse:
Skal man få til en likestilling og uavhengighet, så må en sette enda større fokus på hele faste stillinger.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 177 og 299-300.

Landsstyret begrunnelse:
Anses ivaretatt i eksisterende tekst.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Likestilling, linje 300

Forslagsnr: #796

Forslagsstiller: Fagforbundet Innlandet

Forslag:
På linje 300 etter "prioriteres"

Fagforbundet skal arbeide for at arbeidsgivere i kvinnedominerte yrker tilbyr tilpassede og hensiktsmessige arbeidsklær. Fagforbundet vil arbeide for at kvinnedominerte yrker blir likestilt med mannsdominerte yrker, at nødvendige arbeidsklær og nødvendig verneutstyr blir gitt av arbeidsgiver, til å utføre arbeidsoppgaver som skal utføres. Dette vil hindre risiko for smitte og sykefravær, det vil forebygge belastningskader.

Begrunnelse:
Fagforbundet skal arbeide for at arbeidsgivere i kvinnedominerte yrker tilbyr tilpassede og hensiktsmessige arbeidsklær. Fagforbundet vil arbeide for at kvinnedominerte yrker blir likestilt med mannsdominerte yrker, at nødvendige arbeidsklær og nødvendig verneutstyr blir gitt av arbeidsgiver, til å utføre arbeidsoppgaver som skal utføres. Dette vil hindre risiko for smitte og sykefravær, det vil forebygge belastningskader.

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 954

Landsstyret begrunnelse:
Anses ivaretatt av annet forslag som tiltres.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Likestilling, linje 300

Forslagsnr: #840

Forslagsstiller: Fagforbundet Akershus

Forslag:
"og retten til hele stillinger må derfor prioriteres." endres til: "og retten til hele stillinger må derfor prioriteres og gjelde alle yrkesgrupper"

Begrunnelse:
Bare en presisering om at det skal gjelde alle yrkesgrupper.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 177 og 299-300.

Landsstyret begrunnelse:
Anses ivaretatt i eksisterende tekst.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Likestilling, linje 300

Forslagsnr: #896

Forslagsstiller: Fagforbundet Stavanger Og Kvitsøy

Forslag:
ny setning

prioriteres og må gjelde alle yrkene.

Begrunnelse:

Må ha en likebehandling av alle yrkene, det er ofte at det er kvinnedominerte yrkes som blir nevnt når det gjelder likestilling og rettigheter. Vi må sikre oss at alle yrker blir likestilt mellom kjønn.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 177 og 299-300.

Landsstyret begrunnelse:
Anses ivaretatt i eksisterende tekst.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Likestilling, linje 300

Forslagsnr: #1239

Forslagsstiller: Fagforbundet Surnadal

Forslag:
Prioriteres og gjelde alle yrkesgrupper.

Begrunnelse:
For å utjevne lønnsforskjeller.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 177 og 299-300.

Landsstyret begrunnelse:
Anses ivaretatt i eksisterende tekst.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Likestilling, linje 303

Forslagsnr: #57

Forslagsstiller: Fagforbundet Trondheim

Forslag:
Endre fra *at kvinner og menn* til *at alle, uavhengig av kjønn, funksjonsvariasjon, etnisitet, kjønnsuttrykk og seksuell orientering*.

Begrunnelse:
Det er behov for å inkludere flere.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Kapitlet handler spesifikt om likestilling mellom menn og kvinner.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Likestilling, linje 303

Forslagsnr: #777

Forslagsstiller: Fagforbundet Horten

Forslag:
At kvinner og menn skal gis like muligheter til deltakelse i arbeids-, samfunns- og organisasjonsliv.

Endres til

At alle kjønn skal gis like muligheter til deltakelse i arbeids-, samfunns- og organisasjonsliv.

Begrunnelse:
Der står et annet sted i handlings og prinsipprogrammet at vi skal jobbe for å definere det tredje kjønnet så her bør vi allerede nå endre det.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Forslagets intensjon er forståelig og god, men kapitlet handler spesifikt om likestilling mellom menn og kvinner. Det har til formål å synliggjøre og adressere de vedvarende ulikhetene mellom kvinner og menn i samfunns- og arbeidslivet. Å ikke omtale disse ulikhetene eksplisitt kan omfattes som å usynliggjøre problemene, noe som i verste fall kan bidra til å sette likestillingsarbeidet tilbake. Fagforbundet er for å innføre et tredje juridisk kjønn og linje 78-80 i prinsipprogrammet slår tydelig fast at forbundet er forpliktet på arbeide for at alle får likeverdige levekår uavhengig av etnisk eller kulturell bakgrunn, alder, kjønnsidentitet, funksjonsnivå, seksuell orientering, religion eller livssyn.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Likestilling, linje 303

Forslagsnr: #1452

Forslagsstiller: Yrkesseksjon helse og sosial

Forslag:
Endring av tekst til: " At alle skal gis like muligheter til deltakelse i arbeids-, samfunns- og organisasjonsliv."

Begrunnelse:
Å erstatte "kvinner og menn" med "alle" ivaretar mangfoldsperspektivet. Man bør der det er mulig unngå inndeling i kategorier som kjønn, etnisitet, religion osv.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Forslagets intensjon er forståelig og god, men kapitlet har til formål å synliggjøre og adressere de vedvarende ulikhetene mellom kvinner og menn i samfunns- og arbeidslivet særlig. Å ikke omtale disse ulikhetene eksplisitt kan omfattes som å usynliggjøre problemene, noe som i verste fall kan bidra til å sette likestillingsarbeidet tilbake. Som forslagsstiller viser til, så er Fagforbundet for å innføre et tredje juridisk kjønn og linje 78-80 i prinsipprogrammet slår tydelig fast at forbundet er forpliktet på arbeide for at alle får likeverdige levekår uavhengig av etnisk eller kulturell bakgrunn, alder, kjønnsidentitet, funksjonsnivå, seksuell orientering, religion eller livssyn.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Likestilling, linje 303

Forslagsnr: #1497

Forslagsstiller: Fagforbundet Agder

Forslag:
Ersatte "kvinner og menn" med alle

Begrunnelse:
Ivaretar mangfoldet.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Forslagets intensjon er forståelig og god, men kapitlet har til formål å synliggjøre og adressere de vedvarende ulikhetene mellom kvinner og menn i samfunns- og arbeidslivet særlig. Å ikke omtale disse ulikhetene eksplisitt kan omfattes som å usynliggjøre problemene, noe som i verste fall kan bidra til å sette likestillingsarbeidet tilbake. Som forslagsstiller viser til, så er Fagforbundet for å innføre et tredje juridisk kjønn og linje 78-80 i prinsipprogrammet slår tydelig fast at forbundet er forpliktet på arbeide for at alle får likeverdige levekår uavhengig av etnisk eller kulturell bakgrunn, alder, kjønnsidentitet, funksjonsnivå, seksuell orientering, religion eller livssyn.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Likestilling, linje 303

Forslagsnr: #1541

Forslagsstiller: Fagforbundet Vestfold

Forslag:
At kvinner og menn skal gis like muligheter til deltakelse i arbeids-, samfunns- og organisasjonsliv.

Endres til

At alle skal gis like muligheter til deltakelse i arbeids-, samfunns- og organisasjonsliv.

Begrunnelse:
Der står et annet sted i handlings og prinsipprogrammet at vi skal jobbe for å definere det tredje kjønnet så her bør vi allerede nå endre det.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Forslagets intensjon er forståelig og god, men kapitlet har til formål å synliggjøre og adressere de vedvarende ulikhetene mellom kvinner og menn i samfunns- og arbeidslivet særlig. Å ikke omtale disse ulikhetene eksplisitt kan omfattes som å usynliggjøre problemene, noe som i verste fall kan bidra til å sette likestillingsarbeidet tilbake. Som forslagsstiller viser til, så er Fagforbundet for å innføre et tredje juridisk kjønn og linje 78-80 i prinsipprogrammet slår tydelig fast at forbundet er forpliktet på arbeide for at alle får likeverdige levekår uavhengig av etnisk eller kulturell bakgrunn, alder, kjønnsidentitet, funksjonsnivå, seksuell orientering, religion eller livssyn.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Likestilling, linje 305

Forslagsnr: #263

Forslagsstiller: Fagforbundet Trøndelag

Forslag:
Tillegg: Dersom kontantstøtteordningen opphører, må det arbeides for at det innføres rullerende barnehageopptak

Begrunnelse:
Kontantstøtteordningen kan være en fin ordning for de som ikke har barnehageplass. Dersom kontantstøtteordningen fjernes rammes foreldre som har barn som er født mellom desember og mai og ikke har rett på barnehageplass

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 1559

Landsstyret begrunnelse:
Anses av forslag 1559 som tilres med følgende formulering: "At kontantstøtteordning avvikles og blir erstattet med en venteordning fram til barnehageopptak."

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Likestilling, linje 305

Forslagsnr: #565

Forslagsstiller: Fagforbundet Innlandet

Forslag:
Kulepunkt linje 305

endres fra: • At kontantstøtteordningen opphører

til: • At kontantstøtteordningen behovsprøves inntil barnehageplass er tildelt.

Begrunnelse:
Ikke alle barn får barnehageplass fra den måneden de fyller 1 år. En behovsprøvd kontantstøtte er viktig i disse tilfellene.

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 1559

Landsstyret begrunnelse:
Anses av forslag 1559 som tilres med følgende formulering: "At kontantstøtteordning avvikles og blir erstattet med en venteordning fram til barnehageopptak."

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Likestilling, linje 305

Forslagsnr: #728

Forslagsstiller: Fagforbundet Tromsø

Forslag:
At kontantstøtten ~~opphører~~ behovsprøves

Begrunnelse:
: Om kontantstøtten opphører i sin helhet, er det mange foreldre dette vil gå ut over. Da tenkes det på de foreldrene der den ene eller begge har såpass lav/liten/ingen inntekt at de ikke har mulighet til å betale for barnehageplass. Dette til tross for at man kan få reduksjon pga lav inntekt. Derfor burde kontantstøtten behovsprøves, slik at de som dokumenterer at de faktisk trenger den, fortsatt har mulighet til det.

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 1559

Landsstyret begrunnelse:
Anses av forslag 1559 som tilres med følgende formulering: "At kontantstøtteordning avvikles og blir erstattet med en venteordning fram til barnehageopptak."

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Likestilling, linje 305

Forslagsnr: #1198

Forslagsstiller: Fagforbundet Troms

Forslag:
Kontantstøtteordningen må gjelde om man dokumentert ikke får barnehageplass

Begrunnelse:
Der det er vanskelig å få barnehageplass, så må kontantstøtten være på plass om forelder ikke kan starte i jobb.

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 1559

Landsstyret begrunnelse:
Anses av forslag 1559 som tilres med følgende formulering: "At kontantstøtteordning avvikles og blir erstattet med en venteordning fram til barnehageopptak."

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Likestilling, linje 305

Forslagsnr: #1559

Forslagsstiller: Fagforbundet Vestland

Forslag:
Endre kulepunkt til Kontantstøtteordning blir omgjort til venteordning fram til nytt barnehageopptak.

Begrunnelse:
Å kunne bidra til at foreldre har økonomisk mulighet til å vere heime fram til barnet får barnehageplass etter endt fødelspermisjon.

Landsstyret:
Forslaget tiltres med følgende formulering: At kontantstøtteordningen avvikles og blir erstattet med en venteordning fram til barnehageopptak.

Landsstyret begrunnelse:
Tiltres.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Likestilling, linje 305

Forslagsnr: #1561

Forslagsstiller: Fagforbundet Vestland

Forslag:
Nytt kulepunkt - Doble antall dager foreldre kan vere heime med sjuke barn.

Begrunnelse:
Hindre unøvdig smittespredning som igjen fører til ytterlegare sjukefråver både hjå barn og vaksne.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget anses for spesifikt. Fagforbundet ønsker mange utvidelser av den offentlige velferden, og da kan vi ikke prioritere alt samtidig.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Likestilling, linje 306

Forslagsnr: #1043

Forslagsstiller: Fagforbundet Nordland

Forslag:
Nytt kulepunkt: arbeide for at lov om likestilling og diskriminering styrkes

Begrunnelse:
.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Uten begrunnelse er det vanskelig å forstå bakgrunnen for forslaget, og hva en styrking eventuelt konkret skal innebære.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Likestilling, linje 306

Forslagsnr: #1279

Forslagsstiller: Fagforbundet Kristiansund

Forslag:
Tydeliggjør hvem som er tilsynsmyndighet

Begrunnelse:
Det må komme fram hvem som er tilsynsmyndighet

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Er ikke et konkret forslag.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Likestilling, linje 307

Forslagsnr: #735

Forslagsstiller: Fagforbundet Tromsø

Forslag:
nytt punkt

- å fremme en mer aldersvennlig og holdbar samfunnsutvikling

Begrunnelse:
Vi blir flere eldre g dersom eldre skal opprettholde ei bra helse og klare oss selv lengt mulig må det gjøres noe med livsfasepolitikken. Vi må jobbe for aldersvennlige boliger, flere samlingsplasser og andre generelle aktiviteter som bedrer den fysiske og mentale helsa. Samtidig skal man være trygge for at sykehjemsplasser og hjemmetjeneste er der dersom det skulle bli behov.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget hører ikke naturlig inn under kapitlet som spesifikt handler om likestilling mellom menn og kvinner. Målet om et aldersvennlig samfunn ivaretas i linje 78-80 i Prinsipprogrammet.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Likestilling, linje 307

Forslagsnr: #1196

Forslagsstiller: Fagforbundet Troms

Forslag:
Nytt kulepunkt etter linje 307:

At de som deltar på lovpålagte samfunnstjenester ikke skal tape lønnsmessig

Begrunnelse:
Det må ikke være forskjell på de med forsørgelses ansvar og de som ikke har. Arbeide for å vedlikeholde og styrke beredskapen og velvilligheta i befolkninga.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Dette er et tariffspørsmål.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Foreldrepermisjon og omsorg, linje 308

Forslagsnr: #1042

Forslagsstiller: Fagforbundet Nordland

Forslag:
Ansatte som er i omsorgspermisjon må sikres muligheter til etter- og videreutdanning.

Begrunnelse:
.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 477-78

Landsstyret begrunnelse:
Anses ivaretatt i debattheftet.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Foreldrepermisjon og omsorg, linje 311

Forslagsnr: #1441

Forslagsstiller: Yrkesseksjon kontor og administrasjon

Forslag:
Forslag om tillegg i brødtekst, slik at det kommer ny setning etter punktum på linje 311 "Det er også viktig å tilrettelegge for flere livsfaser, der det i dag er begrensede permisjonsrettigheter for perioder i livet med ekstra omsorgsoppgaver og man er avhengig av å oppfylle kriterier for sykdom. "

Tilhørende brødtekst er foreslått som bakgrunn for forslag om nytt handlingspunkt etter linje 318 som lyder: "Ansatte som står i tunge psykisk belastende livsfaser, eller med alvorlig sykdom i nær familie kan søke om redusert arbeidstid med full lønnskompensjon for perioden dette gjelder etter avtale med arbeidsgiver."

Begrunnelse:
Omsorgsoppgaver kan intensiveres i alle livsfaser. I tillegg kan livsutfordringer gjøre det nødvendig med et større egenfokus i perioder. I dag dekkes dette ikke av Folketrygdloven eller innenfor generelle velferdsordninger i arbeidslivet. I et moderne og fleksibelt arbeidsliv er det ønskelig med gode økonomiske ordninger som ivaretar den enkelte ansatte og deres familiers behov på en smidig måte. Redusert arbeidstid i perioder vil hindre at arbeidstakere som ellers ville falle utenfor arbeidslivet fremdeles kan stå i arbeid.

I dag sammenlignes helsestatistikk i Norge med andre land uten at det tas hensyn til forskjeller i omsorgspolitikk. Sverige har for eksempel 120 dager omsorgsdager per barn som deles på foreldrene. I Danmark har de det som kalles sorgmelding på 100 dager. I Norge må man oppfylle kriterier for sykemelding, og man får da ofte såkalte P-diagnoser da disse gir rett til sykemelding.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Dette er en potensielt dyr og omfattende reform som Fagforbundet ikke kan prioritere.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Foreldrepermisjon og omsorg, linje 314

Forslagsnr: #8

Forslagsstiller: Fagforbundet Buskerud

Forslag:
presisering i brødtekst; Foreldrepermisjonen må forlenges til det beste for mor og barn, men allikevel til et litt mer likestilt omsorgsansvar for far/medforelder. Det må i større grad tas hensyn til mors helse og anbefalingene om amming.

Begrunnelse:
Dagens foreldrepermisjon skaper store utfordringer for småbarnsforeldre. Permisjonsordningen fungere i praksis ikke slik den var tenkt. Mor må tilbake i arbeid for tidlig i forhold til hvor lang tid det tar før kroppen er tilbake der den var før fødsel, så derfor handler dette også om kvinnehelse, og ikke bare om likestilling. Det må i større grad tas hensyn til mors helse og anbefalingene om amming. Det oppleves det for dagens småbarnsforeldre at det ikke gjøres.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 316-17

Landsstyret begrunnelse:
Anses ivaretatt i eksisterende tekst.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Foreldrepermisjon og omsorg, linje 314

Forslagsnr: #897

Forslagsstiller: Fagforbundet Stavanger Og Kvitsøy

Forslag:
tilføre i slutten av setningen

knyttet til egen inntekt uten G - regulering

Begrunnelse:

For å kunne sikre at foreldrepermisjon blir brukt som tiltenkt, må der ikke være en max G - regulering på hva som blir utbetalt i foreldre penger.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Foreldrepengeordningen er i dag begrenset til 6 ganger grunnbeløpet som i 2024-tall tilsvarer en årslønn på 744 168 kr. Dette er rimelig høyt, og i et helhetlig prioriteringsbilde der det offentlige ikke har uendelig med penger og der vi i Fagforbundet ønsker nye satsinger og utvidede rettigheter på en lang rekke områder (f.eks. tannhelse, kommuneøkonomi, sykehusøkonomi, bemanning), så kan det forsvares å sette et tak ett eller annet sted. Det kan imidlertid diskuteres om det skal være 6 G eller høyere, og det understrekes at formuleringen på linje 314 i utkastet til handlingsprogram ikke utelukker at Fagforbundet kan gå inn for et høyere tak. For så vidt forplikter heller ikke formuleringen forbundet til å være for et tak i det hele tatt, men utelukker det heller ikke.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Foreldrepermisjon og omsorg, linje 316

Forslagsnr: #59

Forslagsstiller: Fagforbundet Trondheim

Forslag:
Endre: Fra *kvinners rettigheter* til *den gravides rettigheter*.

Begrunnelse:
Det er ikke bare kvinner som er gravide i Norge. Da det er mulig å endre juridisk kjønn, finnes det også menn som er gravide. Å endre fra *kvinners rettigheter* til *den gravides rettigheter* er kjønnsnøytralt, og vil inkludere flere.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
AU anerkjenner viktigheten av å inkludere alle som kan bli gravide, uavhengig av juridisk kjønn. Likevel mener vi at det er viktig å beholde fokus på kvinners rettigheter i denne sammenhengen, da kvinner fortsatt utgjør den største gruppen som blir gravide og føder barn. Videre er det mange utfordringer knyttet til svangerskap og fødsel som spesifikt påvirker kvinner, og det er derfor nødvendig å opprettholde et tydelig fokus på kvinners rettigheter for å sikre at disse utfordringene blir tatt tak i på en egnet måte. Vi mener at en kjønnsnøytral formulering kan svekke dette fokuset og dermed ikke fullt ut ivareta de spesifikke behovene og rettighetene til kvinner i forbindelse med svangerskap og fødsel.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Foreldrepermisjon og omsorg, linje 316

Forslagsnr: #252

Forslagsstiller: Fagforbundet Ørland

Forslag:
Å øke lengden på foreldrepermisjonen, en bedre deling av foreldrepermisjonen og kvinners rettigheter ved svangerskap og fødsel.

Begrunnelse:
- Vi bytter ut «en likere deling» med «en bedre deling» Vi mener at setningen lyder bedre, og blir mer forståelig.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Opprinnelig formulering er mer presis på hva målet som skal oppnås er.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Foreldrepermisjon og omsorg, linje 316

Forslagsnr: #358

Forslagsstiller: Fagforbundet Innlandet

Forslag:

"Å øke lengden på foreldrepermisjonen, en likere deling av foreldrepermisjonen og kvinners rettigheter ved svangerskap og fødsel"

Deles i tre kulepunkt;

- Å øke lengden på foreldrepermisjonen
- Styrke kvinners rettigheter ved svangerskap og fødsel
- Mulighet for en mer lik deling av foreldrepermisjonen

Begrunnelse:
At det må kunne bli vurdert av de enkelte å se hva som passer best når det gjelder uttak av permisjonen, ikke følges slavisk.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Å beholde kulepunktet samlet viser til at Fagforbundet går inn for en helhet som skal ivareta flere forhold samtidig. En likere deling betyr ikke nødvendigvis en helt lik fordeling.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Foreldrepermisjon og omsorg, linje 316

Forslagsnr: #614

Forslagsstiller: Fagforbundet Avd. 196, Sihf-Lillehammer

Forslag:
Vi mener det må være 2 barnehage opptak pr år.

Begrunnelse:
Slik det er idag så er det flere som må ta ulønnet permisjon i påvente av barnehage plass. Inntrykket er vel at det er flest kvinner som forlenger permisjonen sin.

Det er det ingen som er tjent med.

Landsstyret:
Forslagets anses delvis ivaretatt av forslagsnr.: 1030

Landsstyret begrunnelse:
Forslag hører ikke naturlig inn i underkapittel som omhandler foreldre- og omsorgspermisjon og foreldrepenger. Intensjonen anses delvis ivaretatt av forslag 1030 som tiltres med ny formulering.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Foreldrepermisjon og omsorg, linje 316

Forslagsnr: #873

Forslagsstiller: Fagforbundet Tysvær Og Bokn

Forslag:
Foreldrene må selv få velge hvordan permisjonen fordeles. En av foreldrene må kunne ta ut en større del enn den andre når det er ønske om det.

Begrunnelse:
Ingen familier er like, og foreldrene må selv få bestemme hvordan de vil fordele permisjonen mellom seg. Her må vi også vektlegge barnets beste.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Fagforbundet er prinsipielt for en deling av permisjonen som fra begynnelsen bidrar til et mer likestilt omsorgsansvar, og gir barnet mulighet for tilknytning til begge foreldre. Dagens tredeling sikrer begge foreldre et minimum, samtidig som den siste tredjedelen gir rom for tilpasninger for den enkelte familie.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Foreldrepermisjon og omsorg, linje 316

Forslagsnr: #913

Forslagsstiller: Fagforbundet Haugesund - Utsira Avd. 033

Forslag:
øke lengden på foreldrepermisjonen til 18 mnd med full lønn. Foresatte skal selv få fordele permisjonen.

Begrunnelse:
Endre linje 316 og 317. Vi ser at barnehage opptaket fører til at foreldre må være hjemme i ulønnet permisjon. Foreldre må få styre permisjonen ut ifra hvem det passer best for.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 316-317

Landsstyret begrunnelse:
Forslagets første del anses ivaretatt av eksisterende kulepunkt. Forslagets andre del tilres ikke. Fagforbundet er prinsipielt for en deling av permisjonen som fra begynnelsen bidrar til et mer likestilt omsorgsansvar, og gir barnet mulighet for tilknytning til begge foreldre. Dagens tredeling sikrer begge foreldre et minimum, samtidig som den siste tredjedelen gir rom for tilpasninger for den enkelte familie.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Foreldrepermisjon og omsorg, linje 316

Forslagsnr: #1240

Forslagsstiller: Fagforbundet Surnadal

Forslag:
og øke kvinners rettigheter ved svangerskap og fødsel.

Begrunnelse:
Kvinner bør ha god nok tid til samvær med de små barna.

Landsstyret:
Forslaget tiltres

Landsstyret begrunnelse:
Sikre kvinners tid til restitusjon etter fødsel.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Foreldrepermisjon og omsorg, linje 316

Forslagsnr: #1280

Forslagsstiller: Fagforbundet Kristiansund

Forslag:
Opp til hver enkelt familie å bestemme hvem som skal disponere foreldrepermisjonen.

Begrunnelse:
Valgfrihet

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Fagforbundet er prinsipielt for en deling av permisjonen som fra begynnelsen bidrar til et mer likestilt omsorgsansvar, og gir barnet mulighet for tilknytning til begge foreldre. Dagens tredeling sikrer begge foreldre et minimum, samtidig som den siste tredjedelen gir rom for tilpasninger for den enkelte familie.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Foreldrepermisjon og omsorg, linje 317

Forslagsnr: #1029

Forslagsstiller: Fagforbundet Froland

Forslag:
317 Nytt kulepunkt: Full foreldrepermisjon uten reduksjon av inntekt.

Begrunnelse:
Ingen

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Foreldrepengeordningen er i dag begrenset til 6 ganger grunnbeløpet som i 2024-tall tilsvarer en årslønn på 744 168 kr. Dette er rimelig høyt. Videre kan foreldre velge full sats, og motta foreldrepenger i 49 uker, eller velge redusert sats (80%) og utvide uttaksperioden til 61 uker og 1 dag. I et helhetlig prioriteringsbilde der det offentlige ikke har uendelig med penger, og der vi i Fagforbundet ønsker nye satsinger og utvidede rettigheter på en lang rekke områder (f.eks. tannhelse, kommuneøkonomi, sykehusøkonomi, bemanning), så kan det forsvares å sette begrensninger ett eller annet sted. Det kan imidlertid diskuteres om det skal være tak på 6 G eller høyere, og om perioden med full sats skal utvides. Det understrekes at formuleringen på linje 314 og kulepunkt på linje 316-317 i utkastet til handlingsprogram ikke utelukker at Fagforbundet kan gå inn for et høyere tak og utvidet periode med full sats. For så vidt forplikter heller ikke formuleringen forbundet til å være for et tak i det hele tatt, men utelukker det heller ikke. Kulepunktet på 316 kan bety å gå inn for en lengre periode med full sats, og ivaretar i alle fall delvis forslagsstillers intensjon.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Foreldrepermisjon og omsorg, linje 317

Forslagsnr: #1187

Forslagsstiller: Fagforbundet Innlandet

Forslag:

Nytt kulepunkt:

- arbeide for minimum 2 barnehage opptak i året.

Begrunnelse:
Det er utfordrende for foreldre med et opptak i året i forhold til når dem skal tilbake på jobb etter at permisjonstiden er over. En konsekvens er at en av foreldrene må gå ut i ulønnet permisjon for å få logistikken til å gå opp.

Landsstyret:
Forslagets anses delvis ivaretatt av forslagsnr.: 1030

Landsstyret begrunnelse:
Forslag hører ikke naturlig inn i underkapittel som omhandler foreldre- og omsorgspermisjon og foreldrepenger. Intensjonen anses delvis ivaretatt av forslag 1030 som tiltres med ny formulering.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Foreldrepermisjon og omsorg, linje 317

Forslagsnr: #1481

Forslagsstiller: Fagforbundet Agder

Forslag:
Nytt kulepunkt:

Full foreldrepermisjon uten reduksjon av inntekt.

Begrunnelse:
Jobbe for utvidet permisjonsrettigheter.

Forslaget er identisk med forslag 1029 som mangler begrunnelse.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Foreldrepengeordningen er i dag begrenset til 6 ganger grunnbeløpet som i 2024-tall tilsvarer en årslønn på 744 168 kr. Dette er rimelig høyt. Videre kan foreldre velge full sats, og motta foreldrepenger i 49 uker, eller velge redusert sats (80%) og utvide uttaksperioden til 61 uker og 1 dag. I et helhetlig prioriteringsbilde der det offentlige ikke har uendelig med penger, og der vi i Fagforbundet ønsker nye satsinger og utvidede rettigheter på en lang rekke områder (f.eks. tannhelse, kommuneøkonomi, sykehusøkonomi, bemanning), så kan det forsvares å sette begrensninger ett eller annet sted. Det kan imidlertid diskuteres om det skal være tak på 6 G eller høyere, og om perioden med full sats skal utvides. Det understrekes at formuleringen på linje 314 og kulepunkt på linje 316-317 i utkastet til handlingsprogram ikke utelukker at Fagforbundet kan gå inn for et høyere tak og utvidet periode med full sats. For så vidt forplikter heller ikke formuleringen forbundet til å være for et tak i det hele tatt, men utelukker det heller ikke. Kulepunktet på 316 kan bety å gå inn for en lengre periode med full sats, og ivaretar i alle fall delvis forslagsstillers intensjon.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Foreldrepermisjon og omsorg, linje 318

Forslagsnr: #1394

Forslagsstiller: Det sentrale ungdomsutvalg

Forslag:
Eget kulepunkt: Jobbe for at far/medforelder har rett på 4 ukers lønnet omsorgspermisjon etter fødsel.

Begrunnelse:
Etter arbeidsmiljøloven § 12-3 har far/medforelder rett til to ukers permisjon i forbindelse med fødselen for å bistå moren. Bestemmelsen fastsetter ikke at permisjonen må tas ut etter fødsel. Bestemmelsen innebærer at permisjonen i utgangspunktet er ulønnet og det vil derfor variere hva arbeidsgiver dekker økonomisk og om far/medforelder kan ta ut denne permisjonen. Vi vil jobbe for at mor får den bistand og omsorg det er behov for den første sårbare tiden etter fødsel. Dette kan bidra til å forebygge fødselsdepresjon og legge til rette for en god start på familielivet. Og igjen føre til at flere ønsker å få barn.

Landsstyret:
Forslaget tiltres med følgende formulering: Nytt kulepunkt: At far/medforelder får rett på lønnet omsorgspermisjon etter fødsel.

Landsstyret begrunnelse:
Tiltres med ny formulering.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Foreldrepermisjon og omsorg, linje 318

Forslagsnr: #1453

Forslagsstiller: Yrkesseksjon helse og sosial

Forslag:
Nytt handlingspunkt etter linje 318 som lyder: "Full foreldrepermisjon uten reduksjon av inntekt".

Begrunnelse:
Utvidede permisjonsrettigheter, som gjelder uavhengig av kjønn, er viktig i et likestillings- og fordelings/utjevningsperspektiv.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Foreldrepengeordningen er i dag begrenset til 6 ganger grunnbeløpet som i 2024-tall tilsvarer en årslønn på 744 168 kr. Dette er rimelig høyt. Videre kan foreldre velge full sats, og motta foreldrepenger i 49 uker, eller velge redusert sats (80%) og utvide uttaksperioden til 61 uker og 1 dag. I et helhetlig prioriteringsbilde der det offentlige ikke har uendelig med penger, og der vi i Fagforbundet ønsker nye satsinger og utvidede rettigheter på en lang rekke områder (f.eks. tannhelse, kommuneøkonomi, sykehusøkonomi, bemanning), så kan det forsvares å sette begrensninger ett eller annet sted. Det kan imidlertid diskuteres om det skal være tak på 6 G eller høyere, og om perioden med full sats skal utvides. Det understrekes at formuleringen på linje 314 og kulepunkt på linje 316-317 i utkastet til handlingsprogram ikke utelukker at Fagforbundet kan gå inn for et høyere tak og utvidet periode med full sats. For så vidt forplikter heller ikke formuleringen forbundet til å være for et tak i det hele tatt, men utelukker det heller ikke. Kulepunktet på 316 kan bety å gå inn for en lengre periode med full sats, og ivaretar i alle fall delvis forslagsstillers intensjon.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Kvinnehelse, linje 321

Forslagsnr: #1151

Forslagsstiller: Fagforbundet Nordland

Forslag:
Endre til: Forskjellene i helsetilbudet for kvinner og menn medfører ulik behandling for samme sykdomsforhold. Kvinnehelse har lavere status. Forskning, diagnostisering, medisinering og behandling er ofte basert på menns sykdomsbilde og helseutfordringer.

Begrunnelse:
Saken omhandler kvinnehelse da kan vi ikke omtale menns helseutfordringer og kvinners lidelser, noe som forsterker problemstillingen i feil retning.

Landsstyret:
Forslaget tiltres

Landsstyret begrunnelse:
Opprinnelig ordlyd omtaler menns helseutfordringer og kvinners lidelser, og kan oppfattes som at de er mindre reelle.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Kvinnehelse, linje 324

Forslagsnr: #1077

Forslagsstiller: Fagforbundet Helse Bergen Avd 81

Forslag:
Tillegg: Overgangsalder, eller menopausen hos kvinner, har vært og er stort sett enda et underkommunisert tema i den offentlige debatt og i arbeidslivet. Fagforbundet må jobbe for at det tilrettelegges på arbeidsplassen for kvinner med menopause, på samme måte som vi i dag tilrettelegger for gravide. Kvinnehelseutvalget mener at en del av løsningen for denne gruppen er hormonbehandling på blå resept. Fagforbundet må jobbe for at kvinner skal få hormonbehandling på blå resept i kommunehelsetjenesten. Dette med mål om å fremme god kvinnehelse, som også skal bidra til at kvinner i overgangsalderen enklere står i jobb.

Nytt kulepunkt : Fagforbundet må jobbe for at det tilrettelegges på arbeidsplassen for kvinner med menopause, på samme måte som vi i dag tilrettelegger for gravide.

Begrunnelse:
Overgangsalder, eller menopausen hos kvinner, har vært og er stort sett enda et underkommunisert tema i den offentlige debatt og i arbeidslivet. Det er bare helt nylig at vi har sett en større åpenhet rundt hva overgangsalder kan medføre av fysiske og psykiske plager for kvinner. Mange kvinner opplever også at fastlegen vet for lite om overgangsalder, og derfor innhenter ofte kvinnen selv kunnskap og informasjon om overgangsalderen. Likevel er det få kvinner som for eksempel tar dette opp med sin leder dersom hun ser at det påvirker henne i arbeidslivet. Overgangsalder er kvinnehelse, og skal vi sørge for god kvinnehelse må hormonbehandling være gratis og tilgjengelig for alle kvinner som behøver behandling. Kvinnehelseutvalget mener at en del av løsningen er hormonbehandling på blå resept, og vi mener at kvinner i Bergen skal få mulighet til å få gratis hormonbehandling.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 334 og 335-336

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget er for spesifikt. Intensjonen anses ivaretatt i eksisterende kulepunkt.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Kvinnehelse, linje 324

Forslagsnr: #1096

Forslagsstiller: Fagforbundet Helse Bergen Avd 81

Forslag:
Tillegg: *Barselomsrog:* Fagforbundet må jobbe for en mer styrket og helhetlig apparat rundt mor etter fødsel. Nybakte mødre må få tilbud om hjemmebesøk av jordmor og eller helsesøster etter fødsel. Videre må det jobbes for at det tilbys fysioterapi rettet mot mor på helsestasjoner. Vi trenger flere yrkesgrupper på helsestasjonene. Fagforbundet må også jobbe for å øke kunnskap innen særlige utfordringer for minoritetskvinner i svangerskaps- fødsel og barselomsorgen for å trygge den enkelte i møte med norsk helsevesen.

Begrunnelse:
NOU 2023: 5 Den store forskjellen. Om kvinners helse og betydningen av kjønn for helse viser noen funn som omhandler mors helse i barseltiden for eksempel at det er behov for mer formalisert samhandlingsarena. Den viser også et etterslep på kunnskapsgrunnlag på kvinnehelse, lite samhandling mellom ulike profesjoner, ulikhet mellom hvem som får hjelp og hvem som ikke får hjelp og at det trengs et styrket lavterskeltilbud i kommunene. Utvalget mener at et velutviklet og godt fungerende lavterskeltilbud virker forebyggende for senere helseplager, for eksempel i forbindelse med fødsel.«Forskning viser at kvinner som utvikler symptomer fra bekkenbunnen i forbindelse med svangerskap og fødsel sliter med plager i lang tid, og ofte må vente lenge før de får et tilpasset behandlingsopplegg» Dette sa en avtale fysioterapeut på Kvinnehelsekonferansen i år.

Fysioterapeuter bør få en klarere rolle inn i det helsefaglige temaet på helsestasjon som møter kvinner etter fødsel. Det er også viktig å legge fokus på både mors og barns helse etter fødsel.Derfor er det behov for å stille spørsmål ved hvilken kompetanse som skal finnes på helsestasjonene.Ved å ansette flere fysioterapeuter på helsestasjoner vil man kunne gi bedre tilbud til både mor og barn, og det vil også avlaste fastleger, jordmødre, helsesykepleiere og annen helsepersonell på helsestasjonene. Dette vil hjelpe mor med spørsmål om egen kropp og plager etter fødselen.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget er svært omfattende og detaljert. Mye anses dekket av kulepunkt i linje 335-336.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Kvinnehelse, linje 325

Forslagsnr: #58

Forslagsstiller: Fagforbundet Trondheim

Forslag:
Endre: Fra *funksjonsvansker* til *nedsatt funksjon*.

Begrunnelse:
Nedsatt funksjon vil her være bedre å bruke.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Funksjonsvansker åpner i større grad for en forståelse av at funksjonstapet kan skyldes ytre omstendigheter og manglende tilrettelegging og tilpassing.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Kvinnehelse, linje 325

Forslagsnr: #699

Forslagsstiller: Fagforbundet Indre Smaalenene

Forslag:
Tilføye:

Det kreves at det settes av midler til forskning for mer kunnskap ang dette.

Begrunnelse:
Likestilling

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 325-326, 335-336

Landsstyret begrunnelse:
Anses ivaretatt i eksisterende tekst.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Kvinnehelse, linje 325

Forslagsnr: #1152

Forslagsstiller: Fagforbundet Nordland

Forslag:
Kvinner får statistisk tidligere funksjonsvansker enn menn, selv om de lever lenger. Det trengs mer kunnskap om årsakene til dette. Kvinner har statistisk et høyere sykefravær enn menn og blir tidligere ufør. Det er derfor nødvendig å forske mer på kvinnehelse og betydning av høy arbeidsbelastning.

Begrunnelse:
.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 325-326; 334; og 335-336

Landsstyret begrunnelse:
Anses ivaretatt i eksisterende tekst.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Kvinnehelse, linje 328

Forslagsnr: #700

Forslagsstiller: Fagforbundet Indre Smaalenene

Forslag:
328 Kommuner og andre

329 offentlige instanser skal styrke sin innsats på det forebyggende feltet og etablere tiltak for å hjelpe

330 alle som er blitt utsatt for vold som er seksuelt relatert.

Begrunnelse:
For å hindre seksuelt relatert vold

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Kapitlet handler spesifikt om kvinnehelse.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Kvinnehelse, linje 331

Forslagsnr: #1379

Forslagsstiller: Det sentrale pensjonistutvalg

Forslag:
Nytt kulepunkt: **Mamografiprogrammet skal ikke ha aldersbegrensning.**

Begrunnelse:
Brystkreft rammer også eldre kvinner

Risikoen for brystkreft øker med alderen, og mange tilfeller oppdages hos kvinner over dagens øvre aldersgrense i mammografiprogrammet (69 år i Norge).

Eldre kvinner kan ha like stor nytte av tidlig oppdagelse som yngre kvinner, siden behandling ofte er mer effektiv i de tidlige stadiene av kreften.

Aldersbegrensning kan oppfattes som en diskriminering av eldre kvinner. Helsevesenet bør tilby likeverdig tilgang til forebyggende helsetjenester, uavhengig av alder, for å sikre rettferdighet.Tidlig oppdagelse av brystkreft hos eldre kan redusere behovet for kostbar og omfattende behandling senere. Dette kan spare ressurser for helsevesenet og redusere belastningen på pasienten.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget er for spesifikt. Kapitlet nevner ikke enkeltsykdommer- eller -lidelser spesifikt.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Kvinnehelse, linje 332

Forslagsnr: #406

Forslagsstiller: Fagforbundet Gjesdal

Forslag:
Nytt kulepunkt: Arbeide for å skape mer åpenhet om kvinners helse og sykdommer.

Begrunnelse:
Vi trenger å ha fokus på kvinners helse og sykdommer. dagens helsevesen har i flere tilfeller menn som modell i behandlingen av kvinner.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 321-322; 332-333; og 335-336

Landsstyret begrunnelse:
Intensjonen anses ivaretatt i eksisterende tekst i kapitlet.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Kvinnehelse, linje 336

Forslagsnr: #369

Forslagsstiller: Fagforbundet Innlandet

Forslag:
Etter Linje 336

Nytt kulepunkt:

* økt forskning på kvinnesykdommer

Begrunnelse:
Kvinnehelse er ned prioritert i dagens samfunn, og kvinnesykdommer er ikke tatt for på alvor i dagens helsevesen. Kvinner blir ofte sett ned på når de kommer til lege og sykehus med sine plager, og det blir sett på som ikke-saker.

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 1241

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretas av forslag 1241 som tiltres med følgende formulering på linje 335-336: At tiltakene fra Kvinnehelseutvalget følges opp, spesielt de som omhandler økt status for kvinners helse, forskning og et løft for kvinners helse i et livsløpsperspektiv.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Kvinnehelse, linje 336

Forslagsnr: #842

Forslagsstiller: Fagforbundet Akershus

Forslag:
Nytt kulepunkt: Økt forskning på kvinnesykdommer.

Begrunnelse:
Det satses per i dag altfor lite på kvinnehelse

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 1241

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretas av forslag 1241 som tiltres med følgende formulering på linje 335-336: At tiltakene fra Kvinnehelseutvalget følges opp, spesielt de som omhandler økt status for kvinners helse, forskning og et løft for kvinners helse i et livsløpsperspektiv.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Kvinnehelse, linje 336

Forslagsnr: #866

Forslagsstiller: Fagforbundet Trøndelag

Forslag:
Nytt kulepunkt:

"Økt forskning på kvinnesykdommer".

Begrunnelse:
Det forskes for lite på kvinnesykdommer. For å bedre kvinnehelsen er det behov for mer forskning på kvinnesykdommer som kan legge grunnlag for ny og bedre behandling.

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 1241

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretas av forslag 1241 som tiltres med følgende formulering på linje 335-336: At tiltakene fra Kvinnehelseutvalget følges opp, spesielt de som omhandler økt status for kvinners helse, forskning og et løft for kvinners helse i et livsløpsperspektiv.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Kvinnehelse, linje 336

Forslagsnr: #1241

Forslagsstiller: Fagforbundet Surnadal

Forslag:
Nytt kulepunkt.

Økt forskning på kvinnesykdommer.

Begrunnelse:
Det har vært for lite forskning på kvinnesykdommer.

Landsstyret:
Forslaget tiltres med følgende formulering: Linje 335-336 endres slik at det blir: At tiltakene fra Kvinnehelseutvalget følges opp, spesielt de som omhandler økt status for kvinners helse, forskning og et løft for kvinners helse i et livsløpsperspektiv.

Landsstyret begrunnelse:
Forskning tilføyes i kulepunktet. Kvinnehelseutvalget anbefaler at det gjennomføres et nasjonalt strategisk forskningsløft på kvinners helse, kvinnespesifikke lidelser og kjønns betydning for helse.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Kvinnehelse, linje 337

Forslagsnr: #288

Forslagsstiller: Fagforbundet Indre Fosen

Forslag:

- Kvinnehelse, behandling og ivaretakelse. Mange kvinner blir uføre i 50-55 års alder, kan det skyldes kvinnehelse?

Begrunnelse:
Det må sees mer på sammenhengen mellom kvinnehelse og uførhet.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Er ikke et konkret forslag.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Kvinnehelse, linje 337

Forslagsnr: #343

Forslagsstiller: Fagforbundet Innlandet

Forslag:
Etter linje 337 nytt kapitel : Menns helse : Sette fokus på menns psykiske helse og utfordringer rundt ensomhet og utenforskap.

Begrunnelse:
Med utgangspunkt i avdekninger mannsutvalget har gjort er det viktig å sette fokus på de utfordringer menn har i forhold til psykisk helse og utenforskap.

Landsstyret:
Forslagets anses delvis ivaretatt av forslagsnr.: 1614

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget er ikke konkret. Foreslår et nytt kapittel, men ikke konkret innhold i kapitlet. Det foreslås et nytt kulepunkt på linje 522 som tar opp lavterskel helsetilbud for gutter og unge menn, samt psykisk helsehjelp.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Kvinnehelse, linje 337

Forslagsnr: #686

Forslagsstiller: Fagforbundet Ås

Forslag:
Nytt avsnitt.

Menns psykiske helse

Fagforbundet vil arbeide for å fremme en helhetlig tilnærming til helse, hvor også menns psykiske helse blir prioritert.

Begrunnelse:
På samme måte som kvinnehelse, er menns psykiske helse påvirket av sosiale, økonomiske og kulturelle faktorer som kan skape barrierer for å oppsøke hjelp eller snakke om problemer. Stereotypiske kjønnsroller, som forventninger om at menn skal være sterke og følelsesmessig robuste, bidrar til at for mange menn lider i stillhet.

Selv om kvinner oftere rapporterer psykiske lidelser, viser forskning at menn har en høyere risiko for alvorlige konsekvenser av psykisk uhelse, som selvmord, rusmisbruk og vold. Dette understreker viktigheten av å tilrettelegge for forebyggende tiltak, lavterskeltilbud og tilgjengelige helsetjenester som møter menns behov på en måte som reduserer stigmaet rundt psykiske helseutfordringer.

Landsstyret:
Forslagets anses delvis ivaretatt av forslagsnr.: 1614

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget er ikke konkret. Det foreslås et nytt kulepunkt på linje 522 som tar opp lavterskel helsetilbud for gutter og unge menn, samt psykisk helsehjelp.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Kvinnehelse, linje 337

Forslagsnr: #794

Forslagsstiller: Fagforbundet Innlandet

Forslag:
Etter linje 337

Mannehelse og likestillingsutfordringer for menn

Fagforbundet skal arbeide aktivt for å fremme kunnskap om mannehelse og likestillingsutfordringer som rammer gutter og menn på ulike områder. Basert på innsikten fra Mannsutvalgets rapport "Likestillingens neste steg", skal forbundet ha særlig fokus på utfordringer menn møter innenfor:

• Familieliv: Forskning viser at menn ofte møter barrierer i rollen som fedre og i deltakelsen i omsorgsarbeid. Fagforbundet skal fremme tiltak for å styrke fedres rettigheter og muligheter til å delta aktivt i familielivet.

• Utdanning: Gutter har i gjennomsnitt svakere resultater i utdanningssystemet enn jenter, og flere faller fra skolen. Fagforbundet skal jobbe for tiltak som motvirker frafall blant gutter og fremmer like muligheter i utdanning.

• Arbeidsliv: Menn møter utfordringer med helse og sikkerhet på arbeidsplassen, spesielt i mannsdominerte yrker. Det er også behov for større bevissthet rundt menn i kvinneyrker. Fagforbundet skal arbeide for et likestilt arbeidsliv som ivaretar menns helse, rettigheter og muligheter.

• Helse: Menn har høyere risiko for flere alvorlige sykdommer og lever i snitt kortere enn kvinner. Psykiske utfordringer hos menn blir ofte underrapportert og behandlet. Fagforbundet skal arbeide for å forbedre menns helsetilbud, inkludert mental helse og forebygging av selvmord.

• Vold og utenforskap: Menn er overrepresentert både som ofre for vold i samfunnet og som grupper som faller utenfor arbeidsliv og utdanning. Fagforbundet skal fremme tiltak som reduserer vold og bidrar til å inkludere menn som står utenfor samfunnet.

Begrunnelse:
Etter linje 337

Mannehelse og likestillingsutfordringer for menn

Fagforbundet skal arbeide aktivt for å fremme kunnskap om mannehelse og likestillingsutfordringer som rammer gutter og menn på ulike områder. Basert på innsikten fra Mannsutvalgets rapport "Likestillingens neste steg", skal forbundet ha særlig fokus på utfordringer menn møter innenfor:

• Familieliv: Forskning viser at menn ofte møter barrierer i rollen som fedre og i deltakelsen i omsorgsarbeid. Fagforbundet skal fremme tiltak for å styrke fedres rettigheter og muligheter til å delta aktivt i familielivet.

• Utdanning: Gutter har i gjennomsnitt svakere resultater i utdanningssystemet enn jenter, og flere faller fra skolen. Fagforbundet skal jobbe for tiltak som motvirker frafall blant gutter og fremmer like muligheter i utdanning.

• Arbeidsliv: Menn møter utfordringer med helse og sikkerhet på arbeidsplassen, spesielt i mannsdominerte yrker. Det er også behov for større bevissthet rundt menn i kvinneyrker. Fagforbundet skal arbeide for et likestilt arbeidsliv som ivaretar menns helse, rettigheter og muligheter.

• Helse: Menn har høyere risiko for flere alvorlige sykdommer og lever i snitt kortere enn kvinner. Psykiske utfordringer hos menn blir ofte underrapportert og behandlet. Fagforbundet skal arbeide for å forbedre menns helsetilbud, inkludert mental helse og forebygging av selvmord.

• Vold og utenforskap: Menn er overrepresentert både som ofre for vold i samfunnet og som grupper som faller utenfor arbeidsliv og utdanning. Fagforbundet skal fremme tiltak som reduserer vold og bidrar til å inkludere menn som står utenfor samfunnet.

Landsstyret:
Forslagets anses delvis ivaretatt av forslagsnr.: 1614

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget er svært omfattende, og omtaler delvis områder som behandles på ulike steder i eksisterende tekst i debattheftet. Det foreslås et nytt kulepunkt på linje 522 som tar opp lavterskel helsetilbud for gutter og unge menn, samt psykisk helsehjelp.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Kvinnehelse, linje 337

Forslagsnr: #945

Forslagsstiller: Fagforbundet Sørlandet Sykehus Arendal

Forslag:
Nytt kulepunkt: Økt forskning på kvinnesykdommer

Begrunnelse:
Riktkig forskning på kvinnesykdommer vil legge til rette for bedre diagnostisering, behandling og medisinering

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 1241

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretas av forslag 1241 som tiltres med følgende formulering på linje 335-336: At tiltakene fra Kvinnehelseutvalget følges opp, spesielt de som omhandler økt status for kvinners helse, forskning og et løft for kvinners helse i et livsløpsperspektiv.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Kvinnehelse, linje 337

Forslagsnr: #1537

Forslagsstiller: Fagforbundet Vestfold

Forslag:
Nytt kulepunkt etter linje 337

Tilbud om mammografi må utvides til å gjelde alle aldre.

Begrunnelse:
Levealder er vesentlig økt, og man kan få brystkreft i alle aldre. Derfor bør flere bli inkludert i tilbudet. Også de over 67 år.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget er for spesifikt. Kapitlet nevner ikke enkeltsykdommer- eller -lidelser spesifikt.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Kvinnehelse, linje 337

Forslagsnr: #1558

Forslagsstiller: Fagforbundet Vestland

Forslag:
Nytt kulepunkt - Økt satsing på forskning på kvinnehelse.

Begrunnelse:
I medisinsk forskning er det ofte mannen som er normen, sykdommer kan ramme kvinner og menn forskjellig

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 1241

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretas av forslag 1241 som tiltres med følgende formulering på linje 335-336: At tiltakene fra Kvinnehelseutvalget følges opp, spesielt de som omhandler økt status for kvinners helse, forskning og et løft for kvinners helse i et livsløpsperspektiv.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Vold i nære relasjoner, linje 338

Forslagsnr: #417

Forslagsstiller: Fagforbundet Unn Tromsø, Avd 404

Forslag:
Ønsker at overskriften endres til Fysisk og psykisk vold i nære relasjoner

Begrunnelse:
For å synliggjøre at det er både og

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Vold i nære relasjoner er et etablert uttrykk som brukes i offentligheten. Det anses som en fordel at Fagforbundet bruker godt innarbeidede begreper.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Vold i nære relasjoner, linje 342

Forslagsnr: #1102

Forslagsstiller: Fagforbundet Helse Bergen Avd 81

Forslag:
Tillegg: Fagforbundet må jobbe for at det opprettes en egen koordinatorstilling i kommunene som skal følge opp ved anmeldelse om vold i nære relasjoner. Koordinatoren skal ivareta alle byråkratiske prosesser og innkaller til samarbeidsmøter med alle involverte etater. Denne stillingen kan gi ofrene trygghet og veiledning, som kan hjelpe dem å finne veien ut av volden og tilbake til livet.

Nytt kulepunkt: Fagforbundet må jobbe for at det opprettes en egen koordinatorstilling i kommunene som skal følge opp ved anmeldelse om vold i nære relasjoner.

Begrunnelse:
Vold i nære relasjoner er ikke bare en tragedie som rammer enkeltpersoner – det er et samfunnsproblem som angår oss alle. Bak lukkede dører finnes det mennesker som lever i frykt, mennesker som trenger vår støtte og vårt engasjement. Vi trenger en person som kan gi ofrene trygghet og veiledning, som kan hjelpe dem å finne veien ut av volden og tilbake til livet. Med en koordinator vil de som er utsatt for vold slippe å fortelle om volden igjen og igjen til ulike hjelpeinstanser og det vil også spare samfunnet millioner. En koordinator vil være en livslinje for dem som trenger det mest – en støtte i møte med et komplekst system, og en kilde til håp i en desperat situasjon. Ved å etablere denne rollen viser vi at kommunene tar vold i nære relasjoner på alvor, og at vi står klare til å hjelpe dem som trenger det.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 344

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget er spesifikt på løsninger. Linje 344 anses å dekke intensjonen samtidig som det tar høyde for at kommuner må kunne velge konkrete løsninger ut fra lokale forhold og forutsetninger. Krisesenterloven forplikter for øvrig alle kommuner til å sørge for samordnet oppfølging av voldsutsatte.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Vold i nære relasjoner, linje 342

Forslagsnr: #1363

Forslagsstiller: Fagforbundet Vestland

Forslag:
Ny setning: " Derfor er det viktig at alle kommuner har tilgang til voldskoordinator for personer som er utsatt for vold i nære relasjoner.

Begrunnelse:
Vold i nære relasjoner er ikke bare en tragedie som rammer enkeltpersoner – det er et samfunnsproblem som angår oss alle. Bak lukkede dører finnes det mennesker som lever i frykt, mennesker som trenger vår støtte og vårt engasjement. Vi trenger en person som kan gi ofrene trygghet og veiledning, som kan hjelpe dem å finne veien ut av volden og tilbake til livet. Med en koordinator vil de som er utsatt for vold slippe å fortelle om volden igjen og igjen til ulike hjelpeinstanser og det vil også spare samfunnet for penger. En koordinator vil være en livslinje for dem som trenger det mest – en støtte i møte med et komplekst system, og en kilde til håp i en desperat situasjon. Ved å etablere denne rollen viser vi at kommunene tar vold i nære relasjoner på alvor, og at vi står klare til å hjelpe dem som trenger det.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 344

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget er spesifikt på løsninger. Linje 344 anses å dekke intensjonen samtidig som det tar høyde for at kommuner må kunne velge konkrete løsninger ut fra lokale forhold og forutsetninger. Krisesenterloven forplikter for øvrig alle kommuner til å sørge for samordnet oppfølging av voldsutsatte.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Vold i nære relasjoner, linje 344

Forslagsnr: #255

Forslagsstiller: Fagforbundet Ørland

Forslag:

- At alle kommuner øker kompetansen og etablerer tiltak mot vold i nære relasjoner, og utarbeider handlingsplaner.

Begrunnelse:

Fagforbundet Ørland mener at man må utarbeide handlingsplaner i dette viktige arbeidet. Det er viktig med kompetanse, men man må handle også.

Landsstyret:

Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 344

Landsstyret begrunnelse:

Anses ivaretatt i eksisterende tekst.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Vold i nære relasjoner, linje 344

Forslagsnr: #1376

Forslagsstiller: Det sentrale pensjonistutvalg

Forslag:
införing av «tryggEst» i alle kommuner

Begrunnelse:
Programmet gir kommunene et rammeverk for å identifisere, avdekke og forebygge vold og overgrep. Dette inkluderer rutiner for varsling, tverrfaglig samarbeid og opplæring av ansatte, som bidrar til en systematisk tilnærming i arbeidet med trygghet.

Kommunene har et juridisk ansvar for å beskytte innbyggerne sine, spesielt de mest utsatte. "TryggEst" hjelper kommunene å oppfylle kravene i helse- og omsorgslovgivningen, barnevernsloven og straffeloven ved å tilby verktøy for å håndtere alvorlige saker.

Ved å gjøre "TryggEst" tilgjengelig i alle kommuner, legges det til rette for et tryggere og mer inkluderende samfunn for alle.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 344

Landsstyret begrunnelse:
Intensjonen anses ivaretatt i linje 344, uten å gå spesifikt på en konkret løsning.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Vold i nære relasjoner, linje 347

Forslagsnr: #627

Forslagsstiller: Fagforbundet Ringsaker

Forslag:

Ytterligere et kulepunkt:

- Øke muligheten til å ilegge elektronisk fotlenke

Begrunnelse:
Forsterke bestemmelsen

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 347

Landsstyret begrunnelse:
Intensjonen anses ivaretatt i eksisterende tekst.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Diskriminering, linje 348

Forslagsnr: #1457

Forslagsstiller: Fagforbundet Oslo

Forslag:
Gammel tekst: Diskriminering

Ny tekst: Diskriminering og rasisme

Begrunnelse:
Diskriminering er definert som forskjellsbehandling på bakgrunn av forskjellige diskrimineringsvariabler. Rasisme kan også defineres som diskriminering, men er i tillegg mer dekkende for holdninger mot enkeltpersoner og grupper basert på etnisk bakgrunn. Rasismebegrepet har tradisjonelt hatt en større vektlegging på intensjonalitet, mens diskriminering i større grad vektlegger praksis og utfall. Begrepene utfyller hverandre. Det er viktig å få inn rasisme for å legge vekt på at Fagforbundet skal jobbe med holdninger så vel som utfallet av holdningene.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Diskriminering anses som dekkende for kapitlets konkrete innhold.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Diskriminering, linje 349

Forslagsnr: #49

Forslagsstiller: Fagforbundet Trondheim

Forslag:
Endre fra *funksjonshindringer* til *funksjonsvariasjon*.

Begrunnelse:
Ordet *funksjonsvariasjon* er mer inkluderende.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Funksjonshindring er et viktig begrep fordi det viser til at individer blir hindret av omgivelsene, og at det er strukturer og manglende tilrettelegging som hindrer deltakelse.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Diskriminering, linje 349

Forslagsnr: #1367

Forslagsstiller: Yrkesseksjon kirke, kultur og oppvekst

Forslag:
Funksjonshindringer byttes ut med funksjonsvariasjoner

Begrunnelse:
Funksjonsvariasjoner er et mer positivt begrep enn hindringer.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Funksjonshindring er et viktig begrep fordi det viser til at individer blir hindret av omgivelsene, og at det er strukturer og manglende tilrettelegging som hindrer deltakelse.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Diskriminering, linje 349

Forslagsnr: #1460

Forslagsstiller: Fagforbundet Oslo

Forslag:
Gammel tekst: Det er mange former for diskriminering i Norge.

Ny tekst: Det er mange former for diskriminering og rasisme i Norge.

Begrunnelse:
Diskriminering er definert som forskjellsbehandling på bakgrunn av forskjellige diskrimineringsvariabler. Rasisme kan også defineres som diskriminering, men er i tillegg mer dekkende for holdninger mot enkeltpersoner og grupper basert på etnisk bakgrunn. Rasismebegrepet har tradisjonelt hatt en større vektlegging på intensjonalitet, mens diskriminering i større grad vektlegger praksis og utfall. Begrepene utfyller hverandre. Det er viktig å få inn rasisme for å legge vekt på at Fagforbundet skal jobbe med holdninger så vel som utfallet av holdningene.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Diskriminering anses som dekkende for kapitlets konkrete innhold.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Diskriminering, linje 350

Forslagsnr: #1199

Forslagsstiller: Fagforbundet Troms

Forslag:
Etter LHBTIQ tilføyes + slik at at det står LHBTIQ+

Begrunnelse:
Vi må få med alle kjønnsidentitet pluss legninger.

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 1368

Landsstyret begrunnelse:
Anses ivaretatt av annet forslag som tiltres.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Diskriminering, linje 350

Forslagsnr: #1368

Forslagsstiller: Yrkesseksjon kirke, kultur og oppvekst

Forslag:
LHBTIQ-befolkningen erstattes av LHBT+ - befolkningen

Begrunnelse:
Det er konsensus for å bruke begrepet "LHBT+ -befolkningen".

Landsstyret:
Forslaget tiltres

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget tiltres. Dette er også begrepet som blir brukt av regjeringen i Handlingsplan for kjønns- og seksualitetsmangfold (2023–2026).

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Diskriminering, linje 350

Forslagsnr: #1380

Forslagsstiller: Det sentrale pensjonistutvalg

Forslag:
Endring av tekst

LHBTIQ- befolkningen, eldre og etniske minoriteter er også diskriminert.

Begrunnelse:
Aldersdiskriminering innebærer at eldre blir behandlet annerledes eller dårligere på grunn av deres alder. Dette kan skje i arbeidslivet, helsevesenet, i sosiale situasjoner eller gjennom kulturelle forestillinger som undervurderer eldres verdi og kompetanse.

Eldre arbeidstakere blir ofte oversett ved ansettelser eller forfremmelser, til tross for erfaring og kompetanse.

Mange møter fordommer som at de er mindre fleksible, har problemer med ny teknologi eller er mindre produktive, selv om forskning viser at dette ikke er tilfelle.

Tidlig pensjonering kan bli presset frem, og eldre blir i noen tilfeller sett på som en "utgift" i stedet for en ressurs. Diskriminering av eldre er et alvorlig samfunnsproblem som må bekjempes for å sikre likestilling, verdighet og inkludering for alle aldersgrupper. Ved å endre holdninger, fjerne strukturelle barrierer og styrke rettigheter, kan vi skape et samfunn som verdsetter aldring som en naturlig og verdifull del av livet.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Linje 349 slår fast at det finnes mange former for diskriminering.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Diskriminering, linje 351

Forslagsnr: #1369

Forslagsstiller: Yrkesseksjon kirke, kultur og oppvekst

Forslag:
Endret rekkefølge i ordlyden:

Transpersoner og mennesker med kjønnsinkongruenser er i mange sammenhenger særlig utsatte. Fagforbundet tar aktivt standpunkt mot all form for diskriminering.

Begrunnelse:
Det er en mer logisk rekkefølge

Landsstyret:
Forslaget tiltres

Landsstyret begrunnelse:
Språklig.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Diskriminering, linje 352

Forslagsnr: #664

Forslagsstiller: Fagforbundet Ås

Forslag:
Stryk: og trengs. Erstattes med: Det kreves at det settes av midler til forskning

Begrunnelse:
Forskning på kvinnehelse er avgjørende for å redusere kunnskaps hull og sikre likeverdige helsetjenester for kvinner. Økt finansiering vil bidra til bedre forebygging, behandling og forståelse av kvinners helseutfordring.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget hører ikke naturlig inn i kapitlet.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Diskriminering, linje 352

Forslagsnr: #1105

Forslagsstiller: Fagforbundet Helse Bergen Avd 81

Forslag:
Tillegg: Personer med nedsatt funksjonsevne er en stor gruppe med mye ubenyttet arbeidskapasitet på grunn av diskriminering i jobbsøkerprosessen. Fagforbundet må aktivt jobbe for at denne gruppen inkluderes i arbeidslivet.

Nytt kulepunkt: Fagforbundet må aktivt jobbe for at personer med nedsatt funksjonsevne inkluderes i arbeidslivet.

Begrunnelse:
Personer med nedsatt funksjonsevne er en stor gruppe med mye ubenyttet arbeidskapasitet pga diskriminering i jobbsøkerprosessen. Mange opplever å havne bakerst i køen samt å bli presset til å slutte når sykdom eller skade oppstår mens en står i jobb. Dette er viktig tema som Fagforbundet må jobbe med.

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 1362

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretas av annet forslag som tiltres.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Diskriminering, linje 354

Forslagsnr: #1461

Forslagsstiller: Fagforbundet Oslo

Forslag:
Nytt kulepunkt: At alle blir inkludert uavhengig av tro, nasjonalitet, utseende, kjønn eller seksuell orientering

Begrunnelse:
Fagforbundets tillitsvalgte og medlemmer må stå opp mot alle former for diskriminering. Dette krever både holdning og handling. Kulepunktene definerer hva vi skal prioritere å jobbe med i perioden. Slik kulepunktene står nå, ser det ut som at man anser enkelte grupper som prioriterte fremfor andre.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Ikke et konkret handlingspunkt, intensjonen er ivaretatt i prinsipprogrammet som slår fast hvilke verdier Fagforbundet bygger sitt arbeid på.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Diskriminering, linje 355

Forslagsnr: #60

Forslagsstiller: Fagforbundet Trondheim

Forslag:
Nytt kulepunkt: *Konkrete tiltak for å forebygge vold og overgrep mot LHBTIQ-befolkningen.*

Begrunnelse:
Det er behov for å få inn dette i prinsipp- og handlingsprogrammet. LHBTIQ-befolkningen er, sammen med kvinner, særskilt utsatt for vold og overgrep.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget er ikke konkret.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Diskriminering, linje 355

Forslagsnr: #328

Forslagsstiller: Fagforbundet Lillestrøm

Forslag:
Styrke innføring av et tredje juridisk kjønn

Begrunnelse:
Likestilling

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Punktet anses allerede sterkt nok.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Diskriminering, linje 355

Forslagsnr: #1370

Forslagsstiller: Yrkesseksjon kirke, kultur og oppvekst

Forslag:
Ny formulering:

Innføring av et tredje juridisk kjønn og et styrket rettsvern for personer som bryter med normer for kjønn og seksualitet.

Begrunnelse:
Et styrket rettsvern må gjelde alle som bryter med normer for kjønn og seksualitet, ikke bare transpersoner.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Kulepunktet har til hensikt å særskilt ta opp tiltak som skal bedre transpersoners stilling og levekår. Det er begrunnet i linje 351-352 som viser til at dette i dag er en særlig utsatt gruppe.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Diskriminering, linje 357

Forslagsnr: #188

Forslagsstiller: Fagforbundet Finnmark / Finnmarkku Fagalihttu

Forslag:
Fjerne ordet "kjønnsinkongruens".

Ny tekst foreslås som følge «Ett helhetlig, forsvarlig og tilgjengelig helsetilbud for alle i Norge som lever med en tilstand hvor du opplever uoverensstemmelse mellom kjønnsidentitet og fødselskjønn.»

Begrunnelse:
For å gjøre det lettere forståelig.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Kjønnsinkongruens er en medisinsk diagnose som beskriver en situasjon der en persons kjønnsidentitet ikke samsvarer med registrert kjønn ved fødsel. Det bør brukes for å opprettholde presisjonsnivået i handlingspunktet.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Diskriminering, linje 358

Forslagsnr: #539

Forslagsstiller: Fagforbundet Vestre Toten

Forslag:
Forslag – Strykningsforslag:

Tilbudet av offentlig finansiert kjønnsbekreftende behandling ~~som er forankret i forskning~~ skal styrkes.

Stryk den delen av setningen der det står "som er forankret i forskning".

Begrunnelse:
Hvorfor er det behov for å ha med «som er forankres i forskning»? Er det offentlige tilbud i dag som ikke er det? Setningen slik den står virker som en mistenkeliggjøring overfor de som trenger behandling for kjønnsinkongruens.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Kjønnsbekreftende behandling er fortsatt et ungt felt og Fagforbundet må som forbund anerkjenner at det er medisinskfaglige diskusjoner. Debatten er svært polarisert, og det vil være viktig at helsemyndighetene gir tydelige og klare retningslinjer for behandlingen. Det reflekteres i eksisterende formulering. Kapitlet kan vanskelig leses som at Fagforbundet mistenkeliggjøre mennesker som trenger behandling for kjønnsinkongruens. Fagforbundet tar tydelig standpunkt mot all form for diskriminering, og for å sikre og bedre tilbudet for alle som lever med kjønnsinkongruens.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Diskriminering, linje 359

Forslagsnr: #189

Forslagsstiller: Fagforbundet Finnmark / Finnmarkku Fagalihttu

Forslag:
Korrektur i tekst og samtidig for å forsterke ordet skal. Det skal være kommatetegn etter forskning.

Begrunnelse:
Tekst og samtidig for å forsterke ordet skal.

Landsstyret:
Forslaget tiltres

Landsstyret begrunnelse:
Redkajsonelt.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Diskriminering, linje 359

Forslagsnr: #480

Forslagsstiller: Fagforbundet Fredrikstad

Forslag:
nytt kulepunkt - Fagforbundet må jobber for at flere med invandrerbakgrunn blir tillitsvalgte.

Begrunnelse:
andelen tillitsvalgte med innvandrerbakgrunn er for lav i egen forening.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til organisasjonsprogrammet, kapittel (linje): 65-69

Landsstyret begrunnelse:
Teksten i utsendt debattnotat til Organisasjonsprogram 2025-2029 ivaretar intensjonen i forslaget.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Diskriminering, linje 359

Forslagsnr: #1362

Forslagsstiller: Fagforbundet Vestland

Forslag:
Nytt kulepunkt: "Fagforbundet må aktiv jobbe for at personer med nedsatt funksjonsevne inkluderes i arbeidslivet"

Begrunnelse:
Personer med nedsatt funksjonsevne er en gruppe som ofte opplever diskriminering i jobbsøkerprosessen. Mange opplever å havne bakerst i køen samt å bli presset til å slutte når sykdom eller skade oppstår mens en står i jobb. Her er det mye ubenyttet arbeidskapasitet.

Landsstyret:
Forslaget tiltres med følgende formulering: Kulepunkt linje 354: Et universelt utformet samfunn, og at flere funksjonshindrede inkluderes i arbeidslivet.

Landsstyret begrunnelse:
Tiltres med ny formulering av kulepunkt på linje 354.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Mangfold og integrering, linje 360

Forslagsnr: #1462

Forslagsstiller: Fagforbundet Oslo

Forslag:
Ny overskrift: Mangfold, integrering og inkludering

Begrunnelse:
Integrering vil si en innlemming av innvandrere i majoritetssamfunnet. Mens inkludering vil si å delta på like vilkår i sosiale fellesskap, ha like muligheter og reell innflytelse. Inkludering er et mer positivt ladet ord, der alle er like mye verdt, der alles bidrag er av lik verdi. Viktig å få med begge perspektiver.

Landsstyret:
Forslaget tiltres

Landsstyret begrunnelse:
Redaksjonelt.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Mangfold og integrering, linje 366

Forslagsnr: #812

Forslagsstiller: Fagforbundet Nittedal

Forslag:
fortatt byttes med fortsatt.,

Begrunnelse:
Språkvask, skrivefeil.

Landsstyret:
Forslaget tiltres

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget tiltres.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Mangfold og integrering, linje 371

Forslagsnr: #867

Forslagsstiller: Fagforbundet Trøndelag

Forslag:
Ny setning:

"Det er derfor viktig å drive opplysningsarbeid om rettigheter og plikter i arbeidslivet."

Begrunnelse:
Informasjonsarbeid om den norske modellen er viktig og de som kommer til Norge har ingen kjennskap til eller erfaring med den. I Trøndelag har vi gode erfaringer med å invitere oss inn til introduksjonsprogrammet i kommunene for å orientere om fagforeningsarbeid. Det oppleves også relevant og nyttig for kommunene.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
I kompetansemåla for samfunskunnskap for voksne invandrarar står det "gi eksempel på rettar og plikter ein har som arbeidstakar, i samband med for eksempel fagorganisering, medbestemming og arbeidsmiljø"

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Mangfold og integrering, linje 373

Forslagsnr: #1071

Forslagsstiller: Fagforbundet Nordland

Forslag:
Endre til: • Å samarbeide med partene i arbeidslivet om tiltak for å styrke arbeide for å sikre gode lønns og arbeidsforhold for alle, uansett bakgrunn.

Begrunnelse:
.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget slik det står i dag er meir konkret, og vil bidra til gode lønns- og arbeidsforhold.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Mangfold og integrering, linje 374

Forslagsnr: #712

Forslagsstiller: Fagforbundet Indre Smaalenene

Forslag:
Tilleggs setning:

Trygge og informere de med innvandrerbakgrunn om organisasjons rettighetene i Norge, og hva dette innebærer.

Begrunnelse:
Dette for å trygge ansatte for å organisere seg. Ofte i andre land blir det sett på som ulojal mot arbeidsgiver å organisere seg.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
I kompetansemåla for samfunskunnskap for voksne invandrarar står det "gi eksempel på rettar og plikter ein har som arbeidstakar, i samband med for eksempel fagorganisering, medbestemming og arbeidsmiljø"

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Mangfold og integrering, linje 375

Forslagsnr: #190

Forslagsstiller: Fagforbundet Finnmark / Finnmarkku Fagalihttu

Forslag:
Ønsker å legge til i kulepunktet.

FORSLAG TIL NY TEKST: .....etter styrkes settes inn: med teoretisk grunnopplæring og praktisk språktrening i arbeidslivet.

Begrunnelse:
For å styrke både muntlig og skriftlig forståelse i både teori og praksis.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Punktet på 375 er dekkande slik det står

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Mangfold og integrering, linje 375

Forslagsnr: #440

Forslagsstiller: Fagforbundet Innlandet Fylkeskommune

Forslag:
Ny linje 376: Informasjon på arbeidsplasser om den Norske arbeidslivsmodellen og fordelene med det å være organisert.

Begrunnelse:
Mange nyansatte fra andre kulturer er ikke informert om hvordan arbeidslivet i Norge fungerer og sine rettigheter som ansatte.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
I kompetansemåla for samfunskunnskap for voksne invandrarar står det "gi eksempel på rettar og plikter ein har som arbeidstakar, i samband med for eksempel fagorganisering, medbestemming og arbeidsmiljø"

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Mangfold og integrering, linje 375

Forslagsnr: #844

Forslagsstiller: Fagforbundet Akershus

Forslag:
Nytt kulepunkt: Opplyse om norske rettigheter og plikter i arbeidslivet.

Begrunnelse:
Fagforeningene må invitere seg selv til introduksjonsprogrammet i kommunene for å orientere om fagforeningsarbeid.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
I kompetansemåla for samfunskunnskap for voksne invandrarar står det "gi eksempel på rettar og plikter ein har som arbeidstakar, i samband med for eksempel fagorganisering, medbestemming og arbeidsmiljø"

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Mangfold og integrering, linje 375

Forslagsnr: #914

Forslagsstiller: Fagforbundet Haugesund - Utsira Avd. 033

Forslag:
376 nytt kulepunkt. Opplæring i norsk arbeidskultur og plikter i arbeidslivet.

Begrunnelse:
Inkluderende og rettnigsgivende.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
I kompetansemåla for samfunskunnskap for voksne invandrarar står det "gi eksempel på rettar og plikter ein har som arbeidstakar, i samband med for eksempel fagorganisering, medbestemming og arbeidsmiljø"

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Mangfold og integrering, linje 375

Forslagsnr: #932

Forslagsstiller: Fagforbundet Rogaland

Forslag:
Nytt kulepunkt: Opplæring i den norske arbeidslivsmodellen.

Begrunnelse:
Øke kunnskapen og forståelsen om den norske arbeidslivsmodellen.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
I kompetansemåla for samfunskunnskap for voksne invandrarar står det "gi eksempel på rettar og plikter ein har som arbeidstakar, i samband med for eksempel fagorganisering, medbestemming og arbeidsmiljø"

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Mangfold og integrering, linje 375

Forslagsnr: #979

Forslagsstiller: Fagforbundet Avd. 550 Luster

Forslag:
tilføye etter "styrkes" : og blir fullfinansiert av det offenlege.

Begrunnelse:
For å møte framtidas bemanningsutfordringar og for å få eit trygt arbeidsliv må storsamfunnet stille opp for å sikre at alle arbeidstakarar har gratis tilbod om norskopplæring, inklusivt arbeidsinnvandrarar frå EU/EØS.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 375

Landsstyret begrunnelse:
At opplæringa styrkes kan både gå på innhaldet i opplæringa, finnansiering og kven som har tilgang.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Mangfold og integrering, linje 375

Forslagsnr: #1085

Forslagsstiller: Fagforbundet Årdal Avd 220

Forslag:
• At norskopplæringen styrkes

Dette er for vagt formulert, må legge til "og fullfinansieres av det offentlege"

Begrunnelse:
Dette går på økonomi, får ein ikkje løyvd peng vert det ikkje eit godt tilbod og det tapar alle partar på.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Styrking av opplæringa kan dreie seg om innhaldet i opplæringa, finnansiering eller kven som har moglegheit til å delta.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Mangfold og integrering, linje 375

Forslagsnr: #1154

Forslagsstiller: Fagforbundet Nordland

Forslag:
Nytt kulepunkt: 376 styrke arbeide for å sikre gode lønns og arbeidsforhold.

Begrunnelse:
.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 99-109

Landsstyret begrunnelse:
Dette ligger alt i prinsippprogrammet, og er grunnleggande for arbeidet Fagforbundet driv.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Mangfold og integrering, linje 375

Forslagsnr: #1200

Forslagsstiller: Fagforbundet Troms

Forslag:
Tilføye: og språkpraksis

Begrunnelse:
Viktig at språkpraksisen styrkes. For å bli god i norsk om er det viktig å praktiserer språket.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 375-376

Landsstyret begrunnelse:
Anses ivaretatt i eksisterende tekst.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Mangfold og integrering, linje 375

Forslagsnr: #1221

Forslagsstiller: Fagforbundet Troms

Forslag:
Nytt kulepunkt:

Styrke integreringspolitikken i Norge

Begrunnelse:
Selvforklarende

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 361-364

Landsstyret begrunnelse:
Anses ivaretatt i eksisterende tekst.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Mangfold og integrering, linje 375

Forslagsnr: #1348

Forslagsstiller: Fagforbundet Møre Og Romsdal

Forslag:

- Nytt: Sikre at kunnskapen om norsk arbeidsliv og organisering, blir en del av innføringen

Begrunnelse:
Det er viktig at norsk arbeidsliv og organisering blir kjent i innføringsklassene.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
I kompetansemåla for samfunskunnskap for voksne invandrarar står det "gi eksempel på rettar og plikter ein har som arbeidstakar, i samband med for eksempel fagorganisering, medbestemming og arbeidsmiljø"

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Mangfold og integrering, linje 375

Forslagsnr: #1463

Forslagsstiller: Fagforbundet Oslo

Forslag:
Nytt kulepunkt:

- alle kommuner utarbeider en handlingsplan for mangfold og inkludering

Begrunnelse:
Viktig at alle kommuner jobber aktivt for et mangfoldig og inkluderende samfunn

Landsstyret:
Forslaget tiltres med følgende formulering: "at alle kommuner utarbeider en handlingsplan for mangfold og inkludering."

Landsstyret begrunnelse:
Viktig at alle kommuner jobber aktivt for et mangfoldig og inkluderende samfunn

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Mangfold og integrering, linje 375

Forslagsnr: #1512

Forslagsstiller: Fagforbundet Agder

Forslag:
Ny setning som erstatter linje 375: At norskopplæringen tilpasses arbeidslivet og styrkes.

Begrunnelse:
Norskopplæringen for arbeidstakere med innvandrerbakgrunn er ikke sikret kobling til arbeidslivet. Forskjell i praksis fra kommune til kommune, hva angår antall timer og innhold, kan gi forskjellige utslag på hvor vellykket håndtering av språkbarrierer kan være. Språkferdigheter som sikrer slutt på norskkurs, er ikke nødvendigvis knyttet til riktig inngang til arbeidslivet. Dette kan innebære at man enten får vansker med å komme inn på arbeidsplass, eller ikke mestre de nødvendige muntlige og skriftlige krav i en arbeidshverdag. Skal vi øke andelen av arbeidstakere med innvandrerbakgrunn, må språket være blant de første hindrene som fjernes.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Styrkes er dekkande.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Annet

Forslagsnr: #274

Forslagsstiller: Fagforbundet Buss- Og Sporveisarbeidernes Forening

Forslag:
likestilling, mangfold og integrering – mangfold og integrering

Foreslår at vi bruker ordet **inkludering** i stedet for integrering.

Begrunnelse:
integrering skaper av og til litt motstand, og kan oppfattes forskjellig. Skal vi måtte bli helt norske for å bli godtatt? Inkludering åpner for at vi godtar at folk er forskjellige og gjerne vil beholde sin egen kultur bl a

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Integrering anses å være riktig å bruke i denne sammenhengen.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Annet

Forslagsnr: #370

Forslagsstiller: Fagforbundet Innlandet

Forslag:
Linje 376

Nytt Kulepunkt:

***Opplyse om rettigheter og plikter i arbeidslivet**

Begrunnelse:
Fagforeninger må invitere seg selv til introduksjonsprogrammet i kommunene for å orientere om fagforeningsarbeid på rettigheter og plikter.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
I kompetansemåla for samfunskunnskap for voksne invandrarar står det "gi eksempel på rettar og plikter ein har som arbeidstakar, i samband med for eksempel fagorganisering, medbestemming og arbeidsmiljø".

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Annet

Forslagsnr: #689

Forslagsstiller: Fagforbundet Ås

Forslag:
Åpenhet og avstigmatisering

Fagforbundet vil arbeide aktivt for å fremme åpenhet rundt menns psykiske helse gjennom informasjon, bevisstgjøring og holdningskampanjer

Begrunnelse:
Dette vil blant annet bidra til å bryte ned stigma og stereotypiske kjønnsroller.

Landsstyret:
Forslagets anses delvis ivaretatt av forslagsnr.: 1614

Landsstyret begrunnelse:
Prinsipp- og handlingsprogram er Fagforbundets program for hva vi jobber politisk for. Menns psykiske helse er omtalt i forslag 1614. Forslaget kan oppfattes som at Fagforbundet skal ha egne kampanjer om temaet. Det vurderes å ikke høre hjemme i prinsipp- og handlingsprogram.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Annet

Forslagsnr: #692

Forslagsstiller: Fagforbundet Ås

Forslag:
Nytt avsnitt.

Forebyggende arbeid i ungdomsårene

Fagforbundet vil støtte tiltak som retter seg mot gutter og unge menn i skole og utdanning,

Begrunnelse:
Tidlig innsats er avgjørende for å fremme god psykisk helse. Med fokus på å bygge gode mestringsstrategier, skape arenaer for å snakke om følelser og tilby tilgang til mental helsehjelp tidlig i livet, vil dette være avgjørende for å fremme god psykisk helse for gutter og unge menn.

Landsstyret:
Forslagets anses delvis ivaretatt av forslagsnr.: 1614

Landsstyret begrunnelse:
Det foreslås et nytt kulepunkt på linje 522 som tar opp lavterskel helsetilbud for gutter og unge menn, samt psykisk helsehjelp. Ellers er Fagforbundets politikk for skole og utdanning innrettet generelt og har som ambisjon om å bidra til mindre forskjeller og like muligheter for alle.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 4. Likestilling, mangfold og integrering, Annet

Forslagsnr: #708

Forslagsstiller: Fagforbundet Indre Smaalenene

Forslag:
Legges inn etter avsnitt/overskrift Vold i nære relasjoner. Ny overskrift/avsnitt:

Psykisk helse.

Fagforbundet skal arbeide for å fremme en helhetlig tilnærming til helse, spesielt unge menns psykiske helse.

Fagforbundet skal tilrettelegge for forebyggende tiltak, lavterskeltilbud og tilgjengelige helsetjenester som møter menns behov på en måte som reduserer stigmaet rundt psykiske helseutfordringer.

Fagforbundet skal jobbe for at vi får god kompetanse, nok bemanning og gode tjenester innen Psykisk helse for alle.

Fagforbundet skal arbeide aktivt for å fremme åpenhet rundt menns psykiske helse gjennom informasjon, bevisstgjøring og holdningskampanjer som bidrar til å bryte ned stigma og stereotypiske kjønnsroller.

Begrunnelse:
På samme måte som kvinnehelse, er menns psykiske helse påvirket av sosiale, økonomiske og kulturelle faktorer som kan skape barrierer for å oppsøke hjelp eller snakke om problemer. Stereotypiske kjønnsroller, som forventninger om at menn skal være sterke og følelsesmessig robuste, bidrar til at for mange menn lider i stillhet.

Selv om kvinner oftere rapporterer psykiske lidelser, viser forskning at menn har en høyere risiko for alvorlige konsekvenser av psykisk uhelse, som selvmord, rusmisbruk og vold.

Tidlig innsats er avgjørende for å fremme god psykisk helse. Fagforbundet vil støtte tiltak som retter seg mot gutter og unge menn i skole og utdanning, med fokus på å bygge gode mestringsstrategier, skape arenaer for å snakke om følelser og tilby tilgang til mental helsehjelp tidlig i livet.

Landsstyret:
Forslagets anses delvis ivaretatt av forslagsnr.: 1614

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget er omfattende. Nytt forslag 1614 ivaretar intensjonen om et lavterskel helsetilbud som bedre når også gutter og unge menn, og et bedre psykiske helsetilbud for denne gruppen.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, linje 379

Forslagsnr: #418

Forslagsstiller: Fagforbundet Unn Tromsø, Avd 404

Forslag:
Vi ønsker setning endret til: bakgrunn, **funksjonsvariasjon** og økonomiske evner

Begrunnelse:
For at alle skal være ivaretatt

Landsstyret:
Forslaget tiltres med følgende formulering: God opplæring og utdanning skal være en rettighet og reell mulighet for alle, uavhengig av økonomisk og sosial bakgrunn, funksjonshindring eller hvor du bor i landet.

Landsstyret begrunnelse:
Funksjonshindring er et viktig begrep fordi det viser til at individer blir hindret av omgivelsene, og at det er strukturer og manglende tilrettelegging som hindrer deltakelse.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, linje 380

Forslagsnr: #1486

Forslagsstiller: Fagforbundet Agder

Forslag:
Legge til ny setning:

Viktig å styrke det tverrfaglige arbeidet i hele oppvekstsektoren.

Begrunnelse:
Viktig for barn og unge at all kompetansen i hele laget rundt de blir brukt.

Forslaget er likelydende med 1037 som mangler begrunnelse.

Landsstyret:
Forslaget tiltres med følgende formulering: Det tverrfaglige arbeidet må styrkes i hele oppvekstsektoren (Inn på linje 379).

Landsstyret begrunnelse:
Viktig for barn og unge at all kompetansen i hele laget rundt de blir brukt.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, linje 381

Forslagsnr: #1557

Forslagsstiller: Fagforbundet Vestland

Forslag:
Endre setningen til - Forholdene må legges til rette for at arbeidslivet kan nyttiggjøre seg utdanning og arbeidserfaring til arbeidstakere med utenlandsk bakgrunn og eldre som ønsker og kan arbeide etter pensjonsalder.

Begrunnelse:
Det er et økende behov for arbeidskraft . Mange eldre har både kompetanse og anledning til å stå i arbeid etter pensjonsalder hvis det blir lagt til rette for det både økonomisk og arbeidsmessig.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): Linje 381-3 og 479

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretatt i linje 381-3 og 479

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, linje 382

Forslagsnr: #736

Forslagsstiller: Fagforbundet Tromsø

Forslag:
Tilføyes: ... arbeidslivet kan nyttiggjøres seg utdanning og arbeidserfaring til seniorer og pensjonister og arbeidstakere med...

Begrunnelse:
Vi blir flere eldre g dersom eldre skal opprettholde ei bra helse og klare oss selv lengt mulig må det gjøres noe med livsfasepolitikken. Vi må jobbe for aldersvennlige boliger, flere samlingsplasser og andre generelle aktiviteter som bedrer den fysiske og mentale helsa. Samtidig skal man være trygge for at sykehjemsplasser og hjemmetjeneste er der dersom det skulle bli behov.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): Linje 479

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretatt i linje 479

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, linje 383

Forslagsnr: #1381

Forslagsstiller: Det sentrale pensjonistutvalg

Forslag:
og "eldre" skal inn

Begrunnelse:
Faglig kompetanse: Eldre arbeidstakere har opparbeidet seg dyp kunnskap innen sine felt, ofte gjennom flere tiår. Denne kompetansen er vanskelig å erstatte.

: Å ha ansatte fra ulike aldersgrupper gir bredere perspektiver og bedre beslutningsgrunnlag

Generasjonssamarbeid: Eldre og yngre arbeidstakere utfyller hverandre. Mens yngre ofte bringer nye ideer og teknologisk kompetanse, kan eldre bidra med strategisk tenkning og historisk innsikt.Å utnytte eldre arbeidstakeres erfaring er avgjørende for å styrke arbeidslivet, møte samfunnets behov og sikre en bærekraftig økonomi. Ved å verdsette og inkludere eldre i arbeidsstyrken, kan vi dra nytte av deres kompetanse og erfaring samtidig som vi fremmer et mer inkluderende og mangfoldig samfunn.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): Linje 479

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretatt i linje 479

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, linje 384

Forslagsnr: #571

Forslagsstiller: Fagforbundet Unn Tromsø, Avd 404

Forslag:
Vi ønsker å tilføye studentboliger som siste ord i setningen.

Begrunnelse:
Fordi studentboliger er et behov for at flere skal kunne benytte seg av opplæringstilbud, desentralisert undervisning.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): Linje 546

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretatt i linje 546

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, linje 384

Forslagsnr: #1068

Forslagsstiller: Fagforbundet Nordland

Forslag:
Ny setning tilføres: Det må sikres boliger nok til alle.

Begrunnelse:
her tenkes spesielt på studentboliger. Passer den inn annet sted?Burde denne stått en annen plass?

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 546

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretatt i linje 546

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, linje 384

Forslagsnr: #1593

Forslagsstiller: Fagforbundet Telemark

Forslag:
Tverrfaglig samarbeid med statlige og kommunale etater for å hindre utenforskap. Vi har for mange som står utenfor arbeidslivet som kan bidra.

Begrunnelse:
Dette vil styrke eksisterende kapittel Livslang læring.

Landsstyret:
Forslagets anses delvis ivaretatt av forslagsnr.: 1486

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretatt av forslagsnummer 1486.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Barnehage, linje 386

Forslagsnr: #567

Forslagsstiller: Fagforbundet Innlandet

Forslag:
"frie lek" byttes ut med "frilek"

Begrunnelse:
Riktigere begrepsbruk.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Barns spontane frie lek er et grunnleggende element i opplæringslov/rammeplaner etc og regulert i i FNs barnekonvensjon.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Barnehage, linje 386

Forslagsnr: #628

Forslagsstiller: Fagforbundet Ringsaker

Forslag:
.....trygge rammer rundt barns **frilek.....**

Begrunnelse:
språkvask

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Barns spontane frie lek er et grunnleggende element i opplæringslov/rammeplaner etc og regulert i i FNs barnekonvensjon.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Barnehage, linje 390

Forslagsnr: #218

Forslagsstiller: Fagforbundet Nord-Østerdal

Forslag:
Linje: 390 - 391

Forslag – Endringsforslag:

Fagforbundet ønsker at offentlige midler avsatt til barnehage skal komme barna til gode, og ønsker ikke mulighet for å ta ut profitt.

Endres til:

Fagforbundet **skal jobbe for** at offentlige midler avsatt til barnehage skal komme barna til gode, **og at det ikke skal være mulighet å ta ut profitt på velferdstjenester** .

Begrunnelse:
I vårt handlingsprogram, bør vi være så konkrete som mulig. At vi ønsker oss noe, betyr ikke at det skjer. Vi må jobbe for at det skal skje.

Landsstyret:
Forslaget tiltres med følgende formulering: Offentlige midler avsatt til barnehage skal komme barna til gode, og ikke kunne tas ut som profitt.

Landsstyret begrunnelse:
Ønsker at det ikke skal kunne tar ut profitt

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Barnehage, linje 390

Forslagsnr: #540

Forslagsstiller: Fagforbundet Vestre Toten

Forslag:
Endre linjene på 390 - 391 fra:

Fagforbundet ønsker at offentlige midler avsatt til barnehage skal komme barna til gode, og ønsker ikke mulighet for å ta ut profitt.

Endres til:

Fagforbundet **skal jobbe for** at offentlige midler avsatt til barnehage skal komme barna til gode, **og at det ikke skal være mulighet å ta ut profitt på velferdstjenester** .

Begrunnelse:
I vårt handlingsprogram, bør vi være så konkrete som mulig. At vi ønsker oss noe, betyr ikke at det skjer. Vi må jobbe for at det skal skje.

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 218

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretatt i annet forslag

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Barnehage, linje 390

Forslagsnr: #1506

Forslagsstiller: Fagforbundet Agder

Forslag:
Linje 390 (mellom setningene der):

Det innebærer at kommunene må sikre åpningstider som er godt tilpasset arbeidstidene i resten av samfunnet.

Begrunnelse:
Samme begrunnelse som forslagsstiller i forslag 1008:

"Dette vil kunne hjelpe yngre arbeidstakere til å lettere stå i en full stilling og få familielivet til å gå opp på en god måte."

men SFO ble tatt bort under behandling i redaksjonskomiteen på Representantskapet ettersom det er en del andre betingelser som ligger til grunn for åpningstider i SFO. Dette handler om tilbudet til innbyggerne derfor passer det bedre inn under kapittelet Livslang læring. I tillegg er bemanning i åpningstiden ivaretatt i kulepunkt 2 i gjeldende underkapittel.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Mange foreldre har ofte, i perioder eller enkelte dager behov for lengre åpningstider i barnehagen. For noen vil lengre åpningstider øke mulighet for å stå i full stilling. Samtidig varsler våre medlemmer og tillitsvalgte og foreldre (jf feks barnehageopprøret) at bemanningen i dag er for lav gjennom dagen. Vi tror mange av våre medlemmer i sektoren ønsker bedre bemanning fremfor lengre åpningstider, derfor avviser vi forslaget.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Barnehage, linje 391

Forslagsnr: #329

Forslagsstiller: Fagforbundet Lillestrøm

Forslag:
tillegg/endring: til gode og skal ikke være mulig til å ta ut profitt

Begrunnelse:
Viktig og styrke punktet . Vi mener at det ikke skal være mulig og ta ut profitt i private barnehager

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 218

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretatt i forslagsnummer 218

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Barnehage, linje 391

Forslagsnr: #1067

Forslagsstiller: Fagforbundet Nordland

Forslag:
Endret setning: Fagforbundet krever at offentlige midler avsatt til barnehage skal komme barna til gode, det skal ikke være mulighet for å ta ut profitt.

Begrunnelse:
Kravet vårt må være at profitt ikke skal være mulig

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 218

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretatt i 218

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Barnehage, linje 392

Forslagsnr: #191

Forslagsstiller: Fagforbundet Finnmark / Finnmarkku Fagalihttu

Forslag:
FORSLAG TIL NYTT KULEPUNKT ETTER LINJE 392: at det innføres 30 timers uke for ansatte i barnehage.

Begrunnelse:
Det er at det er ett yrke som er tungt og krevende. Har store utfordringer til rekruttering og stabilisering. Lav bemanning i barnehage har en følge effekt av at andre arbeidstakere må være hjemme med sine barn. Med en lavere arbeidsuke så vil det kanskje få en positiv effekt av at det blir attraktivt å jobbe i barnehage.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): Linje 182-3

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretatt i handlingsprogrammet line 182-3

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Barnehage, linje 394

Forslagsnr: #1030

Forslagsstiller: Fagforbundet Froland

Forslag:
394 Nytt kulepunkt: Ha barnehage opptak to ganger i året.

Begrunnelse:
Ingen

Landsstyret:
Forslaget tiltres med følgende formulering: Muligheter og konsekvenser av opptak gjennom året bør utredes, for å finne gode løsninger for barn, foreldre og ansatte.

Landsstyret begrunnelse:
Opptak gjennom året eller flere ganger i året er en sak mange er opptatt av på bakgrunn av familiers mulighet til å bli i arbeidslivet med små barn. Samtidig er dette et forslag som utfordrer dagens struktur i barnehagene, med finansiering basert på et gitt antall plasser og ansatte som må fylles opp pga den økonomiske balansen. I dag er det få barnehager, særlig i byer og tettsteder, som har ledig kapasitet. Flere opptak vil bety at enkelte barnehager må drive med færre barn i perioder, og at det må bygges ut flere barnehager. Det er også et spørsmål om mulighet for å øke bemanning i sektor. Forslaget er også fremmet til kongressen.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Barnehage, linje 394

Forslagsnr: #1031

Forslagsstiller: Fagforbundet Froland

Forslag:
394 Styrke den reelle bemanningen gjennom hele åpningstiden

Begrunnelse:
Ingen

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): Linje 395

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretatt i linje 395

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Barnehage, linje 394

Forslagsnr: #1234

Forslagsstiller: Fagforbundet Ørsta

Forslag:
tilbudet, og at det innføres to barnehageopptak i året.

Begrunnelse:
For å kunne gi eit likeverdig tilbud til alle barn og foreldre.

Landsstyret:
Forslaget tiltres med følgende formulering: Muligheter og konsekvenser av opptak gjennom året bør utredes, for å finne gode løsninger for barn, foreldre og ansatte.

Landsstyret begrunnelse:
Opptak gjennom året eller flere ganger i året er en sak mange er opptatt av på bakgrunn av familiers mulighet til å bli i arbeidslivet med små barn. Samtidig er dette et forslag som utfordrer dagens struktur i barnehagene, med finansiering basert på et gitt antall plasser og ansatte som må fylles opp pga den økonomiske balansen. I dag er det få barnehager, særlig i byer og tettsteder, som har ledig kapasitet. Flere opptak vil bety at enkelte barnehager må drive med færre barn i perioder, og at det må bygges ut flere barnehager. Det er også et spørsmål om mulighet for å øke bemanning i sektor. Forslaget er også fremmet til kongressen.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Barnehage, linje 394

Forslagsnr: #1482

Forslagsstiller: Fagforbundet Agder

Forslag:
Nytt kulepunkt:

Øke barnehage opptak til to ganger i året.

Begrunnelse:
Et barnehage opptak begrenser foreldrenes mulighet til å gå tilbake til arbeidslivet.

Forslaget er svært likt forslag 1030 som mangler begrunnelse.

Landsstyret:
Forslaget tiltres med følgende formulering: Muligheter og konsekvenser av opptak gjennom året bør utredes, for å finne gode løsninger for barn, foreldre og ansatte.

Landsstyret begrunnelse:
Opptak gjennom året eller flere ganger i året er en sak mange er opptatt av på bakgrunn av familiers mulighet til å bli i arbeidslivet med små barn. Samtidig er dette et forslag som utfordrer dagens struktur i barnehagene, med finansiering basert på et gitt antall plasser og ansatte som må fylles opp pga den økonomiske balansen. I dag er det få barnehager, særlig i byer og tettsteder, som har ledig kapasitet. Flere opptak vil bety at enkelte barnehager må drive med færre barn i perioder, og at det må bygges ut flere barnehager. Det er også et spørsmål om mulighet for å øke bemanning i sektor. Forslaget er også fremmet til kongressen.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Barnehage, linje 395

Forslagsnr: #335

Forslagsstiller: Fagforbundet Barn Og Oppvekst

Forslag:
Endres til: Å styrke bemanningsnormen for barnehager slik at det blir krav om full bemanning hele åpningstiden

Begrunnelse:
Bemanningsnormen som var tiltenkt som en minimumsnorm, praktiseres i dag som en maksimumsnorm. Per i dag er det krav om 50% barnehagelærerdekning i barnehagene. I barnehager med tariffavtale har barnehagelærerne krav på 4 timer ubunden tid i løpet av uken. i tillegg pålegges det stadig mer merkantilt arbeid inn i barnehagene. Dette betyr i praksis at en barnehage er fullt bemannet i henhold til normen i 2-3 timer om dagen. Dette igjen forutsetter at det ikke er sykdom med mer.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Vi deler vurderingene om at det er behov for å styrke bemanningen gjennom dagen. Hva som er forsvarlig og hva som er tilstrekkelig for å oppfylle rammeplanen, er en vurderingssak. Å tallfeste dette, har dessverre ført til at minimumskravet har blitt oppfattet som et makskrav. Vi vurderer at det er mest hensiktsmessig å jobbe videre med å definere hva som er forsvarlig og tilstrekkelig, som det kan føres tilsyn på bakgrunn av, fremfor normer og tallfesting.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Barnehage, linje 395

Forslagsnr: #1062

Forslagsstiller: Fagforbundet Nordland

Forslag:
Endre til: Å styrke den reelle bemanningen i barnehagene gjennom hele åpningstiden, og gjennomføre en kartlegging av dette som skal danne grunnlag for videre politikkutvikling.

Begrunnelse:
Føye til hele i setningen

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Bør være rom for barnehagene til å prioritere flest voksne i tidsrommet der det er flest barn og flest aktiviteter.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Barnehage, linje 395

Forslagsnr: #1126

Forslagsstiller: Fagforbundet Stord/Fitjar Avd 276

Forslag:
Ny tekst på linje 395-

Styrke den reelle bemanningen i barnehagene så krev Fagforbundet ein voksen per to barn under tre år og ein voksen per fem barn over tre år.

50% av dei tilsette skal ha barne og ungdomsarbeidarfagleg kompetanse.

Begrunnelse:
Begrunning:

Det er viktig å få styrka bemanninga i barnehagen, dette vil ha stor betydning for sjukefravær trivsel og om du kan klare å stå i jobben.

Pr. i dag er bemanninga strekt så det er berre tre og ein halv time med full bemanning gjennom dagen.

Det er viktig å auke tall tilsette som er med ungane i barnehagen, det vil føra til mindre sjukefravær og betre arbeidsmiljø for dei tilsette.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Vi deler vurderingene om at det er behov for å styrke bemanningen gjennom dagen. Hva som er forsvarlig og hva som er tilstrekkelig for å oppfylle rammeplanen, er en vurderingssak. Å tallfeste dette, har dessverre ført til at minimumskravet har blitt oppfattet som et makskrav. Vi vurderer at det er mest hensiktsmessig å jobbe videre med å definere hva som er forsvarlig og tilstrekkelig, som det kan føres tilsyn på bakgrunn av, fremfor normer og tallfesting.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Barnehage, linje 395

Forslagsnr: #1278

Forslagsstiller: Fagforbundet Kristiansund

Forslag:
gjennom **hele** åpningstiden

Begrunnelse:
Gir en sterkere betydning

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Bør være rom for barnehagene til å prioritere flest voksne i tidsrommet der det er flest barn og flest aktiviteter.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Barnehage, linje 395

Forslagsnr: #1349

Forslagsstiller: Fagforbundet Møre Og Romsdal

Forslag:
Å styrke den reelle bemanningen i barnehagene gjennom **hele** åpningstiden, og

Begrunnelse:
Sette inn ordet hele, sikret og tydeliggjør vårt krav om bemanning hele dagen

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Bør være rom for barnehagene til å prioritere flest voksne i tidsrommet der det er flest barn og flest aktiviteter.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Barnehage, linje 395

Forslagsnr: #1372

Forslagsstiller: Yrkesseksjon kirke, kultur og oppvekst

Forslag:
Å styrke bemanningen i barnehagene gjennom hele åpningstiden, og gjennomføre en kartlegging av den reelle bemanningssituasjonen.

Begrunnelse:
Det er viktig å ha tilstrekkelig bemanning gjennom hele åpningstida i barnehagen. Når bemanningen er for lav i barnehagen fører det til økt belastning på de ansatte, med påfølgende sykefravær og mistrivsel. Dette gir barnehagebarna et dårligere pedagogisk tilbud, og det blir vanskelig å gi tilstrekkelig omsorg til det enkelte barn. Konsekvensene er at det blir færre som vil jobbe i barnehagene, og vanskeligere å holde et kvalitativt tilfredsstillende nivå på barnehagetilbudet.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Bør være rom for barnehagene til å prioritere flest voksne i tidsrommet der det er flest barn og flest aktiviteter.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Barnehage, linje 395

Forslagsnr: #1498

Forslagsstiller: Fagforbundet Agder

Forslag:
Stryke resten av setning etter komma.

Begrunnelse:
Det er ikke behov for flere kartlegginger om dette temaet.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Vi kjenner ikke til at det det er så mye dokumentasjon på dette. Vi vet fra medlemmer og tillitsvalgte, men bør vurdere å lage selv eller få andre til å lage et grunnlag som kan benyttes til politisk arbeid.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Barnehage, linje 396

Forslagsnr: #92

Forslagsstiller: Fagforbundet Levanger

Forslag:
Bemanningsnorm i barnehage 2 voksne på 5 barn på 0-3 år. 1 voksen på 5 barn på 3-0 år .

Barn som starter i barnehage før fylte 1 år 1 voksen pr barn.

Bemanningsnormen må gjelde pr avdeling og ikke på hele huset.

Begrunnelse:
Vi i fagforbundet må våge og sette tall på bemannings behovet. Vi må komme med et tydelig krav om bemanning og vise våre medlemmer at vi tar deres bekymringer ang bemanning på alvor. skal vi rekrutter og behold ansatte i barnehagene må vi ha en bemanning som gjør at de ansatte kan stå i jobben og løse de arbeidsoppgavene de skal. vi mister for mange engasjerte og pliktoppfyllende medarbeidere i barnehagene pga for lite bemanning.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Vi deler vurderingene om at det er behov for å styrke bemanningen gjennom dagen. Hva som er forsvarlig og hva som er tilstrekkelig for å oppfylle rammeplanen, er en vurderingssak. Å tallfeste dette, har dessverre ført til at minimumskravet har blitt oppfattet som et makskrav. Vi vurderer at det er mest hensiktsmessig å jobbe videre med å definere hva som er forsvarlig og tilstrekkelig, som det kan føres tilsyn på bakgrunn av, fremfor normer og tallfesting.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Barnehage, linje 396

Forslagsnr: #1420

Forslagsstiller: Fagforbundet Trøndelag

Forslag:
Nytt kulepunkt etter linje 396.

Minstekrav til grunnbemanningen i barnehage skal være:

- 2 voksne på 5 barn på 0-3 år.
- 1 voksen på 5 barn på 3-6 år .

Minstekrav til grunnbemanning må gjelde pr avdeling og ikke på hele huset.

Begrunnelse:
Vi mener at ingen arbeidsgiver vil rette seg etter annet enn lov\norm. Derfor mener vi at vi må være tydelig i hva vi krever, som forslaget sier. "Tilstrekkelig bemanning" er etter vår erfaring ett for dårlig og vagt begrep som gir rom for tolkning. Tolkninger som neppe faller i barn og barnehagepersonell sin favør når man som leder fastsetter hva som er tilstrekkelig bemanning.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Vi deler vurderingene om at det er behov for å styrke bemanningen gjennom dagen. Hva som er forsvarlig og hva som er tilstrekkelig for å oppfylle rammeplanen, er en vurderingssak. Å tallfeste dette, har dessverre ført til at minimumskravet har blitt oppfattet som et makskrav. Vi vurderer at det er mest hensiktsmessig å jobbe videre med å definere hva som er forsvarlig og tilstrekkelig, som det kan føres tilsyn på bakgrunn av, fremfor normer og tallfesting.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Barnehage, linje 397

Forslagsnr: #47

Forslagsstiller: Fagforbundet Trondheim

Forslag:
Nytt kulepunkt: Forby profitt innen barnehagesektoren

Begrunnelse:
Tilsvarende regler for utbytte som i privatskoleloven må være gjeldende for også for private barnehager.

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 218

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretatt i forslagsnummer 218

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Barnehage, linje 397

Forslagsnr: #429

Forslagsstiller: Fagforbundet Innlandet

Forslag:
Nytt Kulepunkt etter linje 397

Ny Linje 398: Fagforbundet må jobbe for at ALLE barnehager skal ha mulighet til løpende opptak av plasser HELE året

Begrunnelse:
I dag så er det slik at barn som er født sent på året, ikke alltid får barnehageplass. Foreldre må gå hjemme med barnet frem til barnehageplass er i orden, dette utsetter foreldre for økonomiske utfordringer. Dette er svært utfordrende for foreldre som skal tilbake i jobb og kan påvirke hjemmesituasjon for barn. Dette er generelt utfordrerne da vi lever i et samfunn hvor man er avhengig av en fast og god økonomi for å få hverdagen til å gå rundt.

Det er ikke alle som kan planlegge når man skal få et barn, adoptere eller bli fosterforeldre. Det bør ikke være konsekvenser ved å få et barn, om det er tidlig eller seint på året.

Vi i Fagforbundet ung Innlandet mener at fødsel ikke skal være ett krav for barnehageplass. Her er det viktig å se på løpende opptak for barnet sin del og foreldrene som skal tilbake i jobb.

Landsstyret:
Forslaget tiltres med følgende formulering: Muligheter og konsekvenser av opptak gjennom året bør utredes, for å finne gode løsninger for barn, foreldre og ansatte.

Landsstyret begrunnelse:
Opptak gjennom året eller flere ganger i året er en sak mange er opptatt av på bakgrunn av familiers mulighet til å bli i arbeidslivet med små barn. Samtidig er dette et forslag som utfordrer dagens struktur i barnehagene, med finansiering basert på et gitt antall plasser og ansatte som må fylles opp pga den økonomiske balansen. I dag er det få barnehager, særlig i byer og tettsteder, som har ledig kapasitet. Flere opptak vil bety at enkelte barnehager må drive med færre barn i perioder, og at det må bygges ut flere barnehager. Det er også et spørsmål om mulighet for å øke bemanning i sektor. Forslaget er også fremmet til kongressen.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Barnehage, linje 397

Forslagsnr: #1299

Forslagsstiller: Yrkesseksjon samferdsel og teknisk

Forslag:
Flytte handlingspunktet som lyder "Innføre kostnadsdekning på pensjon for ansatte i private barnehager" til kapittelet om pensjon.

Begrunnelse:
Handlingspunktet omhandler pensjon, og hører derfor naturlig hjemme på egnet sted i kapittelet om pensjon.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Pensjon en del av barnehageforliket og henger sammen med mange andre større temaer i sektoren.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, SFO, linje 401

Forslagsnr: #629

Forslagsstiller: Fagforbundet Ringsaker

Forslag:
motvirke utenforskap, **som følger av opplæringslovens paragraf 13-7**

Begrunnelse:
Viktig å referere til lovverk her

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Vi vurderer at det ikke er behov for å vise til lovverket.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, SFO, linje 403

Forslagsnr: #109

Forslagsstiller: Fagforbundet Levanger

Forslag:
Lovfestet bemanningsnorm 1voksen på 14 barn.

styrkningsmiddlene må følge barna over i SFO

Begrunnelse:
må ha bemanningsnorm for å kunne overholde krav i rammeplan for SFO

Styrkningsmiddlene må være med over til SFO for å sikre at alle barn på SFO blir forsvarlig ivaretatt

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Vi deler intensjonene i forslagene om at bemanningen må opp og at det de økonomiske rammene generelt og for barn med særskilte behov spesielt, må økes. Vi vurderer at bemanningsnorm ikke er løsningen, jf dagens situasjon i SFO. Vi ønsker heller gjennom feks en undersøkelse å legge press på å definere hva som er forsvarlig og i tråd med rammeplanen, slik at det feks kan føres tilsyn.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, SFO, linje 403

Forslagsnr: #296

Forslagsstiller: Fagforbundet Barn Og Oppvekst

Forslag:
Avsnitt SFO

Opprinnelig tekst:

Linje 403: Å kartlegge bemanningssituasjonen i SFO.

Endres til:

Å kartlegge bemanningssituasjonen i SFO, **som vil gi grunnlag for en nasjonal bemanningsnorm.**

Begrunnelse:
Vi er enige i at det må kartlegges for å få et fullstendig bilde av bemanningssituasjon i SFO/AKS. Men om det bare blir gjort en kartlegging og ikke noe mål for hvorfor en skal kartlegge, mener vi at det ikke vil bidra til en bedre bemanningssituasjon i SFO/AKS. Vi er også klar over at SFO/AKS i landet er ulike som de kommunene de er i. Men om man skal kunne ha en så lik kvalitet i SFO/AKS uavhengig av hvor barna går hen og kunne følge opp rammeplan for SFO, må det en nasjonal bemanningsnorm til. Og dette kan en kartlegging bidra til, hvor denne normen skal ligge.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Vi deler intensjonene i forslagene om at bemanningen må opp og at det de økonomiske rammene generelt og for barn med særskilte behov spesielt, må økes. Vi vurderer at bemanningsnorm ikke er løsningen, jf dagens situasjon i SFO. Vi ønsker heller gjennom feks en undersøkelse å legge press på å definere hva som er forsvarlig og i tråd med rammeplanen, slik at det feks kan føres tilsyn.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, SFO, linje 403

Forslagsnr: #407

Forslagsstiller: Fagforbundet Gjesdal

Forslag:
Å kartlegge bemanningssituasjonen i SFO. endres til : Å kartlegge bemanningssituasjonen og øke antall voksne i takt med økt antall deltakere i SFO.

Begrunnelse:
SFO har fått gratistilbud for 1,2 og 3 klasse. Bemmaning er ikke økt i takt med antall barn i SFO.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Vi deler intensjonene i forslagene om at bemanningen må opp og at det de økonomiske rammene generelt og for barn med særskilte behov spesielt, må økes. Vi vurderer at bemanningsnorm ikke er løsningen, jf dagens situasjon i SFO. Vi ønsker heller gjennom feks en undersøkelse å legge press på å definere hva som er forsvarlig og i tråd med rammeplanen, slik at det feks kan føres tilsyn.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, SFO, linje 403

Forslagsnr: #572

Forslagsstiller: Fagforbundet Unn Tromsø, Avd 404

Forslag:
Endre punkt til: Å styrke den reelle bemanningen i SFO gjennom åpningstiden.

Begrunnelse:
Fordi man vet gjennom kartlegging at bemanningen i SFO ikke er tilstrekkelig, den må styrkes.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): Linje 399-400, 404.

Landsstyret begrunnelse:
Økt bemanning ligger implisitt i linje 399-400 og linje 404.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, SFO, linje 403

Forslagsnr: #816

Forslagsstiller: Fagforbundet Akershus

Forslag:
Endre til: Å styrke den reelle bemanningen i SFO gjennom åpningstiden, og gjennomføre en kartlegging av dette som skal danne grunnlag for videre politikkutvikling.

Begrunnelse:
Likestille med barnehage (linje 395)

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): Linje 399-400, 404.

Landsstyret begrunnelse:
Økt bemanning ligger implisitt i linje 399-400 og linje 404.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, SFO, linje 403

Forslagsnr: #980

Forslagsstiller: Fagforbundet Avd. 550 Luster

Forslag:
Tilføye etter "SFO": i 2026

Begrunnelse:
I mange år har me snakka om å undersøke og kartlegge situasjonen. Med dagens reduksjon i satsar på SFO, er presset på denne tenesta aukande, og kartlegging må skje omgåande

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Intensjonen i programmet er at alt skal gjennomføres i landsmøteperioden.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, SFO, linje 403

Forslagsnr: #1032

Forslagsstiller: Fagforbundet Froland

Forslag:
Å styrke den reelle bemanningen på SFO gjennom hele åpningstiden

Begrunnelse:
Ingen

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): Linje 399-400, 404.

Landsstyret begrunnelse:
Økt bemanning ligger implisitt i linje 399-400 og linje 404.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, SFO, linje 403

Forslagsnr: #1063

Forslagsstiller: Fagforbundet Nordland

Forslag:
Endre til: Å styrke den reelle bemanningen i SFO gjennom hele åpningstiden.

Begrunnelse:
Føye til hele i setningen

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): Linje 399-400, 404.

Landsstyret begrunnelse:
Økt bemanning ligger implisitt i linje 399-400 og linje 404.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, SFO, linje 403

Forslagsnr: #1127

Forslagsstiller: Fagforbundet Stord/Fitjar Avd 276

Forslag:
Ny tekst linje 403

Kartleggingen av bemanningssituasjonen må utføres innen utgangen av 2025.

(dette må særskilt behandlast i Landsstyret, då det er store utfordringar i forbindelse med dagens SFO)

Begrunnelse:
Me er oppteken av at me skal ha ein SFO som er meir enn ein oppbevaringsplass, difor må bemanninga aukast og dette må gjerast no. Me kan ikkje vente på dette. Bør takast særskilt opp og behandlast i Landsstyret.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Kan være behov for lengre tidsramme. Hele programmet skal forsøksvis gjennomføres i perioden. Strategiplanen har kortere tidshorisont.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, SFO, linje 403

Forslagsnr: #1134

Forslagsstiller: Fagforbundet Bergen

Forslag:
Barn med vedtak på at de har særskilte behov på skole må få fulgt dette vider inn i SFO hverdagen.

Begrunnelse:
gir en trygger og mer stabil dag for barnet og ansatte.

Bekjemper uønsket deltid

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 404

Landsstyret begrunnelse:
Det står allerede i programmet at også elever med særskilte behov må ha tilstrekkelige ressurser også på SFO.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, SFO, linje 403

Forslagsnr: #1135

Forslagsstiller: Fagforbundet Bergen

Forslag:
Bemanning i SFO må økes, den bør følge bemannings normen til de som jobber i barnehage.

Begrunnelse:
Stabil hverdag for både ansatte og barn.

- Bekjempe uønsket deltid

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Vi deler intensjonene i forslagene om at bemanningen må opp og at det de økonomiske rammene generelt og for barn med særskilte behov spesielt, må økes. Vi vurderer at bemanningsnorm ikke er løsningen, jf dagens situasjon i SFO. Vi ønsker heller gjennom feks en undersøkelse å legge press på å definere hva som er forsvarlig og i tråd med rammeplanen, slik at det feks kan føres tilsyn.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, SFO, linje 403

Forslagsnr: #1374

Forslagsstiller: Yrkesseksjon kirke, kultur og oppvekst

Forslag:
(Oslo)

Å kartlegge bemannings - og kompetansebehovene i SFO, og sørge for at det føres tilsyn med at kravene i rammeplanen gjennomføres lokalt.

Begrunnelse:
SFO har eksistert i skyggen av skolen, uten formelle krav og rammer til innhold og ressurser. I rammeplanen for SFO gis det føringer for hvordan SFO skal fungere. Det er viktig at skoleeier forholder seg til rammeplanen og at dette gjennomføres på den enkelte SFO.

Landsstyret:
Forslaget tiltres med følgende formulering: Nytt eget kulepunkt: Fagforbundet skal jobbe for at det føres tilsyn med at kravene i rammeplanen gjennomføres lokalt.

Landsstyret begrunnelse:
Tiltrådt med ny formulering

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, SFO, linje 403

Forslagsnr: #1392

Forslagsstiller: Det sentrale ungdomsutvalg

Forslag:
Endre til: Å styrke den reelle bemanningen i SFO gjennom åpningstiden, og gjennomføre en kartlegging av dette som skal danne grunnlag for videre politikkutvikling.

Begrunnelse:
Likestille med barnehagepunktet linje 395

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): Linje 399-400, 404.

Landsstyret begrunnelse:
Økt bemanning ligger implisitt i linje 399-400 og linje 404.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, SFO, linje 403

Forslagsnr: #1483

Forslagsstiller: Fagforbundet Agder

Forslag:
Nytt kulepunkt: Styrke den reelle bemanningen i SFO gjennom åpningstiden.

Begrunnelse:
Sikre bemanning gjennom hele åpningstiden

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): Linje 399-400, 404.

Landsstyret begrunnelse:
Økt bemanning ligger implisitt i linje 399-400 og linje 404.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, SFO, linje 404

Forslagsnr: #253

Forslagsstiller: Fagforbundet Ørland

Forslag:

- At barn og unge med særskilte behov må ha samme ressurser også på SFO, som på skole.

Begrunnelse:

At barn og unge med særskilte behov må ha tilstrekkelige ressurser også på SFO.

- Byttes til: At barn og unge med særskilte behov må ha samme ressurser også på SFO, som på skole

Barn med særskilte behov endrer ikke behov når de flytter seg fra skole til SFO. Fagforbundet Ørland mener at den ressursen som allerede er vedatt til barnet, må være med barnet hele dagen., både i skole og SFO

Landsstyret:

Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 404

Landsstyret begrunnelse:

Det står allerede i programmet at også elever med særskilte behov må ha tilstrekkelige ressurser også på SFO.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, SFO, linje 404

Forslagsnr: #391

Forslagsstiller: Fagforbundet Eidsvoll

Forslag:
Tillegg etter siste linje. *Vedtaket barnet har, må følge barnet også over på SFO.*

Begrunnelse:
Det er viktig at vedtaket følger barnet over på SFO. Holder ikke å skrive *tilstrekkelig ressurser,* tilstrekkelig ressurser kan tolkes forskjellig fra person til person.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 404

Landsstyret begrunnelse:
Det står allerede i programmet at også elever med særskilte behov må ha tilstrekkelige ressurser også på SFO.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, SFO, linje 404

Forslagsnr: #555

Forslagsstiller: Fagforbundet Lier

Forslag:
Barn og unge med særskilte behov sikres en lovfestet rett til tilstrekkelige ressurser også på SFO.

Begrunnelse:
Situasjonen i dag er at barn og unge med særskilte behov har ressurser i skoletiden men når de går over til SFO så følger ikke ressursene med barnet. SFO må da ta ut personal av grunnbemanningen for å ivareta enkelt barn med behov for ressurs og dette går utover tilbudet til andre barn som benytter seg av SFO.

Vi snakker om laget rundt barnet. Laget rundt barnet gjelder ikke bare på skolen men også når barna er på SFO.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Usikkert om lovfesting vil bidra den faktiske situasjonen.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, SFO, linje 404

Forslagsnr: #573

Forslagsstiller: Fagforbundet Unn Tromsø, Avd 404

Forslag:
Endre punkt til: Ressurser som er gitt barn og unge med særskilte behov på skolen, skal følges over til SFO

Begrunnelse:
Vi mener det styrker punktet med å skrive at de ressurser som er gitt i skolen skal følge over til SFO. Behovet forsvinner ikke når barnet kommer på SFO.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 404

Landsstyret begrunnelse:
Det står allerede i programmet at også elever med særskilte behov må ha tilstrekkelige ressurser også på SFO.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, SFO, linje 404

Forslagsnr: #898

Forslagsstiller: Fagforbundet Stavanger Og Kvitsøy

Forslag:

bytte ut ordet må med skal

- at barn og unge med særskilt behov skal ha tilstrekkelig ressurser også på SFO

Begrunnelse:

Ved bruk av ordet skal, må der bli tilført nødvendige ressurser for å ivareta barn med særskilt behov.

Landsstyret:
Forslaget tiltres

Landsstyret begrunnelse:
Viktig for barn og unge at all kompetansen i hele laget rundt de blir brukt.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, SFO, linje 404

Forslagsnr: #981

Forslagsstiller: Fagforbundet Avd. 550 Luster

Forslag:
Endring av tekst. skifte ut " må ha tilstrekkelig ressurser" med " skal ha fagleg forsvarleg ressurs"

Begrunnelse:
Fagleg forsvarleg ressurs er ei sterkare påpeiking enn "*tilstrekkelige ressurser*". Målet her må vera å sikre at born og unge får nødvendig hjelp og oppfølging også på SFO

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Vurderer at ikke er en endring

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, SFO, linje 404

Forslagsnr: #1064

Forslagsstiller: Fagforbundet Nordland

Forslag:
Endre til: • At barn og unge med særskilte behov må ha tilstrekkelig og nok ressurser også på SFO.

Begrunnelse:
Føye til nok

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Liten faktisk endring.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, SFO, linje 404

Forslagsnr: #1080

Forslagsstiller: Fagforbundet Årdal Avd 220

Forslag:
Endre "tilstrekkelige ressurser" til "skal ha fagelege forsvarlege ressursar også på SFO"

Begrunnelse:
Det er i dag for dårleg bemanning og oppfølging av elevar når dei kjem over på SFO har dei ikkje same personalmengde/fagfolk med seg som dei har i undervisningstida

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Vi vurderer at formuleringen i dag er dekkende.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, SFO, linje 404

Forslagsnr: #1128

Forslagsstiller: Fagforbundet Stord/Fitjar Avd 276

Forslag:
Ny tekst linje 404

Barn med særskilte behov og vedtak gjort i skulen i henhald til barnet, må vedtaket følgje barnet også inn i SFO delen av skoletida.

Begrunnelse:
I dag ser ein at barn med særskilte utfordringar får vedtak i skulen, medan dette vedtaket ikkje fyl barnet over i SFO. SFO er og ein del av skuledagen og difor må vedtak som evt genererer meir personell fylgje vidare til SFO.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 404

Landsstyret begrunnelse:
Det står allerede i programmet at også elever med særskilte behov må ha tilstrekkelige ressurser også på SFO.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, SFO, linje 404

Forslagsnr: #1129

Forslagsstiller: Fagforbundet Stord/Fitjar Avd 276

Forslag:
Nytt pk etter linje 404

Ny linje-

Det må opprettast bemanningsnorm i SFO som er tall satt.

Begrunnelse:
Begrunning:

Det er kommen mange fleire barn inn i SFO etter gratis kjernetid er innført, men bemanninga er vanskelig å få til på ein god måte. Dei tilsette sliter med å få SFO til å bli eit godt tilbod, meir enn oppbevaring pga at det manglar tilsette.

Det er også vanskeleg å klare å følgje rammeplan for SFO.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): Linje 399-400, 404.

Landsstyret begrunnelse:
Økt bemanning ligger implisitt i linje 399-400 og linje 404.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, SFO, linje 404

Forslagsnr: #1422

Forslagsstiller: Fagforbundet Trøndelag

Forslag:
Ny setning: At barn med behov for særskilt tilrettelegging skal ha tilstrekkelig med ressurser i SFO.

Begrunnelse:
Forskning viser at det ikke er nok ressurser til å blant annet følge opp barn med særskilt behov for tilrettelegging i SFO og at disse barna i mindre og mindre grad deltar i aktiviteter på linje med andre barn.

Ifølge rammeplan for SFO skal barn med behov for særskilt tilrettelegging ha et tilbud som legger til rette for at også de kan være inkludert og delta likeverdig i lek, kultur og aktiviteter. For å ivareta dette må det nok ressurser inn i SFO

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 404

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretatt linje 404

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, SFO, linje 405

Forslagsnr: #915

Forslagsstiller: Fagforbundet Haugesund - Utsira Avd. 033

Forslag:
Bemanningen må økes.

Begrunnelse:
Erfaringsmessig så øker det med barn på Sfo, men bemannigen økes ikke opp. Med økt bemanning kan vold og trusler forebygges.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): Linje 399-400, 404.

Landsstyret begrunnelse:
Økt bemanning ligger implisitt i linje 399-400 og linje 404.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, SFO, linje 405

Forslagsnr: #931

Forslagsstiller: Fagforbundet Rogaland

Forslag:
Erstatte forsvarlig bemanning med tilstrekkelig bemanning.

Begrunnelse:
Tilstrekkelig bemanning ivaretar forsvarligheten i driften.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Dagens tekst ansees som dekkende.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, SFO, linje 405

Forslagsnr: #1065

Forslagsstiller: Fagforbundet Nordland

Forslag:
Endre til: Å øke deltakelsen gjennom å videreføre og utvide gratis SFO. Dette forutsetter forsvarlig og nok bemanning.

Begrunnelse:
Føye til nok

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Endringen har lite praktisk betydning. Forsvarlig er også nok.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, SFO, linje 405

Forslagsnr: #1375

Forslagsstiller: Yrkesseksjon kirke, kultur og oppvekst

Forslag:
Dette forutsetter forsvarlig bemanning og hensiktsmessige arealer.

Begrunnelse:
Gratis SFO har ført til at et større antall barn benytter SFO. Det er viktig at antall ansatte og tilgjengelige arealer økes når det blir flere barn som bruker tilbudet.

Landsstyret:
Forslaget tiltres

Landsstyret begrunnelse:
Gratis SFO har ført til at et større antall barn benytter SFO. Det er viktig at antall ansatte og tilgjengelige arealer økes når det blir flere barn som bruker tilbudet.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, SFO, linje 406

Forslagsnr: #398

Forslagsstiller: Fagforbundet Eidsvoll

Forslag:
Nytt kulepunkt.

*Hver SFO må ha sin egen SFO- leder.

Begrunnelse:
Slik står det i rammeplanen til SFO nå ; *Når SFO er knyttet til skoler, skal rektor til vanlig være virksomhetens leder, jf. opplæringsloven § 13-7. Rektor kan delegere oppgaver til en som får ansvar for den daglige driften av SFO.* Vi syntes at alle SFO, burde ha en egen SFO-leder. Vi ser at det funker dårlig på mange steder, der rektor delegerer oppgaver til noen og ingen har det overordnede ansvaret over hele SFO.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
For detaljert.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, SFO, linje 406

Forslagsnr: #899

Forslagsstiller: Fagforbundet Stavanger Og Kvitsøy

Forslag:

bemanning fra ulike yrkesgrupper.

Begrunnelse:

for å kunne gi et godt SFO tilbud, må der ikke bare være tilstrekkelig bemanning, men der må også være et mangfold av yrkesgrupper og kompetanse i SFO.

Dette for å kunne ivareta barns behov på best mulig måte,

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Det er i dag også åpent for ulike yrkesgrupper.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Grunnskole og videregående opplæring, linje 409

Forslagsnr: #900

Forslagsstiller: Fagforbundet Stavanger Og Kvitsøy

Forslag:
et godt læringsmiljø med flere yrkesgrupper og kompetanse er avgjørende for den enkeltes utvikling og for samfunnet.

Begrunnelse:

Skolen må gi de beste læringsmiljøene for elevene, og slik som samfunnet har endret seg, er der behov for at flere yrkesgrupper blir inkludert i arbeidet og læringsmiljøet rundt elevene.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): Linje 409

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretatt i debattheftet linje 409

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Grunnskole og videregående opplæring, linje 409

Forslagsnr: #1373

Forslagsstiller: Yrkesseksjon kirke, kultur og oppvekst

Forslag:
Ny formulering: Et trygt lærings - og arbeidsmiljø er avgjørende for elevenes utvikling og de ansattes yrkesutøvelse

Begrunnelse:
Å ha trygge forhold rundt seg er en forutsetning for å lære. Det har i lengre tid vært mye oppmerksomhet rundt vold og trusler i skolen, både mot elever og ansatte i skolen. Det fører til utrygge forhold for alle, og dårligere forutsetninger for læring. Utrygghet for de ansatte fører til mistrivsel og økt sykefravær.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Elevenes læringsmiljø er ivaretatt i linje 409.

Våre medlemmers arbeidsmiljø ivaretas andre steder i dokumentet.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Grunnskole og videregående opplæring, linje 410

Forslagsnr: #1201

Forslagsstiller: Fagforbundet Troms

Forslag:
Bytte ut ivaretas med må sikre.

Ny setning blir da: Gratisprinsippet i fellesskolen må sikres.

Begrunnelse:
Sterkere ord

Landsstyret:
Forslaget tiltres

Landsstyret begrunnelse:
Sterkere ord

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Grunnskole og videregående opplæring, linje 413

Forslagsnr: #1645

Forslagsstiller: FAGFORBUNDET

Forslag:
Ny setning inn: Fagforbundet ønsker å gjøre skolen leksefri i de første årene av grunnskolen (1. - 4. klasse).

Begrunnelse:
Lekser kan bidra til å øke forskjellene mellom elevene. Leksefri skole kan bidra til at barna får mer tid til samvær med familie og venner, og at konfliktnivået i familien senkes.

Landsstyret:
Forslaget tiltres

Landsstyret begrunnelse:
Lekser kan bidra til å øke forskjellene mellom elevene. Leksefri skole kan bidra til at barna får mer tid til samvær med familie og venner, og at konfliktnivået i familien senkes.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Grunnskole og videregående opplæring, linje 417

Forslagsnr: #220

Forslagsstiller: Fagforbundet Nord-Østerdal

Forslag:
Legge til følgende setning etter setningen som slutter på linje 417:

Fagforbundet mener at det bør innføres et tilskudd til fylkeskommuner, som sikrer et likeverdig utdanningstilbud innen videregående opplæring så nært elevene som mulig. Dette tilskuddet skal sikre en desentralisert videregående opplæring.

Begrunnelse:
I flere fylker i dag, så foregår det en massiv sentralisering av videregående opplæring. Mange fylker vil oppleve en nedgang i antall 16- 18-åringer, samtidig som vi får sterkere rettigheter for voksne. Vi mener at du skal ha tilgang på videregående opplæring så nært der du bor som mulig, og derfor mener vi har fylkeskommunene bør få et ekstra tilskudd som skal gå til å sikre at vi har desentralisert videregående opplæring i hele landet. For mange lokalsamfunn er den videregående skolen en del av livsnerven i samfunnet, og flere offentlige og private virksomheter er avhengige av at det utdannes elever ved skolene som starter i arbeid hos de. Den sentraliseringen vi ser flere steder nå, spesielt i fylker med store geografiske avstander, vil ha en negativ effekt på bosetting i distriktene.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): Linje 411-13 + 514 + kapittel om kommuner og fylkeskommuner.

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretatt linje 411-13 + 514 + kapittel om kommuner og fylkeskommuner.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Grunnskole og videregående opplæring, linje 417

Forslagsnr: #541

Forslagsstiller: Fagforbundet Vestre Toten

Forslag:
Legge til følgende setning etter setningen som slutter på linje 417:

Fagforbundet mener at det bør innføres et tilskudd til fylkeskommuner, som sikrer et likeverdig utdanningstilbud innen videregående opplæring så nært elevene som mulig. Dette tilskuddet skal sikre en desentralisert videregående opplæring.

Begrunnelse:
I flere fylker i dag, så foregår det en massiv sentralisering av videregående opplæring. Mange fylker vil oppleve en nedgang i antall 16- 18-åringer, samtidig som vi får sterkere rettigheter for voksne. Vi mener at du skal ha tilgang på videregående opplæring så nært der du bor som mulig, og derfor mener vi har fylkeskommunene bør få et ekstra tilskudd som skal gå til å sikre at vi har desentralisert videregående opplæring i hele landet. For mange lokalsamfunn er den videregående skolen en del av livsnerven i samfunnet, og flere offentlige og private virksomheter er avhengige av at det utdannes elever ved skolene som starter i arbeid hos de. Den sentraliseringen vi ser flere steder nå, spesielt i fylker med store geografiske avstander, vil ha en negativ effekt på bosetting i distriktene.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): Linje 411-13 + 514 + kapittel om kommuner og fylkeskommuner.

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretatt i linje 411-13 + 514 + kapittel om kommuner og fylkeskommuner.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Grunnskole og videregående opplæring, linje 417

Forslagsnr: #1100

Forslagsstiller: Fagforbundet Helse Bergen Avd 81

Forslag:
Tillegg: Tidlig forebygging på skolen: Fagforbundet må jobbe for at det ansettes flere yrkegrupper i norske skoler. Vi må styrke laget rundt eleven. Ved å ansette flere miljøterapeuter og helsesykepleiere vil forebyggingsarbeid bli styrket og hverdagen til lærere og SFO ansatte bli lettere.

Begrunnelse:
Det er viktig med tidlig forebygging allerede fra barnehage til skolene. Vi trenger et styrket apparat rundt eleven og i skolegården.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): linje 419

Landsstyret begrunnelse:
Intensjon ivaretatt linje 419

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Grunnskole og videregående opplæring, linje 418

Forslagsnr: #1072

Forslagsstiller: Fagforbundet Nordland

Forslag:
Nytt kulepunkt: Innføring av heldagsskole fra første trinn i grunnskolen

Begrunnelse:
begrunnelse: Vil gi bedre muligheter for en helhetlig skoledag med både teoretisk, praktisk og erfaringsbasert læring.Vil bidra til å redusere økonomiske og sosiale forskjeller, blant annet ved at man unngår foreldrebetaling.Vil gi større muligheter for integrering og samarbeid mellom ulike yrkesgrupper i skolen. Bidrar til å styrke hele laget rundt eleven

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Vi foreslår først og fremst å styrke dagens SFO. En SFO som oppfyller rammeplanen og samarbeider godt med skolen, er et skritt i retning av heldagsskolen.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Grunnskole og videregående opplæring, linje 418

Forslagsnr: #1300

Forslagsstiller: Yrkesseksjon samferdsel og teknisk

Forslag:
Nytt handlingspunkt som lyder "gjeninnføring og styrking av praktiske fag i grunnskolen".

Begrunnelse:
Fagforbundet skal arbeide for gjeninnføring og styrking av praktiske fag som sløyd, håndarbeid og andre håndverksfag i grunnskolen. Disse fagene er avgjørende for å fremme kreativitet, praktiske ferdigheter og allsidig læring hos elever.

Landsstyret:
Forslaget tiltres med følgende formulering: Å styrke de praktiske fagene.

Landsstyret begrunnelse:
Tiltrådt med ny formulering

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Grunnskole og videregående opplæring, linje 418

Forslagsnr: #1328

Forslagsstiller: Yrkesseksjon samferdsel og teknisk

Forslag:
Nytt handlingspunkt som lyder "at rådgiverne i ungdomsskolen får kunnskap om yrkesfaglige utdanningsløp".

Begrunnelse:
Det er en del bekymringer rundt rådgivernes kunnskap om yrkesfaglige utdanningsløp i ungdomsskolen. Flere studier og rapporter peker på at rådgivningstjenesten ofte er underbemannet og at rådgiverne kan ha varierende kompetanse når det gjelder yrkesfag. For eksempel, en rapport fra Utdanningsnytt viser at både LO og Rådgiverforum Norge mener at rådgivningstjenesten må styrkes, og at rådgiverne trenger bedre kjennskap til arbeidslivet og yrkesfag2. Dette er viktig for å kunne gi elevene god veiledning og hjelpe dem med å ta informerte valg om videregående opplæring. Videre viser forskning at det er behov for mer systematisk samarbeid mellom skoler og lokalt arbeidsliv for å gi elevene praktisk innsikt i yrkesfag1. Dette kan bidra til å øke forståelsen og interessen for yrkesfaglige utdanningsløp blant elevene.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): Linje 427-8

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretatt i linje 427-8

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Grunnskole og videregående opplæring, linje 419

Forslagsnr: #570

Forslagsstiller: Fagforbundet Innlandet

Forslag:
Tillegg i kulepunktet etter fagarbeidere:

At hele laget rundt elevene styrkes med flere fagarbeidere**, arbeidere med realkompetanse** og andre relevante yrkesgrupper.

Begrunnelse:
Det er viktig at arbeidstakere med realkompetanse anses som en del av hele laget.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Ikke så relevant her. Andre steder i programmet ivaretar realkompetanse.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Grunnskole og videregående opplæring, linje 419

Forslagsnr: #630

Forslagsstiller: Fagforbundet Ringsaker

Forslag:
...med flere fagarbeidere, **ansatte med realkompetanse.....**

Begrunnelse:
Viktig utvidelse

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Ikke så relevant her. Andre steder i programmet ivaretar realkompetanse.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Grunnskole og videregående opplæring, linje 421

Forslagsnr: #345

Forslagsstiller: Fagforbundet Innlandet

Forslag:
Endre kulepunkt som starter på linje 421 til: En mer helhetlig skolehverdag der de praktiske fagene vektlegges på nivå med de teoretiske og at det settes krav til faglig kvalitet på undervisningen i de praktiske fagene.

Begrunnelse:
Det er ikke tilstrekkelig med løfter om mer praktisk undervisning innenfor de teoretiske fagene. Praktiske fag som sløyd, kunst og håndverk, naturfag, og mat og helse inneholder mye teori i selve utøvelsen, men krever samtidig at læreren har god faglig innsikt, formidlingsevne og en praktisk tilnærming til pedagogikken. Her er det behov for en solid, grunnleggende forståelse av faget og teknikker som kan fremme kreativitet, læreglede og mestring.

Landsstyret:
Forslagets anses delvis ivaretatt av forslagsnr.: 418

Landsstyret begrunnelse:
Delvis ivaretatt av forslagnummer 418

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Grunnskole og videregående opplæring, linje 421

Forslagsnr: #399

Forslagsstiller: Fagforbundet Eidsvoll

Forslag:
Stryke; *basert på mestertradisjoner.*

Begrunnelse:
Vi ønsker å stryke mesterlæretradisjoner, da vi syntes dette er et tungt og ikke riktig ord å bruke under punktet om Grunnskole og videregående opplæring. Syntes setningen er bra, uten dette ordet.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Dagens skolebaserte undervisning har sitt utspring i en annen læringstradisjon enn mesterlæretradisjonen. Den skolebaserte undervisningen er mer abstrakt og formalisert enn opplæring som bygger på en mesterlæretradisjon, som er mer praksisorientert og erfaringsbasert. Selv om denne formen for opplæring har fokus på praksis og erfaring består også denne av teori, men teori knyttet til den praktiske tilnærmingen.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Grunnskole og videregående opplæring, linje 423

Forslagsnr: #55

Forslagsstiller: Fagforbundet Trondheim

Forslag:
Stryke: At alle elever skal få tilbud om gratis skolemat hver dag.

Begrunnelse:
Skolemat er fint, men per nå har vi andre utfordringer som haster langt mer.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Ønsker gratis skolemat

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Grunnskole og videregående opplæring, linje 423

Forslagsnr: #916

Forslagsstiller: Fagforbundet Haugesund - Utsira Avd. 033

Forslag:
få tilbud om heldagsskole,leksehjelp og skolemat.

Begrunnelse:

Heldagsskolen blir ett godt sosialt og forebyggende tiltak, alle får samme tilbudet

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Deler er ivaretatt i kulepunkt 2 og 3 og forslag 55. Vi vurderer videre at å styrke SFO gjennom realisering av rammeplanen osv, er et viktig skritt på veien.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Grunnskole og videregående opplæring, linje 424

Forslagsnr: #4

Forslagsstiller: Fagforbundet Buskerud

Forslag:
At faglige rettigheter og plikter i arbeidslivet skal være en del av lærerplanen både i ungdomskolen og i videregående skole.

Begrunnelse:
en presisering av at det gjelder rettigheter og plikter i arbeidslivet

Landsstyret:
Forslaget tiltres

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget vil legge til "i arbeidslivet".

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Grunnskole og videregående opplæring, linje 424

Forslagsnr: #458

Forslagsstiller: Fagforbundet Hole

Forslag:
Linje 58 etter punktum, Fagforbundet må jobbe for å få inn arbeiderbevegelsens historie og den nordiske modellen i pensum i ungdomskolen og videregående.

Begrunnelse:
Viktig at generasjonen som kommer etter oss lærer om historien og hva som er blitt kjempet frem av rettigheter,

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Delvis ivaretatt i punkt 4.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Grunnskole og videregående opplæring, linje 424

Forslagsnr: #459

Forslagsstiller: Fagforbundet Ringerike

Forslag:
Linje 58 etter punktum. Fagforbundet må jobbe for å få inn arbeiderbevegelsens historie og den nordiske modellen i pensum i ungdomsskolen og videregående.

Begrunnelse:
Viktig at generasjonene som kommer etter lærer om historien og hva tidligere generasjon har kjempet frem av rettigheter

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Delvis ivaretatt i punkt 4. Kan vurderes i hovedlinjene.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Grunnskole og videregående opplæring, linje 425

Forslagsnr: #1037

Forslagsstiller: Fagforbundet Froland

Forslag:
Styrke det tverrfaglige teamet i barnehage og skole

Begrunnelse:
Ikke bare lærere som skal ta møter med ulike instanser. inkludere resursen som arbeider med barnet/eleven

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 1486

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretatt i likelydende forslag.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Fag- og yrkesopplæring, linje 426

Forslagsnr: #1592

Forslagsstiller: Fagforbundet Telemark

Forslag:
Legge til i sin helhet under overskriften:

Fagforbundet må jobbe for rekrutering av alle fagarbeidere, vi må ut å rekruttere til yrkesfag på ungdomskolen. Vi må sørge for flere lærlingplasser. Arbeidsplassene må ha instruktører med kompetanse for å ivareta lærlinger og få satt av nødvendig tid til å følge opp lærlingene. Vi må fremsnakke yrkene. 100% jobb etter endt lærlingtid. Vi må jobbe for flere alternativer måter til å ta fagbrev.

Begrunnelse:
Dette vil styrke eksisterende kapittel Livslang læring.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Mye av teksten i forslaget overlapper med dagens innledning.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Fag- og yrkesopplæring, linje 428

Forslagsnr: #275

Forslagsstiller: Fagforbundet Buss- Og Sporveisarbeidernes Forening

Forslag:
livslang læring – grunnskole og videregående opplæring – linje 428

Nytt punkt: **å reversere 6 års reformen**

Begrunnelse:
6 års reformen og økt bruk av nett i skolen er i ferd med å ødelegge en hel generasjon. Unger skal ikke presses inn i et skolesystem for tidlig. Behold barnehagen og leken ett år ekstra. Særlig gutter er utsatt her, da de ofte utvikler seg litt sener enn jentene.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Støtter begrunnelsen til fylket, som sier at vi er enig i at læringstrykket er blitt for høyt i skolen, og vi trenger en ny reform for å gjøre skolen både mer praktisk og de første årene mer preget av lek. Men vi er usikker på om å reversere 6års reformen er det riktige tiltaket.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Fag- og yrkesopplæring, linje 431

Forslagsnr: #97

Forslagsstiller: Fagforbundet Levanger

Forslag:
Det må avsettes minst 1 time til veiledning for lærlingene i uken.

Begrunnelse:
Dette for å sikre at alle lærlingene får god oppfølging .

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
For detaljert.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Fag- og yrkesopplæring, linje 432

Forslagsnr: #1301

Forslagsstiller: Yrkesseksjon samferdsel og teknisk

Forslag:
Nytt handlingspunkt som lyder: "At det tilbys praksisplasser som sikrer yrkesfaglig fordypning og at det tilbys læreplasser som sikrer mulighet til å fullføre utdanningsløpet med fag-/svennebrev».

Begrunnelse:
Yrkesfaglig fordypning skal gjøre det mulig å veksle mellom læringsarenaer og gi elevene mulighet til å oppleve realistiske arbeidssituasjoner i læringsarbeidet i løpet av Vg1 og Vg2. Dette er verdifullt, men mange yrkesfagelever opplever at det er vanskelig å få en praksisplass. Fagforbundet må derfor jobbe for at medlemmenes arbeidsplasser tilbyr yrkesfagelever som sikrer yrkesfaglig fordypning på Vg1 og Vg2. Elever som ikke får læreplass har dobbelt så høy risiko for å ikke komme seg i arbeid som de som har fått læreplass. Like viktig som å jobbe for lovfesting av retten til læreplass er det å jobbe for at medlemmenes arbeidsplasser blir godkjent som lærebedrifter.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Litt for detaljert.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Fag- og yrkesopplæring, linje 432

Forslagsnr: #1302

Forslagsstiller: Yrkesseksjon samferdsel og teknisk

Forslag:
Nytt handlingspunkt som lyder "At voksne med relevant arbeidspraksis skal få tilgang til gratis eksamensforberedende kurs slik at de kan avlegge fag- eller svenneprøve som praksiskandidater".

Begrunnelse:
Eksamensforberedende kurs til fag-/svennebrev koster om lag 20-30.000 kr hos private tilbydere. I tillegg kommer eventuelle reise- og overnattingskostnader. Dette er i mange tilfeller en barriere for at voksne med relevant arbeidspraksis skal få avlagt fag- eller svenneprøve som praksiskandidat. Fagforbundet må derfor, blant annet gjennom bransjeprogrammene, jobbe for at flere får tilgang til gratis eksamensforberedende kurs. Yrkesseksjon samferdsel og teknisk har erfart at slike gratiskurs blir revet bort. Behovet synes derfor å være stort.

Landsstyret:
Forslaget tiltres

Landsstyret begrunnelse:
Eksamensforberedende kurs til fag-/svennebrev koster om lag 20-30.000 kr hos private tilbydere. I tillegg kommer eventuelle reise- og overnattingskostnader. Dette er i mange tilfeller en barriere for at voksne med relevant arbeidspraksis skal få avlagt fag- eller svenneprøve som praksiskandidat. Fagforbundet må derfor, blant annet gjennom bransjeprogrammene, jobbe for at flere får tilgang til gratis eksamensforberedende kurs. Yrkesseksjon samferdsel og teknisk har erfart at slike gratiskurs blir revet bort. Behovet synes derfor å være stort.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Fag- og yrkesopplæring, linje 432

Forslagsnr: #1303

Forslagsstiller: Yrkesseksjon samferdsel og teknisk

Forslag:
Nytt handlingspunkt som lyder "At kvaliteten på prøvenemndenes vurdering ved gjennomføring av fag- og svenneprøver styrkes ved å innføre nasjonale retningslinjer for gjennomføring og vurderingskriterier".

Begrunnelse:
Det er i dag varierende i praksis ved gjennomføring av fag- og svenneprøver og vurdering mellom ulike prøvenemnder og fylker i samme fag. Dette utfordrer prinsippene om rettferdighet og reliabilitet (blir resultatet/karakteren det samme selv om det er forskjellige folk som står for vurderingen?). Mangel på enhetlig tilnærming blant fylkeskommunene og prøvenemndene når det gjelder vurderingskriterier er en utfordring. Dette er godt dokumentert i Fafo-rapport 2023:27 Vurdering og kvalitet i fag- og svenneprøver. Ved ikke bestått på fag-/svenneprøve er det ofte mangelfull dokumentasjon ved klager, både fra kandidat og prøvenemnd.Å få nasjonale retningslinjer på plass kan bidra til en mer omforent forståelse for og gjennomføring av fag-/svenneprøver.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
For detaljert.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Fag- og yrkesopplæring, linje 432

Forslagsnr: #1305

Forslagsstiller: Yrkesseksjon samferdsel og teknisk

Forslag:
Nytt kulepunkt: "At alle aktive lærebedrifter sikrer at veileder/instruktør har tilstrekkelig tid og riktig kompetanse til å gi et godt faglig opplæringstilbud".

Begrunnelse:
Dette er viktig for å sikre lærlingene gode forutsetninger for å gjennomføre læretiden og for å bestå fag-/svenneprøve etter endt læretid.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 435-6

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretatt linje 435-6

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Fag- og yrkesopplæring, linje 432

Forslagsnr: #1329

Forslagsstiller: Yrkesseksjon samferdsel og teknisk

Forslag:
Nytt handlingspunkt som lyder "å synliggjøre fagutdanning som en attraktiv inngangsport til arbeidslivet"

Begrunnelse:
Det er mange myter om fagutdanning, blant annet det er for de som ikke klarer mer akademiske utdanninger, at det gir dårligere lønn, at det gir færre karrieremuligheter og at det er mindre prestisjefylt. Dette er myter som vi må slå ned ved i stedet synliggjøre at fagutdanning er en attraktiv inngangsport til arbeidslivet ved at det gir praktisk kunnskap erfaring som det er høy etterspørsel etter, at utdanningsløpet er kortere slik at man raskere kommer ut i lønnet arbeid, at man får en spesialisert kompetanse og at det gir et godt grunnlag for læring gjennom hele yrkeskarrieren.

Landsstyret:
Forslaget tiltres

Landsstyret begrunnelse:
Det er mange myter om fagutdanning, blant annet det er for de som ikke klarer mer akademiske utdanninger, at det gir dårligere lønn, at det gir færre karrieremuligheter og at det er mindre prestisjefylt. Dette er myter som vi må slå ned ved i stedet synliggjøre at fagutdanning er en attraktiv inngangsport til arbeidslivet ved at det gir praktisk kunnskap erfaring som det er høy etterspørsel etter, at utdanningsløpet er kortere slik at man raskere kommer ut i lønnet arbeid, at man får en spesialisert kompetanse og at det gir et godt grunnlag for læring gjennom hele yrkeskarrieren.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Fag- og yrkesopplæring, linje 432

Forslagsnr: #1499

Forslagsstiller: Fagforbundet Agder

Forslag:
Nytt handlingspunkt som lyder:

At bedriftene tilbyr yrkesfagelever praksis som sikrer yrkesfaglig fordypning, og blir godkjent som lærebedrifter

Begrunnelse:
"Yrkesfaglig fordypning skal gjøre det mulig å veksle mellom læringsarenaer og gi elevene mulighet til å oppleve realistiske arbeidssituasjoner i læringsarbeidet i løpet av Vg1 og Vg2. Dette er verdifullt, men mange yrkesfagelever opplever at det er vanskelig å få en praksisplass. Fagforbundet må derfor jobbe for at medlemmenes arbeidsplasser tilbyr yrkesfagelever som sikrer yrkesfaglig fordypning på Vg1 og Vg2. Elever som ikke får læreplass har dobbelt så høy risiko for å ikke komme seg i arbeid som de som har fått læreplass. Like viktig som å jobbe for lovfesting av retten til læreplass er det å jobbe for at medlemmenes arbeidsplasser blir godkjent som lærebedrifter. "

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
For detaljert.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Fag- og yrkesopplæring, linje 432

Forslagsnr: #1500

Forslagsstiller: Fagforbundet Agder

Forslag:
Nytt handlingspunkt som lyder:

"At voksne med relevant arbeidspraksis skal få tilgang til gratis eksamensforberedende kurs slik at de kan avlegge fag- eller svenneprøve som praksiskandidater".

Begrunnelse:
Eksamensforberedende kurs til fag-/svennebrev koster om lag 20-30.000 kr hos private tilbydere. I tillegg kommer eventuelle reise- og overnattingskostnader. Dette er i mange tilfeller en barriere for at voksne med relevant arbeidspraksis skal få avlagt fag- eller svenneprøve som praksiskandidat. Fagforbundet må derfor, blant annet gjennom bransjeprogrammene, jobbe for at flere får tilgang til gratis eksamensforberedende kurs. Yrkesseksjon samferdsel og teknisk har erfart at slike gratis kurs blir revet bort. Behovet synes derfor å være stort.

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 1302

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretatt i forslag 1302

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Fag- og yrkesopplæring, linje 433

Forslagsnr: #400

Forslagsstiller: Fagforbundet Eidsvoll

Forslag:
Legge til, etter komma; *Styrke samarbeidet mellom skole og næringsliv, slik at vi får flere lærlingplasser.*

Begrunnelse:
For å oppnå lovfestet rett til lærlingplasser, må vi få flere lærlingplasser. Da er vi avhengig i at næringslivet stiller med flere plasser. Vi må derfor styrke samarbeidet mellom skole og næringsliv, slik at vi får flere lærlingplasser i alle yrker.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Vi ønsker en generell styrking, inkludert rett til læreplass. Det ligger implisitt at vi vil samarbeide for å oppnå dette.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Fag- og yrkesopplæring, linje 433

Forslagsnr: #1202

Forslagsstiller: Fagforbundet Troms

Forslag:
Inn: Arbeidsgivere må pålegges å tilrettelegge for lærlingeplass. Veilederkompetansen styrkes

Begrunnelse:
Vi må ha sterkere vekt bak dette med å opprette læreplasser, og at veilederkompetansen er på plass.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Vurderer at det ikke er hensiktsmessig å pålegge bedrifter dette.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Fag- og yrkesopplæring, linje 434

Forslagsnr: #578

Forslagsstiller: Fagforbundet Unn Tromsø, Avd 404

Forslag:

Nytt kulepunkt under:

- Statusen for fag -og svennebrev må styrkes

Begrunnelse:
Fordi det er et stort behov for, og mangel på de med yrkesfagutdanning og svennebrev på arbeidsplassene. Disse utdanningene er uunnværlige.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Anses som delvis ivaretatt gjennom at vi vil jobbe for kvaliteten.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Fag- og yrkesopplæring, linje 434

Forslagsnr: #1304

Forslagsstiller: Yrkesseksjon samferdsel og teknisk

Forslag:
Erstatte teksten "Nye fag- og svennebrev på relevante yrkesområder" med tekst som lyder "At tilbudsstrukturen videreutvikles og at det etableres nye fag- og svennebrev på relevante yrkesområder".

Begrunnelse:
Fagforbundet bidrar i utviklingen av den eksisterende tilbudsstrukturen gjennom blant annet deltakelse i de faglige råd og Samarbeidsrådet for yrkesopplæringen under Utdanningsdirektoratet, et ledd i dette er å arbeide for at det etableres nye fagbrev på yrkesområder hvor det i dag ikke finnes noe tilbud.

Landsstyret:
Forslaget tiltres med følgende formulering: At tilbudsstrukturen videreutvikles og at det etableres nye fag- og svennebrev på relevante områder.

Landsstyret begrunnelse:
Fagforbundet bidrar i utviklingen av den eksisterende tilbudsstrukturen gjennom blant annet deltakelse i de faglige råd og Samarbeidsrådet for yrkesopplæringen under Utdanningsdirektoratet, et ledd i dette er å arbeide for at det etableres nye fagbrev på områder hvor det i dag ikke finnes noe tilbud.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Fag- og yrkesopplæring, linje 435

Forslagsnr: #1281

Forslagsstiller: Fagforbundet Kristiansund

Forslag:
Å sikre god kvalitet i fagopplæringen

Begrunnelse:
Det er bedre å sikre enn å styrke

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
"Styrke" anses som mer offensivt.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Fag- og yrkesopplæring, linje 436

Forslagsnr: #260

Forslagsstiller: Fagforbundet Trøndelag

Forslag:
Tillegg: veileder skal ha relevant fagbrev som yrkesbakgrunn/utdanning

Begrunnelse:
Det at veileder har relevant fagbrev i bunn i sin utdanning er viktig for å sikre best mulig oppfølging og god kvalitet i veiledningen.

Landsstyret:
Forslaget tiltres

Landsstyret begrunnelse:
Tiltres

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Fag- og yrkesopplæring, linje 436

Forslagsnr: #261

Forslagsstiller: Fagforbundet Trøndelag

Forslag:
Tillegg: Vilkårene for veiledere må tydeliggjøres og styrkes. Det bør også være krav om veiledningskompetanse.

Begrunnelse:
Vilkårene for veiledere er for dårlige. Dette medfører at mange ikke ønsker å være veiledere. For å sikre best mulig kvalitet på veiledningen bør det være krav om veilederkompetanse.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
For detaljert

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Fag- og yrkesopplæring, linje 436

Forslagsnr: #1006

Forslagsstiller: Frisørenes Fagforening

Forslag:
Nytt punkt etter linje 436:

at det blir krav om obligatorisk kursing i relevant lov - og regelverk for faglig ledere/opplæringsansvarlige i godkjente lærebedrifter.

Begrunnelse:
Det må være en selvfølge at personer med opplæringsansvar for lærlinger skal gjennomføre kurs i relevant lov- og regelverk. Vi ser for mange tilfeller av faglig ledere/opplæringsansvarlige som er dyktige faglig sett, men som vet lite om lov- og regelverk, og dermed for lite om rollen de har påtatt seg, bedriftens rettigheter og plikter som lærebedrift, og hvordan lærlinger skal ivaretas.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Viktigere med krav til kompetanse enn krav til kurs.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Fag- og yrkesopplæring, linje 439

Forslagsnr: #789

Forslagsstiller: Fagforbundet Horten

Forslag:
Endres til At kvaliteten i karriereveiledningen styrkes, med en rådgivningstjeneste ***som*** både kjenner til de yrkesfaglige løpene og som også har yrkesfaglig bakgrunn.

Begrunnelse:
Språkvask

Landsstyret:
Forslaget tiltres

Landsstyret begrunnelse:
Tiltres

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Fag- og yrkesopplæring, linje 439

Forslagsnr: #1073

Forslagsstiller: Fagforbundet Nordland

Forslag:
Rettes til: At kvaliteten i karriereveiledningen styrkes, med en rådgivningstjeneste som både kjenner til de yrkesfaglige løpene og som også har yrkesfaglig bakgrunn.

Begrunnelse:
Skrivefeil rettet opp

Landsstyret:
Forslaget tiltres

Landsstyret begrunnelse:
Tiltres

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Fag- og yrkesopplæring, linje 439

Forslagsnr: #1501

Forslagsstiller: Fagforbundet Agder

Forslag:
Legge inn "fortrinnsvis yrkesfaglig bakgrunn"

Begrunnelse:
Ikke binde opp at man må ha yrkesfaglig bakgrunn.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Eksisterende formulering betyr at det også må være yrkesveiledere som har yrkesfaglig bakgrunn, ikke at alle skal eller må ha det.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Fag- og yrkesopplæring, linje 440

Forslagsnr: #668

Forslagsstiller: Fagforbundet Ås

Forslag:
Nytt kulepunkt. Sikre likebehandlings- og gratisskoleprinsippet for fagutdanning, samt retten til nødvendig stipend til den aktuelle utdanning.

Begrunnelse:
Dette vil sikre at alle elever, uavhengig av økonomisk bakgrunn, får like muligheter til å gjennomføre en fagutdanning uten økonomiske hindringer.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Noe uklart hva forslaget innebærer

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Fag- og yrkesopplæring, linje 440

Forslagsnr: #715

Forslagsstiller: Fagforbundet Indre Smaalenene

Forslag:
Tillegg setninger:

Fagforbundet skal arbeide for at yrkesfaglig utdanning, svennebrev og mesterbrev får en høyere status.

Sikre likebehandlings- og gratisskoleprinsippet for fagutdanning, samt retten til nødvendig stipend til den aktuelle utdanning.

Begrunnelse:
Å heve statusen til yrkesfaglig utdanning og svennebrev er viktig for å øke anerkjennelsen av praktiske yrker og sikre tilgang på kvalifisert arbeidskraft. Dette vil bidra til å styrke yrkesfagenes attraktivitet og verdsette håndverkskompetanse på linje med akademiske fag.

Dette vil sikre at alle elever, uavhengig av økonomisk bakgrunn, får like muligheter til å gjennomføre en fagutdanning uten økonomiske hindringer.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): Linje 427

Landsstyret begrunnelse:
Forslag om høyere status for yrkesfag anses ivaretatt av linje 427 i eksisterende tekst i debattheftet.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Fag- og yrkesopplæring, linje 440

Forslagsnr: #917

Forslagsstiller: Fagforbundet Haugesund - Utsira Avd. 033

Forslag:
yrkesfaglig og faglige kvalifikasjoner.

Begrunnelse:
Kompetanse må ligge i bunn.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Vurderer at faglige er en del av yrkesfaglig i denne sammenhengen.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Fag- og yrkesopplæring, linje 440

Forslagsnr: #1033

Forslagsstiller: Fagforbundet Froland

Forslag:
Sette inn "fortrinnsvis yrkesfaglig bakgrunn"

Begrunnelse:
Ingen

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Eksisterende formulering betyr at det også må være yrkesveiledere som har yrkesfaglig bakgrunn, ikke at alle skal eller må ha det.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Fag- og yrkesopplæring, linje 440

Forslagsnr: #1458

Forslagsstiller: Yrkesseksjon helse og sosial

Forslag:
Endring av tekst i linje 440 til: " (...) yrkesfaglige løpene og som fortrinnsvis har yrkesfaglig bakgrunn".

Begrunnelse:
Få inn "fortrinnsvis" i teksten. Man bør ikke binde opp rådgivningstjenesten til spesielle yrkesgrupper og yrkesbakgrunn og dermed ekskludere andre. Det er den helhetlige kompetansen til rådgiveren som er viktigst. Dessuten finnes det nærmere 200 yrkesfaglige løp i Norge. Det er ikke nødvendigvis en "indre sammenheng" mellom disse selv om de tilhører kategorien "fag- og yrkesopplæring". Hvis en rådgiver har yrkesbakgrunn som helsefagarbeider for eksempel gir det ikke en spesiell kompetanse i å gi råd til noen som er interessert i elektrofag, og omvendt.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Eksisterende formulering betyr at det også må være yrkesveiledere som har yrkesfaglig bakgrunn, ikke at alle skal eller må ha det.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Fagskoler, linje 444

Forslagsnr: #579

Forslagsstiller: Fagforbundet Unn Tromsø, Avd 404

Forslag:
Tilføying i siste setning i brødtekst: ...samt få et mer likestilt syn som høyere utdanning.

Begrunnelse:
Fordi det må synliggjøres at det er stort behov for og mangel på fagskoleutdannet kompetanse på mange arbeidsplasser.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 443

Landsstyret begrunnelse:
Ansees tilstrekkelig beskrevet i dagens program

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Fagskoler, linje 451

Forslagsnr: #1164

Forslagsstiller: Fagforbundet Nordland

Forslag:
Ny setning: Studiestøtte må utbetales for 12 mnd.

Begrunnelse:
Ny setning i eksisterende kulepunkt

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 451

Landsstyret begrunnelse:
Delvis ivaretatt i 451.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Fagskoler, linje 452

Forslagsnr: #961

Forslagsstiller: Fagforbundet Østfold

Forslag:
En god og forutsigbar finansieringsordning for høyere yrkesfaglig utdanning som er gratis der overordnet styring og finansiering av utdanningssektoren er et offentlig ansvar.

Begrunnelse:
Likestilles med høyere utdanning som i hovedsak er gratis.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 452

Landsstyret begrunnelse:
Tilstrekkelig beskrevet

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Fagskoler, linje 452

Forslagsnr: #1396

Forslagsstiller: Det sentrale ungdomsutvalg

Forslag:
Endre kulepunkt: Fullfinansiering og offentlig ansvar for høyere yrkesfaglig utdanning.

Begrunnelse:
For å ivareta gratisprinsippet må høyere yrkesfaglig utdanning fullfinansieres.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Tilstrekkelig ivaretatt i linje 446/7 og 452/3

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Fagskoler, linje 453

Forslagsnr: #1203

Forslagsstiller: Fagforbundet Troms

Forslag:
Nytt punkt etter 453

Studentboliger må tilpasses student dimensjonen. Lærlinger må få innpass i student boliger.

Begrunnelse:
Mangel på student boliger er et faktum, og når lærlingene skal ut i praksis er det vanskelig med boliger.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Lærlinger er ikke studenter og dermed ikke under studentskipnadene som drifter studentboligene. Utbygging ligger inne på linje 546.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Universiteter og høyskoler, linje 455

Forslagsnr: #1160

Forslagsstiller: Fagforbundet Nordland

Forslag:
Endre til: Vi trenger velfungerende offentlige høyskoler og universiteter som er også er desentraliserte, nettbasert og nært knyttet til det lokale arbeidslivet.

Begrunnelse:
.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Anser ikke det som nødvendig at vi jobber for at UH skal bli mer nettbasert.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Universiteter og høyskoler, linje 456

Forslagsnr: #580

Forslagsstiller: Fagforbundet Unn Tromsø, Avd 404

Forslag:
Tilføying i brødtekst etter første setning: ...til det lokale arbeidslivet, **samt tilgang til studentboliger.**

Begrunnelse:
For å synliggjøre problematikken med manglende studentboliger nært knyttet til utdanningstilbudet.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 546

Landsstyret begrunnelse:
Står beskrevet andre steder i programmet

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Universiteter og høyskoler, linje 458

Forslagsnr: #1555

Forslagsstiller: Fagforbundet Vestland

Forslag:
Nytt kulepunkt Arbeide for å innføre 12 måneders studiestøtte for studenter med rettigheter til foreldrepermisjon.

Begrunnelse:
Å balansere studier og familieliv kan være krevende, og økonomiske bekymringer gjør situasjonen enda vanskeligere for studenter med barn. Ved å tilby 12 måneders studiestøtte, sikrer vi at studentforeldre kan tilbringe tid med barna i feriene uten å måtte ta ekstra deltidsjobb eller avbryte studiene. Videre er det viktig å sikre opptjening av foreldrepermisjonsrettigheter slik at studenter får de samme vilkårene som andre foreldre. At foreldrestipendet opprettholdes når partneren tar ut permisjon, vil også bidra til økonomisk stabilitet for familien.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 459

Landsstyret begrunnelse:
Delvis ivaretatt linje 459

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Universiteter og høyskoler, linje 459

Forslagsnr: #53

Forslagsstiller: Fagforbundet Trondheim

Forslag:
At fagbrev gir ekstrapoeng i opptak til høyere utdanning

Begrunnelse:
Det er nødvendig å arbeide for at fagbrev gir ekstrapoeng i opptak til høyere utdanning – på linje med militærtjeneste.

Landsstyret:
Forslaget tiltres med følgende formulering: at fagbrev skal gi tilleggspoeng i opptak til høyere utdanning

Landsstyret begrunnelse:
Fagbrev bør gi tilleggspoeng i opptak til høyere utdanning

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Universiteter og høyskoler, linje 460

Forslagsnr: #1442

Forslagsstiller: Yrkesseksjon kontor og administrasjon

Forslag:
Å stryke punktet: "At det ikke opprettes eliteprogrammer i grunnutdanningene ved universitet og høyskoler."

Begrunnelse:
Vi ser det ikke som hensiktsmessig at dette får et eget handlingspunkt. Det er en for snever problemstilling å bruke ressurser på. I så fall bør man ha en mer helhetlig politikk på høyere utdanning. Fagforbundet bør konsentrere seg om grunntrekkene ved universitet- og høyskolesektoren.

Landsstyret:
Forslaget tiltres

Landsstyret begrunnelse:
Vi ser det ikke som hensiktsmessig at dette får et eget handlingspunkt. Det er en for snever problemstilling å bruke ressurser på. I så fall bør man ha en mer helhetlig politikk på høyere utdanning. Fagforbundet bør konsentrere seg om grunntrekkene ved universitet- og høyskolesektoren.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Universiteter og høyskoler, linje 460

Forslagsnr: #1464

Forslagsstiller: Fagforbundet Oslo

Forslag:
Stryke~~: At det ikke opprettes eliteprogrammer i grunnutdanningene ved universitet og høyskoler~~

Begrunnelse:
Ønsker å stryke teksten fordi dette er det eneste vi sier om innholdet i høyere utdanning. Fagforbundet bør ha en politikk på innhold i høyere utdanning, ikke bare rammene rundt.

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 1442

Landsstyret begrunnelse:
Er tiltrådt med likelydende forslag.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Universiteter og høyskoler, linje 463

Forslagsnr: #823

Forslagsstiller: Fagforbundet Akershus

Forslag:

· Legge til setningen; «Utdanningene bør også tilbys som deltidsstudier i større grad enn i dag.», etter punktum.

Begrunnelse:

Deltidsstudier gir yrkesaktive mulighet til å gjennomføre studier uten å måtte ha full permisjon.

Landsstyret:

Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 463-464

Landsstyret begrunnelse:

Anses ivaretatt i eksisterende tekst.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Universiteter og høyskoler, linje 464

Forslagsnr: #408

Forslagsstiller: Fagforbundet Gjesdal

Forslag:
Nytt kulepunkt : Jobbe for at det bygges flere studentboliger.

Begrunnelse:
Det er i dag ikke tilstrekkelig med studentboliger. Tilgjengelig boliger på utleiemarkede er ofte overprist og vanskelig å få tak i.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 546

Landsstyret begrunnelse:
Står allerede i programmet

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Universiteter og høyskoler, linje 464

Forslagsnr: #1125

Forslagsstiller: Fagforbundet Stord/Fitjar Avd 276

Forslag:
Nytt pk etter linje 464

Forslag om y-vei fra helsefagarbeider til sykepleier • Bidra til at det opprettes et forsøk med y-vei, som bygger videre på helsefagarbeiderens kompetanse. Dette vil bety at man har et eget studie spesielt tilpasset helsefagarbeidere.

Begrunnelse:
Begrunnelse: Helsefagarbeidarar har grunn kunnskapen, de trenger ikke ta den på nytt, det er både demotiverende og samfunnsøkonomisk ikke lønnsomt. Derfor bør man se på hvordan dette kan rigges. Eksempel på dette kan være å fjerne sykehjemspraksis(der grunnleggende stell og pleie er målet), øvings/simuleringspost første året(læringsmålet er grunnleggende stell og pleie og andre ferdigheter helsefagarbeideren allerede har kompetanse på)

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 450

Landsstyret begrunnelse:
Vi omtaler ikke spesifikke yrkesgrupper, men ønsker generelt gode overgangsordninger jf linje 450 i debattheftet.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Universiteter og høyskoler, linje 464

Forslagsnr: #1165

Forslagsstiller: Fagforbundet Nordland

Forslag:
Nytt kulepunkt: det må sikres nok veilederkompetanse, og det må settes av tilstrekkelig tid til veiledning.

Begrunnelse:
.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Litt usikkert hvor det er tenkt. Også ganske spesifikt ift øvrige punkter.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Universiteter og høyskoler, linje 464

Forslagsnr: #1447

Forslagsstiller: Yrkesseksjon helse og sosial

Forslag:
Nytt handlingspunkt etter linje 464 som lyder: "Bidra til at det opprettes forsøk med y-vei fra helsefagarbeider til sykepleier med et tilrettelagt studieløp."

Begrunnelse:
Y-veisløp fra helsefagarbeider til sykepleier vil styrke rekruttering til og kompetansen i helsesektoren. I dag er den mest etablerte ordningen for de som vil videre til høyere utdanning påbygg etter fagbrev – altså at man tar noen flere fag i et ekstra år. Denne ordningen fungerer for noen, men bidrar både til at studentene må ta ett ekstra år i videregående og at de på sykepleierutdanningen må gjennom mye stoff og praksis på områder som allerede er kjent. Dette er både uheldig for den enkelte og det er negativt fra et samfunnsøkonomisk perspektiv. For helsefagarbeidere med lang erfaring fra sykehjem for eksempel, vil det videre være annen opplæring enn praksis på et sykehjem som best kan øke kompetansen. For nyutdannede kan det resultere i at man ikke jobber som helsefagarbeider, men går videre med en gang for å «bli ferdig» - med en y-veismodell vil disse kunne bygge videre på fagbrevet og bli sykepleier senere om de ønsker det. Tidligere forsøk som treterminsordningen ved OsloMet har vært mangelfulle og underfinansierte. Et nytt forsøk med bedre rammebetingelser vil gi verdifull kunnskap i å prøve ut en slik ordning.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 450

Landsstyret begrunnelse:
Vi omtaler ikke spesifikke yrkesgrupper, men ønsker generelt gode overgangsordninger jf linje 450 i debattheftet.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Universiteter og høyskoler, linje 464

Forslagsnr: #1448

Forslagsstiller: Yrkesseksjon helse og sosial

Forslag:
Nytt handlingspunkt etter linje 464 som lyder: "Bidra til at det opprettes y-veisløp for fagarbeidere som vil ta bachelorutdanning innen eget fagområde."

Begrunnelse:
Y-veisløp fra fagarbeider til bachelorgrad innen eget fagområde vil styrke rekruttering til og kompetansen i de tjenestene det gjelder. Ekspempler i helsetjenestene er utdanning fra helsefagarbeider til sykepleier eller vernepleier, og fra ambulansearbeider til paramedisiner, men kan også vere aktuelt innen flere andre sektorer og tjenester.

I dag er den mest etablerte ordninga for yrkesfagelever som vil videre til høyere utdanning påbygg etter fagbrev – altså at man tar noen flere fag i et ekstra år. Denne ordninga fungerer for noen, men bidrar både til at studentene må ta ett ekstra år i videregående og at de i utdanningen må gjennom mye stoff og praksis på områder som allerede er kjent. Dette er både uheldig for den enkelte og det er negativt fra et samfunnsøkonomisk perspektiv. Et ekstra år vil være særlig utfordrende for de flere års erfaring, da mange i denne gruppen har økonomiske forpliktelser som gjør det utfordrende å ta et ekstra år på videregående.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 450

Landsstyret begrunnelse:
Vi omtaler ikke spesifikke yrkesgrupper, men ønsker generelt gode overgangsordninger jf linje 450 i debattheftet.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Universiteter og høyskoler, linje 464

Forslagsnr: #1465

Forslagsstiller: Fagforbundet Oslo

Forslag:
Nytt kulepunkt:

- Fagforbundet skal jobbe for økt innflytelse på høyere utdanning

Begrunnelse:
Mere og bedre politikk for høyskole og universitetsgrupper, fremme kvalitet i utdanning og fagutvikling. Mangler politikk på innholdet i utdanningen på universitet og høgskole.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Litt lite konkret

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Universiteter og høyskoler, linje 464

Forslagsnr: #1556

Forslagsstiller: Fagforbundet Vestland

Forslag:
Nytt kulepunkt etter linje 464 - Bidra til at det opprettes et forsøk med y-vei, som bygger videre på helsefagarbeiderens kompetanse. Dette vil bety at man har et eget studie spesielt tilpasset helsefagarbeidere.

Begrunnelse:
Helsefagarbeidere har grunnkunnskapen, de trenger ikke ta den på nytt, det er både demotiverende og samfunnsøkonomisk ikke lønnsomt. Derfor bør man se på hvordan dette kan rigges. Eksempel på dette kan være å fjerne sykehjemspraksis(hvor grunnleggende stell og pleie er målet), øvings/simuleringspost første året(læringsmålet er grunnleggende stell og pleie og andre ferdigheter helsefagarbeideren allerede har kompetanse på)

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 450

Landsstyret begrunnelse:
Vi omtaler ikke spesifikke yrkesgrupper, men ønsker generelt gode overgangsordninger jf linje 450 i debattheftet.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Faglig utvikling i arbeidslivet, linje 470

Forslagsnr: #1084

Forslagsstiller: Fagforbundet Årdal Avd 220

Forslag:
Og eit felles lovverk for rettigheitar arbeidstakarar har i høve vidareutdanning slik at alle får dei same vilkåra uavhengig av arbeidsstad/arbeidsgjevar.

Begrunnelse:
Det er framleis store forskjellar på korleis arbeidstakarar vert behandla i høve ynskje om å ta relevant vidareutanning. Nokon får og andre ikkje, det er ikkje rett behandling av tilsette når dei stiller på lik linje.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Anses som delvis ivaretatt av linje 465 - 484.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Faglig utvikling i arbeidslivet, linje 470

Forslagsnr: #1136

Forslagsstiller: Fagforbundet Bergen

Forslag:
Bevilge flere og større midler til Menn i Barnehage prosjektet.

Begrunnelse:
Fagforbundet Bergen ønsker flere menn i barnehagen, Norge har et kjønnsdelt arbeidsliv. Dette kan vi se i utdanningssektoren. Tall fra Utdanningsdirektoratet viser at 1 av 10 ansatte i grunnbemanningen er menn. ***Barnehagen er en arenaer der menn i liten grad velger å jobbe i dag, derfor er det viktig å beholde de vi har. Et viktig tiltak er å kunne ha nasjonal møteplass for menn i barnehagen.***

Forslag til nytt punkt i handlingsprogrammet emne barnehage;

· ***Fagforbundet har over tid arbeidet for å synliggjøre, rekruttere og beholde menn i barnehag***

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
For detaljert.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Faglig utvikling i arbeidslivet, linje 470

Forslagsnr: #1163

Forslagsstiller: Fagforbundet Nordland

Forslag:
Ny setning: Ansatte som har vært i permisjon for å utført samfunnsoppdrag må gis muligheter for faglig oppdatering eller etterutdanning.

Begrunnelse:
.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): Linje 469 - 470

Landsstyret begrunnelse:
Tiltres ikke, intensjon ivaretatt i linje 469 - 470.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Faglig utvikling i arbeidslivet, linje 472

Forslagsnr: #1087

Forslagsstiller: Fagforbundet Alver

Forslag:
Tilføre: Og Høgskule

Begrunnelse:
Viktig å synliggjøre en gruppe som er et viktig satsingsområde i forbundets vervearbeid.

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 1466

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretatt av forslagsnummer 1466

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Faglig utvikling i arbeidslivet, linje 472

Forslagsnr: #1466

Forslagsstiller: Fagforbundet Oslo

Forslag:
Gammel tekst: Å styrke arbeidsplassbasert tilbud innen fagopplæring og fagskole

Ny tekst: Å styrke arbeidsplassbasert tilbud innen fagopplæring, fagskole og universitets- og høgskoleutdanninger

Begrunnelse:
Tilbudet om arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning har vært en suksess. Tilsvarende tilbud bør det jobbes for i flere yrker der behov for ansatte med en høyskoleutdanning er stort.

Landsstyret:
Forslaget tiltres

Landsstyret begrunnelse:
Ønsker å utvide slik at det gjelder alle som kan tilby arbeidsplassbaserte tilbud.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Faglig utvikling i arbeidslivet, linje 473

Forslagsnr: #1162

Forslagsstiller: Fagforbundet Nordland

Forslag:
Ny setning i kulepunkt • Gode rammevilkår, nok studentboliger, stipend- og låneordninger og dekking av utgifter til livsopphold slik at videreutdanning er et reelt alternativ. Det må sikres faglig utvikling for de som er i omsorgspermisjon.

Begrunnelse:
Lagt til: Det må sikres faglig utvikling for de som er i omsorgspermisjon.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 470

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretatt i linje 470.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Faglig utvikling i arbeidslivet, linje 476

Forslagsnr: #173

Forslagsstiller: Fagforbundet Trøndelag Fylkeskommune, Avd 169

Forslag:
Jobbe for at realkompetanse kan gi uttelling økonomisk for lojale arbeidstakere.

Vi ser at lojale medarbeidere blir forbigått av nye ansatte som er flinke til å forhandle lønn når de blir ansatt. Og i noen tilfeller har medlemmer fått til svar fra sin leder, at de må komme med et tilbud fra en annen arbeidsgiver som er interessert i å ansette dem, så kan de se på lønna.

Begrunnelse:
Vi ser at lojale medarbeidere blir forbigått av nye ansatte som er flinke til å forhandle lønn når de blir ansatt. Og i noen tilfeller har medlemmer fått til svar fra sin leder, at de må komme med et tilbud fra en annen arbeidsgiver som er interessert i å ansette dem, så kan de se på lønna.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Tariffpolitikk. Behandles ikke i programmet.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Faglig utvikling i arbeidslivet, linje 476

Forslagsnr: #1513

Forslagsstiller: Fagforbundet Agder

Forslag:
Ny linje:

At arbeidsgiver dokumenterer ansettelser utenfra grunnet økt kompetansebehov, ikke kan dekkes ved hjelp av å tilby egne ansatte økt kompetanse.

Begrunnelse:
Det er ikke sjelden erfarne ansatte blir forbigått ved at nye ansatte tilsettes fordi utdanningen er høyere enn eksisterende mannskap. Det er ingen sikring, annet enn den aktuelle lederens velvilje eller strategiske tilnærming for å bruke kompetanse og erfaring som får tilbud om å ta del i å løse nye oppgaver. Siden styringsretten er nokså suveren hos arbeidsgiver og de har større makt i definisjon av behov for rekruttering, vil dette kunne gå utover ansatte som med litt justering og tilpasning kan ta på seg ansvaret. Skal arbeidslivet klare å løse fremtidens behov, der mangel på arbeidskraft i mange bransjer står sentralt, må dette arbeidet organiseres langt bedre enn dagens avtaleverk tilsier.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 475-480

Landsstyret begrunnelse:
Intensjonen ivaretatt i linje 475-480.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Faglig utvikling i arbeidslivet, linje 478

Forslagsnr: #348

Forslagsstiller: Fagforbundet Innlandet

Forslag:
Etter linje 478 nytt kulepunkt:

Fagforbundet skal kjempe for at omskolering med lønn er mulig i situasjoner der ansatte er sykmeldt på grunn av sin jobb.

Begrunnelse:
Arbeidstakere som har fått utfordringer med å utøve sitt yrke pga belastninger av sin jobb, har slitt seg fysisk eller psykisk ut , fått skader eller lignende som gjør at man ikke lenger kan ha utføre sitt yrke, bør få lønn for å omskoleres til en annen stilling som den har mulighet til å kunne mestre .

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Usikker på kostnadsramme og status på dette i dag.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Faglig utvikling i arbeidslivet, linje 480

Forslagsnr: #1088

Forslagsstiller: Fagforbundet Alver

Forslag:
Legge til i linjen: At arbeidsgiver har en aktiv seniorpolitikk som stimulerer seniorer økonomisk og med arbeidsoppgaver som gjør det atraktivt å stå lenger i arbeid.

Begrunnelse:
Der det er mangel på arbeidskraft bør arbeidstakere som ønsker det få og stimuleres til å stå lenger i arbeid. Eldre arbeidstakere har verdifull kompetanse som arbeidsgiver har bruk for

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): Linje 479

Landsstyret begrunnelse:
Anses ivaretatt i linje 479.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Faglig utvikling i arbeidslivet, linje 481

Forslagsnr: #1467

Forslagsstiller: Fagforbundet Oslo

Forslag:
Gammel tekst: Å etablere bransjeprogram finansiert over statsbudsjettet innenfor relevante fagområder.

Ny tekst: Å etablere bransjeprogram finansiert over statsbudsjettet innenfor relevante fagområder. Det vil si kurs eller utdanning laget spesielt for det yrket man har.

Begrunnelse:
Forklarer hva bransjeprogram er da dette kan være ukjent for de fleste av våre medlemmer

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Vurderes ikke som en nødvendig endring og endringen har ikke politisk betydning.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Annet

Forslagsnr: #330

Forslagsstiller: Fagforbundet Barn Og Oppvekst

Forslag:
Nytt kulepunkt

Livslang Læring

SFO

Å sikre nødvendig plantid i SFO for alle ansatte, slik at rammeplanens bestemmelser gjennomføres med god kvalitet.

Begrunnelse:
I SFO/AKS er det forskriftene som legger føringer for hvor mye plantid SFO/AKS skal/kan ha. Dette har vist at denne tiden blir nedprioritert og gitt et minimum tid hvor de ansatte i SFO/AKS kan møtes for å drøfte, reflekter og øke sin kompetanse i henhold til rammeplanens bestemmelser. Vi vet også at SFO/AKS er en arbeidsplass som har stort turnover og mange unge voksne som har lite kompetanse i pedagogikk eller barns utvikling. Mang unge voksen har SFO/AKS som sin første arbeidsplass, da de er i et friår eller har dette som subsidiering for økonomien sin mens de er studenter. Dette gjør at plantid i SFO/AKS er meget viktig for å kunne ha forståelsen for hva rammeplan for SFO innebærer, samt kunne veilede ansatte i den pedagogikken.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
For detaljert for kapitlet. Også en del av tariffarbeidet.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Annet

Forslagsnr: #331

Forslagsstiller: Fagforbundet Barn Og Oppvekst

Forslag:
Avsnitt Grunnskole og videregående opplæring

Nytt kulepunkt

Styrking av de praktiske og estetiske fagene i grunnskolen

Begrunnelse:
Vi ser et økende tall av skolevegring og stort frafall i videregående opplæring. Skolen har blitt mer og mer akademisk og omfavner ikke alle til å kunne fullføre skolegangen sin, om de da ikke er akademisk anlagt. Barn og unge er ulike og lærer på ulike måter og skolen skal være en læringsarena som har plass til alle. Så det å styrke de estetiske fagene i skolen gir rom for å kunne lære å løse oppgaver på flere måter.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): Linje 421

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretatt linje 421.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Annet

Forslagsnr: #332

Forslagsstiller: Fagforbundet Barn Og Oppvekst

Forslag:
Avsnitt Faglig utvikling i arbeidslivet

Nytt kulepunkt

Styrke utdanningsløpet ved arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning.

Begrunnelse:
Barnehager landet over mangler barnehagelærere. ABLU (arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning) gir ansatte som allerede er kjent med barnehagen mulighet til å ta utdanning som barnehagelærer i kombinasjon med jobb. Dette er en styrke for den enkelte ansatte, barnehage og for sektoren for øvrig. Vi ser en tendens til at arbeidsgiver/eier holder tilbake med å innvilge plasser for ansatte.

Landsstyret:
Forslagets anses delvis ivaretatt av forslagsnr.: 1466

Landsstyret begrunnelse:
Vi har omtalt det generelt knyttet til tekst som står i 1466.

Vi har et generelt punkt, og går i programmet ikke inn på enkelte yrkesgrupper.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Annet

Forslagsnr: #333

Forslagsstiller: Fagforbundet Barn Og Oppvekst

Forslag:
Avsnitt Faglig utvikling i arbeidslivet

Nytt kulepunkt:

Utvikle en tilsvarende utdanning lik arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning for lærerutdanningen

Begrunnelse:
Det er på tide å adressere at det i dag er mange av våre medlemmer i skolen som jobber som ufaglærte lærere. Mange har jobbet som dette i flere år uten en sikkerhet i fast stilling. Dette fordi opplæringsloven stiller krav til hvem som kan få fast stilling som lærer. Samtidig ser vi også en nedgang i søkere til lærerutdanningen.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Det er allerede i dag en forsøksordning frem til 2026 med utdannings- og rekrutteringsstipend (se www.udir.no/kvalitet-og-kompetanse/etter-og-videreutdanning/utdannings-og-rekrutteringsstipend/om-utdannings-og-rekrutteringsstipend-24-25/).

Vi har et generelt punkt, og går i programmet ikke inn på enkelte yrkesgrupper.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Annet

Forslagsnr: #1081

Forslagsstiller: Fagforbundet Årdal Avd 220

Forslag:
Fagforbundet må arbeide for å behalde vidaregåande skular i distrikta, la elevane ta utdanning der dei bur.

Begrunnelse:
Barn må sleppe hybelbuing/pendling for å ta den utdanninga dei ynskjer. Noreg treng levande bygder! Flytter dei unge ut for å ta utdanning så flytter dei sjeldan tilbake til bygda etterpå.

Det må arbeidast med å behalde linjer på dei vidaregåande skulane i distrikta, ikkje alt kan sentraliserast. Ein må ha ordning for å kunne få tilbake nedlagte linjer på skulane når ei ser korleis søkjartala vert ved skulestart, ikkje godta nedlegging som permanent vedtak. Treng kommunen f.eks helsefagarbeidarar så bør det vere mogeleg å opne linja for at elevar kan ta aktuell utdanning i heimkommunen.

La læraren vere den som må pendle mellom skulane, ikkje elevane, og få ordningar der generelle fag kan takast på tvers av linjene på vgs.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 411-13

Landsstyret begrunnelse:
Ansees ivaretatt i linje 411-3

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Annet

Forslagsnr: #1082

Forslagsstiller: Fagforbundet Årdal Avd 220

Forslag:
Fagforbundet må arbeide for at det vert bygd fleire studentbustadar

Begrunnelse:
Det er dyrt å ta høgare utdanning i Noreg om ein ikkje kan bu heime. Mange må flytte og det å leige privat er ein stor kostnad kvar månad for ein student. Bygger ein fleire studentbustadar, med fornuftige leigeprisar, kan fleire ta dei studia dei ynskjer utan å arbeide i tillegg for å få råd til utdanninga

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 546

Landsstyret begrunnelse:
Det står i linje 546 at det skal bygges flere studentboliger.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 5. Livslang læring, Annet

Forslagsnr: #1545

Forslagsstiller: Fagforbundet Vestfold

Forslag:
Jobbe for at våre tillitsvalgte får opplæring og en god forståelse for mangfold og integrering.

Begrunnelse:
Mangfold og integrering

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget passar ikkje inn på foreslått plass..

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, linje 487

Forslagsnr: #717

Forslagsstiller: Fagforbundet Indre Smaalenene

Forslag:
Endre setning til:

Offentlig velferdstjenestene, skal driftes med egne ansatte.

Begrunnelse:
klarere tekst

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 487

Landsstyret begrunnelse:
Anses ivaretatt.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, linje 491

Forslagsnr: #1262

Forslagsstiller: Fagforbundet Nordland

Forslag:
Nytt kapittel: SAMFUNNSSIKKERHET OG BEREDSKAPEn verden og et samfunn i endring krever at vi styrker vår samfunnssikkerhet og beredskap. Angrep, naturkatastrofer, krig og andre betydelige hendelser i verden påvirker vår sikkerhet. Dette må tas på alvor, og Norge må ha en plan hvordan og hva som må være på plass slik at vi kan ta vare på våre innbyggere hvis kriser skulle oppstå.Den offentlige beredskapen må styrkes. Forsvaret, helsevesenet, politiet, brannvesenet og andre som har viktige trygghetsskapende oppgaver, må få økte ressurser, i form av økt bemanning og økte tilskudd.Datasikkerhet -er et nasjonalt ansvarDigital krigføring foregår daglig. Det er derfor viktig at vi tar kontroll og sikrer all informasjon som det offentlige har ansvar for. I dag bruker det offentlige en "tredjepart" som har laget programvaren. Det er på høy tid at vi begynner å jobbe for å utvikle våre egne plattformer, lagringsdomener og saksbehandlingsprogrammer. En nasjonal plattform med ulike kraftfulle it-systemer vil styrke den nasjonale sikkerheten. Og vi vil også ha kontroll på egne data."Det må utarbeides nasjonal plan for produksjon av smittevernutstyr og nødvendige medisiner.En størst mulig løpende matproduksjon over hele landet er avgjørende for å sikre en nasjonal matforsyning i et beredskapsperspektiv. Matproduksjon og egen selvforsyning er en viktig del av denne tryggheten.Sikre vannforsyningerSikre at kloakkanleggene er i god standStrøm tilgangen, styrkes og vedlikeholdesDet må bygges opp beredskapslager over hele landet som inneholder vann/mat, smittevernutstyr og medisiner for å sikre befolkningen i krisetider

Begrunnelse:
.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget er svært omfattende og tar opp tema og tiltak som hører til og er ivaretatt helt eller delvis under andre kapitler. Det har vært lagt en ambisjon om å korte ned og operasjonalisere prinsipp- og handlingsprogrammet, og fokusere det om handlingspunkter som forbundet reelt vil kunne ha kapasitet til å følge opp og arbeide politiske med i kommende fireårsperiode. Da er det også nødvendig å begrense programmets omfang. Å ta inn hele nye kapitler, som dessuten omfatter så vidt forskjellige ting, vil være å gå i motsatt retning av denne ambisjonen.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Rettferdig fordeling, linje 493

Forslagsnr: #1342

Forslagsstiller: Fagforbundet Helse Sunnmøre

Forslag:
Kommune- og sykehussektoren er underfinansiert. Det skaper press som

fører til nedbemanning, kutt i tenester, sentralisering og konkurranseutsetting. Sterke private aktører prøver

å ta over større deler av offentlig virksomhet. Resultatet blir at de ansattes

lønns-, pensjons- og arbeidsvilkår, og kompetanse forringes. I tillegg vil

tjenestetilbudet til innbyggerne bli dårligere. Fagforbundet krever at

bevilgningene til kommuner og sykehus står i samsvar med de oppgaver

og tjenester som skal utføres. Fagforbundet ønsker en rettferdig økonomisk

rammefordeling som ivaretar alle kommuner og sykehus.

Begrunnelse:
Sykehus framstår som gløymt i siste setning. Underfinansiering fører til kutt og nedbemanning og tap av tenester og funksjoner. Noko vert teke heilt vek både personell og tenester. Slik det står kjem dette ikkje fram.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget viser til tekst som ikke står i forslaget til nytt handlings- og prinsipprogram.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Rettferdig fordeling, linje 499

Forslagsnr: #737

Forslagsstiller: Fagforbundet Tromsø

Forslag:
Dette punktet burde omformuleres. Har ikke forslag på ny tekst

Begrunnelse:
Vanskelig å forstå teksten slik den er formulert idag

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Er ikke et konkret forslag.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Rettferdig fordeling, linje 503

Forslagsnr: #631

Forslagsstiller: Fagforbundet Ringsaker

Forslag:
At tannhelse likestilles med øvrige helsetjenester, **uansett alder.**

Begrunnelse:
Presisering

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 503

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget anses ivaretatt i eksisterende tekst.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Rettferdig fordeling, linje 503

Forslagsnr: #746

Forslagsstiller: Fagforbundet Tromsø

Forslag:
At øye-, øre, og tannhelse, likestilles med øvrige helsetjenester (tilføyelse i rød skrift)

Begrunnelse:
Det er viktig at hele kroppen likestilles i øvrige helsetjenester. Øye, øre og tannhelse er noe som pr. i dag er veldig kostbart

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Fagforbundet har hatt likestilling av tannhelse med øvrige helsetjenester som en prioritert sak, og vi har i de senere årene oppnådd flere delseiere og gjennomslag. Imidlertid er vi ikke i mål, og bør fortsatt konsentrere oss om å kjempe denne saken helt igjennom som det store nye offentlige velferdsløftet. Derfor anses det riktig å holde fast ved dette som en tydelig prioritering. Det offentlige helsevesenet utreder, diagnostiserer og behandler per i dagen lang rekke medisinske og kirurgiske øyetilstander.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Rettferdig fordeling, linje 503

Forslagsnr: #845

Forslagsstiller: Fagforbundet Akershus

Forslag:
At tannhelse likestilles med øvrige helsetjenester.

Endres til: At tannhelse likestilles med øvrige helsetjenester uansett alder.

Begrunnelse:
Kun en presisering og en forsikring om at ordningen skal gjelde for alle alderstrinn.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 503

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget anses ivaretatt i eksisterende tekst.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Rettferdig fordeling, linje 503

Forslagsnr: #941

Forslagsstiller: Fagforbundet Sørlandet Sykehus Arendal

Forslag:
Legge til "og øyehelse" i setningen, mellom tannhelse og likestilles. Punktet blir da som følger: At tannhelse og øyehelse likestilles med øvrige helsetjenester.

Begrunnelse:
Til forskjell fra nær sagt alle andre deler av kroppen, er øyet i begrenset grad ivaretatt av offentlige ordninger i Norge. Trolig er manglende offentlig støtte en begrensende faktor for folks undersøkelse og behandling av egen øyehelse. I rapporten "STATUS FOR ØYEHELSE I NORGE: STORE SAMFUNNSKOSTNADER SOM FØLGE AV SYNSTAP" utarbeidet av Menon Economics for Norges Blindeforbund og Specsavers kommer det blant annet frem at synshemming anslås å påføre det norske samfunnet et årlig produksjonstap på 1,8 milliarder kroner, eller 2300 årsverk. Ukorrigerte brytnings- og akkommodasjonsforstyrrelser, eksempelvis, påfører det norske samfunnet et helsetap tilsvarende 7,5 milliarder kroner årlig. Trolig kan en betydelig andel av dette reduseres med enkle grep, som riktig tilpassede briller eller kontaktlinser.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Fagforbundet har hatt likestilling av tannhelse med øvrige helsetjenester som en prioritert sak, og vi har i de senere årene oppnådd flere delseiere og gjennomslag. Imidlertid er vi ikke i mål, og bør fortsatt konsentrere oss om å kjempe denne saken helt igjennom som det store nye offentlige velferdsløftet. Derfor anses det riktig å holde fast ved dette som en tydelig prioritering. Det offentlige helsevesenet utreder, diagnostiserer og behandler per i dagen lang rekke medisinske og kirurgiske øyetilstander.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Rettferdig fordeling, linje 503

Forslagsnr: #1395

Forslagsstiller: Det sentrale ungdomsutvalg

Forslag:
Endre kulepunkt: At tannbehandling og øyehelse likestilles med øvrige helsetjenster.

Begrunnelse:
Optiker-tjenester er i dag en økonomisk kostand. Derfor velger mange å ikke følge opp egen øyehelse ved å la være å ta synsundersøkelse og forebyggende tiltak som gjelder synet.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Fagforbundet har hatt likestilling av tannhelse med øvrige helsetjenester som en prioritert sak, og vi har i de senere årene oppnådd flere delseiere og gjennomslag. Imidlertid er vi ikke i mål, og bør fortsatt konsentrere oss om å kjempe denne saken helt igjennom som det store nye offentlige velferdsløftet. Derfor anses det riktig å holde fast ved dette som en tydelig prioritering. Det offentlige helsevesenet utreder, diagnostiserer og behandler per i dagen lang rekke medisinske og kirurgiske øyetilstander.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Rettferdig fordeling, linje 503

Forslagsnr: #1502

Forslagsstiller: Fagforbundet Agder

Forslag:
Legge til "og øyehelse" i setningen, mellom tannhelse og likestilles.

Punktet blir da som følger: "At tannhelse og øyehelse likestilles med øvrige helsetjenester."

Begrunnelse:
Til forskjell fra nær sagt alle andre deler av kroppen, er øyet i begrenset grad ivaretatt av offentlige ordninger i Norge. Trolig er manglende offentlig støtte en begrensende faktor for folks undersøkelse og behandling av egen øyehelse. I rapporten "STATUS FOR ØYEHELSE I NORGE: STORE SAMFUNNSKOSTNADER SOM FØLGE AV SYNSTAP" utarbeidet av Menon Economics for Norges Blindeforbund og Specsavers kommer det blant annet frem at synshemming anslås å påføre det norske samfunnet et årlig produksjonstap på 1,8 milliarder kroner, eller 2300 årsverk. Ukorrigerte brytnings- og akkommodasjonsforstyrrelser, eksempelvis, påfører det norske samfunnet et helsetap tilsvarende 7,5 milliarder kroner årlig. Trolig kan en betydelig andel av dette reduseres med enkle grep, som riktig tilpassede briller eller kontaktlinser.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Fagforbundet har hatt likestilling av tannhelse med øvrige helsetjenester som en prioritert sak, og vi har i de senere årene oppnådd flere delseiere og gjennomslag. Imidlertid er vi ikke i mål, og bør fortsatt konsentrere oss om å kjempe denne saken helt igjennom som det store nye offentlige velferdsløftet. Derfor anses det riktig å holde fast ved dette som en tydelig prioritering. Det offentlige helsevesenet utreder, diagnostiserer og behandler per i dagen lang rekke medisinske og kirurgiske øyetilstander.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Rettferdig fordeling, linje 504

Forslagsnr: #223

Forslagsstiller: Fagforbundet Nord-Østerdal

Forslag:
Endre kulepunktet på linje 504:

- En god sykelønnsordning, og et sterkt oppsigelsesvern for tillitsvalgte

Endres til:

- Å bevare dagens sykelønnsordning, og jobbe for et sterkt oppsigelsesvern for tillitsvalgte.

Begrunnelse:
Her er også et eksempel på at vi kan være mer konkret i hva vi mener. Det er forskjell på tolkning på hva en god sykelønnsordning er, og å jobbe for å bevare dagens sykelønnsordning.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Å endre formuleringen til "dagens sykelønnsordning" fratar forbundet muligheten til å kunne gå inn for endringer som kan bety å forbedre ordningen. Det jobbes med ny ordning.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Rettferdig fordeling, linje 504

Forslagsnr: #267

Forslagsstiller: Fagforbundet Buss- Og Sporveisarbeidernes Forening

Forslag:
504 • En god sykelønnsordning, og et sterkt oppsigelsesvern for sykemeldte.Tillegg – Bestridelser av sykmeldinger fra arbeidsgiver opphører

Begrunnelse:
Det hjelper ingen når man er syk at arbeidsgiver bestrider sykmeldingen din.Samtidig med en oppskrift på hvordan dette skal gjøres via NHO.

Landsstyret:
Forslaget tiltres med følgende formulering: En god sykelønnsordning, et sterkt oppsigelsesvern for sykemeldte, og skjerpede vilkår knyttet til arbeidsgivers mulighet for å bestride en sykemelding.

Landsstyret begrunnelse:
Forslagsstillers intensjon oppfattes å være å hindre misbruk og useriøsitet knyttet til arbeidsgivers adgang til å bestride sykemeldinger og er forsøkt ivaretatt.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Rettferdig fordeling, linje 504

Forslagsnr: #542

Forslagsstiller: Fagforbundet Vestre Toten

Forslag:

Endre kulepunktet på linje 504:

- En god sykelønnsordning, og et sterkt oppsigelsesvern for tillitsvalgte

Endres til:

- Å bevare dagens sykelønnsordning, og jobbe for et sterkt oppsigelsesvern for tillitsvalgte.

Begrunnelse:
Her er også et eksempel på at vi kan være mer konkret i hva vi mener. Det er forskjell på tolkning på hva en god sykelønnsordning er, og å jobbe for å bevare dagens sykelønnsordning

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Å endre formuleringen til "dagens sykelønnsordning" fratar forbundet muligheten til å kunne gå inn for endringer som kan bety å forbedre ordningen. Det jobbes med ny ordning.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Rettferdig fordeling, linje 506

Forslagsnr: #346

Forslagsstiller: Fagforbundet Innlandet

Forslag:
Nytt kulepunkt etter linje 506: Gravferdsstødnaden fra fagforeninger skal ikke legges til grunn for beregning av offentlig gravferdsstøtte.

Begrunnelse:
I dag legges gravferdsstødenaden til grunn for beregning av offentlig gravferdsstøtte. Dette slår ut på de som har minst og som er berettiget gravferdsstøtte, det er da samfunnet som sparer på at et medlem har vært fagforeningsmedlem ved at støtten reduseres likt med stødnaden fra fagforeningen. Dette er ikke intensjonen med gravferdsstødnaden fra fagforeningene.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Målet er å gjøre Fagforbundet og andre forbunds gravferdsstøtte overflødig.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Rettferdig fordeling, linje 506

Forslagsnr: #361

Forslagsstiller: Fagforbundet Innlandet

Forslag:
"Å gjøre satsene for gravferdsstønad tilstrekkelig til å dekke faktiske kostnader" Legges til etter tilstrekkelig : nok

Begrunnelse:
Understreke at det må dekkes for faktiske kostnader, noe det ikke gjør i dag.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 506

Landsstyret begrunnelse:
Anses ivaretatt i eksisterende formulering.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Rettferdig fordeling, linje 506

Forslagsnr: #483

Forslagsstiller: Fagforbundet Innlandet

Forslag:
Nytt kulepunkt etter linje 506

Ny linje 507: Fagforbundet skal jobbe for at uføre sin støtte ikke reduseres når de inngår samboerskap /ekteskap

Begrunnelse:
I dagens samfunn er det mange som er kronisk syke og kanskje ender med uføre. Når de får seg ektefelle, samboer eller en partner vil det bli utbetalt mindre årlig ytelse til de som er syke/ uføre, enn hvis de hadde vært enslige.

Sykdom er ikke noe man kan noe for, og det er ikke alltid noe man får gjort noe med. Det er derfor dumt at det blir negative konsekvenser for noen, som ikke kan noe for at de har blitt syk.

Dette går utover økonomi og i dagens samfunn der priser øker, er det viktig å belyse at alle burde ha rett til en sikker økonomi. Dette gjelder om man er enslig eller i et partnerskap.

Vi i Fagforbundet Ung Innlandet mener at man ikke bør få konsekvenser fordi man finner en livspartner å dele livet med. Man skal ikke behøve å få dårligere økonomi og større bekymringer. Det skal ikke være nødvendig å kaste ansvar på den eventuelle partneren, bare fordi man vil bo sammen. Vi mener at Fagforbundet bør jobbe for at man bør få beholde sin opprinnelige stønad uavhengig om man bor alene eller ikke.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Enslige har høyere levekostnader enn to som lever sammen per person, og må derfor ha en høyere grunnsikring for å oppnå samme levestandard. En viss avkorting ved ekte-, samboer- eller partnerskap er forsvarlig når det er behov for å prioritere det offentlige samledes ressursbruk og sikre utjevning.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Rettferdig fordeling, linje 506

Forslagsnr: #719

Forslagsstiller: Fagforbundet Indre Smaalenene

Forslag:
Ønsker tilleggs setninger:

Kremasjon skal være en offentlig oppgave.

Kontroll av priser på begravelser og kremasjoner.

Begrunnelse:
Kontroll med private foretak som er i ferd med å overta tjenestene i enkelte kommuner.

Må legge på et prisnivå slik at vanlig folk har råd.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 189-190; 517

Landsstyret begrunnelse:
Fagforbundets generelle holdning er at offentlige velferdstjenester skal eies og drives av det offentlige, men programmet spesifiserer ikke særskilt alle tjenester dette gjelder. Det er imidlertid naturlig for Fagforbundet å mene at tjenestene levert av virksomheter som reguleres av Gravplassloven skal skje i offentlig regi, og dette omfatter krematorier. Videre anses eksisterende kulepunkt på 517 å gå lengre enn nytt foreslått kulepunkt. Fagforbundets politikk om likestilling av gravferdsformene handler først og fremst om økonomisk likestilling. Hinderet for å oppnå økonomisk likestilling ligger i at gravplassloven gir alle rett til fri grav i egen kommune, og samtidig gir hjemmel til å kreve kremasjonsavgift. Nytt forslag uthuler likestillingstanken, siden det kun ønsker å kontrollere prisene, ikke fjerne avgiften.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Rettferdig fordeling, linje 506

Forslagsnr: #738

Forslagsstiller: Fagforbundet Tromsø

Forslag:
Å gjøre satsene for gravferdsstønaden tilstrekkelig og øke den i takt med prisstigningen til å dekke faktiske kostnader. (tilføyelse i rød skrift)

Begrunnelse:
Dette er fordi satsene er for dårlig i dag

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 506

Landsstyret begrunnelse:
Anses ivaretatt i eksisterende formulering.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Rettferdig fordeling, linje 506

Forslagsnr: #846

Forslagsstiller: Fagforbundet Akershus

Forslag:
Å gjøre satsene for gravferdsstønad tilstrekkelig til å dekke faktiske kostnader

Endres til: Å gjøre satsene for gravferd tilstrekkelig nok for å dekke de faktiske kostnader

Begrunnelse:
Dagens støtteordning dekker ikke de faktiske kostnadene. Forslaget vil bidra til at det ikke blir "klasseforskjeller" innen gravferd.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 506

Landsstyret begrunnelse:
Anses ivaretatt av opprinnelig formulering.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Rettferdig fordeling, linje 506

Forslagsnr: #1389

Forslagsstiller: Yrkesseksjon kirke, kultur og oppvekst

Forslag:
Nytt kulepunkt - linje 507:

Gravferdsstønaden fra fagforeninger skal ikke legges til grunn for beregning av offentlig gravferdsstøtte

Begrunnelse:
I dag legges gravferdsstønaden til grunn for beregning av offentlig gravferdsstøtte. Dette slår ut på de som har minst og som er berettiget gravferdsstøtte, det er da samfunnet som sparer på at et medlem har vært fagforeningsmedlem ved at støtten reduseres likt med stønaden fra fagforeningen. Dette er ikke intensjonen med gravferdsstønaden fra fagforeningene

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Målet er å gjøre Fagforbundet og andre forbunds gravferdsstøtte overflødig.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Rettferdig fordeling, linje 506

Forslagsnr: #1446

Forslagsstiller: Yrkesseksjon kontor og administrasjon

Forslag:
Forslag om nytt underkapittel med overskriften "NAV."

Handlingspunktene i linjenummer 504 og 505 er foreslått flyttet til dette kapittelet.

Forslag til tekst i underkapittel og handlingspunkter under overskriften "NAV" : NAV utgjør i dag 1/3 av statsbudsjettet og er selve bærebjelken for den norske velferden. NAV er derfor et avgjørende verktøy for rettferdig fordeling. Fagforbundet mener det er viktig å styrke dette verktøyet ved å sikre at de ansatte har gode arbeidsbetingelser og at NAV kan tilby best mulig tjenester til innbyggerne.

I et stadig mer digitalt NAV er det viktig at innbyggerne får den veiledningen de trenger og at NAV også er tilgjengelig for dem som ikke kan benytte seg av de digitale plattformene. Derfor vil Fagforbundet jobbe for å styrke de lokale NAV-kontorene.

Fagforbundet vil i perioden 2025 – 2029 arbeide for:

- At inntektssikringen for de som har et mer varig behov ytelser må løses på en annen måte enn ved sosialhjelp.
- En universell barnetrygd, som økes og justeres i tråd med prisutviklinga.
- En god sykelønnsordning, og et sterkt oppsigelsesvern for sykemeldte.
- At kommunene som minimum må følge statens veiledende satser for sosialhjelp
- At kommunen skal ta sin plass i partnerskapet og at de lokale Nav-kontorene og tjenestene skal styrkes

Begrunnelse:
NAV er bærebjelken i velferdsstaten, og er både et viktig verktøy for rettferdig fordeling i samfunnet og for å sikre et velfungerende arbeidsliv. Dette er verdier som gjenspeiles i Fagforbundets verdigrunnlag. Fagforbundets stemme i arbeidet inn mot NAV har behov for en tydelig forankring i handlingsprogrammet.

Fagforbundet har i tillegg mange medlemmer som jobber i NAV, og det er viktig at forbundet arbeider for å sikre at de ansatte har gode arbeidsbetingelser og at NAV kan tilby best mulig tjenester til innbyggerne.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget er svært omfattende . Det har vært lagt en ambisjon om å korte ned og operasjonalisere prinsipp- og handlingsprogrammet, og fokusere det om handlingspunkter som forbundet reelt vil kunne ha kapasitet til å følge opp og arbeide politiske med i kommende fireårsperiode. Da er det også nødvendig å begrense programmets omfang. Å ta inn hele nye kapitler, som dessuten omfatter så vidt forskjellige ting, vil være å gå i motsatt retning av denne ambisjonen.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Kommuner og fylkeskommuner, linje 512

Forslagsnr: #1307

Forslagsstiller: Yrkesseksjon samferdsel og teknisk

Forslag:
Nytt handlingspunkt som lyder "At det etableres en statlig finansieringsplan som kan hjelpe kommunene i møte med investeringsbehovet i vann- og avløpssektoren. Her bør det utredes flere løsninger, som rentefrie låneordninger og medfinansieringsordninger, ut fra kriterium som bidrar til at kommunene ivaretar sitt ansvar med tanke på infrastruktur, folkehelse, beredskap, samt klima og miljø".

Begrunnelse:
Det er et stort og omfattende vedlikeholds- og investeringsbehov i infrastrukturen i vann- og avløpssektoren. I tillegg kommer kostnader som kommunene blir påført som følge av strengere krav til rensing av avløpsvann. Mange kommuner vil ha store utfordringer med å finansiere dette gjennom selvkostprinsippet alene. I dag ser vi at mange kommuner øker vann- og avløpsgebyrene med 15-20 % årlig, og en kartlegging Huseierne har foretatt viser at gebyrene for vann og avløp i perioden 2023-2027 er forventet å øke med henholdsvis 60 % og 57 % i gjennomsnitt. Dette i en tid hvor innbyggernes økonomi allerede er presset på grunn av den generelle prisstigningen og høye lånerenter. En del kommuner skyter også inn midler utover det de får inn gjennom vann- og avløpsgebyrene, altså midler fra rammeoverføringene. Dette fordi de ikke ønsker å øke vann- og avløpsgebyrene ytterligere. Dette fører igjen til et press på andre tjenester, blant annet i form av konkurranseutsetting.

Landsstyret:
Forslagets intensjon anses ivaretatt av forslagsnr.: #1517

Landsstyret begrunnelse:
Det er et stort og omfattende vedlikeholds- og investeringsbehov i infrastrukturen i vann- og avløpssektoren. Intensjonen ivaretas av forslag #1517 som tiltres.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Kommuner og fylkeskommuner, linje 513

Forslagsnr: #5

Forslagsstiller: Fagforbundet Buskerud

Forslag:
At kommuner og fylkeskommuner skal drives med egne fast ansatte. Og at de skal bestrebe seg på å ansatte lærlinger etter endt utdanningsløp.

Begrunnelse:
En presisering i at kommunens ansatte er i faste stillinger. Fokus på å øke mulighetene for lærlinger å få fast ansettelse etter endt læretid.

Landsstyret:
Forslaget tiltres med følgende formulering: Inn på linje 433: Lovfeste retten til læreplass, og øke mulighetene for lærlinger til å få fast ansettelse etter endt læretid, særlig i offentlig sektor.

Landsstyret begrunnelse:
Tiltres. Fagforbundet er for øvrig tydelige i tariffkapitlet på at vi arbeider for hele, faste stillinger.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Kommuner og fylkeskommuner, linje 513

Forslagsnr: #748

Forslagsstiller: Fagforbundet Tromsø

Forslag:

At kommuner og fylkeskommuner drive tjenestene med hele stillinger og økt grunnbemanning med egne ansatte. (tilføyes i rød skrift)

Begrunnelse:
Hele stillinger og økt grunnbemanning er noe Fagforbundet har jobbet med i mange år. Det er derfor viktig å få med dette i teksten også.

Landsstyret:
Forslaget tiltres med følgende formulering: Tillegg i linje 488: Det beste tilbudet får vi når det offentlige driver velferdstjenestene, med egne ansatte og tilstrekkelig bemanning.

Landsstyret begrunnelse:
Tiltres.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Kommuner og fylkeskommuner, linje 514

Forslagsnr: #174

Forslagsstiller: Fagforbundet Trøndelag Fylkeskommune, Avd 169

Forslag:
Legge til fylkeskommuner.

Begrunnelse:
Saken omhandler kommuner og fylkeskommuner. Det er derfor viktig at fylkeskommunene er med i hele avsnittet:

- ... rettferdig inntektsfordeling til kommuner **og fylkeskommuner** som sikrer gode tjenester i alle kommuner **og fylkeskommuner** , uavhengig av størrelse. (linje 514)

... nærings- og sysselsettingsplaner i alle kommuner **og fylkeskommuner** (linje 520)

Landsstyret:
Forslaget tiltres med følgende formulering: Tillegg 520: At det blir utviklet nærings- og sysselsettingsplaner i alle kommuner og fylkeskommuner.

Landsstyret begrunnelse:
Tiltres.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Kommuner og fylkeskommuner, linje 516

Forslagsnr: #192

Forslagsstiller: Fagforbundet Finnmark / Finnmarkku Fagalihttu

Forslag:
Nytt Forslag linje 516 Ny kulepkt.

«Fullfinansiering med å øremerke til ressurskrevende tjenester»

Begrunnelse:
For at pengene skal brukes til denne oppgaven for å ikke belaste kommuneøkonomien.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 516

Landsstyret begrunnelse:
Eksisterende forslag går inn for utbedringer som skal gjøre at kommunene bedre får dekket utgifter til ressurskrevende tjenester. Det blir oppfattet slik at dette også er intensjonen til forslagstiller. Imidlertid vil forslag om øremerking være en uønsket innskrenking av kommunenes handlingsrom. Fagforbundet er generelt for å styrke det lokale selvstyret og kommunenes handlingsrom til å gjøre økonomiske prioriteringer som er tilpasset lokale forutsetninger, muligheter og behov. Dette er også for eksempel grunnen til at Fagforbundet ikke er udelt positive til forslag om ulike typer bemanningsnormer.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Kommuner og fylkeskommuner, linje 517

Forslagsnr: #632

Forslagsstiller: Fagforbundet Ringsaker

Forslag:

Nytt kulepunkt:

- All gravferd skal skje i offentlig regi, og være et offentlig ansvar.

Begrunnelse:
Prinsipp

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Å kommunalisere- eller statliggjøre all gravferd anses ikke som en prioritert oppgave. Totalt er det per i dag rundt 350 begravelsesbyråer som håndterer gravferd i Norge. Det er imidlertid naturlig for Fagforbundet å mene at tjenestene som reguleres av Gravplassloven (gravplassmyndigheter og krematorier) skal skje i offentlig regi.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Kommuner og fylkeskommuner, linje 517

Forslagsnr: #847

Forslagsstiller: Fagforbundet Akershus

Forslag:
At kistebegravelse og kremasjon må likestilles som gravferds form

Endres til: At kistebegravelse og kremasjon må likestilles som gravferds form og å kunne bli gravlagt i uvigsla jord.

Begrunnelse:
Etter hva vi erfarer er det ikke mulig å bli gravlagt uten at det er vigsla grunn. Dette strider mot prinsippet for likeverdig behandling.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Gravplassloven er i dag tydelig på at det ikke skal utføres en vigslingspraksis som ekskluderer noen fra gravplassene.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Kommuner og fylkeskommuner, linje 518

Forslagsnr: #791

Forslagsstiller: Fagforbundet Horten

Forslag:

Bedre oppgavedeling i pleie- og omsorgstjenestene for å løse utfordringer knyttet til kompetanse- og personalmangel.

- Grunnbemanningen må opp!
- Forebygging og tilrettelegging.
- HMS opplæring

Begrunnelse:
Forslag fra YHS Horten

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget er for lite konkret.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Kommuner og fylkeskommuner, linje 518

Forslagsnr: #927

Forslagsstiller: Fagforbundet Buskerud

Forslag:
Bedre oppgavedeling i pleie- og omsorgstjenestene for å løse utfordringer knyttet til kompetanse- og personalmangel.

Endres til dette da det er store utfordringer med å få nok kompetanse og nok ansatte i mange ulike virksomheter i kommuner og fylkeskommuner:

Bedre oppgavedeling i virksomhetene i kommunene og fylkeskommunene for å løse utfordringer knyttet til kompetanse- og personalmangel.

Begrunnelse:
Det er behov for fokus på oppgavedeling i alle virksomheter i kommuner og fylkeskommuner, ikke bare i helsesektoren - det er det samme behovet i alle sektorer.

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 927

Landsstyret begrunnelse:
.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Kommuner og fylkeskommuner, linje 518

Forslagsnr: #1263

Forslagsstiller: Fagforbundet Nordland

Forslag:
Endes til: Bedre oppgavedeling for å løse utfordringer knyttet til kompetanse- og personalmangel

Begrunnelse:
.

Landsstyret:
Forslaget tiltres

Landsstyret begrunnelse:
.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Kommuner og fylkeskommuner, linje 520

Forslagsnr: #1390

Forslagsstiller: Yrkesseksjon kirke, kultur og oppvekst

Forslag:
Endring i kulepunkt:

At alle kommuner utarbeider planer for kultur, folkehelse og næring.

Begrunnelse:
Telemarkforskning har dokumentert at kommuner som har en egen plan for kultur bruker større ressurser på kultur. Det er grunn til å tro at de også bruker ressursene bedre og mer bevisst. En kulturplan vil bygge opp under en plan for næring, da mange kulturaktiviteter har synergieffekter med næringslivet.

I en tid hvor mange kommuner må prioritere enda strengere enn før, er det fare for at kulturtilbudet vil bli betydelig svekket. En kulturplan kan bidra til økt bevissthet om verdien av kultur for å bygge stedsidentitet, tilhørighet og sosiale møteplasser.

Plan for folkehelse vil vise sammenhengen mellom kultur og folkehelse, og bidra til å styrke begge felt.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Det aktuelle kulepunktet dreier seg spesifikt om kommunenes rolle i å bidra til næringsutvikling og arbeidsplasser. Det er en ivaretakelse av eget næringskapittel i tidligere prinsipp- og handlingsprogram. Kultur tematiseres i eget kapittel på linje 639-657 i debattheftet.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Kommuner og fylkeskommuner, linje 521

Forslagsnr: #1468

Forslagsstiller: Fagforbundet Oslo

Forslag:
Gammel tekst: Regelverk, kontrollsystemer og myndighet som sikrer at offentlige midler ikke ender opp hos private aktører, i skatteparadis eller hos andre stater.

Ny tekst: Regelverk, kontrollsystemer og myndighet som sikrer at offentlige velferdsmidler ikke ender opp som profitt hos private aktører.

Begrunnelse:
Vi mener denne teksten er tydeligere enn originalen.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Det anses viktig å tydeliggjøre at det også dreier seg om å unngå at offentlige midler ender opp hos andre typer aktører enn det som vanligvis forstås med "private ". En kan for eksempel tenke seg kriminelle nettverk, og for eksempel organisasjonsstrukturer som i siste instans kontrolleres og kanaliserer midler til fremmede makter.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Kommuner og fylkeskommuner, linje 522

Forslagsnr: #464

Forslagsstiller: Fagforbundet Våler

Forslag:
Nytt kulepunkt etter linje 522:

Kulepunkt linje 523: Vedtak fra stortinget som krever store økte utgifter for kommunene, skal finansieres av staten

Begrunnelse:
Stortinget fatter vedtak som kommuner må følge som går på kommunenes økonomi, og andre tjenester kommunene gir. Gratis SFO kjernetid øker elevmassen på SFO, uten at det følger penger for å fylle bemanningen. Dette går spesielt utover kommuner med dårlig økonomi.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 514-515

Landsstyret begrunnelse:
Forslagets internsjon anses ivaretatt i eksisterende tekst.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Kommuner og fylkeskommuner, linje 522

Forslagsnr: #1517

Forslagsstiller: Fagforbundet Agder

Forslag:
Nytt kulepunkt:

En statlig finansieringsplan som supplement til selvkostsystemet innenfor vann- og avløpssektoren.

Begrunnelse:
Det er et stort og omfattende vedlikeholds- og investeringsbehov i infrastrukturen i vann- og avløpssektoren. Mange kommuner vil ha store utfordringer med å finansiere dette gjennom selvkostprinsippet alene.

Landsstyret:
Forslaget tiltres

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget adresserer en stor samfunnsutfordning, der dagens måte å organisere finansiering ikke greier å utløse den samlede innsatsen som vil være nødvendig får å få bukt med det store vedlikeholdsetterslepet. Dette har igjen konsekvenser for vår evne til å reduserer og reparere tapet av natur som følger av forurensing av vannressursene vår, og ivaretakelse av Norges totalberedskap.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Kommuner og fylkeskommuner, linje 522

Forslagsnr: #1614

Forslagsstiller: FAGFORBUNDET

Forslag:

- At lavterskel helsetilbud blir bedre tilgjengelig for gutter og menn, og sikrer at også unge menns psykiske helseutfordringer ivaretas.

Begrunnelse:
Mannsutvalgets utredning (NOU 2024: 8) viser at menn bruker helsetjenester, lavterskeltilbud og flere andre helsefremmende tilbud i mindre grad enn kvinner. Færre gutter bruker helsetjenester som unge, og det kan gjøre det mindre naturlig å oppsøke liknende tjenester senere i livet. Ulike former for lavterskeltilbud er viktige virkemidler for å gi et tilbud til grupper som ellers ikke ville fått hjelp. Mannsutvalget finner at lavterskeltilbud i for liten grad er profilert eller innrettet på en måte som gjør at menn får den hjelpen de har behov for.

Landsstyret:
Forslaget tiltres med følgende formulering: * At lavterskel helsetilbud blir bedre tilgjengelig for gutter og menn, og sikrer at også menns psykiske helseutfordringer ivaretas.

Landsstyret begrunnelse:
Mannsutvalgets utredning (NOU 2024: 8) viser at menn bruker helsetjenester, lavterskeltilbud og flere andre helsefremmende tilbud i mindre grad enn kvinner. Færre gutter bruker helsetjenester som unge, og det kan gjøre det mindre naturlig å oppsøke liknende tjenester senere i livet. Ulike former for lavterskeltilbud er viktige virkemidler for å gi et tilbud til grupper som ellers ikke ville fått hjelp. Mannsutvalget finner at lavterskeltilbud i for liten grad er profilert eller innrettet på en måte som gjør at menn får den hjelpen de har behov for.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Sykehus, linje 524

Forslagsnr: #1469

Forslagsstiller: Fagforbundet Oslo

Forslag:
Gammel tekst: Fagforbundet mener sykehusene skal eies og drives av staten, supplert av tjenester fra ideelle aktører.

Ny tekst: Fagforbundet mener sykehusene skal eies og drives av staten.

Begrunnelse:
Vi mener at ideelle aktører opererer mer og mer likt som kommersielle aktører. Vi mener at staten vil få bedre styring ved å drive tjenestene selv.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget vil hindre at ideelle aktører kan levere supplerende tjenester til fellesskapets helsetjeneste, noe som har vært tydelig politikk fra Fagforbundet fram til nå. Det vil også hindre at private kommersielle aktører kan levere helsetjenester innenfor områder som ikke prioriteres av fellesskapets helsetjeneste. For å regulere omfanget av ideelle og kommersielle aktører, mener Fagforbundet at det både må på plass lovreguleringer (se linje 533 om å etablering av godkjenningsordning for private helsetilbud) og at bruken av ideelle og kommersielle aktører skal styres av felleskapets helsetjeneste.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Sykehus, linje 525

Forslagsnr: #224

Forslagsstiller: Fagforbundet Nord-Østerdal

Forslag:
Legge til etter setningen på linje 525:

Forvaltningsstyring må erstatte styringssystemer basert på markedstenkning.
Helseforetaksmodellen må avvikles, og erstattes med et styringssystem som setter behovet til pasientene fremfor inntjening.

Begrunnelse:
Helseforetaksmodellen har mislyktes, og vi har sett at det går ut over pasienten når sykehus driftes som om de skulle vært butikker. Vi mener derfor at helseforetaksmodellen må avvikles, og erstattes av forvaltningsstyring som ellers i offentlig sektor, der det er behovet til de som skal motta tjenesten som er viktigst, og ikke hva det koster å utføre tjenesten.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Ved forrige landsmøte ble formuleringen om avvikling av helseforetaksmodellen tatt ut av prinsipp- og handlingsprogrammet. Det ble da lagt vekt på å heller bruke handlingsrommet innenfor modellen, som er betydelig. Forslaget vil frata oss muligheten til å utnytte dette handlingsrommet. Utkastet til nytt handlings- og prinsipprogram slår videre fast at Fagforbundet går inn for styring basert på forvaltningsprinsipper framfor markedstenking, og folkevalgt representasjon i foretaksstyrene. Dette vil være vesentlige kursendringer som vil bidra til at framtidig organisering av helsetjenesten underbygger formålet om likeverdige og universelle helsetjenester.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Sykehus, linje 525

Forslagsnr: #314

Forslagsstiller: Fagforbundet Sykehus Innlandet Reinsvoll

Forslag:
Endring av linje 525: "Forvaltningsstyring må erstatte styringssystemer basert på markedstenkning"

"Forvaltningsstyring må erstatte helseforetakene"

Begrunnelse:
For å tydeliggjøre for arbeidsgiver hva vi mener ved å forenkle språket i teksten.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Ved forrige landsmøte ble formuleringen om avvikling av helseforetaksmodellen tatt ut av prinsipp- og handlingsprogrammet. Det ble da lagt vekt på å heller bruke handlingsrommet innenfor modellen, som er betydelig. Forslaget vil frata oss muligheten til å utnytte dette handlingsrommet. Utkastet til nytt handlings- og prinsipprogram slår videre fast at Fagforbundet går inn for styring basert på forvaltningsprinsipper framfor markedstenking, og folkevalgt representasjon i foretaksstyrene. Dette vil være vesentlige kursendringer som vil bidra til at framtidig organisering av helsetjenesten underbygger formålet om likeverdige og universelle helsetjenester.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Sykehus, linje 525

Forslagsnr: #543

Forslagsstiller: Fagforbundet Vestre Toten

Forslag:
Legge til etter setningen på linje 525:

Forvaltningsstyring må erstatte styringssystemer basert på markedstenkning.
Helseforetaksmodellen må avvikles, og erstattes med et styringssystem som setter behovet til pasientene fremfor inntjening.

Begrunnelse:
Helseforetaksmodellen har mislyktes, og vi har sett at det går ut over pasienten når sykehus driftes som om de skulle vært butikker. Vi mener derfor at helseforetaksmodellen må avvikles, og erstattes av forvaltningsstyring som ellers i offentlig sektor, der det er behovet til de som skal motta tjenesten som er viktigst, og ikke hva det koster å utføre tjenesten.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Ved forrige landsmøte ble formuleringen om avvikling av helseforetaksmodellen tatt ut av prinsipp- og handlingsprogrammet. Det ble da lagt vekt på å heller bruke handlingsrommet innenfor modellen, som er betydelig. Forslaget vil frata oss muligheten til å utnytte dette handlingsrommet. Utkastet til nytt handlings- og prinsipprogram slår videre fast at Fagforbundet går inn for styring basert på forvaltningsprinsipper framfor markedstenking, og folkevalgt representasjon i foretaksstyrene. Dette vil være vesentlige kursendringer som vil bidra til at framtidig organisering av helsetjenesten underbygger formålet om likeverdige og universelle helsetjenester.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Sykehus, linje 525

Forslagsnr: #1204

Forslagsstiller: Fagforbundet Troms

Forslag:
Tilførsel:

- Linje 525-526: Det er viktig for å sikre et godt og trygt sykehustilbud, også lokalsykehus, over hele landet, med akuttfunksjoner og fødetilbud.

Begrunnelse:
Begrunnelse: Viktig å bygge ut og beholde tilbudene også i de lokale sykehusene

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 526

Landsstyret begrunnelse:
Anses ivaretatt i eksisterende formulering.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Sykehus, linje 525

Forslagsnr: #1264

Forslagsstiller: Fagforbundet Nordland

Forslag:
Lokalsykehusene med akuttberedskap og fødetilbud er nødvendige for å opprettholde levedyktige lokalsamfunn.

Begrunnelse:
.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 526

Landsstyret begrunnelse:
Anses ivaretatt i eksisterende tekst.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Sykehus, linje 526

Forslagsnr: #1078

Forslagsstiller: Fagforbundet Helse Bergen Avd 81

Forslag:
Tillegg: Fagforbundet må jobbe for at det er mer kunnskap og trening innen beredskap og krisehåndtering på sykehus. En god beredskap handler også om rett folk med rett kompetanse. Videre må Fagforbundet jobbe for at Sykehusene i Norge har egne beredskapslagre med økt nasjonal produksjon av legemidler og medisinsk utstyr for å bygge opp beredskapslagre. Det må jobbes for økte og øremerke midler knyttet til helseberedskap i sykehusene slik at tiltak knyttet til beredskap ikke tas av det ordinære driftsbudsjettet. Digital beredskap i norsk helsevesen er helt nødvendig for å hindre cyber angrep i disse krisetider. En god beredskap betyr også rett bemanning på rett plass. Vi trenger en bemanningsplan med nok folk slik at vi klarer å møte en stor katastrofe eller pandemi over tid.

Nytt kulepunkt: Jobbe for at utdanningen for helsepersonell har mer kunnskap og trening innen beredskap og krisehåndtering på sykehus.

Nytt kulepunkt: Jobbe for at økte og øremerke midler knyttet til helseberedskap i sykehusene.

Nytt kulepunkt: Jobbe for at Sykehusene i Norge har egne beredskapslagre med økt nasjonal produksjon av legemidler og medisinsk utstyr for å bygge opp beredskapslagre.

Nytt kulepunkt: Jobbe for styrking av digital sikkerhet i norske sykehus.

Begrunnelse:
Utdanningene innenfor helse idag har ikke nok om beredskap og krisehåndtering. De siste årene med både pandemi og økt urolighet i Europa har styrket oppmerksomheten på beredskapsarbeid, ikke bare militært, men også helsemessig. Når større kriser, katastrofer eller krig rammer nærliggende landområder og påvirker vår egen nasjon, ser vi tydeligere hvor viktig det er å være beredt på utfordringer lokalt, regionalt og nasjonalt.

Historien har vist at myndighetene ikke har prioritert helseberedskap i tilstrekkelig grad. Vi må ta lærdom av tidligere kriser og pandemier. Koronapandemien viste oss at god beredskap koster, men at dårlig beredskap koster enda mer. Helsetjenesten er en beredskapsorganisasjon og sørger for akuttberedskap i hele landet, hele døgnet, hele året. Medisinsk nødmeldetjeneste, legevakttjeneste, ambulansetjeneste og sykehus håndterer daglig utallige henvendelser og hendelser. Kunnskapen, erfaringen, rutinene og strukturene

som finnes i helsetjenesten for håndtering av sykdom, ulykker og kriser i en normalsituasjon er helt avgjørende for god håndtering av kriser og katastrofer ved økt beredskap.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget er svært omfattende, og tar dels opp forslag som hører hjemme i de yrkespolitiske retningslinjene. Det har vært lagt en ambisjon for programarbeidet om å korte ned og operasjonalisere prinsipp- og handlingsprogrammet, og fokusere det om handlingspunkter som forbundet reelt vil kunne ha kapasitet til å følge opp og arbeide politisk med i kommende fireårsperiode. Da er det også nødvendig å begrense programmets omfang. Å ta inn det som i praksis er hele nye kapitler vil være å gå i motsatt retning av denne ambisjonen.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Sykehus, linje 527

Forslagsnr: #1308

Forslagsstiller: Yrkesseksjon samferdsel og teknisk

Forslag:
Nytt handlingspunkt som lyder "At ordningen med nøytral merverdiavgift for helseforetakene avvikles".

Begrunnelse:
Flertallet i utvalget bak NOU 2023: 8 Fellesskapets sykehus mener at ordningen med nøytral moms fører til oppsplitting av tjenester som naturlig hører sammen, og at den kan svekke helseforetakenes motivasjon for å levere ikke-medisinske tjenester med egne ansatte til fordel for å kjøpe tjenestene fra private. De trekker fram renhold og kjøkkentjenester som svært viktig i behandlingen i sykehusene. Utvalget fremhever videre at i «sykehus med stadig behov for raskt å kunne omstille seg ved for eksempel smittespredning og dermed endrede prosedyrer og rutiner, kan det være en fordel å ha egne ansatte i hele sykehuset». Ordningen stimulerer til konkurranseutsetting hvor de ansattes lønns- og pensjonsordninger er en av de viktigste momentene i konkurransen. Konkurranseutsetting gir dessuten svekket tjenestekvalitet, mindre fleksibilitet og dårligere beredskap.

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 947

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretatt av annet forslag som tiltres.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Sykehus, linje 528

Forslagsnr: #268

Forslagsstiller: Fagforbundet Buss- Og Sporveisarbeidernes Forening

Forslag:
528 • At sykehusene skal rammefinansieres, framfor innsatsstyrt finansiering.Ny – Foretaksmodellen for sykehus avvikles.

Begrunnelse:
Sykehus er ikke butikk og pasientene er ikke en vare.Offentlige sykehus skal derfor styres demokratisk av folkevalgte.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Ved forrige landsmøte ble formuleringen om avvikling av helseforetaksmodellen tatt ut av prinsipp- og handlingsprogrammet. Det ble da lagt vekt på å heller bruke handlingsrommet innenfor modellen, som er betydelig. Forslaget vil frata oss muligheten til å utnytte dette handlingsrommet. Utkastet til nytt handlings- og prinsipprogram slår videre fast at Fagforbundet går inn for styring basert på forvaltningsprinsipper framfor markedstenking, og folkevalgt representasjon i foretaksstyrene. Dette vil være vesentlige kursendringer som vil bidra til at framtidig organisering av helsetjenesten underbygger formålet om likeverdige og universelle helsetjenester.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Sykehus, linje 528

Forslagsnr: #946

Forslagsstiller: Fagforbundet Sørlandet Sykehus Arendal

Forslag:
Tillegg i kulepunkt: og at det skilles på drifts- og investeringsmidler

Begrunnelse:
I dag er det slik at helseforetak må spare på drift (f.eks. ved å legge ned sengeplasser) for å få råd til å investere.

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 1242

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretas av annet forslag som tiltres.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Sykehus, linje 528

Forslagsnr: #1242

Forslagsstiller: Fagforbundet Surnadal

Forslag:
Tillegg i kulepunkt.

..og at det skilles på drifts-og investeringsmidler.

Begrunnelse:
..investeringer må ikke gå ut over drifta.

Landsstyret:
Forslaget tiltres med følgende formulering: At sykehusene skal rammefinansieres, framfor innsatsstyrt finansiering og at muligheter for å skille på drifts- og investeringsmidler utredes.

Landsstyret begrunnelse:
Tiltres

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Sykehus, linje 529

Forslagsnr: #409

Forslagsstiller: Fagforbundet Avd. 196, Sihf-Lillehammer

Forslag:
Vi mener det må være med et punkt på at det må bli bedre samarbeid mellom primær helsetjenesten og spesialisthelsetjenesten.

Begrunnelse:
Det er mange pasienter som blir liggende flere døgn enn nødvendig på sykehus pga dårlig kommunikasjon imellom etatene.

Her burde fagforeningene jobbe tettere sammen slik at de kan påvirke opp mot politikere/arbeidsgiver fra flere kanter.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Er ikke et konkret forslag.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Sykehus, linje 531

Forslagsnr: #410

Forslagsstiller: Fagforbundet Avd. 196, Sihf-Lillehammer

Forslag:
Bør ikke være folkevalgt representasjon i sykehusstyrene

Begrunnelse:
De folkevalgte tenker for mye på sin egen kommune og ikke så mye faglig kunnskap

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Å supplere sykehusstyrene med folkevalgt representasjon er viktig for å styrke den demokratiske forankringen av beslutninger om sykehusstruktur- og drift som også har samfunnspolitiske konsekvenser.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Sykehus, linje 531

Forslagsnr: #422

Forslagsstiller: Fagforbundet Buskerud

Forslag:
Tillegg i kulepunkt: og at det skilles på drifts- og investeringsmidler

Begrunnelse:
Klarere budsjettering, ved å skille de to typene midler blir det enklere å planlegge å bruke ressurser på en målrettet måte.

Driftsmidler kan brukes til daglig drift, mens investeringer kan brukes I prosjekter og utvikling.

Forutsigbarhet, klare skiller gir kommuner og sykehus mer forutsigbarhet i budsjettet, noe som er essensielt for å kunne opprettholde stabile tjenester.

Uten klare skiller kan driftsmidler brukes til investeringer, noe som kan føre til underfinansiering av daglig drift og tjenester og dermed svekke kvaliteten på tilbudene.

Det gir støtte til langsiktig planlegging.

Fagforbundet ønsker derfor å sikre at ressurser er tilstrekkelig fordelt for å ivareta både de ansatte og innbyggernes behov

Å skille mellom disse to typene midler er avgjørende for å sikre effektiv ressursbruk, forutsigbarhet i budsjettplanlegging og opprettholdelse av kvalitet i helsetjenester

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 1242

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretas av annet forslag som tiltres.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Sykehus, linje 531

Forslagsnr: #848

Forslagsstiller: Fagforbundet Akershus

Forslag:
Utredning av en representantskaps modell, for å få folkevalgt representasjon i sykehusstyrene.

Endres til: Utredning av en representantskaps modell, for å få folkevalgt representasjon i sykehusstyrene og at det skilles på drifts - og investeringsmidler.

Begrunnelse:
Forslaget vil bidra til at det blir enklere å skille på utgifter til daglig drift og det å investere f.eks. i nye hjelpemidler.

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 1242

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretas av annet forslag som tiltres.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Sykehus, linje 535

Forslagsnr: #6

Forslagsstiller: Fagforbundet Buskerud

Forslag:
Nytt kulepunkt: At sykehusene bestreber seg på å ansette lærlingene etter endt utdanningsløp

Begrunnelse:
Fokus på å øke mulighetene for at lærlinger får fast ansettelse etter endt læretid

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 5

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget anses ivaretatt av annet forslag som tiltres med følgende formulering inn på linje 433: "Lovfeste retten til læreplass, og øke mulighetene for lærlinger til å få fast ansettelse etter endt læretid, særlig i offentlig sektor".

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Sykehus, linje 535

Forslagsnr: #225

Forslagsstiller: Fagforbundet Nord-Østerdal

Forslag:
Legge til nytt kulepunkt:

- At helseforetaksmodellen avvikles, og erstattes med en forvaltningsmodell.

Begrunnelse:
Helseforetaksmodellen har mislyktes, og vi har sett at det går ut over pasienten når sykehus driftes som om de skulle vært butikker. Vi mener derfor at helseforetaksmodellen må avvikles, og erstattes av forvaltningsstyring som ellers i offentlig sektor, der det er behovet til de som skal motta tjenesten som er viktigst, og ikke hva det koster å utføre tjenesten.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Ved forrige landsmøte ble formuleringen om avvikling av helseforetaksmodellen tatt ut av prinsipp- og handlingsprogrammet. Det ble da lagt vekt på å heller bruke handlingsrommet innenfor modellen, som er betydelig. Forslaget vil frata oss muligheten til å utnytte dette handlingsrommet. Utkastet til nytt handlings- og prinsipprogram slår videre fast at Fagforbundet går inn for styring basert på forvaltningsprinsipper framfor markedstenking, og folkevalgt representasjon i foretaksstyrene. Dette vil være vesentlige kursendringer som vil bidra til at framtidig organisering av helsetjenesten underbygger formålet om likeverdige og universelle helsetjenester.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Sykehus, linje 535

Forslagsnr: #545

Forslagsstiller: Fagforbundet Vestre Toten

Forslag:

Legge til nytt kulepunkt:

- At helseforetaksmodellen avvikles, og erstattes med en forvaltningsmodell

Begrunnelse:
Helseforetaksmodellen har mislyktes, og vi har sett at det går ut over pasienten når sykehus driftes som om de skulle vært butikker. Vi mener derfor at helseforetaksmodellen må avvikles, og erstattes av forvaltningsstyring som ellers i offentlig sektor, der det er behovet til de som skal motta tjenesten som er viktigst, og ikke hva det koster å utføre tjenesten.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Ved forrige landsmøte ble formuleringen om avvikling av helseforetaksmodellen tatt ut av prinsipp- og handlingsprogrammet. Det ble da lagt vekt på å heller bruke handlingsrommet innenfor modellen, som er betydelig. Forslaget vil frata oss muligheten til å utnytte dette handlingsrommet. Utkastet til nytt handlings- og prinsipprogram slår videre fast at Fagforbundet går inn for styring basert på forvaltningsprinsipper framfor markedstenking, og folkevalgt representasjon i foretaksstyrene. Dette vil være vesentlige kursendringer som vil bidra til at framtidig organisering av helsetjenesten underbygger formålet om likeverdige og universelle helsetjenester.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Sykehus, linje 535

Forslagsnr: #634

Forslagsstiller: Fagforbundet Ringsaker

Forslag:

Nytt kulepunkt:

- Gratis parkering på sykehus

Begrunnelse:
Viktig prinsipp

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget er for detaljert, og vil innebære å ta bort muligheten for å finne lokale løsninger som passer til lokale demokratiske prioriteringer, behov og forutsetninger. I et miljøperspektiv ønsker Fagforbundet at jobbreiser bør foretas så miljøvennlig som mulig og dette forslaget vil stimulere til mer bilbruk.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Sykehus, linje 535

Forslagsnr: #947

Forslagsstiller: Fagforbundet Sørlandet Sykehus Arendal

Forslag:
Nytt kulepunkt: At ordningen med nøytral merverdiavgift for helseforetakene avvikles.

Begrunnelse:
Flertallet i utvalget bak NOU 2023: 8 Fellesskapets sykehus mener at ordningen med nøytral moms fører til oppsplitting av tjenester som naturlig hører sammen, og at den kan svekke helseforetakenes motivasjon for å levere ikke-medisinske tjenester med egne ansatte til fordel for å kjøpe tjenestene fra private. De trekker fram renhold og kjøkkentjenester som svært viktig i behandlingen i sykehusene. Utvalget fremhever videre at i «sykehus med stadig behov for raskt å kunne omstille seg ved for eksempel smittespredning og dermed endrede prosedyrer og rutiner, kan det være en fordel å ha egne ansatte i hele sykehuset». Ordningen stimulerer til konkurranseutsetting hvor de ansattes lønns- og pensjonsordninger er en av de viktigste momentene i konkurransen. Konkurranseutsetting gir dessuten svekket tjenestekvalitet, mindre fleksibilitet og dårligere beredskap.

Landsstyret:
Forslaget tiltres

Landsstyret begrunnelse:
Tiltres

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Sykehus, linje 535

Forslagsnr: #1508

Forslagsstiller: Fagforbundet Agder

Forslag:
Nytt handlingspunkt:

"At ordningen med nøytral merverdiavgift for helseforetakene avvikles."

Begrunnelse:
Flertallet i utvalget bak NOU 2023: 8 Fellesskapets sykehus mener at ordningen med nøytral moms fører til oppsplitting av tjenester som naturlig hører sammen, og at den kan svekke helseforetakenes motivasjon for å levere ikke-medisinske tjenester med egne ansatte til fordel for å kjøpe tjenestene fra private. De trekker fram renhold og kjøkkentjenester som svært viktig i behandlingen i sykehusene. Utvalget fremhever videre at i «sykehus med stadig behov for raskt å kunne omstille seg ved for eksempel smittespredning og dermed endrede prosedyrer og rutiner, kan det være en fordel å ha egne ansatte i hele sykehuset». Ordningen stimulerer til konkurranseutsetting hvor de ansattes lønns- og pensjonsordninger er en av de viktigste momentene i konkurransen. Konkurranseutsetting gir dessuten svekket tjenestekvalitet, mindre fleksibilitet og dårligere beredskap.

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 947

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretatt av annet forslag som tiltres.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Bolig, linje 538

Forslagsnr: #486

Forslagsstiller: Fagforbundet Innlandet

Forslag:
Endre setning på linje 538 til:

segregering i pressområder og tilrettelegger for utvikling i hele landet, og å gi unge i etableringsfasen mulighet til å få startlån i Husbanken

Begrunnelse:
Det er stadig flere unge som ønsker å komme seg inn på boligmarkeder, men ikke kan det på grunn av økonomi. Det er mange som sparer i flere år og enda ikke kommer inn på boligmarkedet på grunn av høye kostnader og familie som ikke kan være kausjonister.

I dagens samfunn flytter man kanskje hjemme fra i ung alder, og leier leilighet mens man studerer og jobber og gleder seg til og bli ferdig som student. For da kan man endelig kjøpe seg noe eget. Men realiteten er at man kanskje må vente i mange år.

Det er mange som i dag betaler mer i leie enn man ville gjort på ett huslån, og det er enda ikke grunnlag nok til sikker betaling.

Vi i Fagforbundet ung Innlandet mener at boligmarkedet burde være for alle og ikke bare for de rike, de med kausjonister eller de som kan spare. Vi mener at de unge burde komme tidligere inn på boligmarkedet for å unngå ett evig liv på leiemarkedet.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 542-543

Landsstyret begrunnelse:
Anses ivaretatt. Formuleringen "Å styrke Husbakens rolle i å gi flere mulighet til å kjøpe sin egen bolig" kan åpne for å vurdere en utvidelse av startlånsordningen, men avgrenser seg ikke bare til dette som det eneste mulige tiltaket.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Bolig, linje 538

Forslagsnr: #1079

Forslagsstiller: Fagforbundet Helse Bergen Avd 81

Forslag:
Tillegg: Dagens boligmarked skaper store utfordringer for lavtlønnede. Økt beskatning av sekundærboliger kan dempe prisveksten og gjøre det enklere for kjøpere å komme inn på markedet spesielt hvis de har lite kapital.Skattelettelser for kommunale avgifter som vann og kloakk gagner primært huseiere, ikke leietakere. Dette forsterker ulikheten mellom de som eier og de som leier bolig. Fagforbundet må jobbe for en målrettet støtte for de med lavest inntekt og må jobbe for å øke skatt på de med sekundærboliger.

Begrunnelse:
Boligpolitikk Dagens boligmarked skaper store utfordringer for lavtlønnede. Økt beskatning av sekundærboliger kan dempe prisveksten og gjøre det enklere for kjøpere å komme inn på markedet spesielt hvis de har lite kapital.Skattelettelser for kommunale avgifter som vann og kloakk gagner primært huseiere, ikke leietakere. Dette forsterker ulikheten mellom de som eier og de som leier bolig. En mer rettferdig politikk ville vært å målrette støtten mot de med lavest inntekt, uavhengig av om de eier eller leier. For å skape et mer rettferdig boligmarked bør vi øke skatten på sekundærboliger og heller gi direkte støtte til vanskeligstilte på boligmarkedet. For hvor mange boenheter skal egentlig rike persone kunne eie for det blir umoralsk? 10 leiligheter? 100?

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 537 og 539

Landsstyret begrunnelse:
Anses ivaretatt i eksisterende tekst.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Bolig, linje 538

Forslagsnr: #1206

Forslagsstiller: Fagforbundet Troms

Forslag:
Endre fra segregering til mangfoldet.

Ny setning blir: Fagforbundet vil jobbe for en boligpolitikk som reduserer sosiale og geografiske forskjeller, øke mangfoldet i pressområder og tilrettelegger for utvikling i hele landet.

Begrunnelse:
Bedre setning og mer forståelig.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Segregering er et etablert uttrykk for å beskrive det folk med ulike sosial bakgrunn i minskende grad bor i de samme nabolagene og områdene av en by eller kommune. Altså at boligområder bli stadig mer homogene i en klassedelt by eller kommune: Enkelt sagt: At folk med høy inntekt og formue bor ett sted for seg selv, mens folk som har mindre bor andre steder. Begrepet brukes også i NOU 2020: 16 Levekår i byer.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Bolig, linje 539

Forslagsnr: #1205

Forslagsstiller: Fagforbundet Troms

Forslag:
Flere må få mulighet til å eie egen bolig, skattepolitikken må bidra til å motvirke boligspekulasjon, deriblant AirBnb.

Begrunnelse:
Få boliger for utleie og kjøp, de fleste kjøpes opp av boligspekulanter. Dette gjør at prisen blir unaturlig høy. AirBnb gjør at utleie blir dyrt, og at få boliger selges. Både i by og distrikt.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 539

Landsstyret begrunnelse:
Anses ivaretatt i eksisterende tekst. Det er hensiktsmessig å ikke omtale en markedsaktør/tilbyder spesifikt, da det også kan dreie seg om andre som fasiliterer/driver korttidsutleie eller virksomhet som likner leilighetshotell.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Bolig, linje 540

Forslagsnr: #279

Forslagsstiller: Fagforbundet Buss- Og Sporveisarbeidernes Forening

Forslag:
Bolig linje 540

Nytt kulepunkt: linje 553

Å forby utleie gjennom airnbnb og andre utleie apper.

Begrunnelse:
Den økende bruken av slike utleieselskaper gjør at det blir mindre boliger tilgjengelig for lokalbefolkningen, spesielt i byene. Jfr Barcelona som vil forby disse. I tillegg fører det til at vanlig boligområder blir turistifiseert.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget er ansett som for spesifikt, da det nemner spesifike aktørar. På linje 545 står det at Fagforbundet ynskjer konsesjonsregulering av profesjonelle utleigarar. Dette vil også omfatte dei som driv profesjonell utleige gjennom t.d. AirBnB.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Bolig, linje 541

Forslagsnr: #643

Forslagsstiller: Fagforbundet Kultur, Oslo

Forslag:
Nye punkter under Bolig:

- Arbeide for prisregulering av leiemarkedet
- Arbeide for at det innføres boplikt i byer der det er vanskelig å komme inn på boligmarkedet
- Arbeide for å gi kommunene rett til å sette en grense for hvor mange dager per år en bolig kan leies ut på korttidsbasis, slik at boliger hovedsakelig brukes til permanent bosetting

Vi vil også endre punktet "Arbeide for nye boligløsninger som i dag ikke dekkes av det kommunale botilbudet eller selveiermarkedet" (I Prinsipp- og handlingsprogram 2022-2025) til "Arbeide for å bygge opp en ikke-kommersiell boligsektor som et alternativ til det kommunale botilbudet og selveiermarkedet"

Begrunnelse:

Fagforbundet trenger en tydeligere boligpolitikk med flere konkrete tiltak, som også ivaretar leietakere.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget er svært omfattende. Første kulepunkt anses delvis ivaretatt av punkt om konsesjonsregulering profesjonelt utleie og styrkede rettigheter for leietakere i eksisterende test. Forslag om ikke-kommersiell boligsektor anses delvis ivaretatt av punkt om å etablere statlig boligselskap med sikte på sørge for boligløsninger som ikke dekkes av verken det kommersielle eller kommunale boligtilbudet i eksisterende tekst.
Prisregulering/prisvernbestemmelser arbeides det med i forbindelse med ny husleielov som berøres av punktet om styrkede rettigheter for leietakere i eksisterende tekst. Det er svært langt fram til en eventuelt tredje /ikke-kommersiell boligsektor, og det vil blant annet kreve juridiske endringer og helt nye økonomiske og organisatoriske rammeverk som i dag ikke finnes. Det er også et uavklart spørsmål hvem som skal være de aktørene som har kompetanse og kapital nok til å bygge ut ikke-kommersielle eller allmenne boliger i en slik

skala at det faktisk ville kunne fungere prisdempende på boligmarkedet. Etablering av et statlig boligselskap er i alle fall et konkret steg på vegen mot et systemskifte i boligpolitikken.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Bolig, linje 541

Forslagsnr: #653

Forslagsstiller: Fagforbundet, Helse, Sosial Og Velferd, Oslo

Forslag:

- Arbeide for prisregulering av leiemarkedet
- Arbeide for at det innføres boplikt i byer der det er vanskelig å komme inn på boligmarkedet
- Arbeide for å gi kommunene rett til å sette en grense for hvor mange dager per år en bolig kan leies ut på korttidsbasis, slik at boliger hovedsakelig brukes til permanent bosetting

Endre punktet: “Arbeide for nye boligløsninger som i dag ikke dekkes av det kommunale botilbudet eller selveiermarkedet" til “Arbeide for å bygge opp en ikke-kommersiell boligsektor som et alternativ til det kommunale botilbudet og selveiermarkedet”

Begrunnelse:
En ikke-kommersiell boligsektor kan tilby rimelige boliger uten profittmotiv. Dette vil gi flere muligheten til å bo til en rimelig pris, samtidig som det kan bidra til å redusere presset på både det kommunale tilbudet og selveiermarkedet.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget er svært omfattende. Første kulepunkt anses delvis ivaretatt av punkt om konsesjonsregulering profesjonelt utleie og styrkede rettigheter for leietakere i eksisterende test. Forslag om ikke-kommersiell boligsektor anses delvis ivaretatt av punkt om å etablere statlig boligselskap med sikte på sørge for boligløsninger som ikke dekkes av verken det kommersielle eller kommunale boligtilbudet i eksisterende tekst.
Prisregulering/prisvernbestemmelser arbeides det med i forbindelse med ny husleielov som berøres av punktet om styrkede rettigheter for leietakere i eksisterende tekst. Det er svært langt fram til en eventuelt tredje /ikke-kommersiell boligsektor, og det vil blant annet kreve juridiske endringer og helt nye økonomiske og organisatoriske rammeverk som i dag ikke finnes. Det er også et uavklart spørsmål hvem som skal være de aktørene som har kompetanse og kapital nok til å bygge ut ikke-kommersielle eller allmenne boliger i en slik skala at det faktisk ville kunne fungere prisdempende på boligmarkedet. Etablering av et statlig boligselskap er i alle fall et konkret steg på vegen mot et systemskifte i boligpolitikken.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Bolig, linje 542

Forslagsnr: #194

Forslagsstiller: Fagforbundet Finnmark / Finnmarkku Fagalihttu

Forslag:
Nytt punkt etter linje 542

Fjerne dokumentavgiften for førstegangskjøpere

Begrunnelse:
For å gjøre kjøpet billigere og slippe bruk av egenandelen.

Landsstyret:
Forslaget tiltres

Landsstyret begrunnelse:
.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Bolig, linje 542

Forslagsnr: #1507

Forslagsstiller: Fagforbundet Agder

Forslag:
Stryke alt etter uføre og eldre

Begrunnelse:
Vi må styrke alle områder, ikke bare de mindre sentrale.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Det anses som viktig å synliggjøre og adressere de særskilte utfordringene knyttet til boligforsyning i distriktskommuner. Mange steder finnes det arbeidsplasser, men det er vanskelig å få nok folk fordi mangel på egnede boliger gjør at folk ikke tar sjansen på å flytte dit.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Bolig, linje 542

Forslagsnr: #1552

Forslagsstiller: Fagforbundet Vestland

Forslag:
Nytt kulepunkt - De økonomiske rammene til husbanken må økes, slik at det gis større mulighet til å søke tilskudd til nødvendig tilrettelegging av egen bolig.

Begrunnelse:
Skal en lykkes i noen grad med Bo hjemme reformen, må tilrettelegging av boliger for eldre og uføre prioriteres.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 542-543

Landsstyret begrunnelse:
Forslagsstillers intensjon anses dekket av eksisterende formulering "Styrke husbankens rolle i å [...] sikre egnede boliger for uføre og eldre". Dette forstås som å kunne omfatte også tiltak for å tilpasse og tilrettelegge eksisterende boliger.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Bolig, linje 543

Forslagsnr: #457

Forslagsstiller: Fagforbundet Våler

Forslag:
endre linje 543 boliger for uføre, eldre og lavtlønnede, og en bedre boligforsyning i mindre sentrale områder.

Begrunnelse:
ønsker å tilføre lavtlønnede. vår erfaring er at de også har problemer med å komme inn på boligmarked og økonomiske problemer med å få bolig. Husleien kan være høyere enn å betjene eget boliglån

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 542-543

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget anses ivaretatt i eksisterende kulepunkt.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Bolig, linje 543

Forslagsnr: #849

Forslagsstiller: Fagforbundet Akershus

Forslag:
Tillegg i første kulepunkt: De økonomiske rammene til Husbanken må økes, slik at det er mulighet for å søke tilskudd til nødvendig ombygging/tilrettelegging av egen bolig. Dette er med på å sikre egnede boliger for uføre og eldre, og en bedre boligdekning i mindre sentrale områder.

Begrunnelse:
Forslaget vil bidra til at det vil bli enklere å nå målet om at eldre skal bo lengst mulig hjemme.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 542-543

Landsstyret begrunnelse:
Forslagets intensjon anses å være ivaretatt i formuleringen "sikre egnede boliger for uføre og eldre" i eksisterende tekst. Å sikre egnede boliger for uføre og eldre kan også innebære å støtte tiltak som omfatter tilrettelegging og ombygging.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Bolig, linje 543

Forslagsnr: #868

Forslagsstiller: Fagforbundet Trøndelag

Forslag:
"sikre egnede boliger for uføre og eldre, og en bedre boligforsyning i mindre sentrale områder."

endres til:

"sikre egnede boliger og mulighet for nødvendig ombygging/tilrettelegging for uføre og eldre, og en bedre boligforsyning i mindre sentrale områder."

Begrunnelse:
Det kan i mange tilfeller være bedre å tilpasse eksisterende bolig i stedet for å måtte flytte for å få bedre tilrettelagt bolig. Det vil gjøre det mulig for flere å bo hjemme lenger.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 542-543

Landsstyret begrunnelse:
Forslagets intensjon anses å være ivaretatt i formuleringen "sikre egnede boliger for uføre og eldre" i eksisterende tekst. Å sikre egnede boliger for uføre og eldre kan også innebære å støtte tiltak som omfatter tilrettelegging og ombygging.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Bolig, linje 543

Forslagsnr: #957

Forslagsstiller: Fagforbundet Østfold

Forslag:
De økonomiske rammene i husbanken må økes slik at det blir mulig å søke tilskudd til nødvendig ombygging/tilrettelegging for å kunne bo i egen bolig.

Begrunnelse:
Mange flere eldre vil fortsatt kunne bo i egen bolig, selv om de ikke har egenkapital til tilpasning.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 542-543

Landsstyret begrunnelse:
Forslagets intensjon anses å være ivaretatt i formuleringen "sikre egnede boliger for uføre og eldre" i eksisterende tekst. Å sikre egnede boliger for uføre og eldre kan også innebære å støtte tiltak som omfatter tilrettelegging og ombygging.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Bolig, linje 544

Forslagsnr: #581

Forslagsstiller: Fagforbundet Unn Tromsø, Avd 404

Forslag:
Tilføying på slutten av kulepunktet: ...., enslige og aleneforsørgere.

Begrunnelse:
For å synliggjøre at det er flere grupper mennesker som ikke kommer seg på boligmarkedet og at det er flere årsaker til det. Dette er et velkjent problem som ønskes tas med.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Redusert egenkapitalkrav gjelder i utgangspunktet for alle boligkjøpere. Slik som det gjør når dagens regjering nå har redusert egenkapitalkravet fra 15 til 10 prosent.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Bolig, linje 544

Forslagsnr: #1276

Forslagsstiller: Fagforbundet Innlandet

Forslag:

Endre kulepunkt på linje 544 fra

- Å redusere egenkapitalkravet for førstegangskjøpere

Endres til:

- arbeide for at egenkapitalkravet fjernes og at betalingsevnen legges til grunnlag for boliglån.

Begrunnelse:
Det er stadig flere unge som ønsker å komme seg inn på boligmarkeder, men ikke kan det på grunn av økonomi. Det er mange som sparer i flere år og enda ikke kommer inn på boligmarkedet på grunn av høye kostnader og familie som ikke kan være kausjonister. I dagens samfunn flytter man kanskje hjemme fra i ung alder, og leier leilighet mens man studerer og jobber og gleder seg til og bli ferdig som student. For da kan man endelig kjøpe seg noe eget. Men realiteten er at man kanskje må vente i mange år. Det er mange som i dag betaler mer i leie enn man ville gjort på ett huslån, og det er enda ikke grunnlag nok til sikker betaling. Vi i Fagforbundet ung Innlandet mener at boligmarkedet burde være for alle og ikke bare for de rike, de med kausjonister eller de som kan spare. Vi mener at de unge burde komme tidligere inn på boligmarkedet for å unngå ett evig liv på leiemarkedet.

Landsstyret:
Forslagets anses delvis ivaretatt av forslagsnr.: 1628

Landsstyret begrunnelse:
Intensjonen anses delvis ivaretatt av nytt forslag 1628.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Bolig, linje 544

Forslagsnr: #1628

Forslagsstiller: FAGFORBUNDET

Forslag:
Kulepunkt endres til: Å redusere egenkapitalkravet for førstegangskjøpere, og gi banker større rom for skjønnsmessig vurdering av betalingsevne som grunnlag for å innvilge lån.

Begrunnelse:
Utlånsforskriften ble innført i 2015 for å motvirke sterk vekst i husholdningsgjeld og boligpriser. Å skape større sikkerhet for at husholdningene tåler eventuelle renteoppganger er viktig for å redusere risikoen for nasjonale finanskriser, noe som rammer alle. På den andre siden er forskriftens krav blitt såpass strenge at de kan sies å gjøre det vanskeligere for unge å kjøpe sin første bolig selv i tilfeller der de ville hatt betalingsevne til å håndtere et lån. Reguleringen kan også i en viss grad sies å forsterke betydningen av arv fra foreldre for muligheten til boligkjøp.I kjølvannet av finanskrisen i 2008–2009 pekte flere samfunnsøkonomiske studier på at høy vekst i husholdningsgjeld og boligpriser kan forsterke økonomiske kriser. Svært mange land, inklusive Norge, har som følge av dette innført strengere kapitalbufferkrav rettet mot bankene, og regulering av husholdningers boliglån.

Landsstyret:
Forslaget tiltres

Landsstyret begrunnelse:
Utlånsforskriften ble innført i 2015 for motvirke sterk vekst i husholdningsgjeld og boligpriser. Å sike at norske husholdninger har evne til å betale sine forpliktelser i tider med økende renter er viktig for å redusere risikoen for nasjonale finanskriser, noe som rammer alle. På den andre siden er forskriftens krav blitt såpass strenge at de kan sies å gjøre det vanskeligere for unge å kjøpe sin første bolig til selv i tilfeller der de ville hatt betalingsevne til å håndtere et lån. Reguleringen kan også i en viss grad sies å forsterke betydningen av arv fra foreldre for muligheten til boligkjøp.

I kjølvannet av finanskrisen i 2008–2009 pekte flere samfunnsøkonomiske studier på at høy vekst i husholdningsgjeld og boligpriser kan forsterke økonomiske kriser. Svært mange land, inklusive Norge, har som følge av dette innført strengere kapitalbufferkrav rettet mot bankene, og regulering av husholdningers boliglån. Ifølge Finanstilsynet (2022) hadde 26 europeiske land implementert en form for regulering av boliglån i 2022. I Norge kom de første retningslinjene for boliglån i 2010 og retningslinjene ble forskriftsfestet i 2015. De har i flere omganger blitt strammet inn fram til de i 2023 ble lempet på. Nyere norsk forskning kan

indikere at gevinstene av boliglånsreguleringen er begrenset i størrelse, samtidig som det finnes betydelige kostnader (se f.eks. artikkelen "Hvordan virker utlåns-forskriften? En oppsum-mering av forsknings-litteraturen", i Samfunnsøkonomen mai 2024).

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Bolig, linje 545

Forslagsnr: #423

Forslagsstiller: Fagforbundet Buskerud

Forslag:
Styrke Husbanken for å gi flere mulighet til å kjøpe, eller tilrettelegge/ombygge egen bolig, sikre egne boliger for uføre og eldre og gi en bedre boligforsyning i mindre sentrale områder

Begrunnelse:
Jmf «Bo trygt hjemme». Det er da viktig å ha mulighet til å få støtte til å gjøre endringer i hjemmet

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 542-543

Landsstyret begrunnelse:
Forslagets intensjon anses å være ivaretatt i formuleringen "sikre egnede boliger for uføre og eldre" i eksisterende tekst. Å sikre egnede boliger for uføre og eldre kan også innebære å støtte tiltak som omfatter tilrettelegging og ombygging.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Bolig, linje 546

Forslagsnr: #193

Forslagsstiller: Fagforbundet Finnmark / Finnmarkku Fagalihttu

Forslag:
Nytt punkt etter linje 546: Krav til minstestandard av utleie objekt via offentlig kontroll.

Begrunnelse:
For å sikre leietaker mot sosialbolig dumping.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 545

Landsstyret begrunnelse:
Husleieloven stiller krav til tilstanden til boligen. Og de fleste offentligrettslige regler om hvilke egenskaper en bolig skal ha (bygteknisk, brannteknisk, el-tilsyn, strålevern osv.) gjelder for alle boliger uavhengig av om disse skal brukes til utleie eller ikke. Sterkere rettigheter for leietaker, som for eksempel utvidet minstetid, rett til å kreve fornyelse og pliktig inn- og utflyttingsprotokoll for boligens tilstand, er trolig den beste måte å stille leietakere i en bedre posisjon for å klage på og kreve oppretting eller kompensasjon for boforhold som ikke er i henhold til husleielovens krav. Utvalget som har nylig la fram sien anbefalinger til ny husleielov går inn for å begrense adgangen til å leie ut boliger «som den er» og vil lovfeste at alminnelig forbehold i leieavtaler ikke skal ha virkning. Dette vil være viktige grep for å kunne presse standarden på utleielboliger oppover.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Bolig, linje 546

Forslagsnr: #1207

Forslagsstiller: Fagforbundet Troms

Forslag:
Nytt kulepunkt: Det må bygges flere egnede boliger, som studenter, lærlinger og elever kan søke innpass på

Begrunnelse:
Lærlinger og elever er også i et utdanningsforløp og derfor trenger en trygg og rimelig økonomisk plass å bo.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 545-546

Landsstyret begrunnelse:
Anses ivaretatt i eksisterende tekst.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Bolig, linje 547

Forslagsnr: #1034

Forslagsstiller: Fagforbundet Froland

Forslag:
547 Bytte "statlig boligselskap" med offentlig- Bytte ikke dekkes men ivaretas og stryke alt etter

Begrunnelse:
Ingen

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Ambisjonen om et statlig boligselskap tar utgangspunkt i at det vil være mer hensiktsmessig å bygge opp et helhetlig kompetansemiljø framfor at hver enkelt kommune skal måtte bygge opp dette hver for seg. Et statlig boligselskap vil kunne arbeide sammen med og bistå kommunale bolig- og tomteselskaper der dette finnes.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Bolig, linje 547

Forslagsnr: #1484

Forslagsstiller: Fagforbundet Agder

Forslag:
Bytte "statlig boligselskap" med "offentlig" og bytte "ikke dekkes" med "ivaretas" og stryke alt etter.

Ny setning blir da: Opprettelse av et offentlig boligselskap som kan sørge for boligløsninger som i dag ikke ivaretas.

Begrunnelse:
Offentlig dekker bredere en statlig.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Ambisjonen om et statlig boligselskap tar utgangspunkt i at det vil være mer hensiktsmessig å bygge opp et helhetlig kompetansemiljø framfor at hver enkelt kommune skal måtte bygge opp dette hver for seg. Et statlig boligselskap vil kunne arbeide sammen med og bistå kommunale bolig- og tomteselskaper der dette finnes.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Bolig, linje 549

Forslagsnr: #1261

Forslagsstiller: Fagforbundet Nordland

Forslag:
Endre setningen til: Fagforbundet vil jobbe for en boligpolitikk som reduserer sosiale og geografiske forskjeller og tilrettelegger for utvikling i hele landet.

Begrunnelse:
Ta ut begrepet segregering i denne teksten

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Segregering er et etablert uttrykk for å beskrive det folk med ulike sosial bakgrunn i minskende grad bor i de samme nabolagene og områdene av en by eller kommune. Altså at boligområder bli stadig mer homogene i en klassedelt by eller kommune: Enkelt sagt: At folk med høy inntekt og formue bor ett sted for seg selv, mens folk som har mindre bor andre steder. Begrepet brukes også i NOU 2020: 16 Levekår i byer.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Bolig, linje 549

Forslagsnr: #1266

Forslagsstiller: Fagforbundet Nordland

Forslag:
Endre kulepunktet: Å utvide muligheten for å ivareta sosiale hensyn i kommunale planprosesser.

Begrunnelse:
Ta ut begrepet segregering i denne teksten

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Segregering er et etablert uttrykk for å beskrive det folk med ulike sosial bakgrunn i minskende grad bor i de samme nabolagene og områdene av en by eller kommune. Altså at boligområder bli stadig mer homogene i en klassedelt by eller kommune: Enkelt sagt: At folk med høy inntekt og formue bor ett sted for seg selv, mens folk som har mindre bor andre steder. Begrepet brukes også i NOU 2020: 16 Levekår i byer.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Bolig, linje 550

Forslagsnr: #7

Forslagsstiller: Fagforbundet Buskerud

Forslag:
Nytt kulepunkt: Ved alle kommunale planprosesser skal det gjennomføres sosial boligbygging

Begrunnelse:
For å sette et større fokus på sosiale forskjeller i boligmarkedet og redusere disse forskjellene

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Å pålegge at det skal gjennomføres sosial boligbygging i enhver kommunal planprosess i alle kommuner i hele landet er et for vidtrekkende forslag. Det tar ikke hensyn til variasjoner i lokale behov og forutseninger, eller at kommunale planprosesser kan dreie seg om mye forskjellig. Det er for eksempel ikke sikkert at det ville være naturlig eller hensiktsmessig å tenke sosial boligbygging dersom en kommune for eksempel skal planlegge en ny brannstasjon, nytt veikryss, utvide en gravplass eller anlegge en ny park osv.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Bolig, linje 550

Forslagsnr: #635

Forslagsstiller: Fagforbundet Ringsaker

Forslag:

Nytt kulepunkt:

- Bygge rimelige eldreleiligheter

Begrunnelse:
Leiligheter skal være for alle

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 542-543

Landsstyret begrunnelse:
Anses ivaretatt i eksisterende tekst.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Bolig, linje 550

Forslagsnr: #753

Forslagsstiller: Fagforbundet Tromsø

Forslag:
nytt punkt:

Reduksjon i maks inntektsgrense for å få bostøtte.

Begrunnelse:
etter at inntektsgrensen for å få bostøtte ble satt ned, er det pr i dag, 24.000mennesker som mister bostøtten og 45.000kr står i fare for å miste den. Dette er mennesker som i dag ikke blir å klare å betjene sine faste utgifter om de mister den.

Landsstyret:
Forslaget tiltres med følgende formulering: Nytt kulepunkt: At bostøtteordningen ikke skal avgrenses til en ordning kun for mottakere av sosialhjelp.

Landsstyret begrunnelse:
Tiltres

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Bolig, linje 550

Forslagsnr: #1035

Forslagsstiller: Fagforbundet Froland

Forslag:
550 Nytt kulepunkt: Styrke konseptet, leie til eie.

Begrunnelse:
Ingen

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 538-39; 542; 547-48.

Landsstyret begrunnelse:
Leie til eie er en av flere løsninger som kan senke terskelen inn i boligmarkedet. Utkastet i debattheftet slår fast at Fagforbundet skal jobbe for at flere skal få mulighet til å eie, men legger ikke opp til å spesifisere uttømmende hvilke løsninger det skal dreie seg om. Imidlertid foreslås det at forbundet vil jobbe for et boligselskap som skal bidra til nye boligløsninger. Det er naturlig å tenke at leie til eie kan være en av de løsningene.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Bolig, linje 550

Forslagsnr: #1208

Forslagsstiller: Fagforbundet Troms

Forslag:
Endre segregering til mangfold.

Ny setning blir: Å utvide muligheten for å ivareta sosiale hensyn og øke mangfold i kommunale planprosesser.

Begrunnelse:
Mer forståelig setning

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Segregering er et etablert uttrykk for å beskrive det folk med ulike sosial bakgrunn i minskende grad bor i de samme nabolagene og områdene av en by eller kommune. Altså at boligområder bli stadig mer homogene i en klassedelt by eller kommune: Enkelt sagt: At folk med høy inntekt og formue bor ett sted for seg selv, mens folk som har mindre bor andre steder. Begrepet brukes også i NOU 2020: 16 Levekår i byer.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Bolig, linje 550

Forslagsnr: #1209

Forslagsstiller: Fagforbundet Troms

Forslag:
-og endre inntektsgrensen høyere for bostøtte

Begrunnelse:
Stortinget vedtok i april og endre satsene for bostøtte. Egenandelen ble høyere og inntektsgrensene lavere. Endrede satser gjør at mange opplever å få redusert bostøtte eller avslag på søknaden

Landsstyret:
Forslagets intensjon anses ivaretatt av forslagsnr.: 743

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretatt av forslag 743 som tiltres med ny formulering: At bostøtteordningen ikke skal avgrenses til en ordning kun for mottakere av sosialhjelp.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Bolig, linje 550

Forslagsnr: #1243

Forslagsstiller: Fagforbundet Surnadal

Forslag:
Nytt kulepunkt.

De økonomiske rammene til Husbanken må økes, slik at det er mulighet for å søke tilskudd til nødvendig ombygging/tilrettelegging av egen bolig.

Begrunnelse:
Styrke økonomien til Husbanken.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 542-543

Landsstyret begrunnelse:
Anses ivaretatt i eksisterende tekst.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Bolig, linje 550

Forslagsnr: #1485

Forslagsstiller: Fagforbundet Agder

Forslag:
Utvide og styrke leie til eie konseptet.

Begrunnelse:
Gi flere mulighet til å komme inn på boligmarkedet.

Forslaget er likelydende med 1035 som mangler begrunnelse.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 538-39; 542; 547-48.

Landsstyret begrunnelse:
Leie til eie er en av flere løsninger som kan senke terskelen inn i boligmarkedet. Utkastet i debattheftet slår fast at Fagforbundet skal jobbe for at flere skal få mulighet til å eie, men legger ikke opp til å spesifisere uttømmende hvilke løsninger det skal dreie seg om. Imidlertid foreslås det at forbundet vil jobbe for et boligselskap som skal bidra til nye boligløsninger. Det er naturlig å tenke at leie til eie kan være en av de løsningene.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Post- og transporttjenester, linje 559

Forslagsnr: #1312

Forslagsstiller: Yrkesseksjon samferdsel og teknisk

Forslag:
Nytt handlingspunkt som lyder "At kommuner, fylkeskommuner og helseforetak følger sin påseplikt ved kjøp av transporttjenester".

Begrunnelse:
Stat og kommune er store aktører når det gjelder kjøp av transporttjenester til billigst mulig pris. Mange av aktørene i dette segmentet opererer i gråsoner hva gjelder lønns- og arbeidsforhold, og våre tillitsvalgte burde kunne få innsyn i de kontrolltiltak som er iverksatt i henhold til «på-se plikten» som alle innkjøpere av transporttjenester har. Fagforbundet organiserer nå landets største transportbedrift, og bør lede an i arbeidet med å rydde i denne sektoren.

Landsstyret:
Forslaget tiltres

Landsstyret begrunnelse:
Tiltres, inn som kulepunkt nr. 2.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Post- og transporttjenester, linje 560

Forslagsnr: #195

Forslagsstiller: Fagforbundet Finnmark / Finnmarkku Fagalihttu

Forslag:
Ny ordlyd: At det offentliges ansvar for innhenting, fremsending og om deling av brev og pakker i hele landet ivaretas og utføres av staten som et samfunnsoppdrag. (nytt ord)

Begrunnelse:
Posten skal ikke drives utfra bedriftsøkonomiske prinsipper.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Hensikten i opprinnelig punkt er å sikre statlig aktør, både for beredskap, egentjenester, ryddighet med mer. At noe er et sammfunnsoppdrag sikrer ikke dette. Det offentlige kan sette ting ut til private/ideelle aktører.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Post- og transporttjenester, linje 561

Forslagsnr: #1553

Forslagsstiller: Fagforbundet Vestland

Forslag:
Tillegg til setningen - Tilbudet skal være likeverdig uavhengig av bosted.

Begrunnelse:
Hvis vi vil at folk skal bo i heile Noreg, må tilbudet være så likt som mulig for alle. Me må sørge for att det likeverdige tilbudet består uavhengig av adresse.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 560-62

Landsstyret begrunnelse:
Anses ivaretatt i eksisterende tekst, og av nytt forslag 1632.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Post- og transporttjenester, linje 562

Forslagsnr: #1631

Forslagsstiller: FAGFORBUNDET

Forslag:
Tilføyelse i kulepunkt, slik at fullt kulepunkt blir: At Postens rolle i å ivareta formidlings- og samfunnsoppgaver utvides og utvikles, blant annet ved at dørtersketjenesten rulles ut som et landsdekkende tilbud.

Begrunnelse:
Fagforbundet har i inneværende periode jobbet med forsøk og utvikling av en dørtersketjeneste der Postens godt etablerte distribusjonsnett, infrastruktur og personell kan benyttes på nye måter for å supplere og styrke eksisterende tjenester til eldre og sårbare grupper som bor hjemme. Målet bør være å få dette etablert som et landsdekkende tilbud.

Landsstyret:
Forslaget tiltres

Landsstyret begrunnelse:
Fagforbundet har i inneværende periode jobbet med forsøk og utvikling av en dørtersketjeneste, der Postens godt etablerte distribusjonsnett, infrastruktur og personell kan benyttes på nye måter for å supplere og styrke eksisterende tjenester til eldre og sårbare grupper som bor hjemme. Målet bør være å få dette etablert som et landsdekkende tilbud. Det kan blant annet bidra til å avlaste andre tjenester, utsette øvrige hjelpebehov og motvirke ensomhet.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Post- og transporttjenester, linje 563

Forslagsnr: #196

Forslagsstiller: Fagforbundet Finnmark / Finnmarkku Fagalihttu

Forslag:
Ny ordlyd: Nasjonale regler for innenlands transport om blant annet kjøre- og hviletid som minimum er på nivå med regelverket i EUs mobilitetspakke. Alle transportører som utfører oppdrag i Norge, skal ha Norske lønns- og arbeidsforhold.

Begrunnelse:
for å forhindre sosialdumping.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Minstelønnssatsene for transportører er allmengjorte. Intensjonen er også ellers delvis ivaretatt i linje 565-568.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Annet

Forslagsnr: #180

Forslagsstiller: Fagforbundet Vestre Viken

Forslag:
Særalder for Sterilforsyningsteknikere. Politisk sak.

Begrunnelse:
I likhet med andre yrkesgrupper med tunge arbeidsoppgaver må det også jobbes for at sterilforsyningsteknikere får lik særalder som renholdere, hjelpepleiere og sykepleiere med flere.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Det er vedtatt at vi skal ha særaldersgrenser, men handlings- og prinsipprogrammet kan ikke omtale noen yrkesgrupper særskilt. Dette er tariffarbeid.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Annet

Forslagsnr: #276

Forslagsstiller: Fagforbundet Buss- Og Sporveisarbeidernes Forening

Forslag:
velferd og offentlig sektor- sykehus – linje 538

Endringsforslag: **at det innføres forbud mot private helseforsikringer**

Begrunnelse:
få bort en av de viktigste ødeleggerne av helsevesenet

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Å arbeide for omsetningsavgift (på private helseforsikringer) anses for å være en mer realistisk strategi for å hindre og reversere utbredelsen av private forsikringer som uthuler prinsippet om universelle og likeverdige tjenester for alle.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Annet

Forslagsnr: #378

Forslagsstiller: Fagforbundet Post Oslo Og Omegn

Forslag:
(Foreslår et nytt kulepunkt under linje 568)

Fagforbundet skal:

-sørge for at kommuner fylkeskommuner og Helseforetakene/sykehusene følger opp sin «på-se plikt», ved at de bestiller og kontrollerer at transporttjenester blir utført av seriøse aktører med ryddige og regulerte lønns- og arbeidsvilkår.

Begrunnelse:
Stat og kommune er store aktører når det gjelder kjøp av transporttjenester til billigst mulig pris. Mange av aktørene i dette segmentet opererer i gråsoner hva gjelder lønns- og arbeidsforhold, og våre tillitsvalgte burde kunne få innsyn i de kontrolltiltak som er iverksatt i henhold til «på-se plikten» som alle innkjøpere av transporttjenester har. Fagforbundet organiserer nå landets største transportbedrift, og bør lede an i arbeidet med å rydde i denne sektoren.

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 1312

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretatt i annet forslag som tilres.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 6. Velferd og offentlig sektor, Annet

Forslagsnr: #1393

Forslagsstiller: Det sentrale ungdomsutvalg

Forslag:

Det foreslås et eget avsnitt om psykisk helse. Psykiske helseutfordringer angår alle aldersgrupper. Tall fra NAV viser at sykefravær knyttet til psykiske symptomer/plager øker mest. Samtidig viser Ungdata at psykiske helseplager fortsetter å øke blant unge.

Mange unge har i dag utfordringer med mental helse. Den største dødsårsaken blant unge menn i dag er selvmord. Dette er et samfunnsproblem vi ikke kan akseptere. Det offentlige tilbudet innenfor psykisk helsevern må styrkes. Ventetidene er for lange, og det er for få ansatte. Fagforbundet vil i perioden 2025-2029 arbeide for:

- Å styrke offentlig psykisk helsetjeneste
- Å sette søkelys på unges psykiske helseutfordringer
- Å styrke lokale lavterskel-tilbud for psykiske helseplager

Begrunnelse:
Når Fagforbundet skal utvikle politikk for fire nye år må vi også inkludere psykisk helse.

Landsstyret:
Forslagets anses delvis ivaretatt av forslagsnr.: 1614

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget er svært omfattende og det vil være tvilsomt i hvilken grad forbundet vil kunne ha kapasitet til prioritere arbeidet med dette. Nytt kulepunkt i forslag 1614 ivaretar delvis intensjonen.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 7. Digitalisering, linje 570

Forslagsnr: #1470

Forslagsstiller: Fagforbundet Oslo

Forslag:
Gammel tekst: Teknologisk utvikling øker produktiviteten i offentlig sektor og forbedrer tjenestekvaliteten.

Ny tekst: Teknologisk utvikling øker produktiviteten og forbedrer tjenestekvaliteten.

Begrunnelse:
Dette gjelder alle områdene vi organiserer, og ikke bare offentlig sektor.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Teknologisk utvikling har ulik innverknad avhengig av sektor. Me kjem truleg til å sjå stor produktivitetsvekst i mange sektorar i åra som kjem. Særleg vil me komme til å sjå denne veksten i kommunal forvaltning der digitalisering kan redusere manuelt arbeid. Dette knytter ein gjerne til saksbehandling og mindre arbeidsintensivt arbeid. Der Fagforbundet organiserer innanfor i privat sektor, er arbeidet prega av å være meir arbeidsintensivt, noko som igjen gjer det krevande å skulle oppnå same produktivitetsvekst som ein kan sjå for seg i deler av kommunen som arbeider med t.d. saksbehandling. Arbeidsplassane Fagforbundet organiserer på er prega av omsorg, og direkte menneskeleg kontakt, noko teknologi ikkje kan erstatte. Teknologi kan støtte arbeidet på dei private områda, for eksempel gjennom digitale journalsystem, men største parten av arbeidet vil framleis være svært arbeidsintensivt. Dersom ein fjernar referansen til «offentlig sektor» kan det skape eit intrykk av at produktivitetsveksten kan bli like stor i alle sektorar, noko som ikkje stemmer.

For Fagforbundet sine medlemmer er det heller ikkje heldig om det blir skapt eit inntrykk av at «alle» arbeidsplassar er like godt egna for produktivitetsvekst. Produktivitetsvekst i t.d. BPA, private barnehagar, private sjukeheimar, frisørsalonger, ville i størst grad måtte tas ut gjennom å arbeide raskere, eller kutte i bemanning. Fagforbundet bør såleis ikkje være med på å skape eit inntrykk av at ein kan oppnå ei generell produktivitetsvekst gjennom teknologisk utvikling, inkludert våre områder i privat sektor.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 7. Digitalisering, linje 571

Forslagsnr: #1382

Forslagsstiller: Det sentrale pensjonistutvalg

Forslag:
Tillegg i brødteksten 571

Begrunnelse:
Mange offentlige tjenester, som helse, NAV, skatt og banktjenester, er i dag digitale.

Uten digital tilgang risikerer enkelte grupper å bli ekskludert fra grunnleggende tjenester, noe som svekker deres muligheter til å delta i samfunnet.Mange eldre har begrenset digital kompetanse, og uten tilrettelegging kan de bli stående utenfor viktige samfunnsarenaer.

Personer med dårlig økonomi kan mangle ressurser til å kjøpe nødvendig utstyr eller betale for internettilgang. Dette kan føre til at de faller utenfor utdanning, arbeidsliv og sosiale nettverk.

Å sikre at alle får ta del i digitaliseringen er avgjørende for å bygge et rettferdig, inkluderende og moderne samfunn. Det gir enkeltmennesker tilgang til tjenester, læring, arbeid og sosiale nettverk, samtidig som det fremmer samfunnets effektivitet og demokrati. Ingen skal bli stående igjen i den digitale utviklingen på grunn av alder eller økonomi.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget er delevis ivaretatt i teksten slik den står. Ved siste oppdatering fra SSB (september 24) hadde 99 prosent av befolkninga mellom 16 og 79 år vore på internett dei siste 3 mnd. Problemet blir ikkje av den grunn mindre for dei som ikkje er digitale, noko som gjer at forslaget passar bra til landskonferansen for pensjonist og ufør, og kommande handlingplan.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 7. Digitalisering, linje 574

Forslagsnr: #1471

Forslagsstiller: Fagforbundet Oslo

Forslag:
Gammel tekst: Bruk av kunstig intelligens bør være transparent og etterprøvbart, og yrkesetikk og medvirkning må vektlegges ved innføring av løsninger som bruker kunstig intelligens.

Ny tekst: Bruk av kunstig intelligens bør være transparent og etterprøvbart. Yrkesetikk, klima -og miljøavtrykk, og medvirkning må vektlegges ved innføring av løsninger som bruker kunstig intelligens.

Begrunnelse:
Vi må også ta hensyn til miljøet. Kunstig intelligens (AI) genererer mye strømforbruk. Dette må tas hensyn til i videreutviklingen.

Landsstyret:
Forslaget tiltres

Landsstyret begrunnelse:
Klima- og miljø bør også være eit perspektiv når ein legg til rette for meir bruk av KI.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 7. Digitalisering, linje 574

Forslagsnr: #1516

Forslagsstiller: Fagforbundet Agder

Forslag:
Erstatte "bør" med "må".

Starten av setningen blir da: "Bruk av kunstig intelligens *må* være transparent og etterprøvbart....."

Begrunnelse:
Dersom KI tas i bruk uten at det er transparent og etterprøvbart kan det føre til uønskede hendelser som det kan ta lang tid å oppdage og rette opp i.

Landsstyret:
Forslaget tiltres

Landsstyret begrunnelse:
Må er tydeligare, og riktigare å bruke i denne samanhengen.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 7. Digitalisering, linje 576

Forslagsnr: #254

Forslagsstiller: Fagforbundet Ørland

Forslag:
Nytt kulepunkt: - At digitaliseringen ikke fører til færre ansatte i det offentlige.

Begrunnelse:
Digitaliseringen skal gjøre det enklere og jobbe for kortere arbeidsuker, jmf 30 timers uke.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Ein av årsakene til at Norge kan være svært produktiv, er ei høg grad av automatisering, digitalisering og generell omstillingsvilje. Dette bidrar også til at me kan ha eit arbeidsliv med svært høg sysselsetting, der det også er plass til dei som i andre land kanskje hadde falt utanfor arbeidslivet.

Det som må være ei målsetting når arbeidsoppgåver forsvinn som eit følgje av effektivisering, så har me system på plass for å omskulere og videreutdanne, og nytte oss av arbeidskrafta i andre deler av arbeidslivet der me står ovanfor store underskot på arbeidskraft, til dømes innafor helsetenestene.

Det er også mogleg å sjå for seg at produktiviteten skal tas ut i arbeidstidsreduksjon, slik forslagsstillar skriv i grunngjevinga. Dette er ivaretatt andre stadar i prinsipp- og handlingsprogrammet.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 7. Digitalisering, linje 576

Forslagsnr: #1314

Forslagsstiller: Yrkesseksjon samferdsel og teknisk

Forslag:
Nytt handlingspunkt som lyder "At medbestemmelse og personvern blir ivaretatt ved innføring og bruk av digitale verktøy".

Begrunnelse:
Et godt partssamarbeid er en forutsetning for å få til digitale omstillinger. Partssamarbeidet er en arena for å ta opp vesentlige tema i digitale omstillinger som personvern, kompetanseheving og datasikkerhet. En slik arena bygger tillit mellom partene og legger til rette for at ideer fra ansatte kommer fram og blir håndtert. Dette er vesentlig for å kunne oppnå innovasjon og teknologisk utvikling.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 571-575

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretatt

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 7. Digitalisering, linje 580

Forslagsnr: #1514

Forslagsstiller: Fagforbundet Agder

Forslag:
Ny linje:

At bruken av KI for å lage prognoser for kommende sykefravær eller personlig produktivitet på den enkelte arbeidsplass begrenses til forebyggende tiltak.

Begrunnelse:
Det er stadig nye områder ved økt bruk av KI. I det siste er saker omtalt i media som beskriver prognoser laget av KI for å forutse kommende sykemeldinger eller produktivitet basert på prestasjoner på individnivå. Teknologien i seg selv kan være nyttig tatt i bruk for å forebygge, men kan fort misbrukes da slike forutsigelser kan ende opp med en hverdag basert på favoriseringer og disfavorisering av enkelte ansatte. Kunstig intelligens sitter på enkle analyser som mates inn ved inn-data samlet i tidsvinduer og kan ikke se helheten som i sum kan føre til sykefravær eller begrensninger i prestasjon/produktivitet.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 573-575

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretatt

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 7. Digitalisering, linje 581

Forslagsnr: #1267

Forslagsstiller: Fagforbundet Nordland

Forslag:
Nytt kulepunktStyrke kunnskapen om kunstig intelligens. Sørge for at ansatte og tillitsvalgte får opplæring og kompetanse før man tar dette i bruk.

Begrunnelse:
.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 570-571 og 582

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretatt

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 7. Digitalisering, linje 582

Forslagsnr: #636

Forslagsstiller: Fagforbundet Ringsaker

Forslag:
Å styrke digital kompetanse av **alle innbyggere i Norge.**

Begrunnelse:
Viktig presisering

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Dette er utenfor Fagforbundets ansvarsområde.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 7. Digitalisering, linje 582

Forslagsnr: #754

Forslagsstiller: Fagforbundet Tromsø

Forslag:
Å styrke digital kompetanse av alle ansatte, tillitsvalgte, ~~og~~ ledere og andre samt fortsatt ivaretakelse av fysiske møtepunkter. (tilføyelse i rød skrift)

Begrunnelse:
Det er mange i alle aldre som i mange år fremover vil trenge et fysisk sted å kunne møte opp dersom man har utfordringer med det digitale. Muligheten for å kunne møte noen fysisk må ikke bli borte selv om man jobber for digitalisering.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Passar ikkje godt inn på foreslått plass. Linje 227-229 seier at "alle skal sikres verdig behandling og deltakelse i arbeidslivet.." og forslaget er såleis dekka.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 7. Digitalisering, linje 582

Forslagsnr: #1210

Forslagsstiller: Fagforbundet Troms

Forslag:
Nytt kulepunkt:

Å styrke personvernet i kunstig intelligens for alle innbyggere

Begrunnelse:
KI er enormt og vi må ivareta personvernet for alle, ikke bare yrkesaktive medlemmer.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 573-575

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretatt

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 7. Digitalisering, linje 582

Forslagsnr: #1315

Forslagsstiller: Yrkesseksjon samferdsel og teknisk

Forslag:
Erstatte teksten "Å styrke digital kompetanse av alle ansatte, tillitsvalgte og ledere" med "Å styrke den digitale kompetansen til medlemmer, tillitsvalgte og ledere".

Begrunnelse:
Bedre flyt i teksten.

Landsstyret:
Forslagets intensjon anses ivaretatt av forslagsnr.: 1354

Landsstyret begrunnelse:
1354 er tiltrådd med følgende formulering : å styrke digital kompetanse til alle ansatte, tillitsvalgte og ledere.

Av begrunnelsen i forslag 1315 leses det som at intensjonen er flyten i settningen, og bytte "av" med "til".

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 7. Digitalisering, linje 582

Forslagsnr: #1354

Forslagsstiller: Fagforbundet Møre Og Romsdal

Forslag:
å styrke digital kompetanse **blant** alle ansatte, tillitsvalgte og ledere

Begrunnelse:
Dette vil styrke setningen ved å bytte ut ordet **av**, og benytte **blant**

Landsstyret:
Forslaget tiltres med følgende formulering: å styrke digital kompetanse til alle ansatte, tillitsvalgte og ledere

Landsstyret begrunnelse:
Setningen slik den står i forslag til handlingsprogram har dårleg flyt. Forslaget er tiltrådt med ein liten omskriving.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 7. Digitalisering, linje 582

Forslagsnr: #1443

Forslagsstiller: Yrkesseksjon kontor og administrasjon

Forslag:
Forslag om nytt punkt: ": Arbeide for å begrense teknologigigantenes innflytelse over offentlig sektor i Norge."

Begrunnelse:
Teknologigiganter kontrollerer informasjon om norske innbygger og arbeidstakere. Denne informasjonen lagres ofte i utlandet og dette kan svekke tillit til offentlig sektor og Norges suverenitet på sikt. Ofte har teknologigiantene et overtak på offentlig sektor både når det gjelder kompetanse og kapital. Det er viktig at offentlig sektor gjøres i stand til å ivareta sine egne og samfunnets interesser i møte med disse aktørene.

Landsstyret:
Forslaget tiltres med følgende formulering: Ny setning i brødteksten på linje 575: Teknologigigantenes innflytelse over offentlig sektor i Norge må begrenses.

Landsstyret begrunnelse:
Det er viktig at offentlig sektor sikrer samfunnets interesser i møte med teknologigigantene. Informasjon om norske innbyggere og arbeidstakere skal ikke eies eller kontrolleres av kommersielle interesser. Det er viktig at offentlig sektor gjøres i stand til å ivareta sine egne og samfunnets interesser i møte med disse aktørene, og sørger for tilstrekkelige og riktige reguleringer etc.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 7. Digitalisering, linje 582

Forslagsnr: #1444

Forslagsstiller: Yrkesseksjon kontor og administrasjon

Forslag:
Forslag om nytt handlingspunkt med teksten: "At offentlig sektor tar i bruk kvanteteknologi for å forbedre offentlige tjenester."

Begrunnelse:
Bruk av kvanteteknologi vil i fremtiden bidra til en grunnleggende økning av regnekraft og er spesielt egnet til optimaliseringsoppgaver. Dette er spesielt nyttig knyttet til optimalisering av logistikk og vil kunne brukes til å forbedre offentlige tjenester.

Kvantedatamaskiner kan prosessere enorme mengder data på minimal tid og løse komplekse oppgaver som vanlige datamaskiner ikke klarer. Dette er en av hovedgrunnene til at vi bør satse på kvanteinformasjonsteknologien, kvanteberegninger og kvantedatamaskiner i Norge. Det handler om å henge med i en utvikling som vil komme uansett.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Sjølv om me truleg vil bli påverka av kvanteteknologi i åra framover, så er det ikkje framleis eit relativt uprøvd felt. Det kunne vore fornuftig med ei auka nasjonal satsing på forskning og utvikling av kvanteteknologi, men sjølv det blir for spesifikt for fagforbundet sitt handlingsprogram.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 7. Digitalisering, linje 582

Forslagsnr: #1445

Forslagsstiller: Yrkesseksjon kontor og administrasjon

Forslag:
Forslag om nytt handlingspunkt med teksten: "Bidra til utvikling av norske KI- språkmodeller som er tilpasset offentlig sektor."

Begrunnelse:
Dagens språkmodeller er utviklet av store amerikanske selskap. Disse verktøyene bør tilpasses norsk offentlig sektor for å sikre god yrkesutøvelse for Fagforbundets medlemmer. KI-verktøy kan åpne for diskriminering og vilkårlig forskjellsbehandling. Det er viktig at dette unngås når KI-verktøy brukes som ledd i offentlige tjenesteytelse.

Landsstyret:
Forslaget tiltres med følgende formulering: På linje 575 etter punktum. "Samtidig bør det prioriteres utvikling av en norsk språkmodell tilpasset offentlig sektor".

Landsstyret begrunnelse:
Tiltres i brødtekst.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 7. Digitalisering, linje 582

Forslagsnr: #1554

Forslagsstiller: Fagforbundet Vestland

Forslag:
Endre kulepunktet til Å styrke digital kompetanse for alle ansatte, tillitsvalgte, ledere ,eldre. uføre

Begrunnelse:
Det er en kjent sak at flere hundre tusen mennesker i vårt land ikke mestrervdigitale verktøy. Samtidig ønsker både offentlig og private bedrifter og organisasjoner at alle skal bruke digitale verktøy. Dette skaper uønsket utenforskap

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Punktet peiker direkte mot digital kompetanse i arbeidslivet.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 7. Digitalisering, Annet

Forslagsnr: #54

Forslagsstiller: Fagforbundet Trondheim

Forslag:
Nytt kulepunkt: At tillitsvalgte deltar i de ulike prosessene knyttet til digitaliseringsarbeid i de enkelte virksomhetene.

Begrunnelse:
Allerede i tariffavtalen, men det er nødvendig å påpeke dette i prinsipp- og handlingsprogrammet også.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 571-572

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretatt

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 7. Digitalisering, Annet

Forslagsnr: #1344

Forslagsstiller: Fagforbundet Helse Sunnmøre

Forslag:
Digitalisering

Digitalisering fører til endringer i arbeidslivet og stiller nye krav til arbeidstakernes

kompetanse. Digital omstilling må føregå tillitsbasert og gjennom medverknad på en måte som ivaretar

arbeidstakerrettigheter, eierskap og innsyn i data samt bevaring av den

Begrunnelse:
regjeringa har sett i verk ei tillitsreform for offentleg sektor , som skal iverksettast ute i organisasjonane. Då bør også vore dokument vise at dette er ei ynskja reform .Å jobbe tillitsbasert og med medverkand er noko vi gjer om det er privat eller offentleg, men vi bør bruke begrepa for å få dei implementert også blant vore medlemmer og tillit valte. Med dette er vi med på å bidra til reforma lykkast og ein ser meir resultat.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Uklart kvar det er ynskjeleg at forslaget skal inn i teksten.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 7. Digitalisering, Annet

Forslagsnr: #1345

Forslagsstiller: Fagforbundet Helse Sunnmøre

Forslag:
Helseplattforma:

Fagforbundet støtter ikkje eit datasystem som er kjøpt av amerikanskeide EPIC Corporation som driv fagforeningsknusing. Helseplattforma er ikkje tilrettelagt for oppgåvedeling, og er er difor ein hemsko for heiltidskultur. Systemet truer også NPR som bidreg til data for framtidig forsinking, Riksrevisjonen og kommunerevisjonen i Trondheim sin rapport (2024) dokumenterer at Iverksettinga av Helseplattforma på St.Olavs og Trondheim kommune trua pasientsikkerheita og vart innført med store feil og manglar. Helseplattforma fungerer ikkje etter intensjonen for norske sykehus. Den gjer sykehusa i Helse-Midt mindre effektive og fører til enorme IKT utgifterr, kutt i tenestetilbod og nedbemanning, noko som også vil få store konsekvenser. Sykehusa i Helse-Midt kan ikkje ha eit datasystem enn dei andre helseregionane. Dette vil føre til eit digitalt utenforskap for ein helseregion. Felles satsing på IKT-løysingar for alle sjukehus er nødvendig for å unngå ulikt tjenestetilbud i landet.

Begrunnelse:
Helseplattforma framstår som eit totalt mislykka prosjekt for sjukehusa. Noko betre i kommunane, men samhandlingsgevinsten fråfell når systmet ikkje er godt nok og omlag halvparten av kommunane ikkje vil ha systemet. Det er eit økonomisk risikoprosjekt for ki\ommunene å gå på då ingen veit kva sluttsummen verrt. Kontrakta på 1500 sider med 4000 kravspesifikasjonar er hemmeligholdt der kun ein sladda versjon er framlagt Stortinget. Systemet er ikkje tilrettelagt for norske sjukehus og truar paseintsikkerheita og tilboda i Helse Midt. Systemet medfører enorme meirkostnadar som resulterer i kutt av tenester og funskjoner og truer dei små akuttsjukehusa . Arbeidsforholde til eigarane Epic som solgte systemet driv fagforeningsgruseing i stor stil som har ført til endra rettspraksis. Dette kan vi ikkje støtte opp om.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget er for spesifikt.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, linje 585

Forslagsnr: #226

Forslagsstiller: Fagforbundet Nord-Østerdal

Forslag:
Legge til nytt avsnitt:

I en verden preget av uro og klimaendringer, vil kommunens rolle i beredskapssammenheng bli stadig viktigere. Kommunen er styringspart i kriser som inntreffer lokalt, samtidig som ressurser til forebygging og konsekvensreduserende tiltak er manglende. Her også, må kommuneøkonomien styrkes, slik at vi kan møte framtidas kriser på best mulig måte.

Begrunnelse:
Med flere tilfeller av «Hans» og lignende kriser i framtida, så er det viktig at kommunene er best mulig rustet til å håndtere disse krisene. Det betyr at flest mulig tjenester må være i egen regi, slik at samordningen mellom tjenestene flyter best mulig. Det betyr også at kommuneøkonomien må styrkes betraktelig i årene som kommer, slik at kommunene kan ruste seg for klimaendringer. I hver kommune foretas det en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse, som skal avdekke hvordan kommunen fungerer under gitte hendelser. Den avdekker også hvilke tiltak man kan sette inn for å forebygge at kriser skjer, og konsekvensreduserende tiltak som kan settes i gang for å redusere omfanget av krisene. For å kunne gjennomføre disse tiltakene, trengs det veldig ofte økonomiske midler. Det sier seg selv at ved en presset kommuneøkonomi, så er det ikke alle slike tiltak man har råd til å gjennomføre.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Dekka andra plassar i handlingsprogrammet (kommuneøkonomi) linje 510

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, linje 585

Forslagsnr: #546

Forslagsstiller: Fagforbundet Vestre Toten

Forslag:
Legge til nytt avsnitt:

I en verden preget av uro og klimaendringer, vil kommunens rolle i beredskapssammenheng bli stadig viktigere. Kommunen er styringspart i kriser som inntreffer lokalt, samtidig som ressurser til forebygging og konsekvensreduserende tiltak er manglende. Her også, må kommuneøkonomien styrkes, slik at vi kan møte framtidas kriser på best mulig måte.

Begrunnelse:
Med flere tilfeller av «Hans» og lignende kriser i framtida, så er det viktig at kommunene er best mulig rustet til å håndtere disse krisene. Det betyr at flest mulig tjenester må være i egen regi, slik at samordningen mellom tjenestene flyter best mulig. Det betyr også at kommuneøkonomien må styrkes betraktelig i årene som kommer, slik at kommunene kan ruste seg for klimaendringer. I hver kommune foretas det en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse, som skal avdekke hvordan kommunen fungerer under gitte hendelser. Den avdekker også hvilke tiltak man kan sette inn for å forebygge at kriser skjer, og konsekvensreduserende tiltak som kan settes i gang for å redusere omfanget av krisene. For å kunne gjennomføre disse tiltakene, trengs det veldig ofte økonomiske midler. Det sier seg selv at ved en presset kommuneøkonomi, så er det ikke alle slike tiltak man har råd til å gjennomføre.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Dekka andra plassar i handlingsprogrammet (kommuneøkonomi) linje 510

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Globalt ansvar, linje 593

Forslagsnr: #1211

Forslagsstiller: Fagforbundet Troms

Forslag:
Norge har et særlig ansvar for å beskytte områder av internasjonal betydning, sånn som Lofoten, Vesterålen og Senja, og andre sårbare områder.

Begrunnelse:
Styrke setningen

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Noreg sine internasjonale miljøforplikting er direkte knytta til norsk petroliumsverksemd. Punktet slik det står i forslag til nytt handlingsprogram følger er i tråd med kva Fagforbundet har meint i lenge.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Globalt ansvar, linje 598

Forslagsnr: #94

Forslagsstiller: Fagforbundet Nore & Uvdal

Forslag:
Fagforbundet mener at Norge må jobbe for en god klimapolitikk og etterlever våre internasjonale miljøforpliktelser.

Begrunnelse:
~~Fagforbundet skal ikke mene noe om Norsk olje og gassproduksjon! Dette er noe politikere skal mene noe om, ikke vi. Nedtrappingsplan og stans i leting etter olje er ABSOLUTT ikke vårt bord!~~

Forslaget tiltres med følgende begrunnelse;

Vi skal være bevisste på klima og miljø. Være med å redusere utslipp~~. og der skal vi som fagforening stoppe!~~

~~Vi mener det er opp til politikerne å mene om denne type ting, så skal hver og en få lov til å stemme på de partiene som har dette i sitt partiprogram.~~

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Noreg sine internasjonale miljøforplikting er direkte knytta til norsk petroliumsverksemd. Punktet slik det står i forslag til nytt handlingsprogram følger er i tråd med kva Fagforbundet har meint i lenge.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Globalt ansvar, linje 598

Forslagsnr: #186

Forslagsstiller: Fagforbundet Finnmark / Finnmarkku Fagalihttu

Forslag:
Kulepunkt på linje 598 strykes

Begrunnelse:
Fagforbundet som arbeidstaker organisasjon kan ikke jobbe for å legge ned andre arbeidstakers arbeidsplasser.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Noreg sine internasjonale miljøforplikting er direkte knytta til norsk petroliumsverksemd. Punktet slik det står i forslag til nytt handlingsprogram følger er i tråd med kva Fagforbundet har meint i lenge.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Globalt ansvar, linje 598

Forslagsnr: #582

Forslagsstiller: Fagforbundet Unn Tromsø, Avd 404

Forslag:
Forslag om at kulepunkt strykes, linje 598 og 599.

Begrunnelse:
Fordi det kan føre til at medlemmer kan miste jobben.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Noreg sine internasjonale miljøforplikting er direkte knytta til norsk petroliumsverksemd. Punktet slik det står i forslag til nytt handlingsprogram følger er i tråd med kva Fagforbundet har meint i lenge.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Globalt ansvar, linje 598

Forslagsnr: #1356

Forslagsstiller: Fagforbundet Møre Og Romsdal

Forslag:
at det lages en nedtrappingsplan for norsk olje og gass i tråd med målene i den internasjonale klimaavtalen som ble vedtatt i Paris

Begrunnelse:
Det blir mer forståelig hvilke avtale det er snakk om, og hva avtalen omhandler

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Endrer ikkje meiningsinnhaldet

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Globalt ansvar, linje 600

Forslagsnr: #187

Forslagsstiller: Fagforbundet Finnmark / Finnmarkku Fagalihttu

Forslag:
Kulepunkt på linje 600 strykes

Begrunnelse:
Fagforbundet som arbeidstaker organisasjon kan ikke jobbe for å legge ned andre arbeidstakers arbeidsplasser.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Noreg sine internasjonale miljøforplikting er direkte knytta til norsk petroliumsverksemd. Punktet slik det står i forslag til nytt handlingsprogram følger er i tråd med kva Fagforbundet har meint i lenge.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Globalt ansvar, linje 601

Forslagsnr: #482

Forslagsstiller: Fagforbundet Fredrikstad

Forslag:
nytt kulepunkt - Fagforbundet må jobbe for at vi skal utnytte eksisterende klimatiltak som f.eks etterisolering av boliger, istenfor å bygge ut natur til havs eller på land.

Begrunnelse:
dette forslaget vil være et vinn vinn for både såvel natur som energieffektivisering

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 627

Landsstyret begrunnelse:
Prinsippet om arealnøytralitet, som nemnt på linje 627, seier at natur som blir bygd ned skal erstattast av natur av samme "verdi" som den som går tapt. Dette er eit sterkt insentiv til utnytte allerede utbygde områder, framfor å bygge ut nytt (boliger, vindmøller, hytter, veg, osv) i urørt natur.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Globalt ansvar, linje 601

Forslagsnr: #918

Forslagsstiller: Fagforbundet Haugesund - Utsira Avd. 033

Forslag:
Linje 598-601 strykes

Begrunnelse:
Først må man finne ett alternativt tilbud.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Noreg sine internasjonale miljøforplikting er direkte knytta til norsk petroliumsverksemd. Punktet slik det står i forslag til nytt handlingsprogram følger er i tråd med kva Fagforbundet har meint i lenge.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Globalt ansvar, linje 601

Forslagsnr: #1214

Forslagsstiller: Fagforbundet Troms

Forslag:
Nytt kulepunkt:

- Arbeide for varig vern mot petroleumsutvinning av havområdene utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja og andre sårbare områder på norsk sokkel.

Begrunnelse:
Styrke og sikre Norges områder

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 600

Landsstyret begrunnelse:
Ettersom kulepunktet seier "stans i leteaktiviteten" og at "nye utbygginger kan bare skje i tilknyttning til eksisterende infrastruktur" gjelder dette også LoVeSe

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Nødvendig omstilling, linje 609

Forslagsnr: #1177

Forslagsstiller: Fagforbundet Nordland

Forslag:
609-615

Det må jobbes for lavere strømkostnader slik at man ikke trenger strømstøtte.

Begrunnelse:
Det å ha en permanent strømstøtteordning vitner om et system som ikke er tilpasset samfunnets behov. Strømkostnader må også innbefatte nettleie.

Landsstyret:
Annet: Oversendes redaksjonskomite for uttalelse

Landsstyret begrunnelse:
Oversendes redaksjonskomite for uttalelse om energi.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Nødvendig omstilling, linje 609

Forslagsnr: #1180

Forslagsstiller: Fagforbundet Innlandet

Forslag:
Ny linje 609:

Høye strømpriser virker dempende på forbruket, men rammer usosialt, derfor må strømmen tas av børs. Strømmarkedet må reformeres på en måte som fremmer fornybar energi, der det samtidig blir tatt hensyn til kostnader for forbrukere.

Begrunnelse:
Strømprisen rammer så usosialt at vi må arbeide for statlige regulering av priser. Dette utelukker permanent strømstøtteordning.

Landsstyret:
Annet: Oversendes redaksjonskomite for uttalelse

Landsstyret begrunnelse:
Oversendes redaksjonskomite for uttalelse om energi.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Nødvendig omstilling, linje 611

Forslagsnr: #547

Forslagsstiller: Fagforbundet Vestre Toten

Forslag:
Linjene på 611 - 612 endres fra:

Strømmarkedet må reformeres på en måte som fremmer fornybar energi, og der det samtidig blir tatt hensyn til kostnaden for forbrukere.

Endres til:

Kraften må tas av børs, slik at fellesskapet i større grad kan bestemme hvilken retning vi ønsker oss i kraftpolitikken. Vi må møte det framtidige kraftbehovet med en planmessig tilnærming. Verdier og velferd skal først og fremst skapes gjennom bruken av kraft, ikke gjennom salg. Tildeling av kraft må skje gjennom politisk regulering og vurdering av samfunnsnytte og sysselsettingseffekt. Samtidig kan vi ikke være med på at naturødeleggende og arealkrevende vindkraftutbygging løser framtidige behov, det kan heller skape varige problemer. Vi må satse på oppgradering av dagens vannkraftverk, mer energieffektivisering og kraftig prioritering. Noe naturinngrep vil måtte aksepteres i forbindelse med oppgradering av nett og trafostasjoner, men de må skje så skånsomt som mulig.

Begrunnelse:
Dagens kraftpolitikk er feilslått, og vi må prioritere kraft på en helt annen måte i tiden som kommer, hvis vi skal ha nok kraft til å gjennomføre elektrifiseringen av samfunnet. Vi kan ikke godta at enorme datalagringssentre som Google og Green Mountain får koble seg på kraftnettet, når store virksomheter med stort potensiale for arbeidsplasser samtidig ikke får det. Samtidig så kan vi ikke godta at enorme arealer blir bygd ned av naturødeleggende vindkraftanlegg. Det er sløsing med vår natur, å drive på denne måten. Vi må finne andre alternativer til elektrifiseringen, som solcelle/solfangere på offentlige bygg, energieffektivisering der vi kan, og oppgradering av dagens vannkraft.

Landsstyret:
Annet: Oversendes redaksjonskomite for uttalelse

Landsstyret begrunnelse:
Oversendes redaksjonskomite for uttalelse om energi.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Nødvendig omstilling, linje 612

Forslagsnr: #228

Forslagsstiller: Fagforbundet Nord-Østerdal

Forslag:
Linje: 611 - 612

Forslag – Endringsforslag:

Strømmarkedet må reformeres på en måte som fremmer fornybar energi, og der det samtidig blir tatt hensyn til kostnaden for forbrukere.

Endres til:

Kraften må tas av børs, slik at fellesskapet i større grad kan bestemme hvilken retning vi ønsker oss i kraftpolitikken. Vi må møte det framtidige kraftbehovet med en planmessig tilnærming. Verdier og velferd skal først og fremst skapes gjennom bruken av kraft, ikke gjennom salg. Tildeling av kraft må skje gjennom politisk regulering og vurdering av samfunnsnytte og sysselsettingseffekt. Samtidig kan vi ikke være med på at naturødeleggende og arealkrevende vindkraftutbygging løser framtidige behov, det kan heller skape varige problemer. Vi må satse på oppgradering av dagens vannkraftverk, mer energieffektivisering og kraftig prioritering. Noe naturinngrep vil måtte aksepteres i forbindelse med oppgradering av nett og trafostasjoner, men de må skje så skånsomt som mulig.

Begrunnelse:
Dagens kraftpolitikk er feilslått, og vi må prioritere kraft på en helt annen måte i tiden som kommer, hvis vi skal ha nok kraft til å gjennomføre elektrifiseringen av samfunnet. Vi kan ikke godta at enorme datalagringssentre som Google og Green Mountain får koble seg på kraftnettet, når store virksomheter med stort potensiale for arbeidsplasser samtidig ikke får det. Samtidig så kan vi ikke godta at enorme arealer blir bygd ned av naturødeleggende vindkraftanlegg. Det er sløsing med vår natur, å drive på denne måten. Vi må finne andre alternativer til elektrifiseringen, som solcelle/solfangere på offentlige bygg, energieffektivisering der vi kan, og oppgradering av dagens vannkraft.

Landsstyret:
Annet: Oversendes redaksjonskomite for uttalelse

Landsstyret begrunnelse:
Oversendes redaksjonskomite for uttalelse om energi.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Nødvendig omstilling, linje 613

Forslagsnr: #1316

Forslagsstiller: Yrkesseksjon samferdsel og teknisk

Forslag:
Nytt handlingspunkt som lyder "At det blir økonomisk lønnsomt å oppgradere og bygge ut eksisterende vannkraftverk".

Begrunnelse:
NVE anslår at det er mulig å hente ut 6-8 TWh ved opprusting og utvidelse av eksisterende vannkraft. Dersom dette gjøres økonomisk bærekraftig vil det bidra til å styrke energiforsyningen uten at større naturinngrep er nødvendig.

Landsstyret:
Annet: Oversendes redaksjonskomite for uttalelse

Landsstyret begrunnelse:
Oversendes redaksjonskomite for uttalelse

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Nødvendig omstilling, linje 613

Forslagsnr: #1404

Forslagsstiller: Yrkesseksjon samferdsel og teknisk

Forslag:
Nytt handlingspunkt som lyder "å sikre en rettferdig fordeling av kraftressursene og en utjevning av strømprisene mellom de ulike prisområdene".

Begrunnelse:
For å sikre en rettferdig og stabil strømpris for alle innbyggere i Norge, er det viktig å utjevne prisforskjellene mellom de ulike prisområdene. Dette kan oppnås gjennom flere målrettede tiltak:

- Utvide infrastruktur knyttet til overføring av kraft i Norge. Samtidig med oppgradering og fornying av produksjon og nett, er det viktig å utjevne prisforskjellene. Energiproduksjon og strømnett i Norge er i hovedsak offentlig eiet, dermed er politisk styring mulig.
- Sikre rettferdig fordeling av kraft til industrien. Økt produksjon av fornybar energi og nettkapasitet, spesielt i områder med stort behov krever planlegging. Det bør innebære regulering av hvor norsk kraft benyttes utfra samfunnsnytten og prioritere ut fra behov og klima- og naturhensyn.
- Frigøre kapasitet i nettet. Energieffektivisering, energiomlegging og distribuert produksjon og lagring kan frigjøre kapasitet i nettet. Dette vil også bidra til at store irreversible naturinngrep unngås.

Etterspørselsøkningen etter nett har kommet svært raskt de siste årene, og det forventes videre økning i tiden framover som følge av omstilling til lavutslippssamfunnet og økt elektrifisering, samt etableringer av ny kraftkrevende industri. Det er et stort fokus på grønn omstilling. Ny fornybar industri står allerede i kø for å koble seg på eksisterende strømnett, noe som skaper begrensninger for opprettelsen nye arbeidsplasser.

Nettinvesteringene som gjennomføres må unngå unødig store, irreversible naturinngrep. Virkninger på naturmangfold er noe som vanskelig lar seg prissette i kroner, og betalingsvilligheten for å bevare natur og arter har tidligere vært vanskelig å anslå og nedprioritert. For både nåværende og framtidige generasjoner, er det viktig at natur- og miljøhensyn blir vektlagt i alle store utbygginger.

Det er risiko for underinvestering i nettkapasiteten. Det et er viktig at strømnettet i Norge klarer å transportere nok for en stadig energiøkende industri og befolkning generelt. Det tar

lang tid å utvikle, konsesjonsbehandle og bygge nettanlegg - ofte lengre tid enn å etablere nytt forbruk. Dette kan også påvirke forsyningssikkerheten, samt forhindre ny industri med å etablere seg grunnet liten kapasitet.

En sikker strømforsyning er viktigere enn noen gang, sett i lys av dagens situasjon. Energipolitikk er komplisert, sammensatt og tidkrevende. Det er derfor avgjørende at det tenkes smart og langsiktig.

Landsstyret:
Annet: Oversendes redaksjonskomite for uttalelse

Landsstyret begrunnelse:
Oversendes redaksjonskomite for uttalelse om energi.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Nødvendig omstilling, linje 613

Forslagsnr: #1405

Forslagsstiller: Yrkesseksjon samferdsel og teknisk

Forslag:
Nytt handlingspunkt som lyder "å sikre offentlig eierskap over naturressursene som ivaretar hensynet til en bærekraftig forvaltning, økonomisk rettferdighet, nasjonal kontroll, lokal verdiskapning og høye standarder for utvinning og bruk av naturressurser".

Begrunnelse:
Offentlig eierskap over naturressurser er avgjørende for å sikre at disse verdifulle ressursene forvaltes på en måte som kommer hele samfunnet til gode. Dette kan oppnås gjennom flere viktige tiltak:

- Bærekraftig forvaltning: Ved å sikre offentlig eierskap kan vi garantere at naturressursene forvaltes på en bærekraftig måte som tar hensyn til miljøet og klimaet. Dette reduserer risikoen for rovdrift og overutnyttelse, og sikrer at ressursene bevares for fremtidige generasjoner.
- Økonomisk rettferdighet: Offentlig eierskap sikrer at inntektene fra naturressursene fordeles rettferdig og kommer hele samfunnet til gode. Dette kan bidra til å finansiere velferdstjenester og infrastruktur, og dermed styrke den økonomiske rettferdigheten i samfunnet.
- Nasjonal kontroll: Å opprettholde nasjonal kontroll over naturressursene er viktig for å sikre forsyningssikkerhet og strategisk uavhengighet. Dette gir landet muligheten til å styre bruken av ressursene i tråd med nasjonale interesser og behov.
- Lokal verdiskapning: Offentlig eierskap kan bidra til å opprettholde og skape arbeidsplasser i distriktene, samt sikre at verdiskapningen fra naturressursene skjer lokalt. Dette støtter en balansert regional utvikling og bidrar til et levende distrikts-Norge.
- Høye standarder for utvinning og bruk: Offentlig eierskap gjør det lettere å sette og håndheve høye standarder for miljø, arbeidstakerrettigheter og menneskerettigheter. Dette sikrer at utvinning og bruk av naturressurser skjer på en ansvarlig og etisk måte.

Gjennom disse tiltakene vil man kunne sikre at naturressursene forvaltes på en måte som er bærekraftig, rettferdig og til fordel for hele samfunnet.

Landsstyret:

Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 133-136

Landsstyret begrunnelse:
ivaretatt i prinsippprogrammet

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Nødvendig omstilling, linje 613

Forslagsnr: #1509

Forslagsstiller: Fagforbundet Agder

Forslag:
Nytt kulepunkt:

Utvide infrastruktur knyttet til overføring av kraft i Norge.

Begrunnelse:
Forslaget kan bidra til utjevning av pris, men vel så viktig vil det være å sikre kraftforsyning til virksomheter i hele landet uten geografiske flaskehalser i overføringsnettet.

Landsstyret:
Annet: Oversendes redaksjonskomite for uttalelse

Landsstyret begrunnelse:
Oversendes redaksjonskomite for uttalelse

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Nødvendig omstilling, linje 615

Forslagsnr: #448

Forslagsstiller: Fagforbundet Innlandet Fylkeskommune

Forslag:
Tillegg til linje 615 eller ny linje: Det innføres en maksimalpris for strøm. At Nettleien ikke må overskride nettselskapenes reelle kostnader.

Begrunnelse:
Prisen på strøm må avspeile produksjonskostnadene for energi i Norge. Ikke importere priser fra Europa.

Nettselskapene skal ikke "tjene" store penger på forbrukerne. Alt bør være i offentlig regi.

Landsstyret:
Annet: Oversendes redaksjonskomite for uttalelse

Landsstyret begrunnelse:
Oversendes redaksjonskomite for uttalelse om energi.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Nødvendig omstilling, linje 615

Forslagsnr: #460

Forslagsstiller: Fagforbundet Våler

Forslag:
nytt kulepunkt etter linje 615

Statlig regulering av strømpriser

Begrunnelse:
Strømprisene er veldig variable på pris fra område og sted. de er skyhøye og mange sliter med strømregninger

Landsstyret:
Annet: Oversendes redaksjonskomite for uttalelse

Landsstyret begrunnelse:
Oversendes redaksjonskomite for uttalelse om energi.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Nødvendig omstilling, linje 615

Forslagsnr: #1009

Forslagsstiller: Frisørenes Fagforening

Forslag:
Setningen på linje 615 strykes, og erstattes med følgende setning:

at det blir etablert en makspris på normalt strømforbruk for husholdninger og næringsliv, med utgangspunkt i kostpris.

Begrunnelse:
En permanent strømstøtteordning løser ikke problemet med markedsstyrte kraftpriser. Kraft er viktig infrastruktur, på linje med vann og avløp. Stabile og lave kraftpriser har vært essensielle for bygging av industrinasjonen Norge. Fagforbundet må jobbe for å få tilbake politisk kontroll over kraftprisene, slik at staten gjennom dette kan sørge for stabile strømpriser til husholdninger og næringsliv, basert på kostpris.

Landsstyret:
Annet: Oversendes redaksjonskomite for uttalelse

Landsstyret begrunnelse:
Oversendes redaksjonskomite for uttalelse om energi.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Nødvendig omstilling, linje 615

Forslagsnr: #1036

Forslagsstiller: Fagforbundet Froland

Forslag:
Likhet og forutsigbarhet i strømpris

Begrunnelse:
Ingen

Landsstyret:
Annet: Oversendes redaksjonskomite for uttalelse

Landsstyret begrunnelse:
Oversendes redaksjonskomite for uttalelse om energi.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Nødvendig omstilling, linje 615

Forslagsnr: #1181

Forslagsstiller: Fagforbundet Innlandet

Forslag:

Stryke kulepunkt linje 615:

- At det blir etablert en permanent strømstøtteordning.

Nytt kulepunkt 615:

At det blir statlig regulering av strømpriser og nettleie.

Begrunnelse:
Strømprisen rammer så usosialt at vi må arbeide for statlige regulering av priser. Dette utelukker permanent strømstøtteordning.

Landsstyret:
Annet: Oversendes redaksjonskomite for uttalelse

Landsstyret begrunnelse:
Oversendes redaksjonskomite for uttalelse om energi.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Nødvendig omstilling, linje 615

Forslagsnr: #1212

Forslagsstiller: Fagforbundet Troms

Forslag:
Stryke hele setningen

Begrunnelse:
Dette gjør at prisen på strøm blir varig høy, det er andre tiltak som må til.

Landsstyret:
Annet: Oversendes redaksjonskomite for uttalelse

Landsstyret begrunnelse:
Oversendes redaksjonskomite for uttalelse

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Nødvendig omstilling, linje 615

Forslagsnr: #1510

Forslagsstiller: Fagforbundet Agder

Forslag:
Stryke eksisterende kulepunkt og erstatte med:

At det blir etablert et toprissystem med makspris på basisforbruk for privat strømbruk.

Begrunnelse:
Hindre høye strømregninger og motivere for strømsparing.

Landsstyret:
Annet: Oversendes redaksjonskomite for uttalelse

Landsstyret begrunnelse:
Oversendes redaksjonskomite for uttalelse om energi.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Nødvendig omstilling, linje 615

Forslagsnr: #1629

Forslagsstiller: FAGFORBUNDET

Forslag:
Erstatte nåværende kulepunkt med " en langsiktig løsning for å sikre kraftforsyningen i Norge og kontroll på strømprisene. "

Begrunnelse:
En langsiktig løsning som går utover å kun reagere på prisnivået på strøm, men som også sikter til handling mot det underliggande problemet.

Landsstyret:
Forslaget tiltres

Landsstyret begrunnelse:
En langsiktig løsning som går utover å kun reagere på prisnivået på strøm, men som også sikter til handling mot det underliggande problemet.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Nødvendig omstilling, linje 617

Forslagsnr: #230

Forslagsstiller: Fagforbundet Nord-Østerdal

Forslag:
Nytt kulepunkt:

- At strømmen tas av børs, og at prisene fastsettes etter produksjonskostnadene.

Begrunnelse:
Vi må sikre at både privatpersoner, bedrifter, landbruket og offentlig virksomhet har råd til å bo og i Norge. Med strømprisene vi har hatt de siste årene, ser vi hvordan det har gått. Privatpersoner har en strømstøtteordning som ikke hadde vært nødvendig, hvis vi hadde tatt kraften av børs.

Landsstyret:
Annet: Oversendes redaksjonskomite for uttalelse

Landsstyret begrunnelse:
Oversendes redaksjonskomite for uttalelse om energi.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Nødvendig omstilling, linje 617

Forslagsnr: #484

Forslagsstiller: Fagforbundet Fredrikstad

Forslag:
nytt kulepunkt - Fagbevegelsen bør være part ved grønn omstilling.

Begrunnelse:
Endret opprinnelig tekst

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 622-623

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretatt

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Nødvendig omstilling, linje 617

Forslagsnr: #548

Forslagsstiller: Fagforbundet Vestre Toten

Forslag:

Nytt kulepunkt:

- At strømmen tas av børs, og at prisene fastsettes etter produksjonskostnadene.

Begrunnelse:
Vi må sikre at både privatpersoner, bedrifter, landbruket og offentlig virksomhet har råd til å bo og i Norge. Med strømprisene vi har hatt de siste årene, ser vi hvordan det har gått. Privatpersoner har en strømstøtteordning som ikke hadde vært nødvendig, hvis vi hadde tatt kraften av børs.

Landsstyret:
Annet: Oversendes redaksjonskomite for uttalelse

Landsstyret begrunnelse:
Oversendes redaksjonskomite for uttalelse om energi.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Nødvendig omstilling, linje 617

Forslagsnr: #861

Forslagsstiller: Fagforbundet Trøndelag

Forslag:
Utrede produksjon av kjernekraft for å imøtekomme fremtidens kraftbehov

Begrunnelse:
Det er behov for nye energikilder og godt nok kunnskapsgrunnlag/innhenting av kompetanse før man kommer til konklusjon.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget er for spesifikt

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Nødvendig omstilling, linje 617

Forslagsnr: #1213

Forslagsstiller: Fagforbundet Troms

Forslag:
Nytt kulepunkt:

- Jobbe for fornybar energi og offentlig støtte til energisparende tiltak for alle.

Begrunnelse:
Dagens tiltak rammer skjevt, da tiltakene er for kostbare. Dette vil gjøre det bedre for alle.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 625

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretatt

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Nødvendig omstilling, linje 617

Forslagsnr: #1358

Forslagsstiller: Fagforbundet Møre Og Romsdal

Forslag:
Miljøsertifisering av alle virksomheter med tariffavtaler

Begrunnelse:
Fremhever viktigheten av Tariffavtale, og det er også der fagforbundet har tillitsvalgte med forhandlingsrett etter tariffavtale.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 617

Landsstyret begrunnelse:
Har virksomheten tariffavtale, så er det mest sansynlig ein tillitsvalgt der også. Forslaget er dermed dekt i kulepunkt på 617

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Kommunenes rolle, linje 618

Forslagsnr: #277

Forslagsstiller: Fagforbundet Buss- Og Sporveisarbeidernes Forening

Forslag:
klima og miljø -nødvendig omstilling – linje 618

Ny tekst; **strøm er kritisk infrastruktur og må tas ut av markedet.**

Begrunnelse:
vi kan ikke være dårligere enn Fellesforbundet her. De vedtok en knallsterk uttalelse på sitt landsmøte:

Den elektriske kraften i Norge må frikobles fra energiprisene i EU, og vi må ta politisk kontroll med eksportkablene. FF vil kreve at allerede fattede stortingsvedtak om EUs energibyrå **ACER må reverseres.** *Strøm skal være en strategisk samfunnsressurs under demokratisk politisk kontroll. Prisdannelsen i kraftsystemet må settes med basis i produksjonskostnadene, ikke slik dagens børsdrevne marked fungerer, der prisen styres av høyeste budgiver i Europa. Strøm er en strategisk innsatsfaktor for industrien og et grunnleggende gode for husholdningene, og skal omsettes uten å bidra til finansielle spekulasjoner og uakseptable profittmarginer til kraftprodusentene. FFs mål forutsetter et oppgjør med vårt eksisterende markedsbaserte kraftregime. Det inkluderer frikobling fra EUs energiunion gjennom utmelding av energibyrået Acer. FF mener også at Norge må reforhandle kabelavtalene med Storbritannia og Tyskland siden kablene betyr prissmitte med skyhøye strømpriser fra Europa som er avhengig av gasspriser.*

Landsstyret:
Annet: Oversendes redaksjonskomite for uttalelse

Landsstyret begrunnelse:
Oversendes redaksjonskomite for uttalelse om energi.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Kommunenes rolle, linje 625

Forslagsnr: #1215

Forslagsstiller: Fagforbundet Troms

Forslag:

Bytte ut ordet belønninginsentiver med kompensasjon.

Ny setning blir Økt satsing på fornybar energi og kompensasjon til energisparing.

Begrunnelse:

Mer forståelig

Landsstyret:

Forslaget tiltres med følgende formulering: Økt satsing på fornybar energi, og kompensasjon for gjennomføring av energisparingstiltak.

Landsstyret begrunnelse:

Språklig tydeliggjøring.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Grønn transport, linje 633

Forslagsnr: #1551

Forslagsstiller: Fagforbundet Vestland

Forslag:
Endre setningen til - Styrking av kollektivtilbudet og elektrifisering eller annen utslippsfri teknologi er sentrale tiltak i transportsektoren.

Begrunnelse:
Den teknologiske utviklingen går fort så Fagforbundet må også se på eventuelle nyvinninger innen feltet.

Landsstyret:
Forslagets intensjon anses ivaretatt av forslagsnr.: 366

Landsstyret begrunnelse:
Tiltres

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Grønn transport, linje 634

Forslagsnr: #23

Forslagsstiller: Fagforbundet Sør-Varanger Avd. 308

Forslag:
Følgende legges til:

Også innenfor internasjonal godstrafikk skjer det, som følge av klimaendringene, store endringene. Nordaustpassasjen vil gradvis åpnes for mer skipstrafikk mellom Asia og Europa. Dette vil bli et reelt og kortere transportalternativ enn skipstrafikken gjennom Suez-kanalen. Økt skipstrafikk gjennom Nordøstpassasjen vil skape muligheter og utfordringer for Norge. Fagforbundet støtter derfor etableringen av Kirkenes havn som internasjonal transitthavn under offentlig eierskap med en jernbaneforbindelse til Rovaniemi og etablering av et nasjonalt arktisk rednings- og beredsskapssenter i Vardø som utgjør den vestlige porten inn mot den nordlige sjørute.

Begrunnelse:
Gods og nyttetrafikken må komme tydeligere frem i programmet og særlig det som er de virkelig store utfordringen innenfor internasjonal godstransport. Her er det viktig at Fagforbundet er tydelig på offentlig eierskap over kritisk infrastruktur slik at norske havner ikke kommer på utenlandske hender - slik tilfellet fort kan bli i Kirkenes dersom det ikke gjennomføres store nasjonale investeringer som imøtekommer en økende skipstrafikk i arktisk.

Nordaustpassasjen og en stadig økende trafikk gjennom den nordlige sjørute vil også ha betydelige beredskapsmessige utfordringer blant annet innenfor søk og redning og naturberedskap. Et nasjonalt rednings- og beredskapssenter i Vardø, som fungere opp mot et tilsvarende senter i Alaska, vil derfor være svært viktig og trolig den beste løsningen i arktisk under dagens sikkerhetspolitiske situasjon.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget passar ikkje inn i kapittel for Klima og miljø

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Grønn transport, linje 634

Forslagsnr: #850

Forslagsstiller: Fagforbundet Akershus

Forslag:
Styrkning av kollektivtilbudet og elektrifisering av transportsektoren er sentrale tiltak.

Endres til: Styrkning av kollektivtilbudet og elektrifisering eller annen utslippsfri teknologi av transportsektoren er sentrale tiltak.

Begrunnelse:
Det vil sikre at vi kan ta i bruk også andre teknologier enn elektrisitet i framtida. Feks. Hydrogen.

Landsstyret:
Forslagets intensjon anses ivaretatt av forslagsnr.: 366

Landsstyret begrunnelse:
Tiltres

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Grønn transport, linje 634

Forslagsnr: #869

Forslagsstiller: Fagforbundet Trøndelag

Forslag:
"Styrking av kollektivtilbudet og elektrifisering av transportsektoren er sentrale tiltak"

endres til:

"Styrking av kollektivtilbudet, utslippsfri teknologi og elektrifisering av transportsektoren er sentrale tiltak".

Begrunnelse:
Det er ikke sikkert at elektrifisering er hele svaret på å redusere utslipp, verken i transportsektoren eller ander sektorer med dagens teknologi. Fordi elektrifisering krever en rekke sjelden mineraler og metaller, eks. zink og kobolt, som det allerede er kritisk mangel på. I tillegg til at disse ofte utvinnes med store klima konsekvenser og kun finnes i en del land som ikke akkurat er kjent for å overholde menneskerettigheter og arbeiderrettigheter.

Dessuten vil en fullskala elektrifisering av transportsektoren kreve enorme utbygginger av bla vindkraft, som igjen vil ha en meget negativ effekt på natur og klima.

Vi må være åpen for andre løsninger. Biogass f eks er en fullgod teknologi for null utslipp. De fleste bussene i Trondheim går på biogass. Mye enklere og billigere teknologi enn el busser. Og med mye mindre avfallsproblemer.

Landsstyret:
Forslagets intensjon anses ivaretatt av forslagsnr.: 366

Landsstyret begrunnelse:
Tiltres

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Grønn transport, linje 636

Forslagsnr: #95

Forslagsstiller: Fagforbundet Nore & Uvdal

Forslag:
Grønn transport bør tas bort

Begrunnelse:
Vi burde heller jobbe for å styrke kollektivtransporten, i stedenfor å skulle elektrifisere. Det igjen er dette noe som politikerne skal mene noe om, ikke vi som fagforening.

Det med elektrifisering passer ikke over alt i Norges land! Noe vi har god erfaring med i Nore og Uvdal med kalle vintre og lange avstander.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Det er ikkje noko motsettning mellom å styrke kollektivtransporten og å gjere transportsektoren utslippsfri.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Grønn transport, linje 636

Forslagsnr: #185

Forslagsstiller: Fagforbundet Finnmark / Finnmarkku Fagalihttu

Forslag:

Endre kulepunkt:

- At det legges til rette for nødvendig infrastruktur som tillater elektrifisering av transport på sikt, der det er mulig.

Begrunnelse:
Det er viktig å tenke bærekraft. Det er nødvendig at det legges til rette for grønn transport, samt teknologi og infrastruktur. Man må først å på plass teknologi som fungerer i ulike vær og temperaturforhold, også i ulike distrikter i Norge.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 636

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretatt i eksisterande punkt. Elektrifisering av transportsektoren handlar også om infrastrukturen som må på plass for at elektriske transportmiddel skal være gode alternativ.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Grønn transport, linje 636

Forslagsnr: #366

Forslagsstiller: Fagforbundet Innlandet

Forslag:
At transportsektoren blir elektrifisert.

Byttes ut med:

At transportsektoren blir utslippsfri.

Begrunnelse:
Det legges rammer for at transportsektoren skal bli utslippsfri for å oppnå klimamålene og det grønne skifte.

Landsstyret:
Forslaget tiltres

Landsstyret begrunnelse:
Det legges rammer for at transportsektoren skal bli utslippsfri for å oppnå klimamålene og det grønne skifte.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Grønn transport, linje 636

Forslagsnr: #851

Forslagsstiller: Fagforbundet Akershus

Forslag:
Kulepunkt 1: At transportsektoren blir elektrifisert.

Endres til: At transportsektoren blir utslippsfri.

Begrunnelse:
Det vil sikre at vi kan ta i bruk også andre teknologier enn elektrisitet i framtida. Feks. Hydrogen.

Landsstyret:
Forslagets intensjon anses ivaretatt av forslagsnr.: 366

Landsstyret begrunnelse:
Tiltres

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Grønn transport, linje 636

Forslagsnr: #1244

Forslagsstiller: Fagforbundet Surnadal

Forslag:
At transportsektoren blir utslipps-fri.

Begrunnelse:
Bevare miljøet.

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 366

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretatt av annet forslag.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Grønn transport, linje 636

Forslagsnr: #1383

Forslagsstiller: Det sentrale pensjonistutvalg

Forslag:
At transport blir elektrifisert eller tar i bruk annen utslippsvennlig teknologi.

Begrunnelse:
Det kan være andre energikilder enn elektrisitet som er miljøvennlige.

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 366

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretatt av annet forslag.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Grønn transport, linje 637

Forslagsnr: #175

Forslagsstiller: Fagforbundet Trøndelag Fylkeskommune, Avd 169

Forslag:
Forslag: «Med egne ansatte» tas vekk fra setningen.

Forslag ny setning: Et godt kollektivtilbud eid og drevet av det offentlige.

Begrunnelse:
Vi synes at et godt kollektivtilbud eid og drevet av det offentlige, dekker det å ha drift i egenregi.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Spesifiseringa av "egne ansatte" er meir presis enn kun "drevet av det offentlige".

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Grønn transport, linje 637

Forslagsnr: #269

Forslagsstiller: Fagforbundet Buss- Og Sporveisarbeidernes Forening

Forslag:
637 • Et godt kollektivtilbud eid og drevet av det offentlige, med egne ansatte.Stryk - ~~Et godt kollektivtilbud eid og drevet av det offentlige, med egne ansatte.~~

Ny – Et godt kollektivtilbud eid og drevet av det offentlige, som Sporveismodellen.

Begrunnelse:
Sporveismodellen i Sporveien AS er veien å gå. Lag et AS som er eid av fylket, BBA sine bestemmelser gjelder der, så vil man ikke få store pensjonsøkninger som om man skulle gå på KS avtalen. I dette AS som må meldes inn i Spekter vil også alle forbund ha like rettigheter.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget er for spesifikt

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Grønn transport, linje 637

Forslagsnr: #1175

Forslagsstiller: Fagforbundet Nordland

Forslag:
Endret til: Et godt kollektivtilbud, i hele Norge, eid og drevet av det offentlige med egne ansatte

Begrunnelse:
Viktig at dette gjelder hele landet.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Dekka i eksisterande tekst

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Grønn transport, linje 637

Forslagsnr: #1582

Forslagsstiller: Fagforbundet Telemark

Forslag:
Et godt kollektivtilbud med **lave billettpriser** , eid og drevet av det offentlige, med egne ansatte.

Begrunnelse:
Lave billettpriser er en viktig presisering. En forutsetning for at flere skal benytte seg av kollektive tilbud, er at prisen er så lav som mulig.

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 367

Landsstyret begrunnelse:
Tiltres

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Grønn transport, linje 638

Forslagsnr: #367

Forslagsstiller: Fagforbundet Innlandet

Forslag:

Ny kulepunkt etter linje 638

- Reduserte priser på all kollektiv transport

Begrunnelse:
Skal vi redusere utslippene i fremtiden, må det være lettere med kollektiv transport. Kollektiv prisene er høye, og sånn som det er i dag lønner det seg som oftest å kjøre personbil. Jo flere man er som reiser jo mer lønner det seg å kjøre egen bil på grunn av høyre kollektiv priser.

Landsstyret:
Forslaget tiltres

Landsstyret begrunnelse:
tiltres

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Grønn transport, linje 638

Forslagsnr: #583

Forslagsstiller: Fagforbundet Unn Tromsø, Avd 404

Forslag:
Tilføying på slutten av setning i kulepunktet: ... for hele landet.

Begrunnelse:
Fordi vi vil synliggjøre at det skal gjelde hele landet. Nordområdet har behov for opprusting og tilknytning til resten av landet.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Dagens for formulering er dekkande

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Grønn transport, linje 638

Forslagsnr: #751

Forslagsstiller: Fagforbundet Tromsø

Forslag:
Nytt punkt:

- Skal fremme utvikling av alternative energikilder som hydrogen, gass og syntetisk drivstoff

Begrunnelse:
vi må ikke gå oss fast i elektrifiseringssporet. Det vil være kamp om strøm til andre formål og dersom man kan utvikle alternative drivstoffer, vil det også kunne skape f.eks. flere arbeidsplasser.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Fagforbundet har ikkje ein aktiv rolle i utviklinga av alternative drivstoff, men kan spele ein rolle i t.d. innkjøpsprosessar. Dette krev i så fall at dei alternative drivstoffa er reelle alternativ.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Grønn transport, linje 638

Forslagsnr: #852

Forslagsstiller: Fagforbundet Akershus

Forslag:

Legge til to nye kulepunkt:

- Arbeide for en reversering av jernbanereformen
- Redusere priser på all kollektivtransport.

Begrunnelse:
Vi mener det er viktig å satse mer på jernbane og bygge ut der det er mulig. Vi mener også det er viktig å øke kollektivtransporten.

Etter vår mening, er det nødvendig å reversere jernbanereformen for å få dette til.

Vi mener også det er helt nødvendig å redusere prisene drastisk, eventuelt satse på gratis kollektiv transport.

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 367

Landsstyret begrunnelse:
Tiltres

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Grønn transport, linje 638

Forslagsnr: #870

Forslagsstiller: Fagforbundet Trøndelag

Forslag:
Nytt kulepunkt:

"Reversering av jernbanereformen".

Begrunnelse:
Mer transport på jernbane er nødvendig for å nå klimamålene. Jernbanereformen gjør det unødvendig komplisert, byråkratisk og lite fleksibelt å finne og iverksette nødvendige endringer for å møte klimautfordringene. Derfor må jernbanen samles og legges under direkte politisk styring uten kompliserende, byråkratiske og lite fleksible anbudsregimer.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 637

Landsstyret begrunnelse:
Ivaretatt

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Grønn transport, linje 638

Forslagsnr: #871

Forslagsstiller: Fagforbundet Trøndelag

Forslag:
Nytt kulepunkt:

"Redusere priser på kollektiv transport".

Begrunnelse:
For å få flere til å benytte kollektivtransport er lave priser et godt virkemiddel og vil ha betydning for å redusere klimagassutslippene.

Det vil også slå positivt ut for kjøpekraften til medlemmene om de kan komme seg til og fra jobb billigere. Lavere priser gir positive utslag på prisveksten for øvrig.

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 367

Landsstyret begrunnelse:
Tiltres

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Grønn transport, linje 638

Forslagsnr: #1176

Forslagsstiller: Fagforbundet Nordland

Forslag:
638 Jernbanenettet i hele landet.

Begrunnelse:
Må gjelde hele landet.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Utbygging av jernbane krever store naturinngrep, og vil føre til store klimautslipp i byggeperioden. Utbygging av jernbane kan være eit godt klimatiltak, men det krever at visse forutsettningar er på plass.

Seinaste kvalitetssikringsrapporten om Nordnorgebana seier blant anna at prisen vil være anslått til rundt 300 milliardar, og vil ha store negative konsekvenser for natur, miljø og reindrift.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Grønn transport, linje 638

Forslagsnr: #1216

Forslagsstiller: Fagforbundet Troms

Forslag:

- Utvidelse, oppgradering og vedlikehold av jernbanenettet, herunder av Nord-Norgebanen.

Begrunnelse:

Viktig for beredskapen. klima og miljøet, også i Nord-Norge

Landsstyret:

Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:

Handlingsprogrammet nemner ikkje spesifike prosjekt

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Grønn transport, linje 638

Forslagsnr: #1472

Forslagsstiller: Fagforbundet Oslo

Forslag:
Nytt kulepunkt: Lavere pris på kollektivtransport.

Begrunnelse:
Dersom man ønsker at folk skal ta kollektivtransport så er vi avhengige av flere avganger, bedre infrastruktur, og rimeligere pris.

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 367

Landsstyret begrunnelse:
Tiltres

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Annet

Forslagsnr: #278

Forslagsstiller: Fagforbundet Buss- Og Sporveisarbeidernes Forening

Forslag:
klima og miljø – grønn transport- linje 639

Endringsforslag: at transportsektoren blir **utslippsfri i** stedet for elektrifisert

Begrunnelse:
det er ikke sikkert at elektrifisering er hele svaret på å redusere utslipp, verken i transportsektoren eller ander sektorer med dagens teknologi. Fordi elektrifisering krever en rekke sjelden mineraler og metaller, eks. zink og kobolt, som det allerede er kritisk mangel på. I tillegg til at disse ofte utvinnes med store klima konsekvenser og kun finnes i en del land som ikke akkurat er kjent for å overholde menneskerettigheter og arbeiderrettigheter.

Dessuten vil en fullskala elektrifisering av transportsektoren kreve enorme utbygginger av bla vindkraft, som igjen vil ha en meget negativ effekt på natur og klima.

Vi må være åpen for andre løsninger. Biogass f eks er en fullgod teknologi for null utslipp. De fleste bussene i Trondheim går på biogass. Mye enklere og billigere teknologi enn el busser. Og med mye mindre avfallsproblemer.

Landsstyret:
Forslagets intensjon anses ivaretatt av forslagsnr.: 366

Landsstyret begrunnelse:
Intensjonen ivaretatt av nesten likelydende forslag.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Annet

Forslagsnr: #280

Forslagsstiller: Fagforbundet Buss- Og Sporveisarbeidernes Forening

Forslag:
Nytt kulepunkt linje 553

å stramme inn på boplikten i utkantkommuner

Begrunnelse:
Stadig flere boliger i utkantkommuner kjøpes opp og brukes til feriebolig for byfolk. Det fører faktisk til at fler utkantkommuner også har boligmangel.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Bruk av boplikt må bestemmes av den enkelte kommune. Lokalt selvstyre.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Annet

Forslagsnr: #463

Forslagsstiller: Fagforbundet Våler

Forslag:
nytt kulepunkt etter linje 741

ny Linje 742 Kjempe for at Norge ikke etablerer kjernekraftverk

Begrunnelse:
sikkerhet, mindre farlig med vannkraft. vi ser andre Europeiske land slutter med kjernekraftverk

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Underkapittelet handlar om atomvåpen, og forslaget passar derfor ikkje inn her.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Annet

Forslagsnr: #701

Forslagsstiller: Fagforbundet Ahus

Forslag:
Fremme reduksjon av kjøtt inntak.

Begrunnelse:
Ettersom Fagforbundet er en viktig politisk aktør i landet vårt, bør det komme enda tydeligere frem i *Prinsipp og handlingsprogrammet* at Fagforbundet understreker at befolkningen i mye sterkere grad bør redusere kjøtt inntak. Ikke nødvendigvis som moralsk-etisk tenkning m.h.t. dyrs ofte lidelser, men fordi man har veldig mye naturvitenskapelig forskning på at den meget store kjøttproduksjonen, for ikke å nevne stort utslipp av gasser fra kyr, øver et alvorlig miljø trykk. Fagforbundet skilter allerede med kjerneverdier som "bærekraftig utvikling", "klima rettferdighet", "grønn omstilling", "klimastrategi" m.m. Hvis Fagforbundet faktisk mener dette, bær vi også peke på de forhold som bidrar til det motsatte av slike kjerneverdier, hvor altså *ikke-bærekraftig* dyrehold og -oppdrett absolutt bør nevnes i vårt *Prinsipp og handlingsprogram.*

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget er for spesifikt

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 8. Klima og miljø, Annet

Forslagsnr: #1038

Forslagsstiller: Fagforbundet Froland

Forslag:
Sikre norsk eierskap over naturresursene

Begrunnelse:
Ingen

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 133

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget er alt ivaretatt i forslaget til prinsipp- og handlingsprogram

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 9. Kultur, linje 639

Forslagsnr: #401

Forslagsstiller: Fagforbundet Unn Harstad

Forslag:
Etter at helsebiblioteket ble flyttet til FHI, så er tilbudet blitt dårligere og dyrere.

Helsebiblioteket må inn direkte på statsbudsjettet og styrkes finansielt.

Begrunnelse:
Historikken er at siden helsebiblioteket ble en del av FHI har de blitt en salderingspost. Resultatet er at tilgang til viktige medisinske tidsskrifter og database har forsvunnet for mange ansatte i både statlig og kommunal helsesektor. I tillegg har utgiftene økt for offentlig sektor som helhet. FHI sparer 5 millioner, mens utgiftene for å kompenserende tiltak andre offentlige virksomheter har økt med minst 15 millioner. Vi bruker altså mye mer penger og får dårligere tilbud.

Det er naturlig å styrke helsebiblioteket ettersom bibliotekene skal bidra til demokratisering av kunnskap.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget anses som for spesifikt for prinsipp- og handlingsprogram.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 9. Kultur, linje 640

Forslagsnr: #1400

Forslagsstiller: Yrkesseksjon kirke, kultur og oppvekst

Forslag:
Erstatte de tre første setningene:

Kultur har betydning for et helt samfunn. Levende lokalsamfunn trenger et kulturliv, der kulturnæring, kulturfrivillighet og kommunal kultursektor er gjensidig avhengige av hverandre. Både stat, fylke og kommune må legge til rette for et lokalt kulturliv, med ordnede arbeidsforhold, som kan samarbeide med organisasjonsliv, trossamfunn, gallerier, museer og scener.

Opprinnelig tekst:

Kulturarbeidere i hele faste stillinger er avgjørende for å legge til rette for kompetanse og befolkningens tilgang til kultur og kunst. Kommuner og fylkeskommuner må sørge for å fremme et spekter av kulturaktiviteter, sikre møtesteder og aktivitetsarenaer, og aktivt medvirke til at barn og unge kan være aktive på på kultur - og fritidsarenaer.

Begrunnelse:
Kulturvirksomheter står i fare for å forsvinne når budsjettene krymper. I de små kommunene betyr det at kompetansemiljøer, fagmiljøer og nettverk kan forsvinne helt. Det er ikke bare arbeidsplasser som forsvinner, også frivillige krefter og attraktive lokalsamfunn som gjør at folk vil byggeg og bo. Kultur har betydning for et helt samfunn. Levende lokalt samfunn trenger et kulturliv, der kulturnæring, kulturfrivillighet og kommunal kultursektor er gjensidig avhengige av hverandre. Både stat, fylke og kommune må legge til rette for et lokalt kulturliv som kan samarbeide med organisasjonsliv, trossamfunn, gallerier, museer og scener.

Landsstyret:
Forslaget tiltres

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget gir en bedre beskrivelse av "økosystemet i kulturlivet", og ivaretar intensjonen til flere andre forslag.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 9. Kultur, linje 641

Forslagsnr: #432

Forslagsstiller: Fagforbundet Teater Og Scene Avd 104

Forslag:
Endringsforslag: Kommuner og fylkeskommuner må sørge for å fremme et spekter av kulturaktiviteter, sikre møtesteder og aktivitetsarenaer, og aktivt medvirke til at barn og unge kan være aktive på kultur- og fritidsarenaer.

Endres til:

Stat, kommuner og fylkeskommuner må sørge for å fremme et spekter av kulturaktiviteter, sikre møtesteder og aktivitetsarenaer, og aktivt medvirke til at barn og unge kan være aktive på kultur- og fritidsarenaer.

Begrunnelse:
Dette gjelder også på statlig nivå.

Landsstyret:
Forslagets intensjon anses ivaretatt av forslagsnr.: 1400

Landsstyret begrunnelse:
Forslag #1400 ivaretar intensjonen.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 9. Kultur, linje 641

Forslagsnr: #1550

Forslagsstiller: Fagforbundet Vestland

Forslag:
Endre siste del av setningen til og aktivt medvirke til at barn, unge og eldre kan være aktive på kultur- og fritidsarenaer.

Begrunnelse:
Det er viktig å gi eldre plass i samfunnet også i kulturlivet. Svært mange eldre er aktive som frivillige m.a. i kulturen. Et viktig element i å lykkes med Bo trygt hjemme reformen er at det finns ulike tilbud tilpasset eldre.

Landsstyret:
Forslagets anses delvis ivaretatt av forslagsnr.: 1400

Landsstyret begrunnelse:
Viser til forslag #1400 som ikke nevner noen aldersgrupper spesifikt.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 9. Kultur, linje 642

Forslagsnr: #1384

Forslagsstiller: Det sentrale pensjonistutvalg

Forslag:
Og aktivt medvirke til alle innbyggere kan være aktive med på kultur og fritidsarenaer

Begrunnelse:
Ingen nevnt og ingen glemt

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 1400

Landsstyret begrunnelse:
Viser til forslag #1400 som ikke nevner noen aldersgrupper spesifikt.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 9. Kultur, linje 643

Forslagsnr: #433

Forslagsstiller: Fagforbundet Teater Og Scene Avd 104

Forslag:
Endringsforslag: Bibliotekene er sentrale i demokratiseringen av kunnskap, motvirkning av digitalt utenforskap, som møteplass og tilrettelegger for ytringsfrihet.

Endres til:

Scenekunstinstitusjonene og bibliotekene er sentrale i demokratiseringen av kunnskap, motvirkning av digitalt utenforskap, som møteplass og tilrettelegger for ytringsfrihet.

Begrunnelse:
Dette gjelder også scenekunstinstitusjonene.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Det er en forskjell på bibliotek og scenekunst, f.eks. er bibliotekene gratis. Vurderer at det er viktig å beholde setningen slik den står for å ikke svekke bibliotekenes betydning og egenart. Scenekunstinstitusjonenes viktige rolle anses ivaretatt i linje 646.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 9. Kultur, linje 643

Forslagsnr: #1101

Forslagsstiller: Fagforbundet Helse Bergen Avd 81

Forslag:
Tillegg: Det er flere og flere ungdommer som sliter med psykisk helse. Det må etableres flere lavterskeltilbud for sårbare ungdom. Kommunene må prioritere disse tilbud som en del av arbeidet for tidlig forebygging og psykisk helse. Det må spesielt jobbes for gutters psykisk helse.

Begrunnelse:
Idag er det veldig mange ungdom som sliter psykisk og blir ofte en kasteball mellom kommunehelsetjeneste og spesialisthelsetjenesten. Vi trenger flere lavterskel tilbud for våre sårbare ungdom slik at de som trenger det har en å snakke med. Det bygges systematisk ned disse tilbudene i mange norske kommuner idag på grunn av innstramming i kommuneøkonomien.

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 1614

Landsstyret begrunnelse:
Intensjonen i forslaget er ivaretatt av forslag #1614

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 9. Kultur, linje 643

Forslagsnr: #1401

Forslagsstiller: Yrkesseksjon kirke, kultur og oppvekst

Forslag:
Ny setning nr. 4:

Fritidsklubber som fritidstilbud i ungdommens nærmiljø spiller en viktig rolle i dette arbeidet, ved å tilby et sted for sosial, kreativ og personlig utvikling

(Opprinnelig et forslag fra Vestland)

Begrunnelse:
Det er viktig å understreke fritidsklubbenes betydning som kulturarena for ungdom.

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 1548

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget er likelydende #1548.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 9. Kultur, linje 643

Forslagsnr: #1548

Forslagsstiller: Fagforbundet Vestland

Forslag:
Tilegg etter fritidsarenaer - Fritidsklubber som fritidstilbud i ungdommens nærmiljø spiller en viktig rolle i dette arbeidet, ved å tilby et sted for sosial, kreativ og personlig utvikling

Begrunnelse:
Fritidsklubb bør inkluderes i teksten fordi de tilbyr en rekke fordeler for ungdom oglokalsamfunnet. Sosial inkludering: Fritidsklubber gir ungdom fra ulike bakgrunner en mulighet til å møte og knytte vennskap, noe som fremmer sosial inkludering og forståelse.Personlig utvikling: De tilbyr et miljø hvor ungdom kan utforske og utvikle sine interesser og talenter, noe som bidrar til personlig vekst og selvtillit. Forebygging av kriminalitet: Ved å tilby positive og konstruktive aktiviteter, kan fritidsklubber

Landsstyret:
Forslaget tiltres

Landsstyret begrunnelse:
Teksten bidrar til å synliggjøre betydningen av fritidsklubber.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 9. Kultur, linje 644

Forslagsnr: #739

Forslagsstiller: Fagforbundet Tromsø

Forslag:
Stryke: motvirkning av digitalt utenforskap og møteplass . Ny setning blir da: Kunnskap som sosial samlingsarena og tilrettelegger for ytringsfrihet

Begrunnelse:
sosial samlingsarena høres bedre ut

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget ivaretar ikke at bibliotekene motvirker digitalt utenforskap. Bibliotek som møteplass er et innarbeidet begrep som brukes i flere sammenhenger. "Møteplass"-begrepet er videre enn "sosial samlingsarena" fordi det innebefatter bibliotekenes rolle som arena for offentlig samtale og debatt. Det er altså ikke bare et samlingssted for likesinnede, men et møteplass mellom mennesker med ulike perspektiver, bakgrunner, religioner, politiske ståsteder etc.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 9. Kultur, linje 649

Forslagsnr: #742

Forslagsstiller: Fagforbundet Tromsø

Forslag:
649Fagforbundet vil styrke den samiske urbefolkningen og de nasjonale minoritetenes kultur, religioner, språk og (tilføyelse i rødt)

Begrunnelse:
ønsker å ha med religioner, slik at det også er hensyntatt og mangler pr. idag.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Det er ikke Fagforbundets rolle å styrke bestemte religioner.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 9. Kultur, linje 650

Forslagsnr: #743

Forslagsstiller: Fagforbundet Tromsø

Forslag:
Egenart. ~~I Norge er dette kvener/norskfinner, jøder, skogfinner, rom og romanifolket/tatere. (siste setning strykes)~~

Begrunnelse:
Her høres det ut som man kun ivaretar disse som er listet opp. Da er det bedre å fjerne hele setningen slik at man på den måten ivaretar alle.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Det er de som er nevnt her som har status som nasjonale minoriteter i Norge. Lang historisk tilknytning var avgjørende for hvilke grupper som skal regnes med, og i det lå det en anerkjennelse av at disse gruppene historisk har bidratt til å forme den norske kulturarven, til tross for at de har blitt utsatt for marginalisering og assimilering. Sametinget har uttalt at samer ikke ønsket å ha status som nasjonal minoritet, da de allerede hadde status som urfolk.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 9. Kultur, linje 652

Forslagsnr: #199

Forslagsstiller: Fagforbundet Finnmark / Finnmarkku Fagalihttu

Forslag:
Brødtekst linje 649 gjøres om til kulepunkt under 652: *Fagforbundet vil styrke den samiske urbefolkningen og de nasjonale minoritetenes kultur, språk og egenart. I Norge er dette kvener/norskfinner, jøder, skogfinner, rom og romanifolket/tatere*».

Begrunnelse:
Kulepunktet forsterker forslaget i forhold til at det står som «vanlig» brødtekst og fremstår som mer forpliktende ved utarbeidelse av styringsdokumenter.

Landsstyret:
Forslaget tiltres

Landsstyret begrunnelse:
Tydeliggjøring.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 9. Kultur, linje 653

Forslagsnr: #434

Forslagsstiller: Fagforbundet Teater Og Scene Avd 104

Forslag:
Strykningsforslag:

- Nok ressurser til ~~kommunale~~ kulturtilbud som møteplasser og kulturarenaer.

Begrunnelse:
Dette gjelder ikke bare på kommunalt nivå.

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 1399

Landsstyret begrunnelse:
Intensjonen er ivaretatt i forslag #1399

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 9. Kultur, linje 653

Forslagsnr: #1399

Forslagsstiller: Yrkesseksjon kirke, kultur og oppvekst

Forslag:
Ny formulering kulepunkt:

Å sikre ressurser til stabil drift av lokale møteplasser og kulturarenaer

Erstatter: Nok ressurser til kommunale kulturtilbud som møteplasser og kulturarenaer

Begrunnelse:
Det blir aldri **nok** ressurser. Det er bedre å konkretisere det til noe som er litt mer målbart; stabil drift.

Landsstyret:
Forslaget tiltres med følgende formulering: Å sikre ressurser til stabil drift av offentlige og frivillige kulturtilbud som lokale møteplasser og kulturarenaer.

Landsstyret begrunnelse:
God konkretisering av teksten fra debattheftet, som ivaretar intensjonen i flere av de innsendte forslagene .

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 9. Kultur, linje 653

Forslagsnr: #1473

Forslagsstiller: Fagforbundet Oslo

Forslag:
Endring tekst: Nok ressurser til ~~kommunale~~ offentlige kulturtilbud som møteplasser og kulturarenaer.

Begrunnelse:
Dette gjelder ikke bare på kommunalt nivå.

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 1399

Landsstyret begrunnelse:
Intensjonen er ivaretatt i forslag #1399

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 9. Kultur, linje 654

Forslagsnr: #437

Forslagsstiller: Fagforbundet Teater Og Scene Avd 104

Forslag:

Endringsforslag: · Å sikre kulturarbeidsplasser og kompetansemiljøer i kommunene.

Endres til:

· Å sikre kulturarbeidsplasser og kompetansemiljøer over hele landet.

Begrunnelse:
Dette gjelder ikke bare på kommunalt nivå. Takket være tilskudd fra fylker, kommuner og stat er det en infrastruktur av profesjonell scenekunst over hele landet.

Landsstyret:
Forslaget tiltres med følgende formulering: at kompetanseutvikling for kulturarbeidere over hele landet prioriteres.

Landsstyret begrunnelse:
Kompetanseutvikling bidrar til å sikre kulturarbeidsplasser og kompetansemiljøer i kommunene og i de offentlige kulturinstitusjonene. Kulepunkt på linje 656 gjøres overflødig.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 9. Kultur, linje 655

Forslagsnr: #200

Forslagsstiller: Fagforbundet Finnmark / Finnmarkku Fagalihttu

Forslag:
Kulepunkte endres til: En inkluderende kulturskole og *et bredt fritidsklubbtilbud* i ungdommenes nærmiljø

Begrunnelse:
Et bredt fritidsklubbtilbud tar hensyn til lokale forhold.

Landsstyret:
Forslaget tiltres

Landsstyret begrunnelse:
Ordet "bredt" kan synliggjøre at vi ønsker flere tilbud enn "tradisjonelle" fritidsklubber velkomne. Et "bredt fritidsklubbtilbud" innebærer et mer variert og inkluderende tilbud som dekker mange ulike interesser og behov, f.eks. allsidige aktiviteter (sport, kunst, musikk, teknologi, og mer), tilrettelagte tilbud (aktiviteter for barn og unge med nedsatt funksjonsevne eller spesielle behov), sosial inkludering (fokus på å skape et inkluderende miljø hvor alle føler seg velkomne og kan delta) og tilbud i samarbeid med flere aktører (lokale skoler, idrettslag, kulturinstitusjoner, og andre relevante aktører for å tilby et helhetlig og meningsfullt fritidstilbud).

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 9. Kultur, linje 655

Forslagsnr: #347

Forslagsstiller: Fagforbundet Innlandet

Forslag:

Nytt kulepunkt:

- Fritidsklubbene skal være offentlig drevne med kommunalt ansatte.

Begrunnelse:
For å få en faglig kvalitet på fritidsklubbene og et tverrfaglig samarbeid bør klubbene være offentlig drevne. Ungdom er en sårbar gruppe som bør sees, og ha en trygg arena hvor de opplever tilhørighet og hvor de opplever å ha kort vei til tjenester som kan bistå dem i utfordringer. Forebyggende lavterskel tilbud for ungdommen må styrkes, vi har ikke råd til at ungdom som ikke holder på med organisert fritidsaktivitet alltid skal prioriteres sist.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Selv om vi ønsker flere kommunale fritidsklubber velkomne er det ikke hensiktsmessig å legge ned eksisterende ikke-kommunale fritidsklubber, for eksempel fritidsklubber drevet av Røde Kors eller lokal frivillighet. Det er hensiktsmessig med en blanding av kommunale og ikke-kommunale fritidsklubber for å sikre både stabilitet og mangfold i tilbudet. Samarbeid mellom ulike aktører kan bidra til å styrke fritidstilbudet for barn og unge i Norge.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 9. Kultur, linje 655

Forslagsnr: #584

Forslagsstiller: Fagforbundet Unn Tromsø, Avd 404

Forslag:

Nytt kulepunkt under:

- redusere utenforskap gjennom makssatser på aktiviteter

Begrunnelse:
Fordi mange har ikke råd til å ha barna sine på de aktivitetene barna har interesse av.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Med begrepet "inkluderende" legger vi vekt på både kostnad, innhold og kjennskap til kulturskole.

Deltakelsen på kulturskolen i Norge er relativt lav. I skoleåret 2018/2019 deltok litt over 13 prosent av alle norske barn i grunnskolealder på kulturskole. Det er også en tendens til at barn av høyt utdannede foreldre er overrepresentert blant deltakerne.

Det er flere årsaker til at ikke alle barn deltar på kulturskole. Det kan dreie seg om at kostnadene for å delta på kulturskolen kan være høye, og dette kan være en betydelig hindring for familier med lav inntekt. En annen årsak er sosioøkonomisk status. Barn av foreldre med lavere utdanning og inntekt er underrepresentert. I tillegg kan kulturskolen oppfattes som mindre relevant for mange familier med annen kulturell bakgrunn enn majoritetsbefolkningen .

For å sikre en bredere og mer mangfoldig deltakelse på kulturskolen er det viktig å se på hvordan kulturskolen kan bli mer inkluderende. Det kan dreie seg om redusere kostnader, men også å gjøre tilbudet mer kjent, samt utvikle et mer variert og inkluderende tilbud som reflekterer mangfoldet i samfunnet.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 9. Kultur, linje 655

Forslagsnr: #1058

Forslagsstiller: Fagforbundet Nordland

Forslag:
Setningen tilføres ordet gratis på starten.

Begrunnelse:
Tilbud som er gratis vil være forebyggende.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Med begrepet "inkluderende" legger vi vekt på både kostnad, innhold og kjennskap til kulturskole.

Deltakelsen på kulturskolen i Norge er relativt lav. I skoleåret 2018/2019 deltok litt over 13 prosent av alle norske barn i grunnskolealder på kulturskole. Det er også en tendens til at barn av høyt utdannede foreldre er overrepresentert blant deltakerne.

Det er flere årsaker til at ikke alle barn deltar på kulturskole. Det kan dreie seg om at kostnadene for å delta på kulturskolen kan være høye, og dette kan være en betydelig hindring for familier med lav inntekt. En annen årsak er sosioøkonomisk status. Barn av foreldre med lavere utdanning og inntekt er underrepresentert. I tillegg kan kulturskolen oppfattes som mindre relevant for mange familier med annen kulturell bakgrunn enn majoritetsbefolkningen .

For å sikre en bredere og mer mangfoldig deltakelse på kulturskolen er det viktig å se på hvordan kulturskolen kan bli mer inkluderende. Det kan dreie seg om redusere kostnader, men også å gjøre tilbudet mer kjent, samt utvikle et mer variert og inkluderende tilbud som reflekterer mangfoldet i samfunnet.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 9. Kultur, linje 655

Forslagsnr: #1217

Forslagsstiller: Fagforbundet Troms

Forslag:
Legge til ordet Gratis og barn

Ny setning blir: En gratis og inkluderende kulturskole og fritidsklubbtilbud i barns og ungdommens nærmiljø.

Begrunnelse:
Vi må ha et tilbud til alle

Landsstyret:
Forslaget tiltres med følgende formulering: En inkluderende kulturskole og et bredt fritidsklubbtilbud i barnas og ungdommens nærmiljø.

Landsstyret begrunnelse:
Naturlig at disse tilbudene omfatter både barn og ungdom.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 9. Kultur, linje 655

Forslagsnr: #1269

Forslagsstiller: Fagforbundet Nordland

Forslag:
Nytt kulepunkt: Arbeide for å få innført en makspris for barn og unges deltagelse i aktiviteter i lag/foreninger/kulturskolen og annen fritidsaktivitet.

Begrunnelse:
Når en innfører en slik makspris må lisenser til forbund og andre som inngår i aktiviteten medregnes.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Med begrepet "inkluderende" legger vi vekt på både kostnad, innhold og kjennskap til kulturskole.

Deltakelsen på kulturskolen i Norge er relativt lav. I skoleåret 2018/2019 deltok litt over 13 prosent av alle norske barn i grunnskolealder på kulturskole. Det er også en tendens til at barn av høyt utdannede foreldre er overrepresentert blant deltakerne.

Det er flere årsaker til at ikke alle barn deltar på kulturskole. Det kan dreie seg om at kostnadene for å delta på kulturskolen kan være høye, og dette kan være en betydelig hindring for familier med lav inntekt. En annen årsak er sosioøkonomisk status. Barn av foreldre med lavere utdanning og inntekt er underrepresentert. I tillegg kan kulturskolen oppfattes som mindre relevant for mange familier med annen kulturell bakgrunn enn majoritetsbefolkningen .

For å sikre en bredere og mer mangfoldig deltakelse på kulturskolen er det viktig å se på hvordan kulturskolen kan bli mer inkluderende. Det kan dreie seg om redusere kostnader, men også å gjøre tilbudet mer kjent, samt utvikle et mer variert og inkluderende tilbud som reflekterer mangfoldet i samfunnet.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 9. Kultur, linje 655

Forslagsnr: #1398

Forslagsstiller: Yrkesseksjon kirke, kultur og oppvekst

Forslag:
Fritidsklubber og kulturskoler skal drives med lovforankring i kommunal regi. Fritidsklubber og kulturskoler må inkluderes i tverrfaglig samarbeid

(forslag fra Innlandet: Fritidsklubbene skal være offentlig drevne med kommunalt ansatte som jobber tverrfaglig i oppvekstsektoren)

Begrunnelse:
For å få en faglig kvalitet på fritidsklubbene og et tverrfaglig samarbeid bør klubbene være offentlig drevne. Ungdom er en sårbar gruppe som bør sees, og ha en trygg arena hvor de opplever tilhørighet og hvor de opplever å ha kort vei til tjenester som kan bistå dem i utfordringer. Forebyggende lavterskeltilbud for ungdommen må styrkes, vi har ikke råd til at ungdom som ikke holder på med organisert fritidsaktivitet alltid skal prioriteres sist.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Fagforbundet er generelt tilbakeholdne med å støtte krav om å lovfeste tilbud som i dag ikke er lovfestet. Det kommunale selvstyret innebefatter at lokalsamfunnet bør ha frihet til å prioritere og tilpasse fritidstilbudet etter lokale behov og ressurser. Dette gir også rom for fleksibilitet i hvordan fritidsklubber drives og hva som skal være innholdet i fritidsklubbene. En lovfesting kan også føre til en standardisering av tilbudet, noe som kan begrense kreativiteten og tilpasningsevnen til lokale fritidsklubber.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 9. Kultur, linje 655

Forslagsnr: #1474

Forslagsstiller: Fagforbundet Oslo

Forslag:
Ny tekst: En inkluderende kulturskole og lovfestet fritidsklubbtilbud i ungdommenes nærmiljø

Begrunnelse:
Fritidsklubber kan bli en salderingspost i stramme kommunebudsjetter. En lovfesting av fritidsklubb vil sikrer fritidstilbud for alle unge, med trygge voksne i nærmiljøet. Et tiltak for å hindre utenforskap, samt forebygge rus og kriminalitet

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Fagforbundet er generelt tilbakeholdne med å støtte krav om å lovfeste tilbud som i dag ikke er lovfestet. Det kommunale selvstyret innebefatter at lokalsamfunnet bør ha frihet til å prioritere og tilpasse fritidstilbudet etter lokale behov og ressurser. Dette gir også rom for fleksibilitet i hvordan fritidsklubber drives og hva som skal være innholdet i fritidsklubbene. En lovfesting kan også føre til en standardisering av tilbudet, noe som kan begrense kreativiteten og tilpasningsevnen til lokale fritidsklubber.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 9. Kultur, linje 656

Forslagsnr: #438

Forslagsstiller: Fagforbundet Teater Og Scene Avd 104

Forslag:
Endringsforslag:

· At alle kommuner prioriterer kompetanseutvikling for kulturansatte.

Endres til:

· At alle kommuner *og scenekunstinstitusjoner* prioriterer kompetanseutvikling for kulturansatte.

Begrunnelse:
Dette punktet er også svært viktig for kulturansatte ved scenekunstvirkomhetene med høy grad av offentlig finansiering.

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 437

Landsstyret begrunnelse:
Intensjonen er ivaretatt i forslag #437

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 9. Kultur, linje 656

Forslagsnr: #1402

Forslagsstiller: Yrkesseksjon kirke, kultur og oppvekst

Forslag:
Kommuner og kulturinstitusjoner må prioritere kompetanseutvikling for kulturansatte.

erstatter:

At alle kommuner prioriterer kompetanseutvikling for kulturansatte

Begrunnelse:
Kommuner og scenekunstinstitusjoner må prioritere kompetanseutvikling for kulturansatte. Flere verneverdige fag finnes i de store institusjonene. Kulturinstitusjonene har blitt bygget ned over år, først gjennom ABE-kutt og senere ved manglende kompensasjon for lønns- og prisvekst. De svekkede rammene til institusjonene fører til fortsatt kompetanseflukt, som nå har vart siden pandemien. Det rammer blant annet små verneverdige håndverksfag slik som blant annet kostymesyer og modist. Disse fagene har lange håndverkstradisjoner og det er viktig å ta vare på de kunnskaper og ferdigheter som faget representerer.

(kunne evt presisert kulturvernperspektivet)

Landsstyret:
Forslagets intensjon anses ivaretatt av forslagsnr.: 437

Landsstyret begrunnelse:
Kommuner og scenekunstinstitusjoner må prioritere kompetanseutvikling for kulturansatte. Flere verneverdige fag finnes i de store institusjonene. Kulturinstitusjonene har blitt bygget ned over år, først gjennom ABE-kutt og senere ved manglende kompensasjon for lønns- og prisvekst. De svekkede rammene til institusjonene fører til fortsatt kompetanseflukt, som nå har vart siden pandemien. Det rammer blant annet små verneverdige håndverksfag slik som blant annet kostymesyer og modist. Disse fagene har lange håndverkstradisjoner og det er viktig å ta vare på de kunnskaper og ferdigheter som faget representerer.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 9. Kultur, linje 656

Forslagsnr: #1606

Forslagsstiller: FAGFORBUNDET

Forslag:
Stryke kulepunktet "At alle kommuner prioriterer kompetanseutvikling for kulturansatte".

Begrunnelse:
Erstattes med revidert kulepunkt på linje 654: "at kompetanseutvikling for kulturarbeidere over hele landet prioriteres", jf. forslag #437.

Landsstyret:
Forslaget tiltres

Landsstyret begrunnelse:
Overflødig med revidert kulepunkt på linje 654.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 9. Kultur, linje 657

Forslagsnr: #744

Forslagsstiller: Fagforbundet Tromsø

Forslag:
Nytt punkt:

*styrke lokale fritidstilbud og Fritidsaktiviteter

Begrunnelse:
Det er ofte disse tilbudene som forsvinner først når en kommune har dårlig økonomi. Med tanke på at barn/ ungdoms psykiske helse er nedadgående, er det viktig å ivareta nettopp dette punktet.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 653, 655

Landsstyret begrunnelse:
Kulturtilbud, kulturskolen og fritidsklubber er viktige lokale fritidsaktiviteter som allerede er nevnt. Det anses derfor unødvendig å ha med det foreslåtte punktet i tillegg.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 9. Kultur, linje 657

Forslagsnr: #1174

Forslagsstiller: Fagforbundet Nordland

Forslag:
Nytt kulepunkt etter linje 657: Arbeide med å få ned kostnadene for å delta på kulturskole og andre aktiviteter for barn og unge for å hindre utenforskap.

Begrunnelse:
Det er viktig at alle barn har mulighet til å delta på fritidsaktiviteter uavhengig av familieøkonomi.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Med begrepet "inkluderende" legger vi vekt på både kostnad, innhold og kjennskap til kulturskole.

Deltakelsen på kulturskolen i Norge er relativt lav. I skoleåret 2018/2019 deltok litt over 13 prosent av alle norske barn i grunnskolealder på kulturskole. Det er også en tendens til at barn av høyt utdannede foreldre er overrepresentert blant deltakerne.

Det er flere årsaker til at ikke alle barn deltar på kulturskole. Det kan dreie seg om at kostnadene for å delta på kulturskolen kan være høye, og dette kan være en betydelig hindring for familier med lav inntekt. En annen årsak er sosioøkonomisk status. Barn av foreldre med lavere utdanning og inntekt er underrepresentert. I tillegg kan kulturskolen oppfattes som mindre relevant for mange familier med annen kulturell bakgrunn enn majoritetsbefolkningen .

For å sikre en bredere og mer mangfoldig deltakelse på kulturskolen er det viktig å se på hvordan kulturskolen kan bli mer inkluderende. Det kan dreie seg om redusere kostnader, men også å gjøre tilbudet mer kjent, samt utvikle et mer variert og inkluderende tilbud som reflekterer mangfoldet i samfunnet.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 9. Kultur, linje 657

Forslagsnr: #1403

Forslagsstiller: Yrkesseksjon kirke, kultur og oppvekst

Forslag:
Nytt kulepunkt etter linje 657:

Kultur må inkluderes i kommunal planlegging, både i kommuneplanen og som egen kulturplan

Begrunnelse:
I hovedsak samme forklaring som linje 520.

Henger bedre sammen med andre punkter i php. Forskning viser at kommuner med kulturplaner bruker mer ressurser på kultur. Systematisk og langsiktig arbeid med kultur og folkehelse vil påvirke både næring og sysselsetting. Kulturlivet skaper liv i bygder/byer, og bidrar til sysselsetting og vekst.

Ny kulturlov kan gi en forskrift som forplikter kommunene til bedre planlegging i kommunene. Dette er derfor et konkret punkt som medlemmer og tillitsvalgte enkelt kan forholde seg til.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Det er viktig å bevare kommunenes selvstyre og fleksibilitet i planleggingen av kulturtilbud. Vi ønsker at kommunene fortsatt kan tilpasse sine planer etter lokale behov og ressurser. Det vil bidra til å opprettholde et mangfoldig kulturliv som er tilpasset de ulike kommunenes unike forutsetninger. Kommunene i Norge har ulik størrelse, befolkningssammensetning og økonomiske ressurser. Det er derfor viktig at de har frihet til å prioritere og tilpasse sine planer etter lokale behov og forutsetninger.

Å pålegge alle kommuner å inkludere kultur i kommuneplanen og som egen kulturplan kan begrense det lokale handlingsrommet og føre til en standardisering som ikke tar hensyn til lokale variasjoner. Et sentralt lovkrav om kulturplan kan føre til byråkratisering og redusere kommunenes evne til å tilpasse seg endrede behov og prioriteringer. Det er viktig at kommunene selv kan bestemme hvordan de vil integrere kultur i sin planlegging, basert på lokale forhold og ressurser.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 9. Kultur, linje 657

Forslagsnr: #1607

Forslagsstiller: FAGFORBUNDET

Forslag:
Stryke kulepunktet

Begrunnelse:
Kulepunktet anses som dekket av revidert kulepunkt på linje 653: "Sikre ressurser til stabil drift av offentlige og frivillige kulturtilbud som lokale møteplasser og kulturarenaer.", jf. forslag #1399.

Landsstyret:
Forslaget tiltres

Landsstyret begrunnelse:
Kulepunktet overflødig med revidert formulering på annet kulepunkt.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 9. Kultur, Annet

Forslagsnr: #1138

Forslagsstiller: Fagforbundet Bergen

Forslag:
; Fritids klubber skal være tilgjengelig for ungdommer i rimelig avstand fra hvor de bor og oppholder seg

Begrunnelse:
- Flere faste stillinger for kultur arbeidere

- Forhindre utenforskap og ensomhet blant ungdommer

- Ungdom har rett på trygge møteplasser

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Med begrepet "inkluderende" legger vi vekt på både kostnad, innhold og kjennskap til kulturskole.

Deltakelsen på kulturskolen i Norge er relativt lav. I skoleåret 2018/2019 deltok litt over 13 prosent av alle norske barn i grunnskolealder på kulturskole. Det er også en tendens til at barn av høyt utdannede foreldre er overrepresentert blant deltakerne.

Det er flere årsaker til at ikke alle barn deltar på kulturskole. Det kan dreie seg om at kostnadene for å delta på kulturskolen kan være høye, og dette kan være en betydelig hindring for familier med lav inntekt. En annen årsak er sosioøkonomisk status. Barn av foreldre med lavere utdanning og inntekt er underrepresentert. I tillegg kan kulturskolen oppfattes som mindre relevant for mange familier med annen kulturell bakgrunn enn majoritetsbefolkningen .

For å sikre en bredere og mer mangfoldig deltakelse på kulturskolen er det viktig å se på hvordan kulturskolen kan bli mer inkluderende. Det kan dreie seg om redusere kostnader, men også å gjøre tilbudet mer kjent, samt utvikle et mer variert og inkluderende tilbud som reflekterer mangfoldet i samfunnet.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 10. Alliansebygging, Annet

Forslagsnr: #1265

Forslagsstiller: Fagforbundet Nordland

Forslag:
Fagforbundet skal på alle nivåer arbeide for å styrke det fagligpolitiske samarbeidet med politiske partier, arbeidstakerorganisasjoner og andre samfunnsengasjerte aktører, som deler Fagforbundets visjoner og mål. Deltakelse i samfunnsdebatten både gjennom politisk ledelse og lokale tillitsvalgte er vesentlig for å nå Fagforbundets politiske mål.

Begrunnelse:
.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget er ikke begrunnet fra forslagsstiller, men ser ut til å være en sammenskriving av flere setninger. Det bør imidlertid skilles mellom det fagligpolitiske samarbeidet, som vi har med politiske partier, og på alliansebygging som vi har med andre arbeidstakerorganisasjoner og andre samfunnsengasjerte aktører. Opprinnelig tekst ivaretar det på en bedre måte.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 11.Nordområdene og Arktis, linje 674

Forslagsnr: #201

Forslagsstiller: Fagforbundet Finnmark / Finnmarkku Fagalihttu

Forslag:
presisere «Arktis» som geografisk landområde;

Ordet "Arktis" må presiseres på følgende måte: (er **hav- og landområdene omkring Nordpolen**.) Det finnes ingen naturlig, generelt vedtatt grense av Arktis mot sør.

Begrunnelse:
Vi har pr i dag aktivitet i Barentshavet og vi mener at dette ikke inngår som en den del av Arktis.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Et naturlig utgangspunkt, uten at det er nødvendig å presisere i handlingsprogrammet, er hvordan den norske regjeringen definerte Arktis i den såkalte "Nordområdemeldingen". Regjeringen la følgende definisjon av Arktis til grunn i Meld. St. 9 (2020–2021) Mennesker, muligheter og norske interesser i nord: Arktis: I denne meldingen defineres Arktis som hav- og landområdene mellom Nordpolen og polarsirkelen. Dette er den vanligste definisjonen av Arktis (av praktiske grunner velger vi å følge fylkesgrensen og definerer hele Nordland som en del av Arktis). I dette området er det et bredt samarbeid mellom de arktiske statene, som involverer aktører på en rekke områder som blant annet klima og miljø, fiskeri samt forskning og næringsliv. Området er preget av store ulikheter med hensyn til befolkning, næringsliv og tilgang til åpent hav.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 11.Nordområdene og Arktis, linje 677

Forslagsnr: #1219

Forslagsstiller: Fagforbundet Troms

Forslag:
Nytt kulepunkt under linje 677: Å bygge Nord-Norgebanen

Begrunnelse:
Viktig for beredskap, klima og miljøet i Nord-Norge

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Ingen spesifikke jernbaneprosjekter er nevnt i handlingsprogrammet. Viser også til kulepunkt linje 676-677: En desentralisert bosettingsstruktur gjennom nye eller flytting av statlige arbeidsplasser, god infrastruktur og høy kvalitet på offentlige tjenester til de nordligste fylkene.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 11.Nordområdene og Arktis, linje 680

Forslagsnr: #1059

Forslagsstiller: Fagforbundet Nordland

Forslag:
Endre kulepunkt til - Opplæring av ansatte for å ivareta den politiske situasjonen, særlig innen helse, beredskap og sikkerhet.

Begrunnelse:
Den nye situasjonen er for uklart og ikke dekkende for en pågående krevende situasjon i disse områdene.

Landsstyret:
Forslaget tiltres med følgende formulering: Endre kulepunkt til - Opplæring av ansatte for å ivareta den sikkerhetspolitiske situasjonen, særlig innen helse, beredskap og sikkerhet.

Landsstyret begrunnelse:
Presisering.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 11.Nordområdene og Arktis, linje 681

Forslagsnr: #21

Forslagsstiller: Fagforbundet Sør-Varanger Avd. 308

Forslag:

Nytt kulepunkt:

- At nordområdene preges av lav sikkerhetspolitisk spenning. Norges selvpålagte restriksjonene sto for gjennom den kalde krigen må videreføres slik at Norges defensive intensjoner også får et militært uttrykk gjennom å gå imot etablering av utenlandske militære baser i Norge, utplassering av atomvåpen og at alliert øving ikke finner sted øst i Finnmark. Dette var en politikk som tjente Norge godt gjennom den kalde krigen. Fagforbundet vil i perioden arbeide for at det norsk-russiske fiskerisamarbeidet videreføres for å sikre torskebestanden i Barentshavet.

Begrunnelse:
Økt stormaktrivalisering tjener ikke Norges interesser i nord. Norge må være en pådriver for at nordområdene forblir et område som preges av lav spenning, respekt for folkeretten, og dialog og samarbeid om forvaltningen av felles naturressurser, klima, søk og redning, og atomsikkerhet for å nevne noe. Gjennom den kalde krigen sto Norge for en rekke selvpålagte restriksjoner som hindret militær eskalering, understreket Norges defensive intensjoner, og la grunnlag for dialog rundt felles interesser og utfordringer på tvers av jernteppet. Dette var en politikk som i all hovedsak tjente Norge svært godt.

Norge er en fiskerinasjon som deler torskebestanden i Barentshavet med Russland. Det er viktig at det norsk-russiske fiskerisamarbeidet ikke settes i spill den tida vi er inne i. En bærekraftig forvaltning av verdens største matfat forutsetter et tett samarbeid mellom Norge og Russland på fiskeriområdet. Det er derfor viktig at Fagforbundet holder dette kravet høyt hevet. Det handler om å sikre at fremtidens generasjoner har tilgang til en evigvarende og fornybar ressurs som fiske i havet utgjør.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Anses som for spesifikt for handlingsprogrammet.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 11.Nordområdene og Arktis, linje 681

Forslagsnr: #22

Forslagsstiller: Fagforbundet Sør-Varanger Avd. 308

Forslag:
Nytt kulepunkt

- Arbeide for en fiskeripolitikk som styrker den minste fiskeflåten og særlig åpen gruppe. Vi trenger en ny fiskeripolitikk som ivaretar kystsamfunnene på en bedre måte enn det dagens politikk gjør. Leveringsplikten må også styrkes slik at fisken blir landet i Norge for produksjon og videreforedling og på den måten sikrer aktivitet, verdiskaping, og bosetting langs hele kysten.

Begrunnelse:
Fisken skal tilhøre folket og ikke kapitalen.

Grunnlaget for bosetting langs Finnmarkskysten er nærheten til fiskefeltene og retten til å fiske i havet. I dag ser vi flere kystsamfunn, som på grunn av nedgang i kvotene og en feilslått fiskeripolitikk, sliter betraktelig. Kvotene må derfor kraftig omfordeles fra de store trålerne og over til den minste fiskeflåten. De små fiskebåtene, og særlig de i åpen gruppe, siker lokalt eierskap, lokal verdiskaping i alle ledd, og bidrar til å gjøre små kystsamfunn mindre avhengig av nasjonal og internasjonal storkapital. Norsk fiskeripolitikk har gjennom skiftende regjeringer hensyntatt storkapitalen i langt større grad enn den minste flåten og små kystsamfunn. Kvoteforliket i 2024 har ikke ført til en tilstrekkelig endring som sikrer kystsamfunnene og kystfolkets mulighet og rett til å kunne leve av havets ressurser.

Leveringsplikten har historisk vært svært viktig for å sikre at fisken blir landet på bestemte steder langs kysten. Dette har vært en svært viktig ordning som har forpliktet de store fiskefartøyene til å bidra til å skape vekst og verdiskaping langs kysten. Høyreregjeringen endret denne politikken til at det ble mer en tilbudsordning uten samme forpliktelse som før. I sum har dette ført til en politikk som utelukkende har tjent kapitalens interesser. Vi må få tilbake leveringsplikten for å sikre aktivitet langs hele kysten.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Anses som for spesifikt for handlingsprogrammet.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 12. Solidaritet og internasjonalt arbeid, linje 684

Forslagsnr: #588

Forslagsstiller: Fagforbundet, Helse, Sosial Og Velferd, Oslo

Forslag:
Fredsforhandlinger fremfor våpenproduksjon:

Arbeiderbevegelsen har tradisjon for å være en avholds- og fredsbevegelse. I vår urolige tid vil vi oppfordre til fredsforhandlinger framfor våpenproduksjon.

Begrunnelse:
Begrunnelse: Dette forslaget reflekterer arbeiderbevegelsens historiske fokus på fred og avhold. I en tid preget av internasjonal uro, er det viktigere enn noen gang å fremme dialog og fredsforhandlinger fremfor å støtte våpenproduksjon.

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 1475

Landsstyret begrunnelse:
Intensjonen i forslaget om vektlegging av fred er ivaretatt i forslag 1475.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 12. Solidaritet og internasjonalt arbeid, linje 686

Forslagsnr: #1475

Forslagsstiller: Fagforbundet Oslo

Forslag:
Ny tekst: **Fred**, demokrati, rettsstat og respekt for arbeidstaker- og menneskerettigheter er grunnlaget for frie og vellykkede samfunn.

Begrunnelse:
Fred er en forutsetning for frie samfunn. I en verden preget av krig, er ikke fred noe vi kan ta for gitt.

Landsstyret:
Forslaget tiltres

Landsstyret begrunnelse:
Fred er en forutsetning for frie og vellykkede samfunn, men også for demokrati, rettsstat og respekt for menneske- og arbeidstakerrettigheter.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 12. Solidaritet og internasjonalt arbeid, Solidaritet på tvers av landegrenser, linje 692

Forslagsnr: #1060

Forslagsstiller: Fagforbundet Nordland

Forslag:
Endre til: Respekt for ILOs konvensjoner, men særskilt kjernekonvensjoner og styrking av arbeidstakerrettigheter må prioriteres i norsk utenrikspolitikk.

Begrunnelse:
.

Landsstyret:
Forslaget tiltres

Landsstyret begrunnelse:
Konvensjoner utover kjernekonvensjonene er av stor betydning.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 12. Solidaritet og internasjonalt arbeid, Solidaritet på tvers av landegrenser, linje 693

Forslagsnr: #960

Forslagsstiller: Fagforbundet Østfold

Forslag:
Ny setning: Det innebærer at fagbevegelsen ivaretar sin historiske rolle som fredsbevegelse og jobber for dialog, diplomati og forbrødring på tvers av landegrenser.

Begrunnelse:
I en verden med stadig flere konflikter er det avgjørende at fagbevegelsen jobber for de eskalering, fremmer samarbeid og forsoning. ILO`s tredje pilar er å jobbe for fred og hindre konflikter.

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 1475

Landsstyret begrunnelse:
Intensjonen om at fred er en forutsetning for frie og rettferdige samfunn er ivaretatt gjennom forslag 1475.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 12. Solidaritet og internasjonalt arbeid, Solidaritet på tvers av landegrenser, linje 701

Forslagsnr: #669

Forslagsstiller: Fagforbundet Ås

Forslag:
Endre til: Å redusere norske finansielle bånd til virksomheter og myndigheter som svekker bærekraft eller krenker arbeidstaker- og menneskerettigheter, særlig i krigsherjede land og der korrupsjon råder.

Begrunnelse:
Dette vil bidra til å fremme etisk ansvarlighet og bærekraft, samtidig som det hindrer norske midler i å støtte undertrykkende regimer og korrupte systemer.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget virker begrensende sammenlignet med opprinnelig tekst.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 12. Solidaritet og internasjonalt arbeid, Solidaritet på tvers av landegrenser, linje 704

Forslagsnr: #670

Forslagsstiller: Fagforbundet Ås

Forslag:
Strykes. Ivaretas i linje 701.

Begrunnelse:
Dette sørger for at Fagforbundet støtter alle land der urett skjer, ikke bare ett land og én bevegelse, og fremmer universell etisk ansvarlighet.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Solberg-regjeringen innførte i 2019 at organisasjoner som boikotter, deinvesterer og sanksjoner (BDS) ikke mottar norsk bistand. Det harmonerer ikke med den internasjonale domstolens (ICC) rådgivende uttalelse om Israels okkupasjon og tredjestaters forpliktelser til å iverksette tiltak for å avslutte direkte og indirekte medvirkning til okkupasjonen og bidra til at Israel avslutter okkupasjonen. BDS er en ikkevoldsbevelse etablert i 2005 av 170 palestinske sivilsamfunnsorganisasjoner som representerer det palestinske folket: flyktningene i eksil, palestinere under okkupasjon på Vestbredden og Gazastripen og de diskriminerte palestinske borgerne i Israel. Hovedvekten av organisasjonene er fagforbund og Palestinian NGO Network.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 12. Solidaritet og internasjonalt arbeid, Solidaritet på tvers av landegrenser, linje 706

Forslagsnr: #585

Forslagsstiller: Fagforbundet Unn Tromsø, Avd 404

Forslag:
Tilføying i setning i kulepunkt: ....**og andre utsatte gruppers.** ..forhandlingsmakt setning 706

707 tilføying av ord midt i setning: ....styrke **deres** posisjon...

Begrunnelse:
For å synliggjøre at det ikke kun er kvinner i utsatte områder som trenger å posisjonere seg i forhandlingsmakt.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Selv om det er viktig å støtte flere utsatte grupper, er hensikten med dette punktet å rette innsats spesifikt mot kvinners rettigheter og likestilling internasjonalt. Kvinner møter ofte spesifikke barrierer og diskriminering som krever målrettede tiltak og innsats. Ved å opprettholde fokus på kvinner kan vi målrette innsatsen mot disse utfordringene. Fagforbundet vil fortsette å samarbeide med internasjonale organisasjoner og fagforeninger for å styrke kvinners rettigheter og posisjon for å oppnå reell endring og fremme likestilling globalt. Ved å tydelig fokusere på kvinner kan vi bidra til å styrke internasjonalt samarbeid på dette området.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 12. Solidaritet og internasjonalt arbeid, Solidaritet på tvers av landegrenser, linje 707

Forslagsnr: #485

Forslagsstiller: Fagforbundet Fredrikstad

Forslag:
nytt kulepunkt - Fagforbundet skal være en pådriver for dialog som virkemiddel for å styrke fredsinitiativet.

Begrunnelse:
Fagbegelsen må ta tilbake føringen på å være en "fredspådriver" og ikke slik som vi fremstår i dag. det er fallitterklæring at vi som bevegelse ikke kjører en mer direkte linje på dialog som verktøy.

Landsstyret:
Forslagets er ivaretatt av forslagsnr.: 1475

Landsstyret begrunnelse:
Intensjonen om at fred er en forutsetning for frie og rettferdige samfunn er ivaretatt gjennom forslag 1475.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 12. Solidaritet og internasjonalt arbeid, Solidaritet på tvers av landegrenser, linje 707

Forslagsnr: #1220

Forslagsstiller: Fagforbundet Troms

Forslag:
Nytt kulepunkt:

Jobbe for at kvinner har like lønns- og arbeidsvilkår som menn.

Begrunnelse:
Styrke kvinners rettigheter i arbeidslivet

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 706-707

Landsstyret begrunnelse:
Handlingsprogrammet omhandler hva Fagforbundet skal jobbe med i landsmøteperioden 2025-2029. I den perioden anses kulepunktet på linje 706-707 som det viktigste tiltaket for å nå målet om like lønns- og arbeidsvilkår mellom kvinner og menn på sikt.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 12. Solidaritet og internasjonalt arbeid, EØS og handelsavtaler, linje 711

Forslagsnr: #549

Forslagsstiller: Fagforbundet Vestre Toten

Forslag:
Tilleggsforslag etter setningen som avslutter på linje 711:

EØS-avtalen griper langt inn i folkevalgtes mulighet til lokal, regional og nasjonal selvbestemmelse.

Begrunnelse:
Fagforbundet er opptatt av lokalt folkestyre, og når EØS-avtalens regler griper så langt inn i hva du kan vedta og ikke i f.eks. et kommunestyre, så burde vi nevne det

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
Forslaget er en situasjonsbeskrivelse, men sier ikke noe om hva Fagforbundet vil jobbe for. Når det gjelder EØS-avtalen er vi opptatt av at handlingsrommet som finnes i større grad skal benyttes enn hva det blir gjort i dag.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 12. Solidaritet og internasjonalt arbeid, EØS og handelsavtaler, linje 714

Forslagsnr: #550

Forslagsstiller: Fagforbundet Vestre Toten

Forslag:
Etter linje 714:

Dersom dette ikke lar seg gjøre, må vi si opp EØS-avtalen, og erstatte den med andre handelsavtaler.

Begrunnelse:
Nasjonale lover og ILO-konvensjoner må ha forrang, før EØS-avtalen. Dersom det ikke lar seg gjøre, må EØS-avtalen sies opp, og erstattes med andre handelsavtaler.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke

Landsstyret begrunnelse:
NOU 2024: 7 Norge og EØS: Utvikling og erfaringer gir en god gjennomgang av hvordan EØS-avtalen har fungert det siste tiåret. EØS-avtalen har tjent Norge godt økonomisk og den har gitt økonomisk vekst og tilgang på verdifull arbeidskraft. Den frie flyten av arbeidskraft har også hatt alvorlige og negative konsekvenser for norsk arbeidsliv, som det har vært krevende å løse. Det er behov for en god og saklig debatt om hvordan EØS-avtalen bør forvaltes og hvordan vi samtidig sikrer den norske arbeidsliv- og velferdsmodellen, og utredningen gir et godt utgangspunkt. Både arbeid og velferdsområdet skal i utgangspunktet være under nasjonal styring, men begge områdene har vært påvirket og tidvis utfordret som følge av EØS-avtalen.

Fagforbundet er imot mekanismer som begrenser nasjonal suverenitet og demokratisk styring og kontroll. Myndighetene må jobbe mer aktivt og strategisk for ivareta ILO-konvensjoner, norske tariffavtaler og norsk arbeidslivslovgivning. Når det gjelder arbeidsmarked, konstaterer vi at det har blitt stadig større gjennomslag for fagbevegelsens engasjement og at dette er imøtekommet med økende gjennomslag både i politikken og EØS-systemet ellers. De siste eksemplene er knyttet til kampen mot sosial dumping, seriøsitetsmodeller i offentlige anbud, og videre arbeidet med å begrense utbredelsen av ut- og innleievirksomhet. Også for Fagforbundet er dette viktige innsatser, som det er behov for å forsterke. For eksempel ved vårt krav om å begrense innleie i helsesektoren, for å få offentlig styring og kontroll over bemanning og utgifter.

Utvalget som har utarbeidet NOU 2024: 7 fortok en vurdering av erfaringene fra Storbritannia,

Sveits og Canada som har et avtalebasert samarbeid med EU. Disse landene har ulik geografisk og økonomisk tilknytning til EU, og avtalene er inngått på ulike tidspunkter. Imidlertid er en felles erfaring med disse avtalene at de ikke gir samme tilgang til det indre marked som det EØS-avtalen gjør. Videre understreker utvalget at tiden for særløsninger for enkeltland er over, og at EU i større grad vil avvise slike initiativer framover. Det er dermed lite sannsynlig at en eventuell ny handelsavtale med EU kan erstatte EØS-avtalen på en hensiktsmessig måte.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 12. Solidaritet og internasjonalt arbeid, EØS og handelsavtaler, linje 723

Forslagsnr: #474

Forslagsstiller: Fagforbundet Innlandet

Forslag:
Tilføyes etter tjenester:

Eie og drifte infrastruktur, som for eksempel strøm.

Begrunnelse:
Tilføyes for å vise at Fagforbundet jobber mot at tjenester slik som strøm og viktig infrastruktur ikke kan eies, eller styres fra EU, og at det er kun Norge som skal ha suverenitet over disse.

Landsstyret:
Annet: Oversendes redaksjonskomite for uttalelse

Landsstyret begrunnelse:
Oversendes redaksjonskomite for uttalelse om energi.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 12. Solidaritet og internasjonalt arbeid, EØS og handelsavtaler, linje 726

Forslagsnr: #475

Forslagsstiller: Fagforbundet Innlandet

Forslag:
Nytt Kulepunkt:

Revidere handelsavtale om strømpris, slik at vi har norsk produksjonsbasert pris i Norge, ikke børspris.

Begrunnelse:
Sørge for at strøm produsert i Norge følger prisen på produksjon og ikke prisen på børs i Europa. Dette er for å sikre rimelige strømpriser til norske forbrukere.

Landsstyret:
Annet: Oversendes redaksjonskomite for uttalelse

Landsstyret begrunnelse:
Oversendes redaksjonskomite for uttalelse om energi.

Dagsorden: 5. Prinsipp- og handlingsprogram, Handlingsprogram, 12. Solidaritet og internasjonalt arbeid, Asyl- og flyktningpolitikk, linje 732

Forslagsnr: #1549

Forslagsstiller: Fagforbundet Vestland

Forslag:
Nytt kulepunkt At Norge tar imot flere kvoteflyktninger.

Begrunnelse:
Norge bør ta imot flere kvoteflyktninger for å bidra til global solidaritet og menneskerettigheter. Kvoteflyktninger er ofte de mest sårbare, som flykter fra krig og forfølgelse. Ved å ta imot flere, viser Norge sitt engasjement for humanitære prinsipper og kan styrke sitt internasjonale rykte. I 2023 har Norge forpliktet seg til å ta imot 3 000 kvoteflyktninger, men det er behov for flere, spesielt med økende konflikter globalt. Dette vil ikke bare hjelpe enkeltindivider, men også berike det norske samfunnet kulturelt og økonomisk, ved å tilføre nye perspektiver og kompetanser.

Landsstyret:
Forslaget tiltres ikke, intensjonen anses ivaretatt i debattheftet til handlingsprogram, kapittel (linje): 730

Landsstyret begrunnelse:
Kvoteflyktninger er personer som er registrert som flyktninger hos FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR), og som ikke kan tilbys varig hjelp og beskyttelse i landet de befinner seg og derfor søker om overføring til et tredjeland. Det avgjøres politisk hvor mange kvoteflyktninger hvert enkelt land sier seg villig til å ta imot, og Stortingsflertallet har vedtatt at Norge skal ta imot inntil 500 kvoteflyktninger i 2025. Hadde Norge fulgt anbefalingene fra UNHCR hadde vi imidlertid økt denne kvoten til 5000 i 2025.